

Broj 4/2020. - Godina CXXXIV - Sarajevo

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Dražen Kustura

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

BOŽIĆNA PORUKA

Poruka za Božić 2020.: Isus rođenjem ulazi u ljudsku stvarnost 285

SVETA STOLICA

Apostolsko pismo u obliku motuproprija svetoga oca Franje „Authenticum Charismatis“ kojim se mijenja kanon 579 Zakonika kanonskoga prava.....287

Bilješka Apostolske pokorničarne o sakramentu pomirenja u pandemiji.....288

Dekret Apostolske pokorničarne o potpunom oprostima u studenom.....290

CCEE

Završna poruka s plenarnog zasjedanja CCEE-a.....291

BK BiH

Priopćenje sa 79. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije BiH.....293

Izjava Komisije „Justitia et Pax“ BK-a BiH nakon Okruglog stola u povodu Međunarodnog dana ljudskih prava.....295

Poziv članova BK-a BiH potpisnicima i svjedocima Daytonskog sporazuma.....297

Poruka Vinka kardinala Puljića uz Nedjelju Caritasa u BiH 2020.: Ljubav i briga za zajednički dom.....299

Biskupi BK-a BiH uputili izraze solidarnosti predsjednicima Austrijske i Francuske BK-a.....301

Sućut Biskupa BK-a BiH povodom preminuća patrijarha Irineja.....301

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Dekanska konferencija Vrhbosanske nadbiskupije.....302

Održana sjednica Zbora konzultora VN-a.....304

Održana sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.....305

Pastoralno vijeće Vrhbosanske nadbiskupije.....307

Godišnji financijski izvještaj.....309

Zapisnik dekanske vizitacije.....314

Zapisnik kanonske vizitacije.....323

Zapisnik primopredaje župe.....338

Prijepis matica, formulara godišnjeg financijskog izvješća i statističkih podataka za 2020. 346

Međunarodni molitveni Dan mira.....346

Bogojavljenje – tri kralja.....347

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana.....347

Nedjelja Božje riječi.....348

Molitveni dan za mir u BiH.....349

Dan posvećenog života.....349

Dan života.....350

Međunarodni dan bolesnika i zdravstvenih djelatnika.....350

Duhovne vježbe za svećenike u 2021. godini.....351

Post i nemrs u 2021. godini.....	352
Susret animatora liturgijskog pjevanja.....	352
Duhovne vježbe za članove župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća.....	353
Nedjelja solidarnosti.....	353
Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja.....	354
XXVII. sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.....	354
XXIV. susret ministranata.....	355
Kvatre u 2021. godini.....	355
Prve subote u mjesecu molitveni dan za duhovna zvanja.....	356
Ovlast za binacije i trinacije u 2021. godini.....	357
Pontifikali u Vrhbosanskoj prvostolnici u 2021. godini.....	358
Raspored slavlja sakramenta svete potvrde 2021. u župama VN-a.....	359
Zapisnik primopredaje župe, godišnji financijski izvještaj, statistički podaci.....	360
Papa odlučio da kardinal Vinko nastavlja sa službom.....	361
Imenovanja i premještaji.....	362
Dozvole.....	363
Kronika Vinka kardinala Puljića od 1. rujna 2020. do 30. studenoga 2020.	364

KARDINALOVE OBLJETNICE

Obilježavanje obljetnica Vinka kardinala Puljića, nadbiskupa metropolite vrhbosanskoga.....	376
Predstavljanje zbornika „Vrhbosanska mjesna Crkva i njezin kardinal“	377
Mato Zovkić: Vrhbosanski svećenici pridružuju se nadbiskupu u zahvaljivanju Bogu za njegove jubileje.....	388
Fra Jozo Marinčić: Čestitka provincijala fra Jozu Marinčića u ime Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine.....	390
Tomo Vukšić: Čestitka kardinalu Vinku Puljiću za vrijeme mise u povodu 75 godina života, 50 godina svećeništva, 30 godina biskupstva i 25 godina otkako je kardinal.....	391
Čestitka mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskog i Predsjednika HBK-a.....	392
Čestitka Apostolskog nuncija mons. Luigija Pezzuta nakon mise prigodom godišnjica kardinala Vinka Puljića u Sarajevskoj katedrali.....	395
Mons. Petar Palić: Homilija, obljetnice kardinala Vinka Puljića.....	396

PRILOZI

Propovijed kardinala Vinka Puljića u Vukovaru.....	399
Propovijed kardinala Puljića na otvaranju Godine riječi Božje.....	402
Propovijed kardinala Puljića na susretu dijecezanskih svećenika VN-a.....	404
Popis sjemeništaraca u školskoj 2020./2021.....	406
Bogoslovi u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu ak. godine 2020./2021.	407
Popis bogoslova Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris mater“	408
Smjernice za slavljenje svetkovine Božića u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.....	409

BILJEŽIMO

Dan sarajevskog Katoličkog bogoslovnog fakulteta	411
Kardinal Puljić za svećenika zaredio Josipa Dedića.....	413
XIX. Molitveni dan za Domovinu na Bobovcu	414

Dakonsko ređenje u sarajevskoj katedrali Presvetog Srca Isusova.....	416
Jubilarna 150. obljetnica dolaska sestara milosrdnica u BiH.....	418

NAŠI POKOJNI

+ Jakov Pavlović.....	420
+ Augustin Lozić.....	422

DODATAK

Doc. dr. sc. vlč. Josip Knežević: Važnost Riječi Božje u izgradnji kršćanskog života	423
Božo Odobašić: Riječ Božja hrana duše naše i izvor posvećenja.....	429
Imendanski kalendar 2021. godine	435

Poruka za Božić 2020. svećenicima, redovnicima, redovnicama i svim ostalim vjernicima

Isus rođenjem ulazi u ljudsku stvarnost

Sv. Luka evanđelist zapisa: „I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu“ (Lk 2,14).

Jedan župnik dao je Bibliju u slikama đaku nižih razreda. I nakon nekog vremena ga pitao je li ju pročitao. Odgovorio je: „Cijelu sam pročitao za tjedan dana.“ A na župnikovo pitanje: „Što ti je bilo najljepše u tom čitanju?“, dječak je odgovorio: „Da se Isus rodio među nama.“

Isus je sišao u našu stvarnost

To je otajstvo koje slavimo i treba ga doživjeti radosno i s lijepom vjerom: Isus je sišao u našu stvarnost. No, dok proživljavamo zbunjenost pa i strah zbog *koronavirusa* i svih posljedica vezanih uz pandemiju; dok proživljavamo ozračje javnog mnijenja u kojem se ljudima krade nadu; upadamo u kušnju zaboraviti kako je Isus ušao u našu zbilju i tako nam približio Boga i nas približio Bogu. Onako kao što Sv. Ivan u Proslavu Evanđelja završava: „Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on ga obznani“ (Iv 1,18).

Anđeo je u poruci Sv. Josipu citirao proročke riječi: „Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog!“ (Mt 1,22).

Izvor božićne radosti u tomu je što je Bog ušao u našu stvarnost rodivši se kao dijete da bi nam očitovao svoju ljubav i zagrlio nas u našoj stvarnosti.

A da bi ta vjernička radost bila potpuna, pripravljamo srca da se Bog, koji je s nama, rodi i u našim dušama. Ta priprava kroz vrijeme došašća – uz poštivanje odredaba nadležnih vlasti u vrijeme pandemije – neka bude po obavljanju osobne ispovijedi i kroz kajanje kojim otvaramo srce Isusu da se On u njemu nastani.

Mir koji će zagrijati i međuljudske odnose

Da bi istinski božićni mir zaživio u nama i među nama, opraštamo jedni drugima jer je i nama Bog oprostio. Taj božićni mir treba zagrijati naše međuljudske odnose kroz pomirenje i

praštanje te izgrađivanje međusobne solidarnosti. Kao što je nas Bog obradovao svojom blizinom, i mi želimo tako svojom ljubavlju, pa makar i skromnim gestama, donijeti radost onima koji nas trebaju i našu pomoć očekuju.

Za to je potrebno ne skrivati se od Boga, nego mu otvarati vrata svoje duše i što češće zapodijevati razgovor s Njime. Kao što je papa Benedikt XVI. na 20. svjetskom danu mladih (Köln, 16.-21. kolovoza 2005.) naznačio da molitvu valja doživjeti „kao dijalog s Bogom čiju ljubav osjećamo te komu i sami želimo uzvratiti ljubavlju...“ Kazivao je još: „Otvorite svoje srce Bogu, pustite da vas Krist iznenadi! Dopustite mu da vam govori tijekom ovih dana! Otvorite vrata svoje slobode njegovoj milosrdnoj ljubavi!... Doživite osloboditeljsko iskustvo Crkve kao mjesta Božjeg milosrđa i nježnosti prema ljudima.“

Da bismo naučili moliti, prvo naučimo Božju riječ srcem čitati i slušati. U ovoj Godini Božje riječi neka posebno u božićnom vremenu odjekuje, ne samo u našim srcima, nego i u našim obiteljima Božja riječ koja se utjelovila i rodila.

Put učvršćivanja vjere

Slaviti Božićno otajstvo jest put učvršćivanja vjere u osobnom životu, koja će izgrađivati obiteljsko i župsko zajedništvo. Neka to svjetlo vjere obasja našu nadu i neka nam pomogne prigrliti život s ljubavlju koja nam se očitovala i darovala.

Ne dopustimo da nam u slavlju Božića ukradu Isusa mentalitetom potrošnje ili možda frustracije jer smo ove godine, u fizičkim i materijalnim okvirima, prinuđeni skromnije slaviti svetkovinu. Narodna izreka veli: „Nije bogat onaj koji puno ima, nego komu malo treba“, tj. onaj koji je i s malo zadovoljan. Ne dajmo se zvesti javnim mnijenjem koje potrošačkom groznicom nameće zaborav Isusa u slavlju Božića. Posebno je opasno što je nastala klima da se troši više nego se ima, pa onda nakon toga nastane napetost i tjeskoba kako nadoknaditi potrošeno. Nažalost, nije to napast samo pojedinaca, nego i cijelog društva. Naspram tomu, slavlje Božića je svetko-

vina jer slavimo Boga koji nam je blizu. Božić nije „praznik“, nego blagdan jer nam je Bog darovao sve svoje blago, te ne slavimo prazniku, nego očitovanu ljubav Božju.

Ne stidimo se Božića

Zapažamo da se sekularizirani svijet počeo stidjeti imena Božić pa čak i ne spominje Isusa. A mi, sačuvajmo bit Božića i tako svjedočimo svoju vjeru i riječima i primjerom.

U tom duhu želimo posebno da Božić u svima probudi iskrenu ljubav prema životu. Neka to dožive djeca: ne toliko da ih zatrpamo darovima, nego neka u srcu osjete da su prihvaćena i vrjednovana te ih približimo Isusu i Isusa njima. Zato vama, djeco, želimo istinski radostan i blagoslovljen Božić.

Kao što se Isus udomio na zemlji kroz Nazaretsku Obitelj, neka istinski donese radost, mir i slogu u svaku našu obitelj: da svi znaju vrjednovati život od samoga začeca do prirodne smrti.

Svim bolesnima, razočaranima, onima koji su izgubili nadu, božićno svjetlo neka donese utjehu i probudi pouzdanje u Boga koji nam se približio i kroz Božićno Dijete očitovao svoju ljubav.

Neka svaki čovjek u svom životu i radu prepozna u ovom Božićnom Djetetu izvor radosti i snage suočavajući se sa svagdašnjicom i svim izazovima.

Pandemija *koronavirusa* nametnula je pravilo fizičke distance jednih od drugih kako bi se smanjila mogućnost širenja zaraze. I dok tako uzajamno čuvamo svoje fizičko zdravlje, srcem možemo i trebamo biti blizu drugima i zbiljski izražavati radost Božića te uputiti iskrene čestitke.

Čestitajući Božić, želimo vam svima dobro zdravlje u tijelu i duši. I neka vas dragi Bog čuva, a Isusova Majka, zdravlje bolesnih, neka vas zagovara.

Čestit Božić i blagoslovljeno Novo 2021. ljeto!

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

*Mons. Tomo Vukšić,
nadbiskup koadjutor vrhbosanski
apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata*

Apostolsko pismo u obliku motuproprija svetoga oca Franje „Authenticum Charismatis“ kojim se mijenja kanon 579 Zakonika kanonskoga prava

4. studenoga 2020.

Papa Franjo je apostolskim pismom u obliku motuproprija „Authenticum charismatis“, koje je potpisao na svetkovinu Svih svetih, u nedjelju 1. studenoga, izmijenio kan. 579 Zakonika kanonskog prava.

„Jasni znak autentičnosti neke karizme njezina je crkvenost, njezina sposobnost da se skladno uklopi u život svetoga Božjeg naroda za dobro svijuu“ (Ap. pobudnica *Evangelii gaudium*, 130). Vjernici imaju pravo biti upozoreni od pastira glede autentičnosti karizmi i pouzdanosti onih koji se predstavljaju kao utemeljitelji.

Razlučivanje crkvenosti i autentičnosti karizmi crkvena je odgovornost pastira partikularnih Crkava. Izražava se u pažljivoj brizi za sve oblike posvećenoga života, a posebno u ozbiljnoj zadaći procjenjivanja potrebe osnivanja novih ustanova posvećenoga života i novih družbi apostolskoga života.

Dolikuje odgovoriti na darove koje Duh pobuđuje u partikularnoj Crkvi, prihvaćajući ih velikodušno sa zahvaljivanjem, izbjegavajući pritom „da ne bi nesmotreno nastajale beskorisne ili za život nesposobne ustanove“ (Drugi vatikanski sabor, Dekret *Perfectae caritatis*, 19).

Zadaća je Apostolske Stolice pratiti pastire u procesu razlučivanja koje vodi do crkvenog priznavanja nove ustanove ili družbe dijecezanskog prava. Apostolska pobudnica *Vita consecrata* potvrđuje da životnost novih ustanova i družbi „treba procijeniti vlast Crkve, koja je nadležna za odgovorno ispitivanje kako bi se provjerila vjerodostojnost nadahnjujuće svrhe i izbjeglo pretjerano umnožavanje međusobno sličnih institucija, iz čega proizlazi rizik štetnog razbijanja u premale skupine“ (br. 12). Stoga nove ustanove posvećenoga života i

novе družbe apostolskoga života moraju službeno biti priznate od Apostolske Stolice, kojoj jedino pripada konačni sud.

Odluka o kanonskom osnivanju od strane biskupa nadilazi područje biskupije i čini ga relevantnim u širem horizontu sveopće Crkve. Zapravo, *po svojoj naravi*, svaka ustanova posvećenoga života ili družba apostolskoga života, čak i ako je nastala u kontekstu partikularne Crkve, „kao dar Crkvi, nije izdvojena ili marginalna stvarnost, već joj intimno pripada, u samom je srcu Crkve kao odlučujući čimbenik njezina poslanja“ (*Pismo posvećenim osobama*, III, 5).

U tom smislu, određujem da se promijeni kan. 579 koji je zamijenjen sljedećim tekstom:

Dijecezanski biskupi mogu, svaki na svojem području, službenom odlukom valjano osnovati ustanove posvećenoga života, uz prethodno pismeno odobrenje Svete Stolice.

Propisujem da, ono što je određeno ovim Apostolskim pismom u obliku motu proprija, ima čvrstu zakonsku snagu, unatoč bilo kojoj suprotnoj stvari koja bi bila dostojna posebnog spominjanja, i neka se proglasi objavljivanjem u *L'Osservatore Romano*, stupajući na snagu 10. studenoga 2020., a potom neka se objavi u službenom glasilu *Acta Apostolicae Sedis*.

Dano u Lateranu, dana 1. studenoga 2020., na svetkovinu Svih svetih, osmu godinu mog pontifikata.

FRANJO
(nedjelja.ba)

Bilješka Apostolske pokorničarne o sakramentu pomirenja u pandemiji

„Ja sam s vama u sve dane“ (Mt 28,20)

Apostolska pokorničarna izdala je 19. ožujka 2020. Bilješku o sakramentu pomirenja u stanju pandemije. Bilješku donosimo u cijelosti.

Teško stanje u sadašnjim okolnostima nameće razmišljanje o hitnosti i središnje važnosti sakramenta pomirenja, zajedno s nekoliko nužnih pojašnjenja, kako za vjernike laike, tako i za službenike koji su pozvani slaviti ovaj sakrament.

I u vrijeme *covida-19* sakrament pomirenja podjeljuje se u skladu sa *Zakonikom kanonskog prava* i onako kako je propisano u *Redu pokore*.

Pojedinačna ispovijed je redoviti način slavljenja ovog sakramenta (usp. kan. 960 ZKP), opće pak odrješenje, bez prethodne pojedinačne ispovijedi, ne može se podijeliti osim ondje gdje prijete smrtna pogibelj, a nema vremena da se saslušaju ispovijedi pojedinih pokornika (usp. kan. 961, § 1 ZKP), ili ako postoji velika potreba (usp. kan. 961, § 1, 2° ZKP), što će prosuditi dijecezanski biskup, vodeći računa o kriterijima koji su usuglašeni s drugim članovima biskupske konferencije (usp. kan. 455, § 2 ZKP), dok i dalje za valjano odrješenje ostaje na snazi *votum sacramenti* od strane pojedinog pokornika, to jest njegova odluka da će u dužnom vremenu pojedinačno ispovijediti teške grijeha koje u tom trenutku nije mogao ispovijediti (usp. kan. 962, § 1 ZKP).

Ova Apostolska pokorničarna smatra da, osobito u mjestima koja su teže pogođena pandemijskom zarazom i sve dok ona ne iščezne, postoje slučajevi velike potrebe o kojoj je riječ u spomenutom kan. 961, § 2 ZKP.

Svako daljnje ulaženje u pojedinosti zakon prepušta dijecezanskim biskupima, uzimajući uvijek u obzir vrhovno dobro; spasenje duša (usp. kan. 1752 ZKP).

Kad se neočekivano pojavi potreba podijeliti sakramentalno odrješenje za više vjernika istodobno, svećenik je, u granicama mogućeg, obvezan prethodno o tome obavijestiti dijecezanskog biskupa, a ako to

nije moguće, što prije ga o tome naknadno obavijestiti (usp. *Red pokore*, br. 32).

U sadašnjoj pandemijskoj opasnosti dijecezanskom biskupu pripada naznačiti svećenicima i pokornicima smjernice na koje trebaju razborito obratiti pozornost u pojedinačnom slavljenju sakramentalnog pomirenja, kao što su: ispovijedanje u prozračenom prostoru izvan ispovjedaonice, preporučena udaljenost, korištenje zaštitnih maski, dok i dalje apsolutnu pozornost treba posvetiti očuvanju ispovjedne tajne i potrebi diskrecije.

K tomu, dijecezanskom biskupu, na području njegove biskupije i s obzirom na razinu pandemijske zaraze, pripada odrediti koji su to slučajevi velike potrebe u kojima je dopušteno podijeliti opće odrješenje: primjerice, na ulazu u bolničke odjele, gdje se na liječenju nalaze zaraženi vjernici u smrtnoj opasnosti, koristeći se, u granicama mogućeg i potrebnim mjerama opreza, sredstvima za pojačavanje glasa, kako bi se odrješenje moglo čuti.

Neka se procijeni potreba i prikladnost da se tamo gdje je potrebno, u dogovoru sa zdravstvenim vlastima, uspostave skupine „izvanrednih bolničkih dušobrižnika“, također i na dobrovoljnoj bazi i u obdržavanju propisa zaštite od zaraze, kako bi se osigurala potrebna duhovna pomoć bolesnicima i umirućima.

Tamo gdje bi se pojedini vjernici zatekli u bolnoj nemogućnosti primiti sakramentalno odrješenje valja se prisjetiti da se savršenim pokajanjem – kad proizlazi iz ljubavi prema Bogu, ljubljenom iznad svega, i kojim se iskreno traži oprostjenje (na način kako to pokornik u tom trenutku može izraziti) koje uključuje *votum confessionis*, to jest čvrstu odluku pristupiti sakramentalnoj ispovijedi čim to bude moguće – postiže oprostjenje i smrtnih grijeha (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1452).

Kao nikad prije Crkva u ovo vrijeme doživljava snagu općinstva svetih, uzdiže svom raspetom i uskrsnom Gospodinu zavjete i molitve, osobito žrtvu svete mise, koju svećenici i bez naroda svakodnevno slave.

Poput dobre majke Crkva zaziva Gospodina da čovječanstvo bude oslobođeno ove pošasti, zazivajući zagovor Blažene Djevice Marije, koja je Majka milosrđa i Zdravlje bolesnih, i njezina zaručnika svetog Josipa, pod čijom zaštitom Crkva vazda hodi ovim svijetom.

Neka nam Presveta Djevica Marija i sveti Josip izmole obilje milosti pomirenja i

spasenja, u pozornom osluškivanju riječi koju Gospodin danas ponavlja čovječanstvu: „Prestanite i znajte da sam ja Bog“ (Ps 46, 11), „Ja sam s vama u sve dane“ (Mt 28, 20).

Dano u Rimu, u sjedištu Apostolske pokorničarne, 19. ožujka 2020., svetkovina svetog Josipa, zaručnika Blažene Djevice Marije, zaštitnika Sveopće Crkve

*Kardinal Mauro Piacenza
Veliki pokorničar
Krzysztof Nykiel
Namjesnik
(IKA)*

SVETA STOLICA

Dekret Apostolske pokorničarne o potpunom oprost u studenom

Apostolska pokorničarna izdala je 22. listopada 2020. Dekret kojim se produljuje razdoblje za dobivanje potpunog oprosta za sve vjerne mrtve tijekom studenoga. Dekret donosimo u cijelosti.

Dekret

Ove godine, u sadašnjim prilikama zbog pandemije *covida-19*, produljit će se razdoblje za dobivanje potpunog oprosta za sve vjerne mrtve tijekom studenog, s prilagodbom uvjeta i pobožnosti, da vjernici budu zaštićeni

Ova Apostolska pokorničarna primila je mnoge molbe svetih pastira koji mole da se ove godine, zbog pandemije *covida-19*, prilagode djelâ pobožnosti kojima se dobiva potpun oprost za duše u Čistilištu, a po normama *Priručnika o oprostima* (conc. 29, § 1). Zbog toga Apostolska pokorničarna, a po posebnom mandatu Njegove Svetosti pape Franje, dobrohotno utvrđuje i odlučuje da ove godine, kako bi se izbjegla okupljanja gdje je to zabranjeno/ograničeno:

a. – potpuni oprost za one koji pobožno posjete groblje i mole se za pokojne, čak i u mislima, običajno utvrđen za dane od 1. do 8. studenoga, za dobrobit vjernika, može biti prenesen na drugih osam dana u mjesecu studenom, koji mogu biti neovisni jedni o drugima, a vjernici ih slobodno biraju;

b. – potpuni oprost od 2. studenoga, utvrđen o Spomenu svih vjernih pokojnika, za sve koji pobožno posjete crkvu ili oratorij i mole Oče naš i Vjerovanje, može se prenijeti ne samo na nedjelju koja slijedi ili prethodi svetkovini Svih Svetih, već i na drugi dan mjeseca studenoga, po slobodnom izboru vjernika.

Starije osobe, bolesnici i svi oni koji zbog teških razloga ne mogu izaći iz kuće, na primjer zbog ograničenja donesenih od strane nadležnih tijela za vrijeme pandemije, kako bi se izbjegla veća okupljanja vjernika na svetim mjestima, mogu zadobiti potpuni oprost pod uvjetom da se, ujedinjajući se duhovno sa svim drugim vjernicima, potpuno odreknu grijeha i s nakanom da što prije ispune tri uobičajena uvjeta za postizanje oprosta (sakrament ispovijedi, pričest i molitva na

nakane Svetog Oca), pred slikom Isusa ili Blažene Djevice Marije, mole molitve za pokojne, na primjer: Jutarnju i Večernju Časoslova za pokojne, kronicu Blažene Djevice Marije, kronicu Božjem milosrđu, druge molitve za pokojne koje su vjernicima drage, ili da se posvete meditativnom čitanju jednog od evanđeoskih odlomaka koje pred nas stavlja liturgija za pokojne, ili da izvrše djelo milosrđa prikazujući Bogu boli i poteškoće vlastitoga života.

Stoga, za lakše postizanje božanskog oprosta ključevima Crkve, po pastoralnoj ljubavi, ova Pokorničarna usrdno moli da svećenici kojima je zakonski dana ta mogućnost, spremno i s posebnom velikodušnošću slave sakrament pokore i dijele svetu Pričest bolesnicima.

S obzirom na duhovne uvjete za potpuno postizanje oprosta, i dalje vrijede upute dane u Bilješci ove Apostole pokorničarne "O slavlju sakramenta pomirenja u sadašnjem stanju pandemije", izdanje 19. ožujka 2020.

Konačno, budući da dušama u Čistilištu pomažu mise zadušnice, a posebno žrtvom žrtvenika ugodnog Bogu (usp. Konc. Tr. Sess. XXV, decr. *De Purgatorio*), svi su svećenici srdačno pozvani da slave tri svete mise na Spomen svih vjernih pokojnih, u skladu s Apostolskom konstitucijom blage uspomene pape Benedikta XV. *Incrumentum Altaris* od 10. kolovoza 1915.

Ovaj Dekret vrijedi za cijeli mjesec studeni bez obzira na bilo koju suprotnu odredbu.

Dano u Rimu, iz sjedišta Apostolske pokorničarne, 22. listopada 2020., na spomen sv. Ivana Pavla II.

*Kardinal Mauro Piacenza
Veliki pokorničar
Krzysztof Nykiel
Namjesnik*

Završna poruka s plenarnog zasjedanja CEE-a

Plenarna skupština Vijeća europskih biskupskih konferencija (CEE) održana je 25. i 26. rujna samo online putem aplikacije za videopozive s više korisnika. Na kraju zasjedanja biskupi članovi CEE-a uputili su Završnu poruku koju donosimo u nastavku u cijelosti.

Na kraju plenarne skupštine, biskupi Vijeća europskih biskupskih konferencija (CEE) upućuju riječ Katoličkoj crkvi koja živi na kontinentu, kršćanima različitih vjeroispovijesti, vjernicima svih religija i svim europskim građanima.

To činimo s poniznošću, znajući da drugima ne nosimo vlastitu mudrost, već samo Riječ koju je Bog izgovorio svijetu u Isusu Kristu, koji je umro i uskrsnuo kako bi čovječanstvo moglo imati vječni život.

To činimo iz osjećaja odgovornosti kao pastiri zajednicâ, znajući da su naši svećenici i naši vjernici ujedinjeni s nama te svjesni da Crkva mora biti, po Gospodinovoj riječi, sol i kvasac u povijesti.

Kroz ovo vrijeme naša je Skupština molila i razmišljala ne samo o svemu onome što se događa oko pandemije i njezinim posljedicama na život svakog pojedinca, u svijetu rada, u društvu, u obiteljima, u odnosima između država i kontinenta, u crkvenome životu, nego i o budućnosti.

U tom pogledu nemamo praktičnih rješenja, jer je to u djelokrugu odgovornih u političkome životu, ali je dio naše pastoralne dužnosti dozvati u osobnu i kolektivnu savjest određene stavove duhovne i etičke naravi. Naime, zdanje moderne civilizacije mora počivati na duhovnim načelima, koja mogu tome zdanju ne samo osigurati čvrst temelj, nego ga i prosvjetljivati i oživljavati.

Ponajprije, **ponovno otkriveno povjerenje**. Bez takvog načina postojanja nije moguće gledati u budućnost. Razlog našeg povjerenja kao vjernika je Krist koji je preuzeo na sebe ljudsko stanje i smrću otkupio život. Krist je danomice prisutan među nama u euharistiji, tom izvoru povjerenja i apostolskog i misijskog pregalaštva koje nas poziva na izlazak, izići van ususret svima. Nedavna uskraćenost za euharistiju poziv je na povratak punom zajedništvu u današnjem liturgijskom zboru vjernika. Razlog za povjerenje – i to vrijedi za sve – leži u srcu: u dubini duše

prebiva osnovna želja, znamo da se ne može živjeti u sumnjičavosti i nepovjerenju, nego u povjerenju prema drugima i samome životu.

Kao drugo, **obnovljena solidarnost** između pojedinaca, naroda i država također u ozbiljnoj krizi zapošljavanja. Gospodin Isus je Božja solidarnost. Općeljudsko iskustvo pokazuje da svako ljudsko biće treba druge, da nitko nije sam sebi dovoljan: dovoljan je nevidljivi virus da rasprši iluziju da smo "nepobjedivi". Svoju iskrenu zahvalnost upućujemo liječnicima, zdravstvenim radnicima, pripadnicima snaga reda i volonterima koji su, slijedeći Kristov primjer, pružali potporu ljudima u nevolji, posebno najslabijima. Ako je odnos sastavni dio naše naravi, tada je svako zatvaranje drugima kako bismo sebe obranili, svaki pojedinačni interes, gdje se ide tako daleko da se zarađuje na nesreći drugih, protiv osobnog dostojanstva, protiv zajednice i, u konačnici, protiv ljudskih prava. Nitko ne smije biti isključen, pa ni pri distribuciji cjepiva. Suočeni s tragedijom mnogobrojnih izbjeglica i migranata, potrebno je surađivati i nastaviti dijalog s obnašateljima vlasti kako bi se obranilo život i dostojanstvo svake osobe. Ovaj apel upućujemo uoči Svjetskog dana migranata i izbjeglica.

Traženje načina za suočavanje s poteškoćama u duhu solidarnosti, kao i za očuvanje i povratak normalnom životu, izraz je svijesti o tome da smo jedni s drugima blisko povezani i da dijelimo istu sudbinu. To ujedno zahtijeva konkretne oblike izražavanja, također prema stvorenome svijetu, kojemu smo pozvani posvetiti obnovljenu skrb, jer je to Božje djelo koje nam je dano kao naš zajednički dom.

Znamo da naš kontinent kroči tim putem i mi biskupi potičemo sve napore koje se u ulaže u to da budemo na visini te zadaće, spominjući se svoje odgovornosti prema svijetu koja izvire iz kršćanskog humanizma koji je u izvorima njegove povijesti. Crkva je prisutna i poduzela je svakovrsne oblike

CCEE

potpore i inicijative. Ona će uvijek biti tu, vjerna Gospodnjem nalogu. U tom pogledu nadamo se mirnom rješenju u Bjelorusiji koje će postići kroz dijalog i pomirenje. Izražavano također svoju blizinu žiteljima Libanona, koji su duboko ranjeni nedavnim događajima.

Našim zajednicama želimo izraziti svoje divljenje i ljubav zbog njihova spremnog odgovora u ovoj kriznoj situaciji i pozivamo ih da imaju vjere: često su surađivali s drugim kršćanskim konfesijama i drugim religijama. Vjernicima će također trebati strpljenja i ustrajnosti da nastave sa svojim životima.

Gospodin Isus djeluje u srcima, razbija strahove i privlači svojom ljubavlju. Ako se ponovno budemo morali suočiti s novim situacijama, možda neočekivanim budućim teškoćama, ne smijemo se bojati. Moramo biti vjerni Gospodinovi učenici.

Svima vama i ljubljenoj Europi narodâ upućujemo topli pozdrav ispunjen obiljem suosjećanja, ljubavi i molitve.

26. rujna 2020.

(IKA)

Priopćenje sa 79. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

BK BiH

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je 4. i 5. studenog 2020. u prostorijama Nadbiskupske rezidencije u Sarajevu, svoje 79. redovito zasjedanje. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH. Ograničenja u vrijeme aktualne pandemije koronavirusa bila su, između ostalog, razlog nedolaska delegata Hrvatske, Austrijske i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda.

Biskupima se u prvom dijelu zasjedanja obratio apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto i dao svoju potporu projektu Đakonske pastoralne godine koji su pokrenuli biskupi BK BiH zajedno s franjevačkim provincijalima u BiH. Pošto je iznio pojedine naglaske iz enciklike pape Franje „Fratelli tutti“ (Svi smo braća), objavljene 4. listopada 2020., razgovarao je s biskupima kako u vremenu odlaska velikog broja, posebno mladih ljudi, pomoći u izgradnji svijesti o evanđeoskom pozivu „na ljubav prema drugima kao braći i sestrama“ u duhu spomenute enciklike.

Osvrnuvši se na Godinu Božje Riječi u biskupijskim zajednicama u Bosni i Hercegovini, koja je, 30. rujna 2020. započela Euharistijskim slavljinama u Bosanskom Grahovu i u Skopaljskoj Gračanici, biskupi i ovom prigodom pozivaju sve članove svojih biskupijskih zajednica da, između ostalog, rado čitaju Sveto Pismo i o njemu razmišljaju osobno, unutar obitelji i u okviru župnih zajednica.

Biskupi su razmotrili i pojedine važnije dokumente naslovljene na BK BiH među kojima je i Okružno pismo o liturgijskim slavljinama za vrijeme i poslije COVID-a 19 koje je uputio prefekt Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata kardinal Robert Sarah pod naslovom: „Vratimo se radosno Euharistiji!“.

Biskupi su odlučili uputiti javnosti svoj osvrt u povodu 25. obljetnice potpisivanja

Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH poznatog kao Daytonski sporazum. S bolju u srcu prisjećaju se poruka koje je Biskupska konferencija BiH upućivala potpisnicima spomenutog sporazuma ili međunarodnim i domaćim predstavnicima vlasti svih ovih godina tijekom kojih je nastavljeno legaliziranje nemalog broja nepravdi koje svoj korijen imaju u tom sporazumu, ali i u brojnim njegovim kasnijim izmjenama, najčešće na štetu onih slabijih i manje brojnih.

Nakon što je usvojen Pravilnik i druge odredbe te imenovani voditelj i njegov zamjenik, biskupi su još jednom razmotrili pojedina praktična pitanja u vezi s predstojećom Đakonskom pastoralnom godinom koju će, nakon đakonskog ređenja, pohađati budući svećenici iz svih biskupija i franjevačkih provincija u Bosni i Hercegovini.

Razmišljajući o dušobrižništvu u uvjetima pandemije koronavirusa, biskupi zahvaljuju svećenicima, redovnicima, redovnicama, katehetama, vjeroučiteljima, volonterima i drugim djelatnicima koji u ovo vrijeme s još više ljubavi skrbe za svoje vjernike. Potiču ih da se pridržavaju mjera koje u vrijeme pandemije donose mjerodavne vlasti, ali i da nastoje uvijek biti blizu vjernicima koji, kao i svi stanovnici ne samo ove zemlje nego i cijeloga svijeta, trpe posljedice spomenute pandemije. Pozivaju ih da posebno u ovom vremenu smanjenih pastoralnih aktivnosti više vremena posvete proučavanju dokumenata Svetog Oca i Svete Stolice te da svojim vjernicima pomognu zauzeti trezven evanđeoski stav ne šireći paniku, ali i čuvajući svoje bližnje i sebe same. Svjesni važnosti misnih slavlja i okupljanja župnih i drugih zajednica posebno nedjeljom, biskupi također podsjećaju na važnost obiteljske molitve u skladu s Kristovim riječima: „Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima“ (Mt 18,20) kao i na veliku vrijednost Božanskog časoslova, kao zajedničke molitve sveopće Crkve. Zahvalni su svim odgovornim

osobama u bolnicama koji pronalaze način da omoguće svećenicima pohoditi teške bolesnike uz poštivanje svih potrebnih epidemioloških mjera. Posebno hvale vrijednom i Bogu ugodnim služenjem smatraju skrb brojnih medicinskih djelatnika koji, unatoč opasnosti po vlastito zdravlje, u ovom teškom vremenu skrbe za bolesne i stare osobe.

Dogovoreni su sljedeći termini zasjedanja Biskupske konferencije BiH tijekom 2021. godine: 18. i 19. ožujka u Mostaru koje će završiti večernjim Misnim slavljem na svetkovinu sv. Josipa 19. ožujka u katedrali Marije Majke Crkve; 13. i 14. srpnja u Banjoj Luci koje će završiti 15. srpnja Euharistijskim slavljem u katedrali sv. Bonaventure te 4. i 5. studenog u Sarajevu koje će

započeti 3. studenog zajedničkom Euharistijom u katedrali Srca Isusova.

U utorak, 3. studenog 2020. biskupi su slavili Svetu misu u katedrali Srca Isusova. Predsjedao je kardinal Puljić, a propovijedao je biskup banjolučki mons. Franjo Komarica. U srijedu, 4. studenog biskupi su slavili Euharistiju u kapeli Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i susreli se s bogoslovnom zajednicom. Predsjedao je kardinal Puljić, a prigodnu propovijed uputio je biskup Semren.

*Sarajevo, 5. studenog 2020.
Tajništvo BK-a BiH*

(KTA)

Izjava Komisije „Justitia et Pax“ BK BiH nakon Okruglog stola u povodu Međunarodnog dana ljudskih prava

BK BiH

Komisija „Justitia et Pax“ (Pravda i mir) Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održala je (online) 10. prosinca 2020. u povodu Međunarodnog dana ljudskih prava Okrugli stol na temu: „Migranti – izbjeglice i prognanici – u kontekstu 25. obljetnice Daytonskog mirovnog sporazuma i aktualne krize s migrantima iz azijskih i afričkih zemalja u BiH“.

Na Okruglom stolu su – osim članova Komisije, aktivno sudjelovali i predstavnici više udruga prognanih Hrvata s područja bh. entiteta RS, zatim Caritasa BiH i Banjolučke biskupije, banjolučkog muftijstva, Paneuropske unije BiH, i zaklade Friedrich Ebert iz Banje Luke.

Po završetku Okruglog stola, Komisija je za javnost uputila slijedeću

IZJAVU

Sa žalošću konstatiramo kako se uz obilježavanje 25. obljetnice Daytonskog mirovnog sporazuma skoro redovito izostavilo naglasiti nedosljedno i nedovoljno provođenje njegovog Aneksa 7 kojim se određuje i garantira pravo održivog povratka protjeranih i prognanih, a što se tiče osobito područja entiteta RS. Na temelju iznesenih podataka nameće se dojam da su desetine tisuća prognanih i izbjeglih – osobito Hrvata s tog područja – marginalizirani pa čak i zaboravljeni i da se o njihovim dugotrajnim i raznovrsnim problemima u javnosti već odavno skoro niti ne govori.

Brojni i veliki problemi s kojima se godinama susreću oni, koji se žele vratiti, osim materijalnih uključuju i infrastrukturne, administrativne, zemljišne, političke, pravne, sigurnosne i nacionalne prepreke. Sve to ostavlja dojam kako se Daytonskim sporazumom predviđeni i zagarantirani održivi povratak, osobito prognanih Hrvata, organizirano i smišljeno otežavao ili potpuno blokirao.

Domaći politički predstavnici, uključujući i predstavnike Međunarodne zajednice, podržavaju povratak uglavnom samo deklarativno i formalno.

S njihove strane se zadnjih godina, gotovo ništa ne čini, bez obzira na činjenicu da mnogi prognani godinama traže održivi povratak. Osim njih, zakazalo je i bosansko-hercegovačko društvo. Sva takva ponašanja i prepreke za povratak „mogu se nazvati tihom diskriminacijom povratnika i raseljenih.“

S dodatnom žalošću i negodovanjem, konstatiramo činjenicu da su u nepodržavanje održivog povratka nerijetko bili uključeni i politički predstavnici hrvatskog naroda u BiH, od kojih se s pravom očekivalo i očekuje da se energičnije, odgovornije i zauzetije brinu o njihovu povratku.

Podaci kojima raspolažu pojedine institucije Katoličke Crkve u BiH (Caritas biskupije Banja Luka) pokazuju ne samo katastrofalne razmjere ratnih stradanja i protjerivanja katolika odnosno Hrvata, nego i česte opstrukcije njihova povratka. Od preko 90 % protjeranih Hrvata Banjolučkog kraja vratilo se tijekom svih proteklih 25 godina tek „nešto više od 3%“.(!) Koliko god su se razne institucije Katoličke Crkve u BiH (osobito Caritas) sve poratne godine trudile oko ostvarivanja održivog povratka, očito je da je na tom području zakazala državna ali i entitetska i međunarodna politika. Time su se teško ogriješile o temeljno ljudsko pravo – pravo na imovinu i na nepovredivost doma i zavičaja te ujedno i na provođenje još uvijek važećeg Aneksa 7 Daytonskog sporazuma.

Pitanje održivog povratka je prvenstveno državno pitanje. Aktivno i zauzeto djelovanje države je temeljni uvjet za ostvarivanje uspješnog i održivog povratka.

Konstatiramo također kako pitanje održivog povratka ide u korak i s obeshrabrujućim podacima o aktualnom sve većem iseljavanju mladih osoba, pa i brojnih obitelji iz

svih dijelova BiH (koje je očito samo pandemija *koronavirusa* donekle usporila). Osim ekonomskih motiva i razloga za njihovo iseljavanje, sve se češće može čuti da su i nesigurnost, besperspektivnost, kao i druge dugotrajne političke tenzije dodatna motivacija za odlazak.

Svi ti razlozi zajedno generiraju jedno socijalno ili društveno raspoloženje koje karakterizira kod sve većeg broja naših sugrađana odsutnost nade u bolju budućnost u vlastitoj zemlji i rodnom kraju.

Uz ovu problematiku koja se odnosi na dugogodišnje dramatično neomogućavanje održivog povratka brojnim domaćim prognanicima, Komisija i ovaj put upozorava i apelira na sve mjerodavne, na što hitnije i humanije rješavanje aktualne **migrantske** krize na području BiH.

Komisija konstatira da institucije Katoličke Crkve u BiH (Caritas BiH, (nad)biskupijski Caritasi) uz suradnju s drugim domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama (IOM, Merhamet, CRS, nevladine udruge) nastoje – koliko im je moguće – osigurati normalne životne uvjete velikom broju stranih osoba, koje svakodnevno prelaze državnu granicu BiH u nastojanju da dođu u neku od zemalja europske unije. Ne samo da zatvaranje granica nekih europskih država nego ponekad i medijsko izrazito negativno izvještavanje o aktualnoj migrantskoj krizi u našoj zemlji, otežavaju djelovanje spomenutih

karitativnih i humanitarnih institucija, koje nastoje pomoći migrantima. Tome doprinose i nerijetki domaći politički sukobi oko pitanja nadležnosti – bilo da je riječ o državi ili entitetima, koji lokalne zajednice ostavljaju da same rješavaju ovu tešku i slojevitou problematiku na njihovom području, a što one najčešće nisu u mogućnosti zbog ograničenosti svojih ukupnih kapaciteta.

Komisija izražava divljenje i zahvalnost svim karitativnim i humanitarnim organizacijama - uključujući i samoga papu Franju s njegovom osobnom pomoći pruženoj migrantskim skupinama u BiH – na njihovu neumornom zalaganju oko pružanja konkretne pomoći tisućama migranata.

Kao i u slučaju rješavanja održivog povratka domaćih prognanika tako i u rješavanju aktualne migrantske krize, Komisija apelira na državne organe i Međunarodnu zajednicu da konačno naprave učinkovite projekte za uspješno rješavanje i jedne i druge aktualne problematike.

Komisija ističe kao „pozitivnu činjenicu“ osnutak Europskog centra za mir i suradnju pri „Kući susreta“ „Marija Zvijezda“ u Banjoj Luci i želi u njemu ostvarivanje različitih konstruktivnih projekata za opće dobro cjelokupnog društva.

Sarajevo 11.12.2020.

*Franjo Komarica, biskup banjolučki
predsjednik Komisije*

Poziv članova Biskupske konferencije BiH potpisnicima i svjedocima Daytonskog sporazuma

BK BiH

Članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, 20. studenog 2020. u Sarajevu uputili su „Poziv potpisnicima i svjedocima Daytonskog sporazuma i svima zaduženima za njegovo provođenje u povodu njegove 25. obljetnice“ pod naslovom: „Poradite konačno odlučnije na uspostavi pravednog mira“.

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine

POZIV potpisnicima i svjedocima Daytonskog sporazuma i svima zaduženima za njegovo provođenje u povodu njegove 25. obljetnice

PORADITE KONAČNO ODLUČNIJE NA USPOSTAVI PRAVEDNOG MIRA

1. Prošlo je 25 godina otkako je Međunarodna zajednica, predvođena SAD-om, nametnula trima narodima, i pripadnicima nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini Opći okvirni sporazum za mir, poznatiji kao Daytonski sporazum. Taj je sporazum zaustavio višegodišnji rat, ali nije stvorio stabilan i pravedan mir.

Nije u praksi omogućio:

- ravnopravnost među pripadnicima tri naroda i nacionalnih manjina na području cijele zemlje;
- zagarantirani održivi povratak mnogim prognanim i izbjeglim ljudima;
- nadoknadu uništene i opljačkane imovine brojnim građanima i vjerskim zajednicama u zemlji.

Nažalost, omogućio je da se tijekom svih ovih 25 godina održavaju i podržavaju međusobni sukobi – drugim sredstvima – osobito među političarima, pravnicima, predstavnicima medija te na području obrazovanja mladih generacija, s višestrukim pogubnim učincima po građane i cjelokupno društvo u našoj zemlji.

2. Mi članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, kao građani ove zemlje, smatramo svojom moralnom obvezom konstruktivno doprinositi općem dobru svih njenih žitelja.

A kao službeni predstavnici svih katolika u zemlji imamo i dodatnu dužnost izvršavati

nalog, dobiven od svetog pape Ivana Pavla II. u Sarajevu 1997.:

- propovijedati poštivanje svih bez izuzetka;
- razvijati međusobno praštanje krivnji kao pretpostavku za rast uljuđenog življenja;
- boriti se djelima ljubavi za suradnju na promaknuću zajedničkog općeg dobra;
- dizati svoj proročki glas i ukazivati na nasilja;
- prokazivati nepravde;
- nazivati zlo pravim imenom;
- svim zakonitim sredstvima braniti povjerene nam vjernike i zajednice – osobito od zastrašivanja i
- ne dopuštati da nas zastraši ni jedna ovozemaljska vlast.

Također nam je dužnost „ustrajnim i temeljitim dijalogom održavati odnose s braćom pravoslavicima i s drugom braćom kršćanima“ te „susrete razumijevanja sa sljedbenicima islama“, drugih religija i uvjerenja, a sve u korist „izgrađivanja miroljubivog suživota u uzajamnom poštivanju pravâ svakoga pojedinca i svakoga naroda“.

Praksu javnog očitovanja, dosljedno smo provodili tijekom ratnih i poratnih godina. S obzirom na Daytonski mirovni sporazum, mi smo njegovim potpisnicima i svjedocima, u svom „Otvorenom pismu“ od 8. prosinca 1995. iznijeli i ove svoje bojazni:

„Ovaj mirovni sporazum... umjesto silno željena mira unosi novi nemir i nedoumice u

pogledu povratka i zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda, u kojima su sadržana vjerska i etnička prava i slobode svih stanovnika Bosne i Hercegovine. Kao biskupi katoličkih vjernika, o čijoj se budućnosti također radi u ovom sporazumu, s pravom očekujemo da se svi odgovorni faktori i institucije i međunarodni i domaći – koji su sudjelovali u kreiranju ovog mirovnog sporazuma za Bosnu i Hercegovinu, odlučno obvežu na ispravljanje nepravdi i ostvarenje što pravednijeg mira za sve miroljubive stanovnike ove zemlje.“

3. Sada, nakon 25 godina, sa žalošću i opravdanim negodovanjem moramo ustvrditi da se ovaj Sporazum, nažalost – kroza sve protekle godine – više koristio kao opravdanje i alibi za očuvanje i ozakonjenje raznih ranijih i novijih nepravdi, a mnogo manje za izgradnju istinskog, trajnog mira, utemeljenog na pravdi i jednakim pravima za sve.

Također, nakon svih ovih godina možemo ustvrditi sljedeće:

- izostala je od domaćih i stranih dužnosnika, zaduženih za provođenje Sporazuma, nužno potrebna dostatna politička, pravna i materijalna pomoć povratku i održivom ostanku čak nekoliko stotina tisuća domaćih katolika – uglavnom pripadnika konstitutivnog (barem na papiru!) hrvatskog naroda;

- skoro cijela katolička populacija u jednoj polovini zemlje – u entitetu Republika Srpska – je iskorijenjena, a u drugoj polovini, u entitetu Federacija BiH ona se kontinuirano smanjuje, poglavito zbog odlaska mladih iz zemlje pa i cijelih obitelji – najčešće zbog kriminala, korupcije, političkih sebičnih nadmudrivanja u zemlji i slabog vrednovanja stručnog rada.

Nazočnost međunarodnih predstavnika i institucija svih poratnih godina, zbog njihove nedovoljne učinkovitosti na planu napretka zemlje prema stabilnom miru i uključivanju u poželjne europske integracije, nužno nas tjera na pitanje: Što se kani s ovom zemljom, njezinim narodima i stanovnicima?

4. I ovaj put, u ime općeprihvaćenih načela međunarodnih konvencija, tražimo – osobito od predstavnika država potpisnica i svjedoka Daytonskog sporazuma, da zajedno s

domaćim političkim dužnosnicima – koji imaju presudnu ulogu u izgradnji dugotrajnog pravednog mira i poželjnog svekolikog razvoja naše zemlje – konačno odlučnije nego do sada – porade na pravednom i svrsishodnom unutarnjem uređenju zemlje. To uređenje treba biti po mjeri njena sva tri konstitutivna naroda, nacionalnih manjina i svakog njezinog građanina, a osobito onih, najslabijih i u ratu i poraću najoštećenijih! To uređenje mora pratiti donošenje pravednih zakona koji će osigurati stvarno poštivanje svih pojedinačnih i kolektivnih prava, bez mogućnosti dominacije jačega ili brojnijega, te omogućiti ispravljanje svih starih i sprječavanje novih nepravdi.

Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini će i dalje nastojati – dosljedno i neumorno – ispunjavati svoj dužnost dobivenu od svoga Vrhovnog poglavara – pape i prije 25 godina dano obećanje – da će „pomagati u ostvarivanju svih konstruktivnih i provedivih rješenja u uspostavljanju istinskog mira na području naše Biskupske konferencije, tj. na području cijele Bosne i Hercegovine“.

U Sarajevu, 20. studenog 2020.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
predsjednik BK BiH, s.r.*

*Mons. Tomo Vukšić
nadbiskup koadjutor vrhbosanski
apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH*

*Mons. Franjo Komarica
biskup banjolučki, s.r.*

*Mons. Petar Palić
biskup mostarsko-duvanjski
apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, s.r.*

*Mons. Marko Semren
pomoćni biskup banjolučki, s.r.*

Poruka predsjednika Caritasa BiH, Vinka kardinala Puljića uz Nedjelju Caritasu u BiH 2020.: Ljubav i briga za zajednički dom!

BK BiH

Dragi prijatelji i dobročinitelji Caritasu!

Papa Franjo uputio je, 24. svibnja 2015. god., Crkvi i svijetu encikliku o brizi za zajednički dom pod naslovom *Laudato si', mi' Signore* - Hvaljen budi, moj Gospodine! To nam je nadahnuće kako bismo danas ponovno prihvatili papin poziv i prigodom ovogodišnje Nedjelje Caritasu u BiH, koju obilježavamo na Treću nedjelju došašća, i kako bismo dali svoj doprinos ljubavi i brizi za zajednički dom. U ovom kratkom pozivu i poticaju nije cilj razmišljati o papinoj enciklici, nego tražiti put buđenja svijesti i odgovornosti za sve stvoreno koje je Bog povjerio čovjeku i čovječanstvu. To razmišljanje našeg odnosa prema stvorenom, pomaže čovjeku u pronalasku svoga mjesta u svemu stvorenom i uređenju svoga odnosa prema Bogu koji nam je sve darovao kako bismo se time služili i Njemu jedinome klanjali.

1. Osloboditi se pritiska tehnokracije i egocentričnosti uz mijenjanje stila života

Živimo u vremenu ubrzanog razvoja elektronike i tehnokracije u kojem čovjek gubi prirodan odnos prema stvorenom. U javnosti se svim sredstvima nameće kultura koristoljublja i potrošnje. Sve se usmjerava prema tome što više steći, sve upotrijebiti, sve potrošiti za svoje vlastite ciljeve. Gubi se sposobnost čitati te divne darove Božjih stvorova. Time se gubi i sposobnost otkrivanja Boga Stvoritelja uz isticanje prava kako je čovjek gospodar svega stvorenog. „Boga vidi tko mu gleda stvore“, kaže P. Preradović! Kako je izgubio tu dimenziju „čitanja prirode“ u koju je Bog utkao svoju stvoriteljsku ljubav prema čovjeku, čovjek se sve više udaljuje od Boga i tako počinje gubiti sebe, uništavajući Božje darove zbog vlastitih i sebičnih motiva. Zato je poziv enciklike početak mijenjanja stila života, mijenjanja svoga odnosa prema stvorenome uz otkrivanja svoga odnosa prema Bogu i otkrivanje svoga mjesta i dostojanstva u svemu stvorenom.

2. Ponovo zavoljeti Božja stvorenja i čuvati Božje darove

Ne možemo mnogo učiniti na svjetskoj razini, a što je zadaća moćnika ovoga svijeta koji imaju moć upravljanja cjelokupnim gospodarstvom, koje je postalo prvotni cilj u međunarodnim odnosima. Ali mi možemo u sredini svoga ovozemaljskog življenja doprinijeti unošenju ljubavi prema stvorenome. Probuditi svijest čuvanja našeg okoliša i čuvati naše izvore, potoke i rijeke taj veliki dar vode koji je izvor života. Moramo izgrađivati svijest da ne zagađujemo taj divni dar. Odgajati školsku mladež, a posebno mlade i odrasle kako bi izgradili kulturu življenja zaštite okoliša, nebacanja smeća prema vlastitom htijenju uz čuvanje brojnih izvora pitke vode koja je jedan od najvećih Božjih darova. Nije dovoljno donijeti zakon, nego izgrađivati i nositi stalnu brigu, ljubav i odgovornost unijeti u svoje svakodnevno življenje. Tu zemlju papa Franjo naziva majkom. Vidimo kako je ta majka napuštena i zapuštena. Toliko je neobrađene zemlje u našem okruženju koja je sposobna rađati i život održavati. Tko nam je ogadio tu majku, da smo postali tako bezdušni prema toj grudi na kojoj smo nikli i koja je tolike generacije othranila? Tužni smo kako se službena vlast odnosi prema ovom velikom daru, ali smo još tužniji odnosa brojnih vlasnika uz nebrigu za majku zemlju. Brojni su povici o potrebi ekološke hrane, a mi se trujemo raznim otrovima uz čuđenje kako se to na nas prenosi. Duboko smo povrijeđeni, nakon etničkog čišćenja pod okriljem svjetskih sila, kako sada počinje i grundocid, otimanje prava na imovinu onima koji su protjerani sa svoje grude. Teško nam pada uništavanje tolikih šuma poradi profitabilnih ciljeva, a još više smo zahvaćeni nebriгом za „pluća“ pojedinih mjesta i gradova uz uništavanje parkova i travnjaka poradi gradnje velikih betonskih zdanja.

3. Ljubav prema stvorenom je ljubav prema dostojanstvu čovjeka

Bog je sve stvorio, a vrhunac je bio stvaranje čovjeka. Čovjeka je stvorio iz ljubavi, a sve stvoreno Božja ljubav je povjerila čovjeku: „Bog je stvorio svijet da očituje i saopći svoju slavu. Da stvorenja imaju udjela u njegovoj istini, dobroti i ljepoti, to je slava za koju ih je Bog stvorio“ (Katekizam Katoličke Crkve 319). Uništavajući te darove, čovjek nije čeo Božju ljubav i Božje darove. Nije čudno što se donose zakoni koji zahvaćaju i Božju stvoriteljsku moć uništavajući ljudski život, ozakonjujući smrt i gurajući napredak koji uništava sve stvoreno. Boga se izbacuje iz javnog života i odgovornosti kod donošenja zakona, a što budi našu zabrinutost za zajednički dom i za čovjeka u tom domu. „Božja providnost jest određenje kojim Bog mudro i s ljubavlju vodi sva stvorenja prema njihovoj konačnoj svrsi“ (Katekizam Katoličke Crkve 321). Prigodom Nedjelje Caritasa u našoj ovozemaljskoj domovini, želimo probuditi svijest kako mi nismo gospodari ovog „zajedničkog doma“, nego prolazni stanari koji putujemo prema vječnosti. Pozvani smo da se s ljubavlju odnosimo prema Božjim darovima s kojima se treba tako služiti kako bi to bio odsjaj služenja Bogu uz obvezu kvalitetnog življenja koje ostavljamo budućim generacijama. Nikada ne zaboravimo svoju ljubav prema majci zemlji i našeg odgovornog hoda prema vječnosti.

4. Budućnost našeg zajedničkog doma traži poštenje i dijalog

Graditi i čuvati naš zajednički dom može se jedino na poštenju, dijalogu i uzajamnoj soli-

darnosti. To je posebno važno u kriznim vremenima kao što je ova prisutna pandemija COVID-19, koja je ljudsku bahatost bacila na zemlju kako čovjek ima svoju ograničenost. Bez suradnje, u koju će se ugraditi ljudski odnosi na temelju poštenja, dijaloga i solidarnosti, teško možemo nadilaziti krizne trenutke za obitelj, za društvo i za svakog pojedinca. Sve je manje iskrenog dijaloga, koji omogućuje čuvanje i izgradnju zajedničkog doma. Neka ovogodišnja Nedjelja Caritasa pokrene to ozračje nastojanjem kako pojedinca tako i cijele zajednice. Osobnom i zajedničkom molitvom izmolimo odgovornu savjest i odgovornost u životu svake osobe i cijelog društva.

5. Zaključak

Neka nam ovo poticajno razmišljanje pomogne kako bismo pristupili osobnim i zajedničkim zauzimanjem za ozdravljenje oboljelog okruženja kako bi iz dana u dan postajalo sve plemenitije i radosnije za život današnjeg čovjeka, a koji je u središtu svega stvorenoga. Ljubav prema domu i Bogu neka bude snaga naših današnjih nastojanja koja će pobijediti negativno ozračje poglavito našeg zajedničkog doma. U toj želji i razmišljanju na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova želeći radosno zauzimanje za sve ono što nam je Bog povjerio iz ljubavi prema Njemu i bratu čovjeku.

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup metropolit vrhbosanski i
predsjednik Caritasa BiH*

Biskupi BK-a BiH uputili izraze solidarnosti predsjednicima Austrijske i Francuske BK-a

BK BiH

Biskupi BK-a BiH uputili su, 4. studenoga, predsjedniku Austrijske biskupske konferencije i predsjedniku Francuske biskupske konferencije izraze svoje blizine, kršćanske molitve i ljudske solidarnosti u bolnoj prigodi terorističkih čina.

Biskupi BK-a BiH uputili su predsjedniku Austrijske biskupske konferencije salzburškom nadbiskupu **mons. Franzu Lackneru** i predsjedniku Francuske biskupske konferencije nadbiskupu Reimsa **mons. Ericu de Moulins-Beaufortu** izraze svoje blizine, kršćanske molitve i ljudske solidarnosti u bolnoj prigodi terorističkih čina, javlja KTA.

„Mi biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, okupljeni na 79. redovitom zasjedanju, izražavamo svoju blizinu i kršćansku molitvu i ljudsku solidarnost u bolnoj prigodi terorističkih čina sa smrtnim posljedicama u Austriji i Francuskoj“, stoji u pismu koje je u ime svih biskupa potpisao predsjednik BK BiH vrhbosanski nadbiskup metropolita **Vinko kard. Puljić**.

Biskupi ističu da mole za žrtve ovih atentata koji su se dogodili u Austriji i u Francuskoj te izražavaju bratsku blizu obiteljima žrtava i njihovim crkvenim zajednicama.

Nedjelja.ba

Sućut Biskupa BK-a BiH povodom preminuća patrijarha Irineja

Biskupi BK-a BiH uputili su 20. studenoga Svetom arhijerejskom sinodu Srpske Pravoslavne Crkve, svećenstvu, monaštvu i svim vjernicima SPC-a izraze duboke kršćanske sućuti u povodu preminuća gospodina Irineja.

“Gospodin je u svojoj božanskoj providnosti odlučio pozvati svoga slugu Patrijarha Irineja u vremenu, kada se Vaša Pravoslavna kao i Katolička Crkva i svi vjernici različitih religija kao i ‘sve stvorenje zajedno uzdiše i muči’ (Rim 8,22) pogođeno pandemijom *koronavirusa*. U takvom vremenu posebno molimo za sve koje je Gospodin pozvao k sebi, a među njima posebno za njegovu svetost patrijarha Irineja koji mu je vjerno služio vodeći Srpsku Pravoslavnu Crkvu u vremenu brojnih izazova. Molimo da mu nebeski Otac podari mjesto među svojim svetima. U isto vrijeme ujedinjeni smo u molitvi za sve vjernike Srpske Pravoslavne Crkve da im

svemogućí Bog u ovom vremenu tuge podari svoju utjehu utemeljenu na Kristovu uskrsnuću kojim je pokazao je On istinski ‘Put, Istina i Život’ (Iv 14,6). Uz izraze kršćanske sućuti, svjedočimo Vam svoju bratsku i molitvenu blizinu i sve pozdravljamo u zajedničkom Spasitelju Isusu Kristu, pobjedniku nad grijehom i smrću“, stoji u brzjavu sućuti koji su potpisali vrhbosanski nadbiskup i predsjednik BK-a BiH **Vinko kard. Puljić**, nadbiskup koadjutor vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH **mons. Tomo Vukšić**, biskup banjolučki **mons. Franjo Komarica**, pomoćni biskup banjolučki **mons. Marko Semren** te biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski **mons. Petar Palić**.

KT

Dekanska konferencija Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, 11. studenog 2020.

U srijedu 11. studenog 2020. s početkom u 9:30 sati u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog održana je redovna godišnja Dekanska konferencija. Na konferenciji, kojom je predsjedao preuzvišeni gospodin mons. dr. Tomo Vukšić, nadbiskup koadjutor vrhbosanski okupilo se 12 dekana: preč. mons. Marko Tomić (ramski dekan), preč. Marko Mikić (travnički dekan), preč. Boris Salapić (usorski dekan), preč. fra Ivan Marić (derventska dekan), preč. Marinko Mrkonjić (tuzlanski dekan), preč. Jakov Filipović (doborski dekan), preč. dr. Pero Brkić (sutješki dekan), preč. Predrag Stojčević (žepački dekan), preč. Mato Majić (sarajevski dekan), preč. fra Zoran Vuković (kreševski dekan), preč. Ilija Ivoš (bugojanski dekan) i preč. Damir Ivanović (brčanski dekan). Na sjednici su još nazočili: mons. dr. Slađan Ćosić, gen. vikar, mons. Ante Meštrović, fojnički arhiđakon, mons. dr. Pavo Jurišić, gučogorski arhiđakon, mons. Bosiljko Rajić, plehanski arhiđakon, preč. Vladimir Pranjic, ekonom i preč. Mladen Kalfić, kancelar.

Nakon uvodne molitve, Nadbiskupovog pozdrava u svoje osobno ime i u ime opravdano odsutnog Kardinala i zahvale dekanima na dolasku i požrtvovnom radu na terenu među svećenicima pročitana je kratki zapisnik sa prošlogodišnje sjednice koja je održana 13. studenog 2019.. Nakon pročitane zapisnika Nadbiskup je upitao je li dogovoreni zaključak prošlogodišnje sjednice o podjeli sakramenata samo u župnoj crkvi počeo vrijediti. Odgovoreno je da još ništa nije poslano na teren župnicima te je zaključeno da to treba provesti u djelo što je prije moguće.

U prvu radnu točku pod naslovom *Predbračni tečajevi pripreme za sklapanje sakramenta ženidbe* uveo je sam Nadbiskup koji je naznačio 4 pitanja o kojima bi trebalo razmisliti:

- 1.) obvezatnost tečaja (u mnogim biskupijama godinama već takav tečaj je obvezatan);
- 2.) umjesto jednog dana produžiti na dva (sudionici se žalili da im je previše korisnih informacija u kratko vrijeme);
- 3.) reorganizacija načina sudjelovanja (po dekanatu ili više dekanata);

4.) termini da budu unaprijed fiksirani u pastoralni kalendar Vrhbosanske nadbiskupije.

Kako je odmah spomenuta pandemija koja je aktualna, naznačeno je da s ovim normama razmišljamo u normalnom vremenu kojem se uskoro nadamo. Svi su istaknuli korisnost i dragocjenost jednoga ovakog tečaja te zadovoljstvo parova koji su ga posjećivali. Spomenuto je da sam tečaj nije samo za zaručnike niti je bliža priprava za vjenčanje već mogu sudjelovati svi koji planiraju ženidbu. Primjećeno je da dolaze i samci. Jedina zamjerka koju su spomenuli polaznici je premalo govora na temu *Prirodnog planiranja obitelji*. Zaključeno je da bi tečaj trebao biti obavezan za sve koji žele sklopiti ženidbu u župama Vrhbosanske nadbiskupije i da ostane jedan dan. Potrebno je unaprijed odrediti termine i povećati broj istih te prikupiti termine u ostalim biskupijama naše Biskupske konferencije i Đakovačko-osječke nadbiskupije i javiti da se zaručnici mogu na vrijeme organizirati i obaviti sve potrebno. Kao problem ovom načinu spomenuli su se oni koji žive i rade u zapadnoj Europi, a planiraju se vjenčati u rodnim župama. Rečeno je da ti tečajevi postoje i na našim misijama i u biskupijama gdje žive te su ga oni dužni tamo pohoditi i donijeti potvrdu o tome. Sve ovo ne utječe na župnikovu bližu pripravu koja se ne odnosi samo na administraciju već ako je potrebno i pojašnjavanje nekih informacija i tema.

U drugu temu pod naslovom *Godina Božje riječi na dekanatskoj i župnoj razini* uveo nas je mons. dr. Slađan Ćosić koji je spomenuo da smo o ovoj temi već razgovarali na sjednicama Pastoralnog vijeća, Zbora konzultora i Svećeničkog vijeća. Ponovio je dvije teze koje je prof. Mato Zovkić rekao u izlaganju na sjednici Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije i to:

Malo čitamo Bibliju – pravo vrijeme za osnivanje biblijskih skupina u župama. Biblija mora biti dostupna svakom vjerniku. Zato počeli sa podjelom *Biblija za djecu*, a uskoro ide

i podjela *Biblija za mlade*. U tome zahvalni udruzi *Gideons* koja sve financira.

Ne znamo čitati Bibliju - seminar za lektore u župama. Poraditi više na biblijskim katehezama putem radio valova, interneta i ostalih dostupnih medija.

Proglašavajući *Godinu Božje riječi* biskupi BK BiH su i mislili da se većina programa događa ponajprije na župnoj i dekanatskoj razini. Da se uz neizostavnu nedeljnu homiliju održavaju i kateheze, čitanje Sv. Pisma i sve što župnici smatraju prikladnim za svoje zajednice. Povala se i rasprava kako punoljetne-odrasle župljane uključiti da čitaju na sv. Misama i je li potrebno podjeljivati službe lektora po župama. Svi su se složili da je ljepši i doživljajni osjećaj kad čita odrasla osoba koja razumije tekst, ali da moramo znati da to nije bilo uobičajeno te da se odrasli teško odlučuju na to. Drugo punoljetstvo se u Crkvi veže za sakrament Krizme i kad djeca te dobi jasno, glasno i razumljivo pročitaju sveti tekst da to nije ništa manje vrijedno od čitanja odrasle osobe. Istaknuto je da je u ovoj godini važno promišljati i o ulozi Sv. Pisma u životu svećenika.

Slijedeće dvije teme Novi zapisnici kanonske i dekanske vizitacije te Novi Zapisnik primopredaje župe predstavio je mons. dr. Slađan Ćosić, generalni vikar koji je naglasio da su novi zapisnici bili potrebni kako bi imali sadržajno jedinstvene zapisnike, uredili način obavljanja te imali bolju i ozbiljniju pripremu vizitacije. Iako se čini da su preopširni, poglavito kanonska, većina onog što se ispuni prvi put je nepromjenjivo za druge vizitacije. Administracija je i u novim zapisnicima važna, ali su novost pitanja o pastoralu u župi. U predstavljanju Zapisnika primopredaje rečeno je da je ovo prijedlog i da dekani svoja opažanja i primjedbe mogu poslati do kraja mjeseca. Išlo se za tim da se osim administracije dobije i prvi dojam o župi i pastoralu, ali i o materijalnim dobrima koje župa posjeduje te se omogućiti lakše snalaženje novog župnika. Nabiskup je istaknuo da je važno da svaka župa kao pravna crkvena ustanova ima vlasnički list svojih nekretnina i da se ujednači naziv pod kojim su zavedene u zemljišno-knjižnim izvatcima i katastru. Sve naše župe registrirane su i imaju svoj naziv te bi trebao taj naslov

biti i u zki i u katastru. Doneseni su i zaključci da dekani moraju svake godine obavljati vizitacije osim one godine kad je kanonska vizitacija. Ta vizitacija treba biti obavljena do 15. listopada kako bi se problemi ako ih ima mogli istaknuti i rješavati na godišnjoj Dekanskoj konferenciji u studenom. Isto tako Jesenska korona u dekanatima treba se održati nakon dekanske konferencije kako bi se usuglašeni stavovi prenijeli župnicima. Vizitaciju župe dekana redovito obavlja arhiđakon. Primopredaji redovito prisustvuje u ime Ordinarijata dekan, a u dekretu obvezno stoji točan dan i vrijeme primopredaje.

Pod točkom Razno obrađeni su izmjenjeni formular *Statistički podatci* i novi formular *Godišnji financijski izvještaj*. Nadbiskup se dotaknuo pitanja koga voditi kao svoga župljanina. Mnogi su daleko sa prebivalištem i mjestom svakodnevnog življenja, ali su emotivno ponekad i materijalno (kuća) vezani za svoj rodni kraj te se žele i vjenčavati, krstiti djecu i pokapati u svojim rodnim ili roditeljskim župama. U našem stavu prema njima ne smije se odražavati dojam da ih se odričemo, ali moramo poštivati crkveni zakon koji poput civilnog govori da nakon 5 godina stanovanja na određenom prostoru stječeš prebivalište. Zato ćemo u novom formularu imati i broj stalnih župljana te onih koji povremeno dolaze. U vezi ovog donesen je i zaključak da u Župnim pastoralnim i ekonomskim vijećima mogu biti samo stalno nastanjeni župljani. Ekonom Pranjić je predstavljajući *Godišnje financijsko izvješće* rekao da je ovaj formular prošao sjednicu Ekonomskog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije te da odsada neće više biti potrebno kopiranje knjiga blagajničkog dnevnika i gradnje što je dosada bila praksa. Većina se složila da je ovo dobar način za analitičko praćenje solventnosti župa. Nakon što je kancelar predstavio tijek Sinode i buduće aktivnosti župnici su upitali ima li službeni stav Nadbiskupije o božićnim ispovijedima i blagoslovu kuća. Rečeno je da se poštivaju stavovi nadležnih stožera i potiče ljude na odgovornost jedni prema drugima.

Susret smo završili molitvom i bratskim ručkom u blagovaonici Ordinarijata.

(m. k.)

Održana sjednica Zbora konzultora VN

6. listopada 2020.

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

U utorak 6. listopada 2020., u prostorijama Vrhbosanskog nadbiskupskog ordinarijata u Sarajevu, održana je redovna godišnja sjednica Zbora konzultora VN. Sjednici su uz uzoritog gospodina Vinka kardinala Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog nazočili mons. dr. sc. Slađan Ćosić, preč. Vladimir Pranjić, dr. sc. fra Šimo Ivelj, dr. sc. fra Danimir Pezer, mons. dr. sc. Anto Ćosić, dr. sc. vlč. Šimo Maršić, mons. Ivo Tomašević i preč. Mladen Kalfić. Zbog opravdanog razloga bio je odsutan mons. dr. Tomo Vukšić, nadbiskup koadjutor vrhbosanski. Na početku susreta u 15 sati sve je srdačno pozdravio uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski koji je i predsjedao sjednicom. Nakon što je kancelar pročitao kratki zapisnik s prošlogodišnje sjednice vlč. dr. Maršić izvjestio je da je Centar za pastoral mladih *Ivan Pavao II.* izradio *Protokol o zaštiti djece* te ponudio stručnu pomoć našim institucijama za izradu istog. Predložio je da se na *Saboru svećenika-Emausu* raspravlja o ovoj temi i da se pozovu predavači poput o. Hans Zollner-a, netko iz RH te netko iz BiH koji se stručno bave ovom tematikom. Poslije usvajanja zapisnika pristupilo se razmišljanju i raspravi o temama koje su unaprijed određene i objavljene dopisom broj 595/2020 od 18. 9. 2020..

Uvodničar u prvu temu *Pitanje Hrvatskih katoličkih misija: trenutno stanje i izazovi* bio je vlč. dr. Tomislav Markić, nacionalni ravnatelj *Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu*. U uvodu je spomenuo da trenutno postoje 189 misija (Kanada 17, SAD 16, Australija 14, Novi Zeland 1, JAR 1, Peru 1) od toga 132 u Europi (99 u Njemačkoj, Švicarska 12, Austrija 8, Slovenija 4, Benelux 3, Francuska 3, Skandinavija 3) u kojima djeluju 193 svećenika (61 dijecezanski i 132 redovnička), 7 trajnih đakona, 50 časnih sestara, 39 pastoralnih suradnika, 49 tajnika i 2 djelatnika u Zagrebu tj. sveukupno 340 ljudi. Od dijecezanskih svećenika Vrhbosanska nadbiskupija ima najviše 16 svećenika, a provincija Bosna Srebrena je četvrta kod redovnika po broju svećenika kojih je 19. Prema pro-

cjeni državnih institucija broj iseljenih Hrvata se kreće oko 3,2 milijuna i počinje se približavati broju onih koji žive u Domovini (misli se i na Hrvatsku i BiH). Ravnateljstvo prati i koordinira rad (ove godine 36 premještaja), vodi fond solidarnosti i zaduženo je za liturgijsku komemoraciju Bleiburške tragedije. Naglasivši da moramo pratiti svoj narod koji se sve više iseljava jer su mnogi izazovi koji ih čekaju na zapadu rekao je da svećenici koje biskupi šalju u misije trebaju biti iznadprosječno obrazovani, znati jezik, biti spremni na suradnju i timski rad te povrh svega krepognog života. Zaključeno je da treba tražiti rješenja i spremati svećenike od bogoslovskih dana i za taj vid služenja. Dobro bi bilo već sada vidjeti koje su potrebe u misijama koje vode svećenici Vrhbosanske nadbiskupije, a koji su naši trenutni kapaciteti.

Druga tema za raspravu bila je *Slavljenje Godine Božje riječi na nadbiskupijskoj, dekanatskoj i župnoj razini*. Istaknuto je da treba što više animirati ljude da počnu čitati sv. Pismo. Sva nadbiskupijska pastoralno-liturgijska slavlja trebaju biti prožeta *Godinom Božje riječi*. Staviti naglasak na osnivanju Biblijskih skupina i formacije čitača po župama. Iskoristiti nove tehnologije, socijalne mreže i medije u službi reevangelizacije.

Pod temom *Razno* mons. dr. Anto Ćosić je dao prijedlog da bi se trebalo poraditi na tome da svaka župa dobije najnovije dokumente Svete Stolice. Mons. Ivo Tomašević je imao zammjerku na web stranice pojedinih župa i redovničkih zajednica koje ne žele prenositi poruke Pape, BK BiH, Ordinarija već samo svoje lokalne teme. Kao da nema ništa iznad župe i župnika.

Kardinal je zahvalio svim konzultorima na aktivnom sudjelovanju i izrazio nadu da će teme koje su sugerirane naći plodno tlo i na Svećeničkom vijeću, ali i na terenu.

m.k.

Održana sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

U prostorijama Ordinarijata, 7. listopada 2020., održana je sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije, kojom je predsjedao uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski. Sjednici su nazočili mons. dr. Tomo Vukšić, nadbiskup koadjutor vrhbosanski, mons. dr. Slađan Ćosić, generalni vikar te još dvadesetorica izabrana i imenovana člana.

Nakon molitve Srednjeg časa Kardinal je pozdravio sve pristigle članove i zahvalio im za njihov dolazak. Nakon što je preč. Kalfić pročitao kratki zapisnik sa prošlogodišnje sjednice prešlo se na točke dnevnog reda.

Uvodničar u prvu temu *Pitanje Hrvatskih katoličkih misija: trenutno stanje i izazovi* bio je vlč. dr. Tomislav Markić, nacionalni ravnatelj *Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu*. U uvodu je spomenuo da trenutno postoje 189 misija, od toga 132 u Europi (99 u Njemačkoj) u kojima djeluju 193 svećenika (61 dijecezanski i 132 redovnička). Od dijecezanskih svećenika Vrhbosanska nadbiskupija ima najviše 16 svećenika, a provincija Bosna Srebrena je četvrta kod redovnika po broju svećenika kojih je 19. Prema procjeni državnih institucija broj iseljenih Hrvata se kreće oko 3,2 milijuna i počinje se približavati broju onih koji žive u Domovini (misli se i na Hrvatsku i BiH). Govoreći o pastoralnim izazovima za svećenike u Hrvatskoj inozemnoj pastvi spomenuo je: izazov prenošenja vjere (različite grupe tek doseljeni, treća generacija) gdje treba čuvati primat vjerničkog nad kulturološkim. Ne treba zanemariti kulturu, ali vjera treba biti na prvom mjestu; potrebna suradnja s vijećima i vjernicima; brak i obitelj – teškoće sve veće zbog društvene relativizacije obitelji i tradicionalnih obiteljskih vrijednosti; sekte - otvaraju svoje pastve (u Melbournu sekta iz Zagreba); ekumenizam i međureligijski dijalog – pozvani na to jer su isprepletene različite kulture; obrazovanje – jedno od većih problema kojem i mi ne dajemo dovoljno pažnje jer i drugi naraštaj ne želi bolje obrazovanje barem u Europi (prekooceanski više brinu); rastave, ovisnosti,

poteškoće u odgoju itd. Drugi izazovi su sve veći fenomen iseljavanja, a mali povratni val u Domovinu i onih koji se ne snađu u prvom trenu (iz Irske otiđu u Njemačku). Zbog novog iseljavanja (više od 300.000 od ulaska Hrvatske u Europsku uniju) mjesne Crkve odustale od ukidanja i spajanja misija (čak par novih-npr. Kopenhagen). Misije su i nadalje mjesta očuvanja identiteta vjerničkog i nacionalnog. Po Americi naše misije slave i po 100 godina postojanja, a po Europi 50 i više godina. Završavajući svoje zanimljivo i primjerima životopisno izlaganje dr. Markić je zaključio da se osjeća potreba za većim brojem svećenika koji trebaju biti sposobni, prikladni i nada sve kreposni. Nadbiskup Vukšić koji je ujedno i predsjednik vijeća HBK i BK BiH za Hrvatsku inozemnu pastvu postavio je pitanje duhovnih zvanja iz naših misija i pitanje pastoralna zvanja jer se stječe dojam da tamo gdje je bilo Hrvata, ali ne i misija da je bilo zvanja, a tamo gdje imamo misije da nema zvanja. Dr. Markić je rekao da postoji zvanja iz Misija, ali da nisu toliko u našim biskupijama koliko su u mjesnoj crkvi. Istaknuto je i da materijalno blagostanje čini nezainteresiranim za duhovne vrijednosti, ali i da su naši svećenici u jednom trenutku više naglasak stavljali na nacionalno nego na duhovno te je zato potrebna jača duhovno-pastoralna priprava svećenika koji odlaze u Misije.

U drugu točku pod naslovom *Slavljenje Godine Božje riječi na nadbiskupijskoj, dekanatskoj i župnoj razini* uveo nas je najprije vlč. dr. Šimo Maršić koji je rekao da sve naše programe u ovoj godini moramo vezati uz proglašenu godinu parafrazirajući sv. Jeronima da poznavati Božju riječ znači poznavati Krista. Naveo je da se u ovoj godini mogu osnivati Biblijske skupine, organizirati edukacija timova čitača, iskoristiti nove tehnologije i biti on line prisutni s Božjom riječi te pokušati oživjeti čitanje Biblije (ima i CD za one koji ne mogu čitati nego slušati) po obiteljima. Nakon toga dr. fra Ante Popović je dao prijedloge za svećenički rast u ovoj godini spomenuvši važnost propo-

vijedi za koju se treba spremati najprije molitvom kako bi sami otkrili ljepotu Božje riječi. Zatim je nabrojao literaturu koju bi trebali proučavati samostalno ili na koronama poput: pobudnice *Dei Verbum*, *Homiletskog direktorija* i *Što je čovjek?* - dokument o biblijskoj antropologiji koji je izdala papinska biblijska komisija (dobar i za katehete. Fakulteti za izborni predmet u drugom semestru). Razvila se rasprava da bi trebalo dokumente koje Sveta Stolica izdaje dobivati na župe te ako je moguće proslijediti adrese župa Kršćanskoj sadašnjosti da šalje dokumente, a župnike obvezati da iste plate. Kardinal je zaključio raspravu da je cilj ove godine da Božja riječ ponovno uđe u obitelji te da se na župnim razinama osnivaju biblijske skupine, poboljša rad sa čitačima i iskoriste suvremene tehnologije u reevangelizaciji naših župljana.

Vlč. dr. Mario Bernadić, tajnik Sinode Vrhbosanske nadbiskupije ukratko nas je upoznao dokle se došlo i što nam predstoji u bližoj budućnosti. Reкао je da je Radni dokument u tisku te će se poslati na župe gdje će se dati primjedbe za daljnji posao koje će odraditi sinodalne stručne skupine poslije kojih ide završna svečana skupština.

Kod prelistavanja Pastoralnog kalendara za 2021. godinu donesen je zaključak da se imena pokojnih svećenika ne spominju u njemu jer imaju u direktoriju.

Pod točkom razno vlč. dr. Šimo Maršić, ravnatelj Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih *Ivan Pavao II.* predstavio je dva projekta koje će Centar ponuditi župama. Prvi je rad s ministrantima. Osim dva susreta koja postoje, a to su duhovna obnova u Travniku i susret ministranata u Sarajevu novost je još jedna duhovna obnova u Sarajevu i susret voditelja ministrantskih skupina u tri vikenda kroz godinu. Drugi projekt tiče se krizmanika jer osim susret s krizmanicima na dekanatskoj i župnoj razini bit će ponuđena i duhovna obnova u Centru (do 50 krizmanika u jednom susretu). Vlč. Mlakić se požalio na nedolazak svećenika na Katehetski dan i na nebrigu za vjeroučitelje u okviru župskih zajednica. Mons. dr. Slađan Ćosić predložio je da se izabere manja grupa kao Stalno vijeće Svećeničkog vijeća koja bi bila zadužena za spremanje sjednica SVVN.

Sjednica je završena bratskim ručkom i druženjem u blagovaonici Ordinarijata.

m.k.

Pastoralno vijeće Vrhbosanske nadbiskupije

Četvrta redovita sjednica, Sarajevo, 26. rujna 2020., 9:30 sati

ZAPISNIK

Dopisom br. 581/2020 od 11. rujna 2020., Vinko kard. Puljić, nadbiskup vrhbosanski, sazvaio je godišnju sjednicu Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije, četvrtu u ovom sazivu, koja je održana u prostorijama Vrhbosanskoga nadbiskupskog ordinarijata u subotu, 26. rujna 2020., s početkom u 9:30 sati, pod predsjedanjem kard. Puljića.

Nakon molitve za Sinodu, kard. Puljić pozdravio je prisutne članove Vijeća i ustvrdio da od ukupno 33 člana njih 19 sudjeluje na sjednici; ujedno, naglasio je potrebu izbora novog predstavnika za dohorski dekanat i katoličke medije. Jednoglasno usvojeni dnevni red sastojao se od sljedećih točaka.

2. Čitanje zapisnika i osvrt. Gosp. Anto Bilić pročitao je zapisnik s prethodne sjednice (Sarajevo, 21. rujna 2019.) koji je usvojen, uz napomenu da zapisnik nije stenografski zapis istupa nego da ima svrhu prikazati bitni sadržaj predavanja, rasprave i eventualne zaključke.

3. Božja riječ u obitelji u svjetlu Godine Božje riječi (prof. dr. sc. mons. Mato Zovkić). U sklopu pripreme za Godinu Božje riječi koja prema odluci biskupa BK BiH traje od 30. rujna 2020. do 30. rujna 2021., mons. Zovkić održao je predavanje o temi *Božja riječ u obitelji u svjetlu Godine Božje riječi*. U uvodu je podsjetio na događaje iz sveopće Crkve – Sinoda biskupa iz 2008. s temom *Riječ Božja u životu i poslanju Crkve*, ap. pobudnica Benedikta XVI. *Verbum Domini* iz 2010., motuproprij pape Franje *Aperuit illis* od 30. rujna 2019. – koji su nadahnuli naše biskupe da proglase Godinu Božje riječi i objave svoju prigodnu *Poruku*. Zatim se osvrnuo na tri područja. Prvo područje formulirano u obliku pitanja *“Kako liturgijska čitanja činiti doživljajnim”*, bilo je prigoda za naglasiti važnost biblijskih čitanja u liturgiji Crkve i potrebu da ih se u misnim slavljinama pročita *razgovjetno, uovjerljivo i s uvažavanjem književne vrste*. To, pak, zahtijeva vježbu i posebnu pripravu od strane liturgijskih čitača, kao i od samih svećenika. Uz podsjetnik da bi *redovni čitači trebali biti*

odrasli muškarci i žene, ne djeca – koja mogu biti čitači na misama za mlade ili djecu –, predložio je da se na području Nadbiskupije, po uzoru na neke druge biskupije (Požega) i na poticaj crkvenih dokumenata, organizira seminare za liturgijske čitače, odnosno pronađe najprikladniji način za formiranje laika koji bi u svojim župskim zajednicama imali ulogu čitača. Drugo područje je više vezano uz temu Božje riječi u obitelji koja je privilegirano mjesto za čitanje svetopisamskih tekstova izvan liturgijskih slavlja. Podsjetio je na tekstove o tri vjernička para iz Knjige o Tobiji, u kojima današnja obitelj osobno ili kroz katehezu može vrlo lako naći nadahnuće za svoj vjernički život, i izgraditi svoj stav naspram izazova s kojima se susreće. Treće područje se odnosi na prizore o ženama uz Isusa iz evanđelja po Luki, koji ukazuju na Isusovo poštovanje prema ženama i njegovu podršku obiteljima, kao i na trajnu ulogu žena kao moralnih stupova obitelji. U zaključku, pozvao je na istraživanje Pisma s Isusom kao pojedinci i zajednica, što je temelj za otkrivanje identiteta, za nasljedovanje Krista i za vršenje poslanja.

Opći stav sudionika rasprave bio je da Godina Božje riječi zahtijeva zauzetije nastojanje oko toga da Božja riječ doprije do svih, što podrazumijeva formuliranje nekih novih konkretnih prijedloga i bolje iskorištavanje već postojećih inicijativa. U pojedinačnoj raspravi ukazano je na tri moguća područja djelovanja.

- *Formacija liturgijskih čitača*: slijedeći primjer Požeške biskupije, a nadasve zbog potrebe koja se osjeća u našoj Nadbiskupiji, potrebno je domisliti program kvalitetne formacije čitača. U tome, posebno u početku, od pomoći mogu biti vjeroučitelji koje svećenici trebaju još više uključivati u rad u župi, povjeravajući im, konkretno, službu voditelja liturgijskih čitača. Kao dugotrajno rješenje, bilo bi dobro pokrenuti edukaciju animatora čitača i uspostavljati službu čitača u župama. Čitači, kako je naglasio mons. Zovkić, pomažu za bolje

doživljavanje susreta s Bogom koji i danas govori u svojoj riječi.

- *Formacija biblijskih skupina*: po uzoru na neke župe u kojima već postoje biblijske skupine, svesrdno se preporuča pokrenuti tjedne biblijske susrete za sve zainteresirane vjernike. Na tim susretima, posebno u početku, svećenik treba preuzeti ulogu voditelja i animatora, a dobro bi došla i pomoć od strane biblijskih stručnjaka s ciljem formacije istih skupina koje bi s vremenom mogle postati nositelji formacije vjernika u onome što se odnosi na čitanje/slušanje, proučavanje i razmatranje Božje riječi.

- *Biblija u obitelji*: Sv. Pismo je danas dostupno u raznim formatima i izdanjima, za pojedine grupe vjernika (djeca, mladi, vojnici), ali nepobitno je da ga se premalo čita, posebno u obiteljima. Mogući razlozi su slaba kultura čitanja uopće i devalvacija riječi, što posljedično doprinosi površnom slušanju Božje riječi. Stoga, uz hvale vrijedno nastojanje da Biblija dospje u svaku obitelj, neizostavno je obitelji poticati da Božju riječ čitaju osobno i zajedno.

4. Predbračni tečajevi pripreme za sklapanje sakramenta ženidbe. Poteškoće i rješenja (prof. dr. sc. fra Šimo Ivelj). Fra Ivelj, jedan od dugogodišnjih predavača predbračnih tečaja, smatra da su se isti pokazali veoma potrebnim i korisnim za cijelu kršćansku zajednicu a posebno za zaručnike, kojima se daje mogućnost da svoju odluku o stupanju u brak donesu zrelije i ozbiljnije, ne na brzu ruku, i bolje se pripreme za poteškoće i izazove kroz koje danas prolaze brak i obitelj. Osvrnuo se na trostruku pripremu za slavlje sakramenta ženidbe (*daljnja, bliža, neposredna*) i donio kratku analizu dosadašnje prakse tečaja u onome što se odnosi na njihovu *obvezatnost, strukturu i organizaciju*, kao i na *aktivnosti župnika i župnih vikara tijekom različitih vidova pripreme*. Pastoralna skrb za zaručnike, zaključio je, obveza je svakog župnika, a susreti o kojima je riječ korisna i dodatna su pomoć u izvršavanju te iste obveze.

Rasprava se uglavnom vrtjela oko *obvezatnosti* predbračnih tečaja i nekih dodatnih pravno-pastoralnih pitanja. Sudionici se slažu s činjenicom da bi obveza sudjelovanja na tečaju bila izvrstan način za postizanje ujednačene prakse na području cijele Nadbiskupije, što je prijeko potrebno. Međutim, neki sudio-

nici smatraju da bi takva obveza mogla stvoriti dodatne poteškoće župnicima čiji vjernici iz inozemstva traže vjenčanje u rodnoj župi. Pravno gledajući, pitanje je lako rješivo (otpuštica, dozvola), a na pastoralnom planu vjernike treba poticati na obavljanje predbračnog tečaja kod nas ili tamo gdje trenutno borave. Potrebno je, zaključio je kard. Puljić, vjernike odgajati za odgovoran stav prema ženidbi, i ujedno im pružiti mogućnost da se za nju pripreme na najbolji mogući način. Hoće li predbračni tečajevi prerasti u obvezu, što je stav pojedinih članova Vijeća, pitanje je koje ipak neophodno zahtijeva interdisciplinarni pristup i dodatno razmišljanje od strane drugih nadbiskupijskih tijela i Vijeća.

5. Sinoda Vrhbosanske nadbiskupije. Budući koraci (prof. dr. sc. vlč. Mario Bernadić). Tajnik Sinode kratko je predstavio nacrt Radnog dokumenta Sinode, koji je još u izradi, i obavijestio o odgađanju 10-tog kruga dekanatskih susreta zbog pandemije koronavirusa. Najavio je da će konačni nacrt istog dokumenta čim prije biti poslan u pojedine dekanate i župe, s ciljem da se vjernike upozna s njegovim sadržajem i pruži im se mogućnost za eventualne reakcije.

6. Pastoralni kalendar za 2021. godinu. Predstojnik Ureda za odnose s javnošću Vrhbosanske nadbiskupije i njezin glasnogovornik, mr. sc. vlč. Dražen Kustura, predstavio je Pastoralni kalendar za 2021. godinu, a pojedini sudionici su sugerirali datume događanja koje oni ili ured kojemu su na čelu redovito organizira.

7. Razno. Gosp. Anto Bilić upoznao je sudionike s najnovijim vijestima vezanima uz ideju *Franjina ekonomija*. S ciljem što učinkovitijeg djelovanja Vijeća, nakon kratke rasprave koju je potaknuo mons. Ćosić, usuglašena je potreba uspostaviti Statutom predviđeni Poslovodni odbor (usp. čl. 11), čije zadaće su definirane u čl. 13, i izabrati novog Tajnika Vijeća (usp. čl. 14).

Kard. Puljić je zahvalio svim predavačima i članovima Vijeća, pozvao ih na zajednički ručak te završio sjednicu molitvom pape Franje Svetoj Obitelji.

*Zapisnik sastavio:
Mons. Slađan Ćosić*

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

ŽUPA:

ADRESA:

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

GODIŠNJI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ (Kan. 1287 § 1)

Za ..... godinu

Broj: .... /20....

Datum:

---

1. KNJIGA CRKVENIH RAČUNA

1.1. PRIMITCI:										
1.	Prijenos sredstava iz prethodne godine									
2.	Milostinja za župu i filijale									
3.	Darovi vjernika za crkvene potrebe									
4.	Darovi kod kipa, jaslca i Isusova groba									
5.	Sredstva od najma, nadarbine, odštete i sl.									
6.	Sredstva od natječaja									
7.	Sredstva o državnih, federalnih ili općinskih vlasti									
8.	Sredstva iz inozemstva									
9.	Ostalo									
UKUPNO PRIMITCI:										

1.2. IZDATCI										
1.	Nagrada drugim svećenicima za pastoralnu pomoć									
2.	Nagrada župnim suradnika									
3.	Po ugovoru sa suradnicima ako postoji									
4.	Troškovi pastoralnih aktivnosti									
5.	Telefon i struja									
6.	Troškovi auta i prijevoza									
7.	Vino i hostije									
8.	Međupomoć									
9.	Vođenje računa u banci									
10.	Proslava Patrona									
11.	Razne potrepštine za kuću									
12.	Razne potrepštine za crkvu									
13.	Ministranti, pjevači i vijeća									
14.	Ostalo									
UKUPNO IZDATCI:										

Financijsko stanje **Knjige crkvenih računa** 31. prosinca 20... . godine.

Gotovina u blagajni										
Na računu banke										
UKUPNO										

2. KNJIGA GRADNJE

2.1. PRIMITCI:																				
1.	Prijenos sredstava iz prethodne godine																			
2.	Darovi vjernika za gradnju																			
3.	Sredstva od državnih, federalnih ili općinskih vlasti																			
4.	Sredstva od natječaja																			
5.	Sredstva od Nadbiskupije																			
6.	Ostalo																			
UKUPNO PRIMITCI:																				

2.2. IZDATCI:																				
1.	Izgradnja ili obnova																			
2.	Ostalo																			
UKUPNO IZDATCI:																				

Financijsko stanje Knjige gradnje 31. prosinca 20... . godine.	Gotovina u blagajni																			
	Na računu banke																			
	UKUPNO																			

Napomena župnika

Potpisi članova Župnog ekonomskog vijeća:

1. _____ 4. _____

2. _____ 5. _____

3. _____ 6. _____

_____
župnik

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Broj: ..../2021

ŽUPA:

Datum: ..../..../2021

STATISTIČKI PODACI ZA 2020. GODINU

(od 1. siječnja do 31. prosinca 2020.)

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

STALNI ŽUPLJANI	Broj vjernika	
	Broj obitelji	
	Broj samaca	
	Broj obitelji s dva člana	
PRIVREMENI OD 4-8 MJESECI	Broj vjernika	
	Broj obitelji	
SAMO STALNI ŽUPLJANI	Broj obitelji s jednim djetetom	
	Broj obitelji s dvoje djece	
	Broj obitelji s troje djece	
	Broj obitelji s četvero i više djece	
	Broj osnovnoškolaca	
	Broj srednoškolaca	
	Broj studenata	
	Mladi (od 18-30 koji nisu zasnovali obitelj)	
BROJ KRŠTENIH	Do jedne godine starosti	
	Od jedne do sedam godina starosti	
	Iznad sedam godina starosti	
	UKUPNO	
	Broj onih koji su ostali živjeti u župi	
	BROJ PRVOPRIČESNIKA	
	BROJ KRIZMANIH	
BROJ CRKVENO VJENČANIH	Između dvoje katolika	
	Između katolika i krštenog nekatolika	
	Između katolika i nekrštene osobe	
	UKUPNO	
	Koliko parova je ostalo živjeti u župi	
BROJ NEVJENČANIH U ŽUPI	Imaju kanonsku zapreku za vjenčanje	
	Ne žele crkvenu ženidbu	

BROJ UMRLIH	Opremljeni svetim sakramentima	
	Neopremljeni zbog nagle smrti	
	Neopremljeni jer svećenik nije pozvan	
	UKUPNO	
	Koliko je umrlih živjelo u župi	

_____ ,župnik

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Popunjeni obrazac dostaviti čim prije, najkasnije do 31. siječnja 2021.

DEKANATSKI URED*(ime) dekanata*

Dekanatski urudžbeni zapisnik: Broj ..../....

Župni urudžbeni zapisnik: Broj ..../....

ZAPISNIK DEKANSKE VIZITACIJE

Župa

u

za godinu

Opće napomene:

- Dekanska vizitacija župe obavlja se tijekom **svake kalendarske godine** (usp. kan. 555, § 4; Pravilnik dekanske službe, čl. 17), **osim** one godine kada se obavlja kanonska vizitacija (usp. kan. 396; Pravilnik dekanske službe, čl. 20).
- Župnik je dužan ispuniti **ovaj od Ordinarijata propisan obrazac**, a na dan vizitacije dekan će ga detaljno pregledati u nazočnosti župnika.
- **Dekan** je dužan original obrasca dostaviti Ordinarijatu; po jednu kopiju ostavlja dekanskom, i župnom uredu dotične župe (usp. Pravilnik dekanske službe, čl. 17).
- Ako se na pojedina pitanja ne može kratko odgovoriti, te odgovor ne stane u predviđeni prostor, neka se na takva pitanja odgovori opširnije dodajući Zapisniku dopunske stranice.

DUHOVNI ŽIVOT			
Pitanja		Odgovori	
Župnik ili upravitelj župe	Ime i prezime?		
	Duhovne vježbe: gdje i koje godine su bile zadnje?		
	Dekanatska adventska i korizmena duhovna obnova: sudjeluje ili ne?		
	Susret dijecezanskih svećenika u prošloj ili tekućoj godini: sudjelovao ili nije?		
	Svećenički sabor prošle ili tekuće godine: sudjelovao ili nije?		
	Drugi oblici permanentnog obrazovanja: sudjeluje ili ne?		
Župni vikar ili drugi svećenik suradnik	Ime i prezime?		
	Duhovne vježbe: gdje i koje godine su bile zadnje?		
	Dekanatska adventska i korizmena duhovna obnova: sudjeluje ili ne?		
	Susret dijecezanskih svećenika u prošloj ili tekućoj godini: sudjelovao ili nije?		
	Svećenički sabor prošle ili tekuće godine: sudjelovao ili nije?		
	Drugi oblici permanentnog obrazovanja: sudjeluje ili ne?		
SVETA MISA			
Pitanja		Odgovori	
Knjiga primljenih misnih nakana: "vezane" (Liber intentionum)	Vodi li se redovito i gdje?		
	Ima li dovoljno misnih intencija u župi?		
	Od koga se uzimaju intencije ako ih u župi nema dovoljno, i koliko?		
Knjiga primljenih misnih nakana: "nevezane" (Liber intentionum)	Vodi li se redovito?		
	Ima li viška misnih intencija, i koliko za prošlu godinu?		
	Kome se predaje višak primljenih intencija i ima li potvrda o predaji?		
Mise "pro populo"	Bilježe li se u knjigu "pro populo"?		
	Slave li se redovito?		
Binacije i trinacije	Gdje je zabilježeno da su odslužene?		
	Predaju li se Ordinarijatu u Sarajevo?		
	Koliko je predano Ordinarijatu za prošlu godinu?	Binacije:	Trinacije:
Gregorijanski ciklus misa	Gdje se bilježe?		
	Kada i kome se predaju ili dostavljaju?		
Raspored bogoslužja u župi	Nedjeljom i preko tjedna?		
	Broj vjernika koji sudjeluje na sv. misi mjesečno: stariji / mladi / djeca		
	Broj podijeljenih svetih pričesti (godišnje)?		

Raspored bogoslužja u filijali/ama	Nedjeljom i preko tjedna?		
	Broj vjernika koji sudjeluje na sv. misi: stariji / mladi / djeca		
	Broj podijeljenih svetih pričesti?		
Blagoslov obitelji u prošloj godini:	Koliko je blagoslovljeno u mjestu župe, a koliko u filijali/ama?		
Koje se pobožnosti, i kako često, organiziraju u župi ili u filijali/ama	Časoslov?		
	Ura klanjanja?		
	Trodnevnice?		
	Devetnice?		
	Križni put?		
	Krunica?		
	Druge pobožnosti?		
ŽUPNA KANCELARIJA			
Pitanja		Odgovori	
Matice općenito	Postoje li sve tekuće matice ili ne?		
	Gdje se čuvaju tekuće matice?		
	Postoje li stare crkvene matice i gdje se čuvaju?		
	Jesu li parice od prošle godine predane Ordinarijatu i pod kojim brojem?		Broj:
Matica krštenih	Vodi li se propisno i redovito?		
	Jesu li krizme i vjenčanja upisana u opasku matice krštenih?		
	Nabroji stare sveske (<i>broj i godine</i>)?		
	Jesu li kompjutorizirane, od koje godine-sveska i u kojem programu?		
Matica vjenčanih	Vodi li se propisno i redovito?		
	Nabroji stare sveske (<i>broj i godine</i>)?		
	Jesu li kompjutorizirane, od koje godine-sveska i u kojem programu?		
Vjenčanja	Jesu li upisana u maticu krštenih?		
	Jesu li župama krštenja poslana obavijesti o sklopljenoj ženidbi?		
	Jesu li upisani oprost od navještaja, zabrane, zapreke, otpusnica?		
	Postoji li poseban registrator za pohranu postupaka za ženidbu?		
Matica umrlih	Vodi li se propisno i redovito?		
	Nabroji stare sveske (<i>broj i godine</i>)?		
	Je li smrt upisana u maticu krštenih?		
	Je li smrt objavljena župi krštenja?		

Knjiga potvrđenih	Vodi li se propisno i redovito?	
	Postoje li stare knjige (<i>nabroji</i>)?	
	Jesu li krizme javljene župi krštenja?	
Knjiga prvopričesnika	Vodi li se propisno i redovito?	
Knjiga katekumena	Postoji li i vodi li se propisno i redovito?	
Urudžbeni zapisnik	Vodi li se propisno i redovito?	
	Postoje li stari zapisnici (<i>nabroji</i>)?	
Župna spomenica (kronika župe)	Vodi li se redovito i na koji način?	
	Prati li redovito i detaljno život župe?	
	Postoji li album s fotografijama i novinskim člancima koji prate život župe?	
Knjiga primljenih u potpuno zajedništvo Crkve	Vodi li se propisno i redovito?	
	Koliko je prijelaznika bilo prošle godine?	
Knjiga o stanju duša (Status animarum)	Jesu li podaci o vjernicima u župi na obiteljskim kartonima ili u knjizi?	
	Jesu li podaci o vjernicima u župi kompjutorizirani i u kojem programu?	
Knjiga župnih oglasa	Vodi li se propisno i redovito?	
	Kako se vodi (<i>bilježnica, uvezani listovi</i>)?	
Knjiga ženidbenih navještaja	Vodi li se propisno i redovito?	
	Koliko je bilo ženidbenih navještaja prošle godine?	
Imenik vjeroučenika	Postoji li i vodi li se redovito?	
Dnevnik vjeronaučnog rada	Postoji li i vodi li se redovito?	
Knjiga providenih bolesnika	Postoji li i vodi li se redovito?	
	Kada se obavlja posjet bolesnika?	
Župni arhiv	Gdje se nalazi?	
	Vode li se spisi redovito?	
	Jesu li spisi prikladno pohranjeni?	
Župna knjižnica	Koliko knjiga ima?	
	Postoji li popis knjiga?	
	Je li otvorena za vjernike i kada?	
Razno	Gdje se čuvaju uklonjeni kipovi, slike, paramenti, liturgijsko posuđe i druge vrijedne crkvene stvari, stare knjige?	
	Izdaje li župa župni list: kako često?	
	Ima li župa e-mail (<i>navedi</i>)?	
	Ima li župa mrežnu stranicu (<i>navedi</i>)?	
	Oglasna ploča: postoji li ili ne, i gdje je postavljena?	

CRKVA: ŽUPNA I FILIJALNA/E		
Pitanja		Odgovori
Župna crkva i crkvište	Opće stanje (<i>opiši</i>)?	
	Tko vodi brigu o održavanju i uređenju?	
	Ima li izvadak iz gruntovnice (vlasnički list) i gdje se čuva?	
	Ima li izvadak iz katastra (posjedovni list) i gdje se čuva?	
Filijalna crkva i crkvište	Opće stanje?	
	Tko vodi brigu o održavanju i uređenju?	
	Ima li izvadak iz gruntovnice (vlasnički list) i gdje se čuva?	
	Ima li izvadak iz katastra (posjedovni list) i gdje se čuva?	
Radovi na crkvi/ama	Jesu li odobreni od Ordinarijata?	
	Koji su radovi izvođeni?	
	Ukupan iznos ulaganja?	
	Ima li dugovanja i koliko?	
Liturgijsko posude, knjige, ruho i bogoslužni predmeti	Ima li ih dovoljno?	
	U kakvu su stanju?	
	Je li sve upisano u Imovnik?	
	Što je u prošloj godini nabavljeno?	
ŽUPNA KUĆA I DRUGE ŽUPNE ZGRADE		
Pitanja		Odgovori
Župna kuća	U kakvu je stanju?	
	Je li nešto (do)građeno, nabavljeno, popravljeno ili uklonjeno?	
Imovnik župe	Je li ubilježena sva imovina župe?	
	Je li ažuriran?	
Radovi u prošloj ili tekućoj godini	Jesu li odobreni od Ordinarijata?	
	Na kojem objektu?	
	Koji radovi?	
	Ukupan iznos ulaganja?	
	Ima li dugovanja i koliko?	
FINANCIJSKO POSLOVANJE ŽUPE		
Pitanja		Odgovori
Blagajnički dnevnik: redoviti	Stanje na dan vizitacije?	
	Jesu li uvedeni svi prihodi i rashodi?	
	Jesu li računi rashoda posloženi u registrator?	

	Dostavlja li se kopija Ekonomatu Vrhbosanske nadbiskupije?	
Blagajnički dnevnik: gradnja	Stanje na dan vizitacije?	
	Jesu li uvedeni svi primitci i izdatci?	
	Jesu li računi rashoda posloženi u registrator?	
	Dostavlja li se kopija Ekonomatu Vrhbosanske nadbiskupije?	
Prihodi u prošloj godini za župu (ubilježiti iznos):	Darovi vjernika?	
	Redovne milostinje?	
	Najam zemlje, zgrada i prostora?	
	Sredstva od državnih institucija i inozemnih donatora, i koliko?	
Milodari za župnika i njegove potrebe u prošloj godini (ubilježiti iznos):	Godižbina?	
	Blagoslov obitelji?	
	Krštenja, krizma, vjenčanja, ukopi i dr.?	
	Drugi prihodi (opijela, blagoslov polja i dr.)?	
Financijska sredstva od Nadbiskupije	Je li župa dobila prošle godine, koliko zašto?	
	Ubilježeno u blagajnički dnevnik?	
Rashodi u prošloj godini za župu (ubilježiti iznos):	Bogoslužje i pastoral?	
	Investicije u obnovi?	
	Nagrada klera i drugih suradnika?	
	Crkvene režije?	
Rashodi u prošloj godini za župnika (ubilježiti iznos):	Režije?	
	Domaćinstvo?	
	Ostalo?	
Stanje blagajne na kraju prošle godine (iznos)	Pozitivno (koliko)?	
	Negativno (koliko)?	
Dugovanja župe	Ima li ih i koliko?	
	Prema kome?	
	Vodi li se pismena evidencija?	
Banka kod koje župa ima račun (Novac župe redovito mora biti na računu koji glasi na ime župe, a ne župnika)	Ime banke?	
	Broj računa (KM)?	
	Broj računa (devizni)?	
	Tko, osim župnika, ima pravo raspolagati sredstvima?	
Godižbina i darovi za crkvu (ubilježiti podatke za prošlu godinu):	U kojem broju/postotku obitelji namiruju?	
Planovi za investicije u župi		

Planovi za investicije u filijali/ama							
Župna kateheza osnovne i srednje škole	Prezime i ime animatora skupine i suradnika u animiranju skupine (s, čs, r, l)? s = svećenik čs = časna sestra r = redovnik l = laik		Ukupan broj djece pojedinog godišta?	Prosječan broj i postotak redovitih polaznika?	Postoji li imenik polaznika?	Vodi li se evidencija?	Kako često imaju susrete
1. razred OŠ							
2. razred OŠ							
3. razred OŠ							
4. razred OŠ							
5. razred OŠ							
6. razred OŠ							
7. razred OŠ							
8. razred OŠ							
1. razred SREDNJE							
2. razred SREDNJE							
3. razred SREDNJE							
4. razred SREDNJE							
Naziv skupine? Udruga ili pokret?	Prezime i ime animatora skupine i suradnika u animiranju skupine (s, čs, r, l)? s = svećenik čs = časna sestra r = redovnik l = laik		Ukupno članova skupine?	Kako često imaju susrete?	Postoje li zapisnici susreta, osobito za ŽEV i ŽPV?		
Župno pastoralno vijeće							
Župno ekonomsko vijeće							
Ministranti							
Čitači							
Zbor/ovi (pjevači)?							

Karitativna grupa				
Misijska grupa				
Susreti svih animatora i suradnika u župnoj katezezi				
Susreti sa školskim vjeroučiteljima koji rade na području župe				
Mladi				
Molitvena zajednica				
OSVRT DEKANA				
Mjesto i datum		Potpis dekana		
		M.P.		

*dodatni formular za župe koje imaju više župnih vikara

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Župni vikar ili drugi svećenik suradnik	Ime i prezime?	
	Duhovne vježbe: gdje i koje godine su bile zadnje?	
	Dekanatska adventska i korizmena duhovna obnova: sudjeluje ili ne?	
	Susret dijecezanskih svećenika u prošloj ili tekućoj godini: sudjelovao ili nije?	
	Svećenički sabor prošle ili tekuće godine: sudjelovao ili nije?	
	Drugi oblici permanentnog obrazovanja: sudjeluje ili ne?	
Župni vikar ili drugi svećenik suradnik	Ime i prezime?	
	Duhovne vježbe: gdje i koje godine su bile zadnje?	
	Dekanatska adventska i korizmena duhovna obnova: sudjeluje ili ne?	
	Susret dijecezanskih svećenika u prošloj ili tekućoj godini: sudjelovao ili nije?	
	Svećenički sabor prošle ili tekuće godine: sudjelovao ili nije?	
	Drugi oblici permanentnog obrazovanja: sudjeluje ili ne?	
Župni vikar ili drugi svećenik suradnik	Ime i prezime?	
	Duhovne vježbe: gdje i koje godine su bile zadnje?	
	Dekanatska adventska i korizmena duhovna obnova: sudjeluje ili ne?	
	Susret dijecezanskih svećenika u prošloj ili tekućoj godini: sudjelovao ili nije?	
	Svećenički sabor prošle ili tekuće godine: sudjelovao ili nije?	
	Drugi oblici permanentnog obrazovanja: sudjeluje ili ne?	
Župni vikar ili drugi svećenik suradnik	Ime i prezime?	
	Duhovne vježbe: gdje i koje godine su bile zadnje?	
	Dekanatska adventska i korizmena duhovna obnova: sudjeluje ili ne?	
	Susret dijecezanskih svećenika u prošloj ili tekućoj godini: sudjelovao ili nije?	
	Svećenički sabor prošle ili tekuće godine: sudjelovao ili nije?	
	Drugi oblici permanentnog obrazovanja: sudjeluje ili ne?	

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

ZAPISNIK KANONSKE VIZITACIJE

(Kanon 396 ZKP-a)

_____

župa (ime župe i mjesto sjedišta)

_____

zaštitnik župe

_____

vizitator

_____

datum vizitacije

Ulica, mjesto i broj pošte:	
Telefon:	Faks:
ID župe:	
Internetska stranica:	
E-mail župe:	
Župnik (ime i prezime)	
Župni vikar/i (ime i prezime)	
Kad je bila posljednja kanonska vizitacija?	

I. POVIJESNO-ZEMLJOPISNI I SOCIOLOŠKI PODATCI

Pitanja		Odgovori							
Kada je župa osnovana? (Prvi spomen, povećana, smanjena, za koju filijalu ili gradsko područje.)									
S kojim župama graniči? (U gradskim župama navesti granične ulice.)									
Statistika vjerske pripadnosti stanovnika (u brojkama) <i>Ako je brojka približna, staviti uz broj zvjezdicu, npr. 123*</i>									
Na teritoriju župe:	ukupno stanovnika	katolika (rkt. obreda)	grko-katolika	pravoslavaca	drugih kršć. zajednica	muslimana	ostalih vjerskih zajednica	nevjernih	
Statistika nacionalne pripadnosti stanovnika (u brojkama) <i>Ako je brojka približna, staviti uz broj zvjezdicu, npr. 123*</i>									
Na teritoriju župe:	Hrvati	Srbi	Bošnjaci	Židovi	Ukrajinci	Romi	Rusini	Ostali	
Povećava li se ili smanjuje broj stanovnika? Koliko je to, u prosjeku, osoba godišnje?									

II. ŽUPNA CRKVA

Pitanja	Odgovori
Kada je sagrađena (godina)?	
Komu je posvećena (patron)?	
Posljednji puta obnovljena (godina)?	
Kada je blagoslovljena ili posvećena?	
Je li registrirani spomenik kulture i otkada?	
Dimenzije (dužina x širina) crkve (nutarnje i vanjske mjere)?	
Visina zvonika?	
Kojeg je stila (sloga) crkva?	
Je li dekorirana ornamentima ili oslikana?	
Ima li oštećenja u crkvi i koje su vrste?	
Glavni oltar (predkoncilski): kojeg je stila, od čega, kad je napravljen, ima li kipova, i kojih, ili slika (kojeg slikara)?	
Koncilski oltar (menza): od čega je i kad je napravljen? Je li posvećen ili blagoslovljen i kada?	
Koje svetačke moći (relikvije) su ugrađene u oltar?	
Tabernakul: gdje se nalazi, od čega je?	
Ambon: od čega je izrađen?	
Sedes: od čega je izrađen i gdje postavljen?	
Krstionica: od čega je izrađena i gdje postavljena?	
U kakvu je stanju?	
Gdje se čuvaju sveta ulja?	

Koliko ima ispovjedaonica?	
Koji se sve kipovi, slike i reljefi nalaze u crkvi i na kojem mjestu? Jesu li umjetničke ili povijesne vrijednosti?	
Klupe (klecala): od čega su izrađene, koliko je ukupno mjesta za sjedenje?	
Ima li crkva orgulje ili harmonij, ili drugo glazbalo? U kakvu stanju?	
Orgulje: kada su građene, koja tvrtka? Jesu li restaurirane, tko ih je restaurirao i kada?	
Postoji li razglas?	
Grijanje: Koje vrste i kad je uvedeno?	
Sakristija: u kojem je dijelu crkve smještena i koje je veličine? Što u sakristiji ima od namještaja?	
Ima li crkva sve liturgijske knjige? U kakvu su stanju?	
Ima li dovoljno liturgijskog ruha, u svim bojama? U kakvu je stanju?	
Koje liturgijsko posude ima crkva (nabrojiti)? Koje staro liturgijsko ruho i posude povijesne i umjetničke vrijednosti župa posjeduje (opisati pojedinačno) i gdje se čuva?	
Ima li "jaslice", "Božji grob", "nebo"?	
Gdje se čuvaju liturgijski predmeti koji se prigodice upotrebljavaju?	
Koliko ima zvona - pojedinačna težina, koji su glasovi, gdje su lijevana, koji su natpisi na njima? Jesu li elektrificirana?	
Postoji li na zvoniku sat? Je li u funkciji?	
Je li crkveno dvorište ograđeno ili otvoreno; popločeno ili travnato ...?	
Je li sav inventar crkve, kao i liturgijsko ruho i posude, upisan u Imovnik? Zadnje ažuriranje?	

III. ŽUPNA PASTORALNA DVORANA

Pitanja	Odgovori
Ima li župa pastoralni centar, kad je napravljen i s koliko dvorana?	
Dimenzije dvorane (širina i dužina)?	
U kakvu je stanju (problem vlage i sl.)?	
Postoje li toaletne prostorije?	
Na koji se način dvorana grije?	
Jesu li sav inventar i katehetska pomagala ubilježeni u Imovnik? Zadnje ažuriranje?	

IV. FILIJALNA CRKVA u: (navesti mjesto)

(Na kraju ovoga formulara priložen je dodatni upitnik za župe koje imaju više filijala.)

Pitanja	Odgovori
Kada je sagrađena (godina)?	
Komu je posvećena (patron)?	

Posljednji puta obnovljena (godina)?	
Kada je blagoslovljena ili posvećena?	
Je li registrirani spomenik kulture i otkada?	
Dimenzije (dužina x širina) crkve (nutarnje i vanjske mjere)?	
Visina zvonika?	
Kojeg je stila (sloga) crkva?	
Je li dekorirana ili oslikana?	
Ima li oštećenja u crkvi i koje su vrste?	
Glavni oltar (predkoncilski): kojeg je stila, od čega, kad je napravljen, ima li kipova, i kojih, ili slika (kojeg slikara)?	
Koncilski oltar (menza): od čega je i kad je napravljen? Je li posvećen ili blagoslovljen i kada?	
Tabernakul: gdje se nalazi, od čega je?	
Ambon: od čega je izrađen?	
Sedes: od čega je izrađen i gdje postavljen?	
Koliko ima ispovjedaonica?	
Koji se sve kipovi, slike i reljefi nalaze u crkvi i na kojem mjestu? Jesu li umjetničke ili povijesne vrijednosti?	
Klupe (klecala): od čega su izrađene, koliko je ukupno mjesta za sjedenje?	
Ima li crkva orgulje ili harmonij, ili drugo glazbalo? U kakvu stanju?	
Orgulje: kada su građene, koja tvrtka? Jesu li restaurirane, tko ih je restaurirao i kada?	
Postoji li razglas?	
Grijanje: Koje vrste i kad je uvedeno?	
Sakristija: u kojem je dijelu crkve smještena i koje je veličine? Što u sakristiji ima od namještaja?	
Ima li crkva sve liturgijske knjige? U kakvu su stanju?	
Ima li dovoljno liturgijskog ruha, u svim bojama? U kakvu je stanju?	
Ima li "jaslice", "Božji grob", "nebo"?	
Koliko ima zvona - pojedinačna težina, koji su glasovi, gdje su lijevana, koji su natpisi na njima? Jesu li elektrificirana?	
Postoji li na zvoniku sat? Je li u funkciji?	
Je li crkveno dvorište ograđeno ili otvoreno; popločeno ili travnato ...?	
Je li sav inventar crkve, kao i liturgijsko ruho i posude, upisan u Imovnik?	

V. FILIJALNA PASTORALNA DVORANA

(Na kraju ovoga formulara priložen je dodatni upitnik za župe koje imaju više filijalnih dvorana.)

Pitanja	Odgovori
Postoji li dvorana i kad je napravljena?	

Dimenzije dvorane (širina i dužina)?				
U kakvu je stanju dvorana (problem vlage i sl.)?				
Postoje li toaletne prostorije?				
Na koji se način dvorana grije?				
Jesu li sav inventar i katehetska pomagala ubilježeni u Imovnik? Zadnje ažuriranje?				
VI. RASPELA (KRIŽEVI), KAPELICE, DRUGA OBILJEŽJA (u sjedištu župe i filijalama)				
Pitanja			Odgovori	
Pojedinačno opisati što se od gore navedenog može naći na teritoriju župe: od čega je što izrađeno i koje godine, mjesto gdje se nalazi (ulica i sl.)?				
Tko se brine o njihovu održavanju?				
VII. PASTORAL U ŽUPI				
Pitanja			Odgovori	
Evangelizacija: Koje skupine za odrasle vjernike postoje u župi (župnom sjedištu i filijalama)? <i>Ako su podatci približni, uz broj staviti zvjezdicu, npr. 123*.</i>				
Vrsta pastoralne ponude / skupina koja se okuplja (ž = župno sjedište, f = filijala)	Kako se često održava?	Ime/na animatora / odgovorne/ih osobe/a (l = laik(inja); r = redovnica; s = svećenik)	Broj članova skupine	Opisati ukratko sadržaj i način rada
Pastoral braka i obitelji? <i>Ako su podatci približni, uz broj staviti zvjezdicu, npr. 123*.</i>				
Vrsta pastoralne ponude (ž = župno sjedište, f = filijala)	Kako se često održava?	Ime/na animatora / odgovorne/ih osobe/a (l = laik(inja); r = redovnica; s = svećenik)	Broj članova skupine	Opisati ukratko sadržaj i način rada
Pastoralni rad s mladima u župi? <i>Ako su podatci približni, uz broj staviti zvjezdicu, npr. 123*.</i>				
Vrsta pastoralne ponude ili skupina mladih (osim krizmanika): studenti, zbor mladih, FRAMA, hodočašće... (ž = župno sjedište, f = filijala)	Kako se često održava?	Ime/na katehete / animatora / odgovorne/ih osobe/a u skupini (l = laik(inja); r = redovnica; s = svećenik)	Broj članova skupine	Opisati ukratko sadržaj i način rada

Na kojim biskupijskim hodočašćima i projektima sudjeluju mladi i u kolikom broju?				
Križni put mladih	Dan mladih u Komušini?	Škola animatora?	Volonterske akcije?	Druga hodočašća i projekti?
Župna kateheza djece osnovne škole? <i>Ako su podaci približni, uz broj staviti zvjezdicu, npr. 123*.</i>				
Dobna skupina ili vrsta pastoralne ponude (npr. župna kateheza za 5. razr. OŠ; prvopričesnici; dječji zbor...)	Kako se često održava?	Ime/na katehete / animatora / odgovorne/ih osobe/a u skupini (l = laik(inja); r = redovnica; s = svećenik)	Broj članova skupine	Opisati ukratko sadržaj i način rada
Suradnici u katezezi i drugim oblicima pastorala? <i>(animatori i voditelji skupina odraslih, mladih i djece u župi)</i>				
Ime i prezime (l = laik(inja); r = redovnica; s = svećenik)	Kakvo obrazovanje je završio/la i koji stupanj?	Ima li kakvu teološku formaciju (što / koji stupanj)?	U čemu surađuje? Na kojem području je aktivan/na? Koju skupinu animira? O kojem području pastoralnog rada vodi brigu? (ž = župno sjedište, f = filijala)	
Broj i postotak osnovnoškolaca koji su uključeni u neki oblik župne kateheze?				
Broj i postotak srednjoškolaca koji su uključeni u neki oblik župne kateheze?				
Postoje li u župi didaktičko-katehetska pomagala (tv, projektor i sl.)?				
U kojim se prigodama redovito drži homilija: na sprovodu ili sprovodnoj misi; na vjenčanju, na krštenju izvan mise?				
Postoji li župna priprema roditelja i kumova za krštenje njihove djece?				
Koliko se godišnje odraslih osoba (katekumena) priprema u župi za sakramente inicijacije?				
Imate li svake godine prvu pričest? Tko priprema prvopričesnike?				
Kako često imate krizmu u župi? Tko priprema krizmanike?				
U koje oblike pastoralnog djelovanja župa aktivno uključuje svoje starije članove?				
Kako župa razvija misijsku i misionarsku svijest svojih župljana?				
Koji katolički tisak postoji u župi (koliko primjeraka)?			Katolički tjednik	
			Radosna vijest	

	Svjetlo riječi			
	Glas Koncila			
	Glasnik Srca Isusova i Marijina			
	Crkva na kamenu			
	Naša ognjišta			
Ima li župa svoj list? Kako često i u kojem obliku izlazi?				
Na koji se način župna zajednica pokušava približiti župljanima, vjerski rubnim osobama, onima koji su se udaljili?				
Vjerničke udruge, pokreti i zajednice u župi? <i>Ako su podatci približni, uz broj staviti zvjezdicu, npr. 123*.</i>				
Ime udruge / pokreta / zajednice	Broj članova u župi?	Ime odgovorne osobe udruge / pokreta / zajednice u župi?	Primjedbe s obzirom na formaciju, članova i suradnju u župi?	
Vjeroučitelji koji predaju u osnovnim školama na području župe? <i>Ako su podatci približni, uz broj staviti zvjezdicu, npr. 123*.</i>				
Ime i prezime (laik, redovnik/ca, svećenik)	Ime škole		U kojim razredima?	Koliko polaznika?
Vjeroučitelji koji predaju u srednjim školama na području župe? <i>Ako su podatci približni, uz broj staviti zvjezdicu, npr. 123*.</i>				
Ime i prezime (laik, redovnik/ca, svećenik)	Ime škole		U kojim razredima?	Koliko polaznika?
Vjeroučitelji laici koji stanuju na području župe? <i>(bez obzira gdje predaju školski vjeronauk)</i>				
Ime i prezime (ž = župno sjedište, f = filijala)	Sudjeluje li redovito na nedjeljnoj euharistiji?	Na kojem/kojim području/područjima pastoralnog djelovanja je aktivan/na u župi?		
Liturgija? <i>Ispunite podatke za ono što postoji u župi ((ž = župno sjedište; f = filijala)</i>				
	Postoji li?	Kako često se sastaje / ima probe?	Koliko članova broji?	Prezime i ime animatora skupine (laik, redovnik/ca, svećenik)
Ministrantska skupina				
Skupina čitača				
Liturgijska skupina				
	Postoji li?	Kako često se sastaje / ima probe?	Ime/na zborovoda? (ž = župno sjedište; f = filijala)	Ime/na orguljaša? (ž = župno sjedište; f = filijala)

Višeglasni zbor							
Dvoglasni zbor							
Zbor mladih							
Dječji zbor							
Pučko pjevanje							
Sudjeluju li ministranti na ministrantskom zborovanju u Sarajevu (subota pred nedjelju Dobrog Pastira)?							
Sudjeluju li ministranti na duhovnim vježbama za ministrante u Travniku?							
Sudjeluju li zborovođe na susretu animatora liturgijskog pjevanja u Sarajevu?							
Sudjeluje li župni zbor/ovi na susretu zborova u Sarajevu?							
Ime/na i prezime/na sakristana (ž = župno sjedište; f = filijala)?							
Ime/na i prezime/na izvanrednih djelatnika pričesti i do kada im traje dopuštenje?							
Slavlje sv. mise nedjeljom u župnoj crkvi?							
Koliko sv. misa ima nedjeljom?	U koje se vrijeme slave?	Ukupan broj vjernika koji sudjeluje na sv. misi?	Postotak sudionika (od ukupnog broja župljana)	Broj vjernika koji pristupe sv. pričesti?			
Slavlje sv. mise nedjeljom u filijalnoj crkvi?							
Koliko sv. misa ima nedjeljom?	U koje se vrijeme slave?	Ukupan broj vjernika koji sudjeluje na sv. misi?	Postotak sudionika (od ukupnog broja župljana)	Broj vjernika koji pristupe sv. pričesti?			
Slavlje sv. mise u tjednu u župi?							
Kojih se dana slave u župnoj crkvi?	Kojih se dana slave u filijalnoj crkvi?	Broj vjernika koji sudjeluje na sv. misi?	Broj vjernika koji pristupe sv. pričesti?				
Sakrament pomirenja (ispovijedi)?							
Kad vjernici imaju prigodu za ispovijed?	Kad se redovito slave zajednička pomirbena slavlja?	Koliki postotak župljana se ispovijedi o Božiću?	Koliki postotak župljana se ispovijedi o Uskrsu?				
Koliki postotak župljana umire providen sv. sakramentima?							
Koliko puta mjesečno, u koje vrijeme i gdje se slavi krštenje?							
Koje se pobožnosti (i slično) organiziraju u župi ili u filijali/ama?							
Časoslov?	Ura klanjanja?	Tro-dnevnice?	Devetnice?	Križni put?	Krunica?	Duhovne obnove?	Misije?
Na kojim hodočašćima i susretima sudjeluju župljani i u kolikom broju?							
Olovo (1. svibnja)	Komušina – Dan mladih?	Obiteljski dan na Kupresu	Marija Bistrica?	Bobovac?			
Župno pastoralno vijeće (ŽPV)?							
Kada je započeo mandat?	Koliko članova ima?	Kako se često održavaju sjednice?	Vodi li se zapisnik sjednica?	Sudjeluju li na duh. vježbama u Travniku			

Župno ekonomsko vijeće (ŽEV)?				
Kada je započeo mandat?	Koliko članova ima?	Kako se često održavaju sjednice?	Vodi li se zapisnik sjednica?	Sudjeluju li na duh. vježbama u Travniku
Župni Caritas ili druga karitativna skupina?				
Postoji li u župi?	Koliko suradnika ima?	Ime i prezime odgovorne osobe za karitativnu skupinu?	Koliko ih ima (osoba ili obitelji) župljana potrebnih pomoći??	
Na koji je način organiziran pastoral starijih osoba u župi?				
Na koji je način organizirana pastoralna skrb o bolesnicima u župi?				
Suraduje li župa ili razvija prijateljske odnose s nekom drugom župom?				
Na koji se način u župi njeguje ekumenska svijest i razvija ekumenska suradnja?				
Na koji se način u župi nastoji razvijati dijalog s ljudima drukčijeg uvjerenja?				
Jesu li na području župe prisutni novi religiozni pokreti i zajednice? Koji?				
VIII. ŽUPNA ADMINISTRACIJA				
Pitanja		Odgovori		
Je li župni ured na prikladnom mjestu u župnoj kući?				
Ima li računalo u vlasništvu župe?				
Koristi li se za župnu administraciju neki program, i koji?				
Župne knjige?				
Naziv knjige?		Ima	Nema	Ažurirana
Matica krštenih				
Matica vjenčanih				
Matica umrlih				
Knjiga potvrđenih				
Knjiga prvopričesnika				
Knjiga katekumenâ				
Uredžbeni zapisnik				
Župna spomenica (kronike župe)				
Knjiga primljenih u potpuno zajedništvo Crkve				
Knjiga o stanju duša (<i>Status animarum</i>)				
Knjiga župnih oglasa				
Knjiga ženidbenih navještaja				
Imenik vjeroučenika				
Dnevnik vjeronaučnog rada				

Knjiga providenih bolesnika			
Imovnik župe			
Knjiga primljenih misnih nakana: "vezane" (<i>Liber intentionum</i>)			
Knjiga primljenih misnih nakana: "nevezane" (<i>Liber intentionum</i>)			
Knjiga misa "pro populo"			
Knjiga binacija i trinacija			
Knjiga gregorijanskih misa			
Šalju li se redovito parice, pastoralni izvještaji, obavijesti o vjenčanjima, itd?			
Jesu li ženidbeni spisi prikladno pohranjeni te uredno i cjelovito posloženi u poseban registrator?			
Jesu li neki podatci o vjernicima u župi digitalizirani (matice, popis župljana, darovi vjernika, popis vjeroučenika ...)?			
Ima li koja povijesno ili umjetnički vrijedna knjiga? Navesti koja? Kako se čuva?			
Gdje se čuva župni arhiv i u kakvu je stanju?			
Blagajnički dnevnik: redoviti?	Stanje na dan vizitacije?	Jesu li uvedeni svi prihodi i rashodi?	Dostavlja li se kopija Ekonomatu VN?
Blagajnički dnevnik: gradnja?	Stanje na dan vizitacije?	Jesu li uvedeni svi prihodi i rashodi?	Dostavlja li se kopija Ekonomatu VN?
IX. ŽUPNIK			
Pitanja		Odgovori	
Koliko je župniku godina?			
Koliko je godina svećenik?			
Otkada je na ovoj župi?			
Ima li prikladan smještaj i živi li i rezidira u župnoj kući?			
Služi li redovito obvezne mise "za narod"?			
Održava li redovito bogoslužje i poštuje li liturgijske propise?			
Vodi li točno knjigu misnih nakana?			
Služi li redovito mise za nakane župljana?			
Služi li mise za pokojne svećenike?			
Kada župljanima daje prigodu za ispovijed?			
Kada je obavio posljednje duhovne vježbe i je li o tome obavijestio Ordinarijat?			
Kako surađuje sa župnim vikarom i u čemu se to očituje?			
Sudjeluje li na koronama, duhovnim obnovama i sličnim dekanatskim svećeničkim susretima?			
Ima li zdravstveno osiguranje i koje?			
Kakva je zdravlja?			

Ima li oporuku i gdje je pohranjena?		
Ima li vlastito motorno vozilo, koje?		
Ima li kakvih primjedaba i/ili prijedloga?		
X. ŽUPNI VIKAR		
Pitanja		Odgovori
Koliko je župnom vikaru godina?		
Koliko je godina svećenik?		
Otkada je na ovoj župi?		
Ima li prikladni smještaj?		
Kako surađuje sa župnikom i kako se to očituje?		
Vrši li savjesno svoje obveze, napose katehizaciju, priprema li se za propovijedi, pohodi bolesnike...?		
Sudjeluje li na koronama, duhovnim obnovama i sličnim dekanatskim svećeničkim susretima?		
Pružila li mu župnik priliku naučiti župne kancelarijske poslove?		
Kad je obavio posljednje duhovne vježbe i je li o tome obavijestio Ordinarijat?		
Ima li zdravstveno osiguranje i koje?		
Kakva je zdravlja?		
Ima li oporuku i gdje je pohranjena?		
Ima li vlastito motorno vozilo, koje?		
Ima li osobnih želja, prijedloga, pritužbi, poteškoća?		
XI. UMIROVLJENI I DRUGI SVEĆENICI		
Pitanja		Odgovori
Ima li u župi koji umirovljeni ili drugi svećenik? Adresa, telefon?		
Ima li doličnu skrb?		
Pomaže li u pastoralu?		
Daje li mu župnik za to nagradu?		
Koliko je duhovnih zvanja (živućih) iz župe (ime, prezime, koja zajednica)		
svećenika	redovnika	redovnica
		svećeničkih i redovničkih kandidata
XII. OSOBE POSVEĆENOGA ŽIVOTA		
Pitanja		Odgovori
Postoji li na području župe samostan redovnika? Koje zajednice?		

Postoji li na području župe samostan redovnica? Koje zajednice?	
Postoji li ugovor o pastoralnom djelovanju redovnica u župi?	
Primaju li kakvu novčanu nagradu i koliku?	
Pomažu li redovnice u župnom pastoralu, što?	

XIII. RAZGOVOR SA ŽUPLJANIMA

Pitanja	Odgovori
Imaju li kakvu želju, molbu, prijedlog ili prigovor glede službe Božje i pastoralu u župi?	
Članovi ŽPV-a?	
Članovi ŽEV-a?	
Netko od suradnika?	
Drugi?	
Razgovori s različitim skupinama ili zajednicama vjernika u župi?	

OSVRT NA KANONSKU VIZITACIJU**Župnik****Datum****Vizitator****MP****MP**

12

*dodatni formular za župe koje imaju više filijalnih crkava

IV. FILIJALNA CRKVA u: (navesti mjesto)	
<i>(Na kraju ovoga formulara priložen je dodatni upitnik za župe koje imaju više filijala.)</i>	
Pitanja	Odgovori
Kada je sagrađena (godina)?	
Komu je posvećena (patron)?	
Posljednji puta obnovljena (godina)?	
Kada je blagoslovljena ili posvećena?	
Je li registrirani spomenik kulture i otkada?	
Dimenzije (dužina x širina) crkve (nutarnje i vanjske mjere)?	
Visina zvonika?	
Kojeg je stila (sloga) crkva?	
Je li dekorirana ili oslikana?	
Ima li oštećenja u crkvi i koje su vrste?	
Glavni oltar (predkoncilski): kojeg je stila, od čega, kad je napravljen, ima li kipova, i kojih, ili slika (kojeg slikara)?	
Koncilski oltar (menza): od čega je i kad je napravljen? Je li posvećen ili blagoslovljen i kada?	
Tabernakul: gdje se nalazi, od čega je?	
Ambon: od čega je izrađen?	
Sedes: od čega je izrađen i gdje postavljen?	
Koliko ima ispovjedaonica?	
Koji se sve kipovi, slike i reljefi nalaze u crkvi i na kojem mjestu? Jesu li umjetničke ili povijesne vrijednosti?	
Klupe (klectala): od čega su izrađene, koliko je ukupno mjesta za sjedenje?	
Ima li crkva orgulje ili harmonij, ili drugo glazbalo? U kakvu stanju?	
Orgulje: kada su građene, koja tvrtka? Jesu li restaurirane, tko ih je restaurirao i kada?	
Postoji li razglas?	
Grijanje: Koje vrste i kad je uvedeno?	
Sakristija: u kojem je dijelu crkve smještena i koje je veličine? Što u sakristiji ima od namještaja?	
Ima li crkva sve liturgijske knjige? U kakvu su stanju?	
Ima li dovoljno liturgijskog ruha, u svim bojama? U kakvu je stanju?	
Ima li "jaslice", "Božji grob", "nebo"?	
Koliko ima zvona - pojedinačna težina, koji su glasovi, gdje su lijevana, koji su natpisi na njima? Jesu li elektrificirana?	
Postoji li na zvoniku sat? Je li u funkciji?	
Je li crkveno dvorište ograđeno ili otvoreno; popločeno ili travnato ...?	
Je li sav inventar crkve, kao i liturgijsko ruho i posuđe, upisan u Imovnik?	

*dodatni formular za župe koje imaju više filijalnih pastoralnih dvorana

V. FILIJALNA PASTORALNA DVORANA	
Pitanja	Odgovori
Postoji li dvorana i kad je napravljena?	
Dimenzije dvorane (širina i dužina)?	
U kakvu je stanju dvorana (problem vlage i sl.)?	
Postoje li toaletne prostorije?	
Na koji se način dvorana grije?	
Jesu li sav inventar i katehetska pomagala ubilježeni u Imovnik? Zadnje ažuriranje?	

*dodatni formular za župe koje imaju više župnih vikara

X. ŽUPNI VIKAR	
Pitanja	Odgovori
Koliko je župnom vikaru godina?	
Koliko je godina svećenik?	
Otkada je na ovoj župi?	
Ima li prikladni smještaj?	
Kako surađuje sa župnikom i kako se to očituje?	
Vrši li savjesno svoje obveze, napose katehizaciju, priprema li se za propovijedi, pohodi bolesnike...?	
Sudjeluje li na koronama, duhovnim obnovama i sličnim dekanatskim svećeničkim susretima?	
Pružila li mu župnik priliku naučiti župne kancelarijske poslove?	
Kad je obavio posljednje duhovne vježbe i je li o tome obavijestio Ordinarijat?	
Ima li zdravstveno osiguranje i koje?	
Kakva je zdravlja?	
Ima li oporuku i gdje je pohranjena?	
Ima li vlastito motorno vozilo, koje?	
Ima li osobnih želja, prijedloga, pritužbi, poteškoća?	

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA**ZAPISNIK PRIMOPREDAJE ŽUPE**

Župa: _____

Sjedište župe (adresa): _____

Župnik predavatelj: _____

Na službi je od: _____

Zapisnik primopredaje obavljene dana: _____

Redni broj urudžbenog zapisnika na
dan primopredaje: _____

**Primopredaja se obavlja u smislu dekreta Nadbiskupskog ordinarijata Sarajevo,
kojim je imenovan novi župnik/župni upravitelj.**

Broj i datum dekreta: _____

Župnik primatelj: _____

Opće napomene:

Župnik **predavatelj** je dužan pripremiti Zapisnik primopredaje. Na dan primopredaje, **dekan** je dužan detaljno pregledati pripremljeni Zapisnik, u nazočnosti župnika predavatelja i primatelja i **članova Ekonomskog vijeća**. Župnik **primatelj** treba provjeriti i usporediti navode u Zapisniku primopredaje sa stvarnim stanjem. **Zapisnik** primopredaje sastavlja se u tri primjerka.

*Na pitanja s odgovorima **-da** ili **-ne** treba ostaviti točan odgovor a drugi izbrisati; na druga pitanja treba dopisati odgovor koji se traži.*

A. PASTORAL U ŽUPI						
1.	Župna kateheza djece osnovne i srednje škole.					
	Održava li se za sve razrede osnovne i srednje škole?				DA	NE
	Ime i prezime vjeroučitelja za prvu pričest, gdje i kada se održava priprava, prema kojem priručniku?					
	Ime i prezime vjeroučitelja za krizmu, gdje i kada se održava priprava, prema kojem priručniku?					
2.	Pastoralni rad s mladima u župi.					
	Skupine mladih u župi?	Skupina?		Broj članova?		
U kojim biskupijskim projektima mladi sudjeluju?						
3.	Liturgijsko sudjelovanje u župi.					
	Ministranti?	Ima li ih?	Koliko?	Voditelj?		
	Čitači?	Ima li ih?	Koliko?	Voditelj?		
Zborovi?	Koji?	Broj članova?	Voditelj?			
4.	Župni karitas.					
	Postoji li u župi?				DA	NE
	Postoji li popis korisnika?				DA	NE
	Ime i prezime suradnika u župnom karitasu?					
5.	Župna vijeća.					
		Postoji li?	Datum imenovanja? Broj urudžbenog zapisnika?	Broj članova?	Vodi li se zapisnik sjednica?	
	ŽEV?					
	ŽPV?					
6.	Važni događaji i datumi u župi.					
	Naslovnik župne crkve?					
	Vanjska proslava patrona, ako postoji?					
	Proljetni blagoslov polja?					

	Jesenski blagoslov polja?		
	Zavjetne mise u župi?		
	Važnije obljetnice u župi?		
B. ŽUPNA ADMINISTRACIJA			
7.	Matica krštenih. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Bilježi li se ono što se odnosi na kanonsko stanje vjernika, s obzirom na đakonat, sv. red i doživotne zavjete?	DA	NE
	Održava li se krsna kateheza za roditelje i kumove prije krštenja djeteta?	DA	NE
8.	Matica vjenčanih. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Jesu li vjenčanja upisana u vlastitu Maticu krštenih?	DA	NE
	Jesu li obavijesti o vjenčanju poslana župi krštenja?	DA	NE
	Sudjeluju li zaručnici na tečajevima pripreme za sakramentalni brak?	DA	NE
9.	Matica umrlih. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Je li smrt upisana u vlastitu Maticu krštenih ili u Knjigu o stanju duša?	DA	NE
	Jesu li obavijesti o smrti poslana župi krštenja?	DA	NE
10.	Knjiga potvrđenih. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Je li potvrda upisana u vlastitu Maticu krštenih?	DA	NE
	Jesu li obavijesti o potvrdi poslana župi krštenja?	DA	NE
11.	Knjiga prvopričesnika. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
12.	Knjiga katekumena. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
13.	Uredžbeni zapisnik. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Jesu li upisani svi odaslani i primljeni dopisi?	DA	NE
14.	Župna spomenica (kronika župe). <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Na koji način se vodi (bilježnica, uvezani listovi)?		
15.	Knjiga primljenih u potpuno zajedništvo Katoličke Crkve. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
16.	Knjiga o stanju duša (Status animarum) ili kartoteka.		
	Postoji li?	DA	NE
	Na koji način se vodi (obiteljski kartoni, knjiga, kompjutorski)?		

17.	Knjiga misnih zaklada.		
	Ima li knjiga <i>vezanih</i> misnih nakana?	DA	NE
	Ima li knjiga <i>nevezanih</i> misnih nakana?	DA	NE
	Ima li knjiga za mise <i>pro populo</i> ?	DA	NE
	Ima li knjiga za <i>binacije</i> i <i>trinacije</i> ?	DA	NE
	Ima li knjiga za <i>gregorijanske cikluse misa</i> ?	DA	NE
18.	Knjiga župnih oglasa. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Na koji način se vodi (bilježnica, uvezani listovi)?		
19.	Knjiga ženidbenih navještaja. <i>Navesti sveske i koja godišta obuhvaćaju:</i>		
	Vodi li se redovito?	DA	NE
20.	Imenik vjeroučenika.		
	Vodi li se redovito?	DA	NE
21.	Dnevnik vjeronaučnog rada.		
	Vodi li se redovito?	DA	NE
22.	Knjiga providenih bolesnika.		
	Vodi li se redovito?	DA	NE
	Navesti u kojim sve prigodama se pohađa bolesnike?		
23.	Imovnik pokretnina i nekretnina.		
	Je li inventar župne crkve upisan u imovnik župe?	DA	NE
	Je li inventar filijalne/ih crkve/ava upisan u imovnik župe?	DA	NE
	Je li inventar župne kuće upisan u imovnik župe?	DA	NE
	Je li inventar pastoralni dvorana u župi i filijali/ama upisan u imovnik župe?	DA	NE
	Jesu li svi imovnici župe ažurirani?	DA	NE
24.	Župni arhiv.		
	Gdje se nalazi?		
	Na koji način su spisi pohranjeni?		
25.	Župna knjižnica.		
	Postoji li i gdje se nalazi?		
26.	Važni dokumenti. <i>Original ili kopija dokumenata koje treba priložiti u trenutku primopredaje:</i>		
	Rješenje Ministarstva pravde o registraciji župe kao pravne osobe?	DA	NE
	Uvjerenje nadležne Županije o poreznoj registraciji i identifikacijski broj župe?	DA	NE
	Obavještenje nadležne Županije o razvrstavanju pravnog lica prema klasifikaciji djelatnosti?	DA	NE
	Vlasnički list svih nekretnina (zgrade i zemljišta) i katastarski izvadak?	DA	NE
	Zapisnik posljedne kanonske vizitacije?	DA	NE
	Zapisnik posljedne dekanske vizitacije?	DA	NE

	Posljednji godišnji financijski izvještaj koji je poslan Ekonomatu nadbiskupije?	DA	NE
	Analitička kartica bankovnog računa župe s datumom do primopredaje?	DA	NE
	Ugovor župe s bankom?	DA	NE
	Ugovor o radnom odnosu zaposlenih osoba?	DA	NE
	Ugovor o najmu neke zgrade ili zemljišta ili o nekom drugom obliku najma (<i>npr. GSM bazne stanice (antene) na crkvenim zgradama i sl.</i>)?	DA	NE
	Statistički podatci za prethodnu godinu?	DA	NE
27.	Razno.		
	Ima li župa mrežnu stranicu (<i>navedi</i>)?		
	Ima li župa e-mail (<i>navedi</i>)?		
	Ima li župa facebook ili twitter (<i>navedi</i>)?		
C. BLAGAJNIČKO POSLOVANJE			
28.	Blagajnički dnevnik: redoviti.		
	Stanje na dan primopredaje:	prihodi	rashodi
			ostatak
	Vodi se ažurno i pravilno?	DA	NE
	Dostavlja li se kopija Ekonomatu Vrhbosanske nadbiskupije?	DA	NE
29.	Blagajnički dnevnik: gradnja.		
	Stanje na dan primopredaje:	prihodi	rashodi
			ostatak
	Vodi se ažurno i pravilno?	DA	NE
	Dostavlja li se kopija Ekonomatu Vrhbosanske nadbiskupije?	DA	NE
30.	Posudbe.		
	Je li župi posuđen novac?	DA	NE
	Od koga i o kojem se iznosu radi?		
	Je li župa posudila novac?	DA	NE
	Kome i o kojem se iznosu radi?		
31.	Dugovi.		
	Duguje li župa novac za prošle ili tekuće radove?	DA	NE
	Kome i o kojem se iznosu radi?		
	Tko će i kako namiriti dug?		
32.	Banka. <i>Novac župe redovito mora biti na računu koji glasi na ime župe:</i>		
	Ime i adresa banke?		
	Broj žiro računa (KM)?		
	Broj žiro računa (devizni)?		
33.	Predaja novca.		
	Iznos koji se predaje na knjižicama (KM i devizna)?		
	Iznos koji se predaje na žiro računu (KM i devizna)?		

	Iznos koji se predaje u gotovini?		
	Iznos koji se predaje za <i>nevezane</i> misne nakane?		
	Iznos koji se predaje za <i>vezane</i> misne nakane?		
	Iznos koji se predaje za <i>gregorijanski ciklus misa</i> ?		
34.	Obveze župe.		
	Jesu li izmirene obveze prema Nadbiskupskoj kancelariji?	DA	NE
	Jesu li izmirene obveze prema Ekonomatu nadbiskupije?	DA	NE
	Jesu li izmirene obveze prema <i>Međupomoći</i> ?	DA	NE
35.	Godišnji financijski izvještaj.		
	Je li poslan Ekonomatu nadbiskupije za prošlu godinu?	DA	NE
36.	Nekretnine i ostala župna imovina u najmu.		
	Daje li se u najam neka zgrada ili zemljište?	DA	NE
	Postoji li neki drugi oblik najma (<i>npr. GSM bazne stanice (antene) na crkvenim zgradama i sl.</i>)?	DA	NE
	Ubilježiti iznos kojega župa mjesečno ili godišnje dobiva od najma?		
	Je li iznos dobiven on najma ubilježen u blagajnički dnevnik?	DA	NE
	U slučaju prodaje nekretnine je li iznos ubilježen u blagajnički dnevnik?	DA	NE
37.	Zaposlenici i suradnici.		
	Navesti ime i prezime i službu zaposlene osobe?		
	Navesti iznos mjesečne nagrade/plaće?		
	Navesti ime i prezime i službu suradnika/ce?		
	Navesti iznos mjesečne nagrade/plaće?		
38.	Pretplata na tiskovine.		
	Navesti na koje je tiskovine župa pretplaćena?		
	Je li predatelj podmirio pretplatu za prošle i za tekuću godinu?	DA	NE

39. **Potpisi sudionika primopredaje: dekana, predavatelja, primatelja i ŽEV-a.**

žig župe

U _____ , _____
mjesto datum

Ime i prezime, služba:	Vlastoručni potpis:
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	

Važno: Sve neprikazane obveze i dugovanja župe, koja nisu navedena u Zapisniku primopredaje, ostaju na teret župniku predavatelju.

KLAUZULA DEKANA

Dekanatski ured:	
Broj:	

**Nadbiskupski ordinarijat
Kaptol 7
Sarajevo**

U prilogu Vam dostavljam originalni primjerak primopredajnog zapisnika župe
N.N.
na daljnje uredovanje.

Kratki osvrt dekana na Zapisnik primopredaje:

U _____ M.P. _____
dekan

Prijepis matica, formulara godišnjeg financijskog izvješća i statističkih podataka za 2020. godinu

Datum: 10. prosinca 2020.
Broj: 757/2020

Dužnost je svakoga župnika dostaviti u Ordinarijat prijepise matica. *Zato pozivam sve župnike da i za 2020. godinu donesu uredno prepisane i zaključene matice najkasnije do 31. siječnja 2021.* Podsjećam da je potrebno dostaviti prijepise matice krštenih, vjenčanih i umrlih.

Ukoliko neka župa nije imala krštenja, vjenčanja ili umrlih u 2020. godini, onda u matici naznačiti prema Uputama u Vrhbosni br. 1/2009 str. 54 – 55.

Na web stranici Vrhbosanske nadbiskupije *vrhbosanska-nadbiskupija.org* možete pronaći nove formulare *Statističkih podataka* i *Godišnjeg financijskog izvještaja* koje trebate popuniti i poslati. Više nije potrebno slati kopije Blagajničkog dnevnika i Knjige gradnje.

Podsjećam također da je obveza sve neizmirene račune prema Ekonomatu iz 2020. godine i sve pristigle kolekte/obveze u 2020. godini donijeti do **31. siječnja 2021.** *Trebalo bi zbog lakšeg funkcioniranja naših središnjih institucija barem kvartalno dostavljati redovnu dijecezansku kolektu, a prolazne (misijska, solidarnost, Caritas i dr.) što je prije moguće.*

Molim župnike da ovu obvezu shvate odgovorno i ozbiljno, te je na vrijeme izvrše. **Prijepise matica i formular Statističkih podataka predati u kancelariju, a formular Godišnjeg financijskog izvještaja u ekonomat.** Popunjene formulare možete poslati na e-mail adrese ekonomata ili kancelarije, a originale dostaviti kasnije.

Svima najiskrenije zahvaljujem na trudu i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova te iskreno pozdravljam.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Međunarodni molitveni Dan mira

Petak, 1. siječnja 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.
Broj: 758/2020

Na samu Novu godinu Crkva slavi svetkovinu **Svete Marije Bogorodice**, a po odredbi Svetog Oca taj dan molimo s cijelom Crkvom za **mir u svijetu**. Na blagdan Bezgrešnoga začeca, 8. prosinca 1967. godine papa Pavao VI. pozvao je pismom ljude dobre volje da proslave prvi dan nove godine kao međunarodni Dan mira, počevši od 1968. godine.

Već 54. put u miru otpočimamo odbrojavati dane novog ljeta tako da mir prožme nas, naše obitelji, župske zajednice i sve događaje koji slijede u ovim teškim vremenima. Već tradicionalno Papa za taj dan uputi svoju poruku. Potrebno je Papinu poruku prenijeti vjernicima, a redovničke zajednice će naći načina da se njezini članovi upoznaju sa sadržajem te poruke i da se na taj način svi uključimo u vjernički lanac molitve za mir u svijetu kako bi se ostvarivala božićna anđeoska pjesma *Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!* (Lk 2,14).

Uz iskrenu želju da Božji mir prebiva u vašim dušama srdačno vas pozdravljam.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Bogojavljenje – tri kralja

Papinsko misijsko Djelo svetog Djetinjstva
Srijeda, 6. siječnja 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 759/2020

Odlukom biskupa BK BiH, na zasjedanju u Mostaru od 17. do 18. ožujka 2004., svetkovina Bogojavljenja-Tri kralja postala je Danom svetog djetinjstva u BiH ili Svjetski misijski dan djece. Materijale (brošuru, misijski kalendar i kartu) koji vam mogu pomoći u katehizaciji i upoznavanju vjernika sa ovim Djelom dobili ste već početkom Došašća iz središnjice Papinskih misijskih djela BiH. Preporučuje se da se na sam dan na svetkovinu Bogojavljenja u homiliju ugrade misli o Papinskom misijskom Djelu svetog Djetinjstva, a u molitvu vjernika unesu zazivi za djecu diljem svijeta.

Geslo Djela svetog Djetinjstva je *Djeca pomažu djeci*. Tijekom povijesti ova misijska akcija pomogla je gradnju tisuće škola, sirotišta i bolnica te omogućila redovno školovanje milijuna djece. Ipak i danas mnoga djeca još uvijek nemaju osnovne uvjete za život, prisiljavana su na teški fizički rad, prepuštena ulici u predgrađima velegradova, izložena kriminalu ili prisiljavana da sudjeluju u ratnim operacijama (osobito u afričkim zemljama). Zato je važno na ovaj dan razvijati misijsku svijest naših najmlađih župljana i poticati ih na molitvu i solidarnost. Neka nam ovo vrijeme pandemije koronavirusa i sužene mogućnosti djelovanja ne budu zapreka nego još snažniji poticaj u borbi protiv siromaštva i nejednakosti, sli također i doprinos u širenju Isusova kraljevstva na zemlji.

Prikupljena misijska kolekta u cijelosti se dostavlja Ekonomatu nadbiskupije **najkasnije do 31. siječnja 2021.** kako bismo je predali Misijskoj središnjici koja će prikupljena sredstva prosljediti Kongregaciji.

Zahvaljujući na dosadašnjoj suradnji i pomoći iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana

18. - 25. siječnja 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 760/2020

Cijela Crkva kroz osam dana, od 18. do 25. siječnja, moli za jedinstvo kršćana. Papa Franjo je u prošlogodišnjem nagovoru rekao da smo *pozvani moliti kako bi se svi kršćani vratili u jednu obitelj, u skladu s božanskom voljom koja želi "da svi budu jedno" (Iv 17,21)*. Ekumenizam nije nešto što nam se nudi tek kao jedna od mogućnosti. Naš je cilj ostvariti zajedničko i dosljedno svjedocanstvo u afirmaciji istinske pravde i u potpori najslabijih, kroz konkretne, primjerene i učinkovite odgovore. I mi ćemo se u našim župnim i drugim zajednicama uključiti u taj Gospodinov vapaj *da svi budu jedno*.

Potičem svećenike i druge pastoralne djelatnike da ulože napor i trud kako bi se zajedno s drugim kršćanskim zajednicama napose s Pravoslavnom crkvom okupili u ovom tjednu i zajedno molili za jedinstvo Crkve. Kao pastiri budimo predvodnici i putokazi vjernicima u odbacivanju sumnjičavosti i nepovjerenje jednih prema drugima. Neka nas Duh Sveti učini ljubazni-

ma i otvorenima prema onima koji su drugačiji od nas i pomogne nam prevladati stavove koji isključuju druge i povrjeđuju njihovo dostojanstvo.

Molitvena osmina završava blagdanom Obraćanja sv. Pavla apostola. Dok ispovijedamo vjeru u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, želimo to svojim životom posvjedočiti.

Neka Gospodin ujedini naša srca, neka bude s nama i neka nas blagoslovi.

*Mladen Kalfić,
kancelar*

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

Nedjelja Božje riječi

Nedjelja, 24. siječnja 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 761/2020

Prošle godine apostolskim pismom u obliku motu propria „Aperuit illis“ papa Franjo je odredio da *Treća nedjelja kroz godinu bude posvećena slavljenju, razmišljanju i širenju Božje riječi*. Papa u svom pismu piše: *Zajednice će iznaći način da tu Nedjelju proslave kao svečani dan. Bit će, međutim, važno da se na euharistijskom slavlju Sveto pismo postavi na vidljivo mjesto, kako bi se pred pukom očitovalo normativnu vrijednost koju posjeduje Božja riječ. Bit će posebno prikladno na tu nedjelju jasno istaknuti značaj navještaja Gospodnje riječi, a u homiliji naglasiti čast koju smo joj dužni iskazivati.*

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine ovu godinu (30. IX. 2020.-30. IX. 2021.) proglasili su Godinom Božje Riječi i u svojoj okružnici istaknuli: *Kršćanski se vjernici duhovno hrane Božjom Riječju. Čitaju je i razmatraju. Rastu u njezinu razumijevanju. Ponizno joj služe. Stalno oslušuju Božji govor. Znaju da je uvijek velika potreba za glasom s Nebesa. Svjedoče i naviještaju poruku Pisma. I tako se posvećuju. To je uvijek važno, a posebice u vrijeme u kojemu se sve više širi pojava relativizma. Pozivamo sve članove naših biskupija, župnike i vjernike, ostale svećenike, redovnike i redovnice, bogoslove i sjemeništince da se tijekom „Godine Božje Riječi“ još više posvete čitanju, proučavanju, širenju i razmatranju Svetoga Pisma. Neka se, gdje je to moguće, organiziraju kateheze i drugi oblici pouke o Bibliji, što vrijedi osobito za župne i redovničke zajednice.*

Imajući na umu rečenicu sv. Jeronima, koja je bila poticaj i Papi, da *Nepoznavanje Pisma jest nepoznavanje Krista* ovu godinu iskoristimo u otkrivanju i svakodnevnom životnom nasljedovanju Božje riječi.

Želeći vam radosno služenje Božjem narodu iskreno sve pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Mladen Kalfić,
kancelar*

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

Molitveni dan za mir u BiH

Nedjelja, 31. siječnja 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 762/2020

Na prijedlog Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije prihvaćeno je da zadnja nedjelja u siječnju bude molitveni dan za mir u BiH.

Predlažemo da se uoči tog dana u subotu, 30. siječnja pozove vjernike na dobrovoljnu pokoru i post za mir u srcima svih ljudi i za pravedni mir u BiH jer smo kao kršćani svjesni da se ljudskim nepravdama najbolje oduprijeti molitvom Bogu koji će nam dati snagu u svakodnevnom životu.

U Godini Božje Riječi pručavajući Sv. Pismo neka nam ne promakne tvrdnja da se pojam mira povezuje s Kristom-Mesijom. Opisan je kao *Knez mira* (Iz 9,6), *Bog mira* (1 Sol 5, 23), *Davatelj mira* (Iv 14, 27), a Pavao u poslanici Efežanima uistinu daje najbolji opis kad kaže: *“Doista, On je mir naš, On koji od dvoga učini jedno: pregradu razdvojnici, neprijateljstvo razori u svome tijelu.”* (Ef 2,14). Samo ako smo s Kristom-Mirom našim možemo i sami biti nosioci toga mira u našim obiteljskim, župskim i mjesnim zajednicama.

Želeći vam mir koji nam daje Krist, iskreno sve pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Dan posvećenog života

Prikazanje Gospodinovo u hramu - Svijećnica
Utorak, 2. veljače 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 763/2020

Posvećeni život mora uvijek iznova biti dokaz i svjedočanstvo kako postoji drugačiji način života i odnosa prema drugima. Time Bogu posvećene osobe postaju živo evanđelje i znakovi nade vjernicima i cijelom svijetu. Zato Dan posvećenog života treba biti novi zamah „unutar-nje“ reevangelizacije družbi i svakog redovnika jer onda možemo evangelizirati ljude koji su nam povjereni.

Već je postalo uobičajeno da na blagdan Prikazanja Gospodinova u hramu zajedno slavimo Dan posvećenog života u našoj Nadbiskupiji. I ove godine unatoč pandemiji koronavirusa planiramo proslavu sv. Misom u Katedrali u 10:30 sati. Detaljniji program dostavit ćemo vam naknadno i uvelike će ovisiti o epidemiloškoj situaciji tih dana.

Želeći što bolju pripremu za Dan posvećenog života, iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova na sve, a posebno na osobe posvećena života.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Dan života

Nedjelja, 7. veljače 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 764/2020

Prema odluci Biskupa BK BiH, a na prijedlog Svetog Oca, svake godine prva nedjelja veljače posvećena je razmišljanju i molitvi za dar života. **Naši biskupi pozivaju na odgajanje svijesti i savjesti da se život istinski voli, prihvaća, njeguje i poštuje.**

Obično za ovaj dan, pročelnik Vijeća za obitelj BK BiH, upućuje poruku koja se treba na adekvatan način prenijeti vjernicima. Dan života je prigoda vratiti vjeru u život koji je priprava za život vječni.

U obiteljima se najviše uči ljubiti život. Opredjeljenjem za život uvijek se opredjeljujemo za Boga i ostvarujemo se u Ljubavi koja je otvorena, raspoložena u davanju drugome i za drugog. Zato je potrebno ne umoriti se stalno ponavljajući da je život Božji dar koji nema pravo nitko oduzimati i ugnjetavati.

Ovaj dan nas poziva na razmišljanje koliko cijenimo vlastiti i tuđi život te kako da što bolje i kvalitetnije živimo. Jer jedino je čovjek kadar dar koji je dobio, a to je svakako život, oplemeniti i uvećati njegovu vrijednost. Odgovornost prema svome i tuđem životu, na koji smo pozvani poglavito u vrijeme pandemije koronavirusa, uči nas o pravim i istinskim vrijednostima.

S tom sigurnošću i molitvom iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Međunarodni dan bolesnika i zdravstvenih djelatnika

Četvrtak, 11. veljače 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 765/2020

Međunarodni dan bolesnika i zdravstvenih djelatnika na spomendan Blažene Djevice Marije Lurdske ustanovio je sveti papa Ivan Pavao II. 1992. godine jer je želio senzibilizirati javnost za potrebe bolesnika i za što bolju skrb o njima.

Ako bude moguće uslijed svih zabrana i epidemiološke situacije, koja nas mjesecima prati, taj dan organizirajte u svojim župama molitveni dan te animirajte vjernike i javnost za posebno vrednovanje skrbi za bolesnike. Tamo gdje postoje medicinski centri, bolnice i starački domovi, neka se organizira animacija i pastoralni program obilježavanja ovog molitvenog dana.

Uobičajeno je da za ovaj dan Sveti Otac uputi svoju poruku koju ćete moći naći i pročitati na katoličkim stranicama i portalima (*vrhbosanska-nadbiskupija.org*, *nedjelja.ba*, *kta*). U svojoj ovogodišnjoj poruci papa nam piše: *Crkva želi sve više postajati "gostinjac" dobrog Samarijanca koji je Krist (usp. Lk 10, 34), to jest kuća gdje ćete moći pronaći njegovu milost koja nalazi svoj izraz u prisnosti, prihvaćanju i utjesi. U toj ćete kući moći susresti osobe izliječene Božjim milosrđem koje će znati pomoći vam nositi križ i promatrati vlastito trpljenje i patnju kroz novu prizmu. Znat ćete tako izdići svoj pogled onkraj bolesti i primiti novo svjetlo i snagu za svoje živote.*

Koristim prigodu zahvaliti svim zdravstvenim djelatnicima za njihov požrtvovni rad i potaknuti ih da i dalje daju najbolje od sebe u pomoći potrebnima.

Uz iskrene zahvale srdačno pozdravljam sve pastoralne i zdravstvene djelatnike te bolesne. Neka Vam Blažena Djevica Marija Gospa Lurdska izmoli obilje Božjeg blagoslova.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Duhovne vježbe za svećenike u 2021. godini

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 766/2020

Crkva obvezuje svećenike da nađu vremena za duhovne vježbe jednom godišnje. Duhovne vježbe su ozbiljna inventura duhovnog života svakog svećenika. Bez intenzivnog duhovnog života svećenik pada u osrednjost koja vodi gubljenju svećeničkog identiteta i prepoznatljivosti.

Redoviti termin duhovnih vježbi za svećenike u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu svake godine je u veljači. Duhovne vježbe ove godine su od **8.-11. veljače 2021.** Započinju u 19:00 sati zajedničkom večerom i prvim razmatranjem, a završavaju ručkom. Oni koji žele sudjelovati na duh. vježbama u Bogosloviji trebaju najaviti svoj dolazak rektoru Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa preč. dr. Zdenku Spajiću na tel. 033/584 064, na mail: rektorat@vbs.ba ili preko porte 033/584 060.

I ove godine se nudi termin duhovnih vježbi u sjemeništu *Petar Barbarić* u Travniku od **23.-26. kolovoza 2021.** I ovdje se potrebno najaviti rektoru Nadbiskupskog sjemeništa *Petra Barbarić* preč. mr. Željku Mariću na tel. 063/906-241, na e-mail: rektor_tr@bih.net.ba ili preko porte Sjemeništa 030/518 823.

Treći termin koji postaje redovit je u Centru za pastoral mladih *Ivan Pavao II.* od **8.-11. studenog 2021.** Javiti se možete vlč. dr. Šimi Maršiću na broj 063/284-245, na e-mail: centarzamlade@bih.net.ba ili marsicsimo@gmail.com.

Razumljivo je da svaki svećenik treba dati svoj doprinos za troškove boravka u Bogosloviji, Sjemeništu i Centru za mlade.

Svećenici koji planiraju sudjelovati i obaviti duhovne vježbe na nekom drugom mjestu neka Ordinarijatu dostave potvrdu o obavljenim duhovnim vježbama za 2021. godinu.

Iskreni pozdrav i blagoslov želi

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Post i nemrs u 2021. godini

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 767/2020

Dani posta i nemrsa u 2021. godini su: Pepelnica (Čista srijeda) 17. veljače i Veliki petak, 2. travnja.

Post i nemrs obvezuje sve one koji su punoljetni do započete šezdesete godine (usp. kan. 1249-1253 i KKC br. 1430, 1434-1439; 2043).

Nemrs je ujedno propisan u sve petke u godini, ali se izvan korizme može zamijeniti *djelima dobrotvornosti i vježbama pobožnosti* (usp. kan. 1253). Nemrs obvezuje sve koji su navršili četrnaest godina do kraja života.

Svjedoci smo da post među našim vjernicima gubi svoj smisao i značenje. Sve se manje govori i propovijeda o višestrukim učincima posta i nemrsa. Potrebno je da pastiri duša i roditelji poučavaju o pravom smislu pokore i posta čak i maloljetne koji nisu obvezni na post i nemrs.

Potičući na post i nemrs iskreno vas pozdravljam i blagoslivljam.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Susret animatora liturgijskog pjevanja

Subota, 27. veljače 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 768/2020

U subotu, 27. veljače 2021., u dvorani Pavla VI. u Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji, održat će se susret animatora liturgijskog pjevanja Vrhbosanske nadbiskupije s početkom u 9:30 sati.

Potičem voditelje i animatore liturgijskog pjevanja i župnike na dolazak na ovaj susret koji vas može obogatiti novim saznanjima, ali ponajviše druženjem i potenciranjem te rješavanjem zajedničkih problema s kojima se susrećete u svom radu. Ovo je prilika usavršavanja jer voditelji liturgijskog pjevanja trebaju dobro poznavati narav i svrhu same liturgije, ali i liturgijske glazbe i pjevanja.

Koristim prigodu zahvaliti voditeljima liturgijskih zborova i svim pjevačima, koji i na taj način iskazuju svoju privrženost Crkvi i obogaćuju liturgiju u svojim zajednicama.

Uz zahvalu iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Župama vrhbosanske nadbiskupije

Duhovne vježbe za članove župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 769/2020

Draga braćo Misnici!

Unatoč neizvjesnosti koja nas prati od pandemiskog širenja bolesti Covid-19 u našem pastoralnom programu za 2021. godinu planiramo imati duhovne vježbe za članove župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća u Nadbiskupskom sjemeništu *Petar Barbarić* u Travniku. U dogovoru s poglavarima Sjemeništa to će biti **od 5. do 7. ožujka 2021.** U petak poslije podne u 17 sati je početak, a duh. vježbe završavaju u nedjelju poslije ručka.

Kako je broj sudionika ograničen na **50 osoba**, potrebno je na vrijeme prijaviti zainteresirane. Kontakt tel/fax: 030/511-854, e-mail: rektor_tr@bih.net.ba; mob: 063/906 241.

Troškove puta preuzima osobno vijećnik ili župa, a sve ostalo smo osigurali tako da se neće trebati plaćati nikakva participacija.

Kod prijave treba navesti ime i prezime, župu iz koje dolazi i u kojem je vijeću. Duhovne vježbe vodit ću osobno, ukoliko me nešto izvanredno ne spriječi. Zato najljubavnije molim župnike da animiraju vijećnike kako bi uzeli učešća na ovoj korizmnoj duhovnoj obnovi.

Upućujući vam iskrene pozdrave zazivam na sve Božji blagoslov i zagovor naše nebeske Majke, Zdravlja bolesnih.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Nedjelja solidarnosti

Nedjelja, 7. ožujka 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 770/2020

Na 65. redovitom zasjedanju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine 4. i 5. studenog 2015. u Sarajevu odlučeno je da treća korizmena nedjelja bude Nedjelja solidarnosti u svim župama u Bosni i Hercegovini.

Dopisom broj 101/2016 od 1. veljače 2016. obavijestili smo sve župe Vrhbosanske nadbiskupije da skupljenu kolektu treba predat isključivo Ekonomatu nadbiskupije. U dopisu je jasno rečeno da **prestaje vrijediti partnerstvo između župa Vrhbosanske nadbiskupije objavljeno u Vrhbosni, br. 1/2003, str. 32-33.**

I ove godine na treću korizmnu nedjelju, Nedjelju solidarnosti, prikupljat ćemo sredstva kolektu za trenutno potrebne svećenike i župe. **Ponavljam da se prikupljena sredstva dostavljaju isključivo ekonomatu Nadbiskupije i to najkasnije do 31. ožujka 2021. kad je Mise posvete ulja kako bi se što prije prosljedilo najpotrebnijima.** Ako sami ne možete doći na Misu posvete ulja i obnove svećeničkih obećanja zamolite dekana ili kojeg svećenika da dostave kolektu koju ste prikupili.

Zahvaljujući na dosadašnjoj solidarnosti, na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja

Velika Srijeda, 31. ožujka 2021. u 10:30 sati

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 771/2020

Ove godine, unatoč ustaljenoj praksi da svećenici naše Nadbiskupije na Veliku Srijedu slave sv. Misu posvete ulja sa svojim Ordinarijem u kojoj obnavljaju svoja svećenička obećanja, zbog pandemije koronavirusa nismo bili u mogućnosti biti u zajedništvu u Katedrali. Iako i sada postoji nesigurnost u vezi okupljanja većeg broja ljudi pozivam sve svećenike u pastoralu i izvan pasterala da se priključe zajedničkom misnom slavlju na Veliku Srijedu. Dekane molim da nakon mise preuzmu posvećena ulja za svoje dekanate.

Ova sv. Misa u kojoj obnavljamo svoja svećenička obećanja na poseban način učvršćuje naše zajedništvo, potiče na solidarnost među svećenicima i vraća na naše početke kada je svaki Bogu osobno izrekao– „*evo me*“. Njome očitujemo vanjsko i unutarne jedinstvo u nauku, posveti i upravi u Nadbiskupiji. To je i prigoda da još jednom iskreno zahvalim svima vama na navjestiteljskom i sakramentnom služenju Božjem narodu.

Na ovaj dan u Vrhbosanskoj nadbiskupiji svećenici iskazuju i svoju solidarnost (*Dan Djela sv. Petra apostola*) dajući svoje priloge za školovanje i odgoj novih svećeničkih i redovničkih zvanja u misijskim zemljama. Bilo bi lijepo da svaki svećenik osobno dadne svoj prilog za ovu plemenitu svrhu. Jer plod rada misionara mogu nastaviti i učvrstiti jedino domaća zvanja. Svoje priloge možete predati osobno ekonomatu Nadbiskupije ili dekanu.

Zahvaljujući na svećeničkom zajedništvu i razumijevanju iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

XXVII. sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, srijeda 14. travnja 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 772/2020

Već je ustaljen termin susreta svih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, redovničkih i dijecezanskih, u srijedu nakon druge uskrsne nedjelje. Zato ćemo **naš svećenički Emaus imati u srijedu 14. travnja 2021.**

Praksa je da se na ovom susretu obradi novi crkveni dokument bilo da ga je izdala Sveta Stolica ili naša Mjesna crkva jer se naši susreti shvaćaju kao permanentno obrazovanje svih svećenika.

Dnevni red i ostale pojedinosti susreta dostavit će vam se naknadno.

Koristim prigodu i na ovaj način zahvaliti svim svećenicima naše Nadbiskupije koji hrabro i nesebično žive i naviještaju Riječ Božju.

Podsjećam svećenike koji eventualno ne mogu doći na naš godišnji susret neka svoju pisanu ispričnicu dostave kancelariji Ordinarijata.

Uz izrečene zahvale iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

XXIV. susret ministranata

Sarajevo, subota 24. travnja 2021.

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 773/2020

Susret ministranata u 2021. godini održat će se 24. travnja u Sarajevu. Svjesni smo da je iz godine u godinu sve manje djece, a time i ministranata u našim župama, ali vas potičemo da ubilježite ovaj datum i u pratnji svojih ministranata napravite jedan duhovni izlet u Sarajevo. Oduvijek je najviše duhovnih zvanja dolazilo iz kruga onih koji su blizu oltaru. Zato ovaj pastoralni program podržite sa još više volje.

U ožujku poslat ćemo još jedan dopis u kojem ćemo napisati konkretnije informacije o samom programu, dolasku, natjecanju iz vjeronauka, sporta i drugim potrebnim informacijama. Susret ima svoj uhodan program tako da bitnih promjene neće biti.

Zahvaljujući na dosadašnjem pastoralnom zalaganju iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Kvatre u 2021. godini

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 774/2020

Kvatre su osobiti dani kada Crkva poziva vjernike na molitvu, djela pokore i ljubavi na određenu nakanu. U kvatrenu subotu slavi se misa koja će odgovarati duhovnom usmjerenju kvatri, velike nakane Crkve (v. *Red euharistijskih procesija, kvatri i prosnih dana*, str. 33-51).

Proljetne kvatre: u prvom tjednu Korizme (21. – 27. veljače):

POKORA I OBRAĆENJE

Ljetne kvatre: u prvom tjednu po Duhovima (23. – 29- svibanj.):

POSVEĆENJE LJUDSKOG RADA I UROD ZEMLJE

Jesenske kvatre: nakon blagdana Uzvišenja sv. Križa (12. - 18. rujna):

SVEĆENIČKA I REDOVNIČKA ZVANJA I DUHOVNA IZGRADNJA MLADEŽI

Zimske kvatre: iza druge nedjelje Došašća (5. – 11. prosinca):

ZAHVALA I DJELOTVORNA LJUBAV

Vjernici, redovnice, redovnici i svećenici se pozivaju da kvatrene dane posvete intenzivnijoj molitvi, djelima pokore i ljubavi na određenu nakanu uz slavljenje sv. Mise. Neka nas prati milost obraćenja i rasta u vjeri, ljubavi i nadi kroz ove milosne dane.

U tom duhu sve vas iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg milosrđa.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Prve subote u mjesecu molitveni dan za duhovna zvanja

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 775/2020

Žetva je velika, a radnika malo. Molite zato gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju. (Mt 9, 37b-38). Uistinu molitva za nova duhovna zvanja, svećenička i redovnička stalna je zapovijed koju nam je dao naš Spasitelj Isus Krist. Zato, moleći se za duhovna zvanja utječemo se providnosti Božjoj da pozove i pošalje u svoju Crkvu što više onih koji će nesebično raditi za dobrobit naroda Božjega.

Svjedoci smo da je zadnjih godina sve manje duhovnih zvanja u našim sjemeništima, bogoslovijama i ženskim redovničkim zajednicama. Zato iskoristimo od Boga darovano vrijeme i u molitvama naših zajednica prinesimo Bogu svoje zazive. Neka nam u pameti bude i poruka koju je papa Franjo uputio za Nedjelju Dobrog Pastira kada slavimo Svjetski dan molitve za svećenička i redovnička zvanja i u kojoj je između ostalog napisao: *...želim da Crkva nastavi promicati zvanja pomažući svakom pojedinom vjerniku da uzmogne u vlastitome srcu sa zahvalnošću otkriti poziv koji mu Bog upućuje, smoci hrabrosti reći "da" Bogu, nadvladati sav napor vjerom u Krista i, na kraju, svoj život učiniti pjesmom hvale za Boga, za braću i sestre i za čitav svijet. Neka nas Djevica Marija prati i zagovara.*

Zato u duhu gore rečenog potičem župnike i pastoralne djelatnike da se u svim župama i zajednicama organiziraju molitve na prvu subotu u mjesecu s posebnom nakanom za duhovna zvanja. Još jedanput napominjemo da su Uprave i gojenci naših Sjemeništa otvoreni za svjedočenje, suradnju i animiranje vjernika u molitvenom lancu za nova, ali i postojeća svećenička i redovnička zvanja. Zato potičem župnike na jaču i otvoreniju suradnju s našim odgojnim zavodima.

Zahvalni Gospodinu za sva duhovna zvanja i u nadi da će ovaj poticaj naići na odaziv iskreno vas pozdravljam i blagoslivljam.

*Mladen Kalfić,
kancelar*

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski*

Ovlast za binacije i trinacije u 2021. godini

Datum: 10. prosinca 2020.
Broj: 776/2020

U 2021. godini dajem redovitu ovlast za binacije i trinacije svima koji su tu ovlast imali u 2020. godini. Zbog pandemije u kojoj se nalazimo i restriktivnih mjera okupljanja zbog epidemiološke situacije svakom svećeniku dajem mogućnost binacija radnim danom i trinacije nedjeljom za dobro duša koje su im povjerene. Ova ovlast prestaje kad se i državne mjere zabrane masovnih okupljanja ukinu.

Važno je držati se uputa objavljenih u *Vrhbosni* br. 4/98, str. 680. i *Vrhbosni* br. 4/99, str. 485, a posebno pravila o binacijama i trinacijama *Vrhbosna* br. 2/2011, str. 172-173 (Izvadak iz *Direktorija za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, BK BiH 2008., str. 73-75) u vezi takse za binacije i trinacije. **Ovim još jednom potičem na savjesno i odgovorno postupanje s misnim nakanama.**

Sažeto iznosim:

Svećenik smije uzeti samo jednu stipendiju (prilog) za slavljenje Mise u jednom danu osim na Božić.

Župnik je dužan nedjeljom i svetkovinom slaviti Misu „pro populo“. Po novom Crkvenom zakonu ako nedjeljom slavi još jednu Misu smije uzeti stipendij (prilog) za slavljenje te Mise.

Ukoliko ima nedjeljom i svetkovinom trinaciju dužan je – ako primi stipendij za Misu – prijaviti u Ordinarijat i predati prilog. Ukoliko nema naručene nakane, onda slavi NA NAKANU ORDINARIJATA. Tada prijavi koliko je Misa slavio na nakanu Ordinarijata.

Ukoliko slavi radnim danom (ili blagdanom) binaciju – ako je dobio dopuštenje ili kako mu Crkva daje mogućnost radi sprovednih Misa – tada je dužan tu nakanu – binaciju predati u Ordinarijat.

Ukoliko je slavio već sv. Misu za određenu nakanu i za nju primio stipendij, te isti dan koncelebrira (iz opravdanih razloga kako Crkva dopušta ili preporuča) tada ne smije uzeti prilog za tu Misu nego je slavi na privatnu nakanu ili u „blago Crkve“.

Svaki svećenik u pastoralu dužan je ovo obdržavati. Samo oni svećenici koji žive izvan pastoralu u samostanu - oni imaju personalnog Ordinarija i dužni su se držati propisa svoga Ordinarija u skladu s propisima Opće Crkve.

Podsjećam još jednom da su zbirne mise u Vrhbosanskoj nadbiskupiji zabranjene.

Za kvadrinaciju nitko nema dopuštenje u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Na sve misnike zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Pontifikali u Vrhbosanskoj prvostolnici u 2021. godini

Datum: 10. prosinca 2020.

Broj: 777/2020

1. P. – 1. siječnja – u 10:30 s.	Nova Godina – Marija Bogorodica – Dan mira;
2. S. – 6. siječnja – u 10:30 s.	Bogojavljenje;
3. U. – 2. veljače – u 10:30 s.	Prikazanje Gospodinovo – Svijećnica Dan posvećenog života; Dan života; Bl. Alojzije Stepinac;
4. S. – 10. veljače – 18:00 s.	Cvjetnica – Nedjelja Muke
5. N. – 28. ožujka – u 10:30 s.	Posveta ulja i obnova svećeničkih obećanja;
6. S. – 31. ožujka – u 10:30 s.	Misa večere Gospodnje;
7. Č. – 1. travnja – u 18:00 s.	Obredi Velikog Petka;
8. P. – 2. travnja – u 18:00 s.	Vazmeno bdijenje;
9. S. – 3. travnja – u 21:00 s.	USKRS;
10. N. – 4. travnja – u 10:30 s.	Ministrantsko zborovanje;
11. S. – 24. travnja – u 10:30 s.	Duhovi - Pedesetnica (Krizma);
12. N. – 16. svibnja – u 10:30 s.	Tijelovo;
13. Č. – 3. lipnja – u 10:30 s.	Proslava Srca Isusova –
14. N. – 13. lipnja – u 10:30 s.	Naslovnik katedrale i nadbiskupije;
15. U. – 29. lipnja – 10:30 s.	Sv. Petar i Pavao - Svećeničko ređenje u Katedrali;
16. U. – 10. kolovoza – 18:00 s.	Misa za +Marka Jozinovića;
17. S. – 15. kolovoza – 10:30 s.	Velika Gospa – Zavjeti SMI;
18. P. – 1. studenoga – u 10:30 s.	Svi Sveti;
19. U. – 2. studenoga – u 18:00 s.	Zadušnica za pokojne nadbiskupe, svećenike i redovnike/ce;
20. S. – 3. studenog – u 18:00 s.	BK BiH;
21. N. – 28. studenog – u 10:30 s.	Đakonsko ređenje;
22. S. – 8. prosinca – u 10:30 s.	Bezgrješno začće BDM;
23. P. – 24. prosinca – u 00:00 s.	Božićna polnočka;
24. S. – 25. prosinca – u 10:30 s.	BOŽIĆ;
25. P. – 31. prosinca – u 18:00 s.	Zahvalnica;

Kada je u Katedrali pontifikalna Misa onda se na području katedralne župe ne slavi u to vrijeme ni jedna sv. Misa. Iznimka je Božićna polnočka, jer tada Katedrala ne može sve primiti. **Ujedno se očekuje izraz crkvene komunitarnosti s mjesnim biskupom** tj. koncelebracija svećenika koji mogu sudjelovati s područja grada Sarajeva i dijecezanskih i redovničkih. Očekuje se sudjelovanje u prvom redu kanonika, članova ordinarijata, Svećeničkog doma, Bogoslovije. Prikladno je da se uključe barem predstavnici samostan s Bistrika, Provincijalata, Bogoslovije na Nedarićima.

Ovi su predviđeni Pontifikali. Također u pojedinim izvanrednim zgodama slavljenja Pontifikalnih Misa u katedrali, naknadno će se javiti.

Uz iskreni pozdrav, neka vam je blagoslovljena 2021. godina.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Dostavlja se:

svim župskim uredima, redovničkim zajednicama i crkvenim institucijama u Sarajevu

Raspored slavlja sakramenta svete potvrde 2021. u župama Vrhbosanske nadbiskupije

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

Datum	Dan	Župa	Vrijeme	Krizmatelj
10. 4.	Subota	Sv. Anto Padovanski – BUGOJNO	11.00 sati	Kardinal
		Uznesenja BDM – STUP	17.00 sati	Kardinal
		Sv. Leopold B. Mandić – MAGLAJ	11.00 sati	Nadb. Vukšić
		Sv. Ilija prorok – KANDIJA	17.00 sati	Nadb. Vukšić
11. 4.	II. uskrсна Nedjelja	Sv. Anto Padovanski – BUSOVAČA	11.00 sati	Kardinal
		Srce Marijino – SKOPALJSKA GRAČANICA	11.00 sati	Nadb. Vukšić
17. 4.	Subota	Uznesenje BDM – TOLISA	11.00 sati	Kardinal
		Sv. Anto Padovanski – ŽEPČE	17.00 sati	Kardinal
		Sv. Ilija prorok – KISELJAK	11.00 sati	Nadb. Vukšić
		Duh Sveti – FOJNICA	17.00 sati	Nadb. Vukšić
18. 4.	III. uskrсна Nedjelja	Sv. Anto Padovanski – GRAČAC	11.00 sati	Nadb. Vukšić
24. 4.	Subota	Sv. Franjo Asiški – RUMBOCI	17.00 sati	Nadb. Vukšić
25. 4.	IV. uskrсна Nedjelja	Sv. Juraj mučenik – VITEZ	11.00 sati	Kardinal
		Srce Isusovo – PROZOR	11.00 sati	Nadb. Vukšić
		Sv. Anto Pustinjak – GORICE	11.00 sati	Delegat
1. 5.	Subota	Sv. Ilija prorok – ULARICE	17.00 sati	Nadb. Vukšić
2. 5.	V. uskrсна Nedjelja	Sv. Josip – ZAVIDOVIĆI	11.00 sati	Nadb. Vukšić
8. 5.	Subota	Sv. Terezija – BISTRICA KOD USKOPLJA	11.00 sati	Nadb. Vukšić
		Uznesenje BDM – RAMA-ŠČIT	17.00 sati	Nadb. Vukšić
		Sv. Vid mučenik – VIDOVICE	11.00 sati	Delegat
		Presveto Srce Isusovo – DOBOJ	17.00 sati	Delegat
9. 5.	VI. uskrсна Nedjelja	Ime Marijino – GROMILJAK	11.00 sati	Nadb. Vukšić
		Sv. Ivan Krstitelj – JELAH	11.00 sati	Delegat
15. 5.	Subota	Uznesenje BDM – SUHO POLJE	11.00 sati	Nadb. Vukšić
		Sv. Ilija prorok – DOLJANI	17.00 sati	Nadb. Vukšić
		Sv. Ana – BANBRDO / LEPENICA	11.00 sati	Delegat
		Sv. Anto Padovanski – DOBRETIĆI	17.00 sati	Delegat
16. 5.	VII. uskrсна Nedjelja	Uznesenje BDM – KREŠEVO	11.00 sati	Nadb. Vukšić
22. 5.	Subota	Uznesenje BDM – GORNJI VAKUF (USKOPLJE)	11.00 sati	Kardinal
		Sv. Petar i Pavao – KAKANJ	17.00 sati	Kardinal
23. 5.	Duhovi	Katedrala	10.30 sati	Kardinal
29. 5.	Subota	Sv. Anto Padovanski – VUKANOVIĆI	17.00 sati	Kardinal
		Sv. Josip – MARIJIN DVOR	17.00 sati	Nadb. Vukšić
30. 5.	Presveto Trojstvo Nedjelja	Uzvišenje Svetoga Križa – BISTRICA KOD ŽEPČA	11.00 sati	Kardinal
		Rođenje BDM – BRESTOVSKO	11.00 sati	Nadb. Vukšić
5. 6.	Subota	Sv. Ana – ŽABLJAK	11.00 sati	Kardinal
		Presveto Srce Isusovo – BRČKO	17.00 sati	Kardinal
		Župe grada ZENICE	11.00 sati	Nadb. Vukšić
		Sv. Anto Padovanski – SIVŠA	17.00 sati	Nadb. Vukšić
6. 6.	X. kroz godinu Nedjelja	Ime Marijino – OŠTRA LUKA-BOK	11.00 sati	Kardinal
		Sveta Obitelj – KUPRES	11.00 sati	Nadb. Vukšić
12. 6.	Subota	Sv. Ivan Krstitelj – PODMILAČJE	11.00 sati	Nadb. Vukšić
19. 6.	Subota	Sv. Ivan Krstitelj – UZDOL	11.00 sati	Kardinal
		Presveto Srce Isusovo – GLAVICE	17.00 sati	Kardinal
7. 8.	Subota	Sv. Ivan Krstitelj – DONJA TRAMOŠNICA Gospa od Anđela – GORNJA TRAMOŠNICA	11.00 sati	Nadb. Vukšić

Svim dekanatskim uredima, župnicima i župnim upraviteljima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Zapisnik primopredaje župe, godišnji financijski izvještaj, statistički podaci

Datum: 15. prosinca 2020.

Broj: 784/2020

Poštovani dekani, župnici i župni upravitelji!

U svrhu što učinkovitijeg i savjesnijeg obavljanja povjerenih službi i obveza koje spadaju na dekane, župnike i župne upravitelje smatralo se potrebnim izraditi nove dodatne dokumente koji će vrijediti na području cijele Vrhbosanske nadbiskupije.

Zapisnik primopredaje župe pruža jasan uvid u stvarno stanje župe u trenutku primopredaje, posebno glede administracije i blagajničkog poslovanja. Jednom uredno ispunjen, sa svim traženim podacima, nesumljivo će biti od velike pomoći novom župniku ili upravitelju župe, i pokazatelj stupnja odgovornog djelovanja i upravljanja od strane župnika ili upravitelja župe koji župu predaje.

Godišnji financijski izvještaj osmišljen je tako da omogući detaljniji uvid u cjelo-kupno financijsko stanje župe na završetku tekuće godine, kao i u pojedine primitke i izdatke tijekom iste godine. Odobren je od Ekonomskog vijeća naše Nadbiskupije i služi umjesto dosadašnje prakse kopiranja i dostavljanja blagajničkih dnevnika, koje treba nastaviti voditi prema postojećoj praksi ali samo za potrebe dotične župe.

Statistički podaci dopunjeni je oblik podataka koji se redovito dostavljaju Svetoj Stolici, a najvećim dijelom se odnose na župljane koji stalno borave na području župe.

Ovime određujem da se navedeni dokumenti odmah počnu koristiti u svrhu za koju su namijenjeni. Dokumenti će biti objavljeni u idućem broju *Vrhbosne* i dostupni na mrežnoj stranici Nadbiskupije, a jedan elektronički primjerak će biti dostavljen dekanima koji neka ga prosljede svim župnicima i župnim upraviteljima.

Uz zahvalnost za Vaše predano i zauzeto pastoralno djelovanje u ovoj mjesnoj Crkvi, zazivam obilje Božjeg blagoslova i sve Vas iskreno pozdravljam.

Mladen Kalfić,
kancelar

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Papa odlučio da kardinal Vinko nastavlja sa službom

Papa Franjo je u četvrtak 29. listopada poslao Vinku kard. Puljiću pismo u kojemu ga obavještava da ostaje na mjestu vrhbosanskog nadbiskupa "dok se drukčije ne odluči".

Prema ustaljenom načinu crkvene korespondencije, Sveti Otac je nakon što mu je vrhbosanski nadbiskup, navršivši 75 godina života 8. rujna 2020. predao "odreknuće od službe" (usp. Kan 401 § 1.), odgovorio da kardinal Vinko nastavlja sa službom "*donec aliter provideatur*" - "dok se drukčije ne odluči".

Papin odgovor išao je redovitim putem preko Apostolske nuncijature u Sarajevu, kao i kardinalov podnesak odreknuća.

U svome osvrtu za *Katolički tjednik* nadbiskup Vinko kard. Puljić je kazao: "Nakon što sam prema propisu Zakonika kanonskoga prava, ponudio Papi svoju ostavku, šalio sam se da vidim tko će prije reagirati: dragi Bog ili Papa. Evo, Sveti Otac je prije reagirao i na tome mu zahvaljujem. Ja sam spreman za Crkvu raditi dok me služi zdravlje."

KT

Imenovanja i premještaji

Vlč. gosp. Oliver Jerković imenovan je privremenim župnim upraviteljem u župi Uzvišenja Sv. Križa u Bistrici kod Žepča (Dekret broj 611/2020 od 23. rujna 2020.).

Vlč. gosp. Ante Topić, župnik na Grbavici imenovan je duhovnikom članova Marijine legije – Kurije Gospe od puta (Dekret broj 633/2020 od 21. listopada 2020.).

Vlč. gosp. Miodrag Brkan stavljen na raspolaganje za pastoral u Vojnom ordinarijatu Republike Hrvatske na tri godine (Dekret broj 703/2020 od 12. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Slavko Rajič stavljen na raspolaganje za pastoral u Vojnom ordinarijatu Republike Hrvatske na tri godine (Dekret broj 735/2020 od 17. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Goran Barešić, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Sv. Franje Asiškog u Gučoj Gori (Dekret broj 744-1/2020 od 3. prosinca 2020.).

Vlč. gosp. Mario Katušić, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Duha Svetoga u Fojnici te imenovan župnim vikarom u župi Sv. Ante Padovanskog u Busovači (Dekret broj 744-2/2020 od 3. prosinca 2020.).

Vlč. gosp. Miodrag Brkan imenovan pastoralnim suradnikom u župi Presvetoga Trojstva u Novom Travniku (Dekret broj 747/2020 od 4. prosinca 2020.).

Vlč. gosp. Ljubo Zelenika, župnik na Haljinićima, stavljen na raspolaganje za pastoral u Vojnom ordinarijatu BiH (Dekret broj 740/2020 od 14. prosinca 2020.).

Vlč. gosp. Zoran Topalović, OFM, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Duha Svetoga u Novu Bilu (Dekret broj 725-1/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Josip Jozić, OFM, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Bl. Alojzija Stepinca u Orašju (Dekret broj 725-2/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Antonio Baketarić, OFM, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Bezgrješnoga začeca BDM-a u Dubravama (Dekret broj 725-3/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Antonio Gašić, OFM, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Uznesenja BDM-a Rama-Šćit (Dekret broj 725-4/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Nikola Matošević, OFM, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Uznesenja BDM-a u Uskoplju (Dekret broj 725-5/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Zdenko Frljić, OFM, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Sv. Franje Asiškog u Šikari (Dekret broj 725-6/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Fabio Badrov, OFM, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Uznesenja BDM-a u Breške (Dekret broj 725-7/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Domagoj Matijević, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Sv. Josipa u Zenici (Dekret broj 728-1/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Ivan Matijević, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Sv. Ivana Krstitelja u Travniku (Dekret broj 729-1/2020 od 29. studenoga 2020.).

Vlč. gosp. Ivan Mijač, đakon, poslan na božićni praktikum u župu Sv. Ante Padovanskog u Žepču (Dekret broj 730-1/2020 od 29. studenoga 2020.).

Dozvole

Dopis broj 607/2020 od 29. rujna 2020.: Odobrenje za postavljanje spomen ploče na vjeronaučnoj dvorani u čast 100 godina rođenja mons. Marka Jozinovića u župi Globalice.

Dopis broj 631/2020 od 1. listopada 2020.: Dozvola župnoj ekspozituri u Visokom za blagoslov kapele na Gradskom groblju u Visokom.

Dopis broj 653/2020. od 15. listopada 2020.: Dozvola Družbi sestara Služavki maloga Isusa za izlaganje Presvetog oltarskog sakramenta u kućnoj kapelici samostana „Egipat“ u Sarajevu.

Dopis broj 666/2020 od 23. listopada 2020.: Odobrenje obnove župne dvorane u župi Sv. Ilije u Zenici.

Dopis broj 671/2020 od 26. listopada 2020.: Odobrena zamjena stolarije i smanjenje otvora na župnoj crkvi Sv. Ivana Krstitelja u Živinicama.

Dopis broj 674/2020. od 28. listopada 2020.: Dozvola gradnje nove kapelice-mrtvačnice na groblju „Kosnice“ u župi Rođenja BDM-a na Brestovskom.

Dopis broj 677-1/2020 od 28. listopada 2020.: Dozvola otvaranja i blagoslova kapelice u samostanu Sestara milosrdnog Isusa u župi Uzašašća Gospodinova u Novom Travniku.

Dopis broj 677-2/2020 od 28. listopada 2020.: Dozvola izlaganja Presvetog oltarskog sakramenta u kapelici u samostanu Sestara milosrdnog Isusa u župi Uzašašća Gospodinova u Novom Travniku.

Dopis broj 691/2020 od 6. studenoga 2020.: Dozvola obnove krova župne crkve i zvonika u župi Marije Majke Crkve u Garevcu.

Dopis broj 701/2020 od 4. prosinca 2020.: Dozvola obnove župne kuće u župi Sv. Terezije od djeteta Isusa u Bistrici kod Uskoplja.

Kronika Vinka kardinala Puljića od 1. rujna 2020. do 30. studenoga 2020.

1. rujna 2020.

U 8:20 nadbiskup je primio mons. Iliju Janjića, umirovljenog kotorskog biskupa.

U 9:15 nadbiskup je primio vlč. Pavu Šekeriju, župnika u katedrali u Skopju.

U 12:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u kapelici VBS-a u zajedništvu sa svećenicima koji prisustvuju jurisdikcijskom seminaru. Uslijedio je ručak u bogoslovskoj blagovaoni

2. rujna 2020.

U 10:00 nadbiskup je primio fra Juru Perića, župnika u Rumbocima.

U 12:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u kapelici VBS-a u zajedništvu sa svećenicima, a kojim je završen jurisdikcijski ispit. Nakon sv. mise, nadbiskup je ručao u bogoslovskoj blagovaoni zajedno s predavačima i svećenicima koju su ostali.

U 15:00 nadbiskup je primio vlč. Tomu Mlakića, župnika na Kupresu

3. rujna 2020.

U 10:00 nadbiskup je zajedno s mons. Slađanom Ćosićom, generalnim vikarom VN, primio vlč. Miodraga Brkana.

U 12:00 nadbiskup je primio mr. sc. Ivana Sabolića, veleposlanika RH u BiH

4. rujna 2020.

U 10:00 nadbiskup je održao intervju za *Katolički tjednik* kojeg je vodio vlč. Josip Vajdner, urednik.

5. rujna 2020.

U 9:00 nadbiskup se susreo s vlč. Fabijanom Stanušićem i preč. Vladimirom Pranjićem te su otvorili i pročitali oporuku umirovljenog vrhbosanskog svećenika vlč. Vladimira Borića, koji je prošlu noć umro.

U 10:00 nadbiskup je primio g. Đuru Kužmana, rođaka.

U 11:30 nadbiskup je primio s. Klaru Puljić.

U 15:30 nadbiskup je primio preč. Zdenka Spajića, rektora VBS-a

U 18:00 nadbiskup je predsjedao svečanim misnim slavljem u župi Svete Majke Terezije u Vogošći povodom proslave patrona te župe. U koncelebraciji uz kardinala bili su: preč. Michele Capasso, župnik i rektor NMMS "Redemptoris mater", preč. Mato Majić, dekan Sarajevskog dekanata, vlč. Ante Ljulj, župni vikar u Vogošći i još petorica svećenika. Nakon sv. mise, kardinal se zadržao na večeri.

6. rujna 2020.

U 7:45 nadbiskup je krenuo prema župi Obri, filijalnoj crkvi u Kostajnici gdje je predsjedao misnim slavljem u 10:00. Uz kardinala je koncelebrirao vlč. Ivan Ivančević, župnik i Fabijan Štedul, tajnik. U 12:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u filijalnoj crkvi u Barama u župi Solakova Kula. Tamo se zadržao i na ručku, a nakon toga vratio se u rezidenciju.

7. rujna 2020.

U 9:00 nadbiskup je u pratnji mons. Tome Kneževića, ravnatelja Caritas BIH išao u kantonalnu vladu u Sarajevu na susret s premijerom kantona g. Marijom Nenadićem i dvoje ministara te njegovim suradnicima.

U 11:00 nadbiskup je vodio misu zadušnicu u bogoslovskoj crkvi Sv. Ćirila i Metoda u Sarajevu za pok. svećenika Vladimira Borića.

U 14:00 nadbiskup se zaputio u prostorije Islamske Zajednice u BiH

U 17:00 nadbiskup se susreo s mons. Luigijem Pezzutom, apostolskim nuncijem, u zgradi apostolske nuncijature u Sarajevu.

8. rujna 2020.

U 7:15 nadbiskup je krenuo iz Sarajeva prema Modriči gdje je u 11:00 u župi Rođenja BDM-a predsjedao svečanim misnim slavljem pod kojim je posvetio župnu crkvu i oltar. U koncelebraciji je uz kardinala bio župnik-domaćin vlč. Anto Perić i još 15-ak svećenika. Okupilo se 200-300 vjernika, kako iz župe Modriča, tako i iz okolnih župa čiji su vjernici i sami sudjelovali u obnovi i izgradnji

modričke župne crkve. Nakon ručka, nadbiskup je krenuo prema rezidenciji gdje se vratio u 17:15.

U 19:00 nadbiskup je na terasi nadbiskupske rezidencije ugostio svećenike i časne sestre sa sarajevskog područja povodom proslave svog 75.-og rođendana.

9. rujna 2020.

U 15:00 nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića.

10. rujna 2020.

U 11:00 nadbiskup je primio s. Katu Ostojić, ravnateljicu dječjeg vrtića na Stupu

U 12:00 nadbiskup je primio g. Dragana Topalovića, vjernika iz Sarajeva

U 15:00 nadbiskup je imao intervju za Hrvatsku radio televiziju.

U 15:30 nadbiskup je predsjedao zasjedanju stalnog vijeća BK-a BIH na kojem su uz kardinala bili i mons. Tomo Vukšić, mons. Marko Semren i mons. Ivo Tomašević.

11. rujna 2020.

U 11:30 Nadbiskup je zajedno s mons. Tomom Vukšićem i mons. Slađanom Ćosićem primio fr. Slavka Sliškovića, dominikanskog provincijala

U 15:45 nadbiskup se zaputio prema župi Veljaci u Hercegovini gdje ga je dočekaao i ugostio domaći župnik fra Stipan Klarić

12. rujna 2020.

U 11:00 nadbiskup je predsjedao svečanim misnim slavljem povodom proslave 25 godina misništva vlč. Ivana Tolja, župnika u Sijekovcu. Nakon mise zadržao se na ručku, a potom se vratio u rezidenciju.

13. rujna 2020.

U 7:00 nadbiskup je krenuo prema župi Svilaj gdje je predsjedao misnim slavljem. U koncelecijaciji su uz kardinala bili župnik fra Mladen Jozić, plehanski gvardijan fra Anto Tomas, dekan preč. Jakov Filipović i još 4 svećenika.

U 13:00 sati, nakon ručka, nadbiskup je krenuo prema Mostaru gdje je u 18:00 bio na primanju u biskupiji, a potom u 19:00 nazočio

svečanoj akademiji pod kojom je blagoslovljena nova zgrada Kulturnog centra Hercegovačkih biskupija te je predstavljena nova knjiga mons. Ratka Perića, biskupa.

14. rujna 2020.

U 11:00 nadbiskup je koncelebrirao na svečanom misnom slavlju primopredaje biskupske službe mons. Ratka Perića novoimenovanom biskupu hercegovačkih biskupija mons. Petru Paliću. Nakon svečanog ručka, nadbiskup se vratio u rezidenciju.

15. rujna 2020.

U 11:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem ispred kapelice na brdu Kalvarija u župi sv. Juraja u Vitezu, povodom spomendana Gospe žalosne.

U 18:30 nadbiskup je primio fra Emanuela Josića.

U 18:45 nadbiskup je primio vlč. Bojana Ivešića.

16. rujna 2020.

U 9:30 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u bogoslovnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u Sarajevu povodom susreta dijecezanskih svećenika. Nakon toga je sudjelovao na radnom dijelu susreta kao i kod obiteljskog stola.

U 16:00 nadbiskup je primio g. Valentina Inzka, visokog predstavnika u BIH.

18. rujna 2020.

U 12:15 nadbiskup je primio fra Marija Knezovića i četiri župljanke u njegovoj pratnji.

U 13:30 nadbiskup je krenuo na aerodrom u Sarajevu radi puta u Beč. Zbog otkazanog leta za Beč, letio je za Zagreb i onda iz Zagreba s mons. Tomislavom Markićem, ravnateljem dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, automobilom išao je do sjedišta Hrvatske katoličke misije u Beču gdje ga je dočekaao fra Josip Koren, voditelj misije, zajedno s ostalom braćom franjevcima koji djeluju pri ovoj misiji.

19. rujna 2020.

U 9:30 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u crkvi "Devet korova anđeoskih" *Am Hof* pod kojim je podijelio sakrament

Svete Potvrde prvoj grupi od 102 krizmanika. Zbog epidemioloških razloga u vrijeme pandemije COVID-19, krizmanici su bili podijeljeni u dvije grupe, tako da je nadbiskup u 12:30 predsjedao misnim slavljem pod kojim je podijelio sakrament Svete potvrde drugoj grupi od 94 krizmanika.

20. rujna 2020.

U 11:00 nadbiskup je predsjedao svečanim misnim slavljem u crkvi *Am Hof* u Beču prigodom obilježavanja 60 godina od osnutka HKM u Bečkoj nadbiskupiji i 50 godina otkako se misija okuplja u crkvi *Am Hof*. Nakon sv. mise, nadbiskup je bio na svečanom ručku zajedno s braćom franjevcima, veleposlanikom Republike Hrvatske u Republici Austriji g. Danijelom Glunčićem, vlč. dr. Josefom Weismayerom, prelatom Bečke nadbiskupije i mons. dr. Tomislavom Markićem, ravnateljem dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu. U večernjim satima Nadbiskup se direktnim letom vratio u Sarajevo.

21. rujna 2020.

U 15:45 nadbiskup je primio preč. Michela Capassa, rektora NMMS *Redemptoris Mater*.

U 17:20 nadbiskup se u župi Stup susreo sa župnikom vlč. Miroslavom Čavarom.

U 17:30 nadbiskup je bio na večeri u prostorijama Caritasa VN na Stupu s ravnateljem i djelatnicima.

22. rujna 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio vlč. dr. Tomu Mlakića.

U 10:00 nadbiskup je predsjedao 89. skupštinom MRV.

U 15:00 nadbiskup se susreo s mons. Tomom Vukšićem, mons. Slađanom Ćosićem, preč. Mladenom Kalfićem i preč. Vladimirom Pranjićem.

U 17:00 nadbiskup je primio prof.dr.sc. Mirka Pejanovića, umirovljenog sveučilišnog profesora i akademika.

23. rujna 2020.

U 6:00 nadbiskup je krenuo na put prema Vinkovcima. U 10:00 i u 11:00 imao je prva dva susreta koji su održani u Vinkovcima, a

domaćini potpisivanja bile su tvrtke Sokol d.o.o. i Vinkoprom d.o.o., a potpisnici njihovi poslovni partneri.

Nakon svečanosti potpisivanja u Vinkovcima kardinal Puljić i upravitelj Zaklade gospodin Dabro, u 13:30 u Osijeku u nazočnosti osječko-baranjskog župana gospodina Ivana Anušića potpisali su ugovore s članovima - podupirateljima Zaklade sa područja Osječko-baranjske županije. Potpisano je ukupno 26 novih ugovora o podupiranju rada Zaklade, a među onima koji su potpisali su 2 grada, 11 općina i 13 tvrtki. Nakon svečanog ručka, kardinal se u 16:00 uputio prema rezidenciji.

24. rujna 2020.

U 8:30 nadbiskup je primio preč. Michela Capassa, rektora NMMS *Redemptoris mater*".

U 9:00 nadbiskup je primio vlč. Šimu Maršića, ravnatelja NMC "Ivan Pavao II".

U 9:10 nadbiskup je primio vlč. Dražena Kusturu, predstojnika Ureda za odnose s javnošću VN.

U 10:00 nadbiskup je predsjedao susretu kojem su nazočili svi biskupi BK BiH, franjevački provincijali dviju bosansko-hercegovačkih franjevačkih provincija te generalni tajnik BK BiH mons. Ivo Tomašević. Tema susreta je bio teorijski dio praktikuma u đakonskoj godini. Susret se nastavio na zajedničkom ručku u blagovaonici nadbiskupske rezidencije.

U 19:00 nadbiskup je zajedno s mons. Tomom Vukšićem u Nadbiskupskoj rezidenciji primio i večerao s mons. Luigijem Pezzutom, apostolskim nuncijem u BIH, mons. Amauryjem Medinom Blancom, savjetnikom nuncijature, g. Jozom Pavkovićem, direktorom i glavnim urednikom Večernjeg lista BIH i gđom. Valentinom Rupčić, zamjenicom glavnog urednika Večernjeg lista BIH.

25. rujna 2020.

U 13:30 nadbiskup je krenuo prema Klobuku gdje je u župnoj crkvi predsjedao svetom misom zadušnicom za Stanka Barbarića, dobročinitelja sjemeništa u Travniku i Vrhbosanske nadbiskupije. Nakon

mise kratko se zadržao na prigodnoj večeri i uputio se prema rezidenciji.

26. rujna 2020.

U 9:30 nadbiskup je predsjedao sjednici pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog.

28. rujna 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio vlč. Dražena Kusturu.

U 9:15 nadbiskup je primio s. Klaru Puljić.

U 9:55 nadbiskup je primio preč. Zdenka Spajića, rektora VBS.

U 15:15 nadbiskup je primio vlč. Miroslava Čavara.

U 15:30 nadbiskup je primio s. Bernardu Šarić, SMI.

29. rujna 2020.

U 8:30 nadbiskup je krenuo prema župi sv. Mihovila u Ovčarevu gdje je u 11:00 predsjedao misnim slavljem povodom proslave patrona ove župe uz koncelebraciju župnika fra Darija Udovičića, dekana preč. Marka Mikića, te još 15-ak svećenika.

Na povratku, kardinal je svratio u Nadbiskupsko sjemenište "Petar Barbarić" u Travniku na kavu gdje su ga ugostili vlč. Jakov Kajinić, duhovnik i vlč. Josip Dedić, đakon.

Nadbiskup je prije povratka u rezidenciju svratio i u NMMS "Redemptoris mater" u Vogošći da čestita imendan rektoru preč. Michelu Capassu. Ugostio ga je preč. Capasso, vlč. Ante Ljulj, župni vikar u Vogošći te šestorica bogoslova.

30. rujna 2020.

U 5:45 o spomendanu sv. Jeronima, crkvenog naučitelja, nadbiskup je krenuo prema župi Sv. Ilije proroka u Bosanskom Grahovu u Banjalučkoj biskupiji, gdje se po jednoj od teorija nalazio Stridon - rodni grad svetog Jeronima, povodom svečanosti otvaranja godine riječi Božje za područje BK BiH. U njegovoj pratnji išao je i vlč. dr. Josip Knežević, profesor na KBF-u u Sarajevu.

U 9:15 nadbiskup je stigao u mjesto Korita župe Bos. Grahovo gdje su ga ispred kapelice

sv. Jeronima dočekli: mons. dr. Franjo Komarica, banjalučki biskup, mons. dr. Marko Semren, pomoćni biskup, vlč. Davor Klečina, župnik, te još nekoliko svećenika i mještana. Nakon kratkog pohoda kapelici i predstavljanje povijesti mjesta Korita od strane mještana i predsjednika udruge „Don Juraj Gospodnetić“ g. Krešimira Sarića. Nakon toga u 11:00 i kardinal je nazočio prigodnom programu povodom blagdana Sv. Jeronima i otvaranja Godine Božje riječi u prostorijama Kulturno-obrazovnog centra u izgradnji "Don Juraj Gospodnetić" u Koritima. Tim povodom prigodne pozdrave su uputili: župnik vlč. Davor Klečina, biskup mons. Franjo Komarica, predsjednik Udruge "Don Juraj Gospodnetić" g. Krešimir Sarić. Potom je profesor patrologije i kršćanskog nauka na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu dr. sc. Josip Knežević, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije, održao stručno predavanje o Sv. Jeronimu pod naslovom: „Ne poznavanje Svetog pisma jest ne poznavanje Krista!“ Uslijedila su pitanja i rasprave, a nakon toga su se okupljeni uputili prema župnoj crkvi u Bos. Grahovu ispred koje je slavljen svečana sveta misa kojom je predsjedao kardinal te uputio prigodnu propovijed.

Nakon ručka, nadbiskup se vratio u rezidenciju.

1. listopada 2020.

U 10:15 nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića.

U 15:00 nadbiskup je predsjedao sjednicom ordinarijata u prostorijama nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog.

U 17:15 nadbiskup je primio dr. Milutina Bratića i g. Sejfu Ušanovića.

2. listopada 2020.

Od 9:30 nadbiskup je nazočio Studijskom danu za odgojitelje, bogoslove i sjemeništare pod temom *Ranjivost i empatija u interpersonalnim odnosima* koji se održavao u prostorijama NCM "Ivan Pavao II." Predavači i voditelji studijskog dana su bili doc.dr.sc. Sanda Smoljo, voditeljica centra za savjetovanje VN i profesorica na KBF-u u Zagrebu i Sarajevu i doc. dr. sc. Josip

Bošnjaković, profesor na KBF-u u Đakovu, HKS-u u Zagrebu i voditelj Bračnog i obiteljskog savjetovaništa Đakovačko-osječke nadbiskupije. Nakon jutarnjeg programa s predavanjem uslijedio je zajednički ručak. U popodnevnom dijelu je uslijedilo još jedno predavanje nakon kojeg su izmijenjena mišljenja za "okruglim stolom", a onda su svi sudionici studijskog dana zajedno slavili svetu misu koju je predsjedao kardinal, nakon kojeg su se zadržali na večeri.

3. listopada 2020.

U 7:00 nadbiskup je krenuo prema Banjoj Luci gdje je u 11:00 predsjedao svečanim misnim slavljem povodom proslave patrona župe Sv. Terezije od Djeteta Isusa u Presnačama. Uz kardinala su koncelebrirali između ostalih i mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki, mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki, vlč. Ivica Božinović, župnik.

4. listopada 2020.

U 8:00 nadbiskup je krenuo prema Bistrici kod Uskoplja gdje je u 11:00 predsjedao euharistijskim slavljem vanjske proslave patrona župe Sv. Terezije od Djeteta Isusa. Uz kardinala koncelebrirali su domaći župnik **vlč. Viktor Šošić** i bugojanski dekan **preč. Ilija Ivoš**, te još 10-ak svećenika. Misa je upriličena na otvorenom, ispred župne crkve uz nazočnost velikog broja vjernika, kako župljana, tako i onih iz susjednih župa.

5. listopada 2020.

U 10:00 nadbiskup je imao intervju za Radio Mariju Bosne i Hercegovine u radijskom studiju.

U 11:20 badbiskup je primio preč. Michela Capassa, rektora NMMS Redemptoris mater i vlč. Jošta Mezega, svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.

U 16:30 Nadbiskup je predslavio misno slavlje u dvorištu ispred KŠC-a "Sv. Franje" u Tuzli povodom proslave 25 godišnjice osnutka ovog KŠC-a. Nakon svete mise uslijedio je prigodni program proslave pod kojim je premijerno prikazan i dokumentarni film o povijesti KŠC-a u Tuzli. Domaćin je bio

ravnatelj centra vlč. Marko Zubak. Nakon zajedničke večere, nadbiskup se vratio u rezidenciju.

6. listopada 2020.

U 10:00 badbiskup je primio g. Huseina Smajića i njegovu suprugu gđu. Vesnu Smajić.

U 11:00 badbiskup je u prostorijama nadbiskupske rezidencije održao intervju za BHRT koji je vodio novinar g. Benjamin Butković.

U 15:30 Nadbiskup je predsjedao sjednicom konzultorskog vijeća u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog.

7. listopada 2020.

U 9:00 nadbiskup je predsjedao sjednicom svećeničkog vijeća VN u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog.

U 16:30 Nadbiskup je održao intervju za HRT-ovu dokumentarnu emisiju povodom 25. obljetnice potpisivanja Daytonskog sporazuma. Intervju je vodio HRT-ov novinar g. Goran Rotim.

U 17:00 Nadbiskup je primio mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskog i predsjednika HBK.

U 18:00 nadbiskup je na večeri u nadbiskupskoj rezidenciji ugostio (nad)biskupe: mons. Želimira Puljića, predsjednika HBK, mons. Stanislava Hočevara, beogradskog nadbiskupa, mons. Franju Komaricu, banjalučkog biskupa, mons. Marka Semrena, pomoćnog banjalučkog biskupa; te provincijala hrvatske dominikanske provincije fr. Slavka Slišovića, koji su došli povodom predavljanja zbornika radova "Vrhbosanska mjesna Crkva i njezin Kardinal" te proslave kardinalovih jubileja.

U 19:00 nadbiskup je sudjelovao na predavljanju zbornika radova "Vrhbosanska mjesna Crkva i njezin Kardinal" koji je upriličen povodom njegovih životnih jubileja. Svečana akademija je održana u dvorani svećeničkog doma VN. Zbornik su predstavili predavači: mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski i predsjednik HBK; fr. Slavki Slišković, provincijal Hrvatske dominikanske provincije i profesor na KBF-u u Zagrebu; i

mons. Ratko Perić, biskup mostarski-duvanjski u miru.

8. listopada 2020.

U 10:30 nadbiskup je u sarajevskoj prvostolnici predsjedao svečanim misnim slavljem zahvale za svoje jubileje: 75 godina života, 50 misništva i 30 biskupstva. Nakon misnog slavlja upriličen je domjenak u dvorani Svećeničkog doma VN.

9. listopada 2020.

U 8.00 nadbiskup je krenuo prema Zagrebu. Svratio je kod svoje sestre Blanke na kavu.

U 14:00 nadbiskup je imao susret u "Auto Zubak" gdje je upriličeno potpisivanje ugovora pristupanja članstvu Zaklade Vrhbosanske nadbiskupije. Nakon toga je pošao na ručak u konobu "Dida" zajedno s vlč. Ivanom Toljem, župnikom u Sijekovcu, g. Draženom Klarićem, izvršnim urednikom Večernjeg lista, g. Jozom Pavkovićem, izvršnim urednikom Večernjeg lista BiH, g. Josipom Dabrom, upraviteljem Zaklade Vrhbosanske nadbiskupije, g. Marinkom Beljom, članom uprave Zaklade, g. Antunom Ivankovićem, voditeljem ured Zaklade i gđom. Lidijom Gajski, suradnicom Zaklade.

U 18:15 nadbiskup je gostovao u emisiji "Budnica" Osječke TV koju uređuje i vodi g. Marko Ljubić.

U 20:15 nadbiskup je stigao u Nacionalno svetište Mariju Bistricu gdje je i noćio, a dočekao ga je župnik i rektor vlč. Domagoj Matošević.

10. listopada 2020.

U 11:00 nadbiskup je predsjedao svetom misom u crkvi na otvorenom Nacionalnog svetišta Marije Bistrice povodom hodočašća ovom svetištu vjernika Vrhbosanske nadbiskupije i Banjalučke biskupije. Nakon ručka, nadbiskup se vratio u Sarajevo.

12. listopada 2020.

U 13:15 nadbiskup je krenuo prema Zagrebu. U 18:30 je imao susret u zgradi vlade Republike Hrvatske s predsjednikom Vlade g. Andrejom Plenkovićem te dvojicom njegovih suradnika. U kardinalovoj pratnji su bili g. Josip Dabro, upravitelj Zaklade Vrhbosanske

nadbiskupije i g. Marinko Beljo, član upravnog odbora Zaklade.

U 19:45 nadbiskup je predslavio svetu misu u kapelici samostana Sužavki malog Isusa u zagrebačkom naselju Črešnjevec. Nakon mise, zajedno sa sestrama i svojom rodbinom je večerao u blagovaonici samostanske kuće.

U 21:30 nadbiskup je stigao u zgradu Hrvatske biskupske konferencije gdje je noćio.

13. listopada 2020.

U 7:30 nadbiskup je slavio svetu misu u kapelici HBK u zajedništvu s mons. Krunoslavom Novakom, generalnim tajnikom HBK, mons. Tomislavom Markićem, ravnateljem dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, vlč. Šimunom Šindijom, ekonom HBK, vlč. Fabijanom Svalinom, nacionalnim ravnateljkom Caritasa.

U 10:00 nadbiskup se susreo s g. Zvonkom Milasom, državnim tajnikom za Hrvate izvan Hrvatske.

U 16:30 nadbiskup je vratio u Sarajevo.

14. listopada 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio vlč. Dražena Kusturu, predstojnika ureda za odnose s javnošću VN.

U 9:45 nadbiskup je primio s. Ljilju Marinčić, tajnicu sarajevske provincije Družbe sestara služavki malog Isusa.

U 11:00 nadbiskup je primio g. Antu Bilića, vjernika iz Nove Bile.

U 15:00 nadbiskup je predsjedao sjednicom ekonomskog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije koja se održala u zgradi nNadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog.

U 18:30 nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

15. listopada 2020.

U 10:00 nadbiskup je snimio video poruku povodom proslave patrona NCM "Ivan Pavao II".

U 11:30 nadbiskup je primio vlč. Gabrijela Jukića, misionara u Africi.

16. listopada 2020.

U 9:00 nadbiskup je predsjedao sjednicom Međureligijskog vijeća u BiH.

U 19:30 nadbiskup je gostovao u emisiji "Centralni dnevnik sa Senadom Hadžifezovićem" Face TV-a.

17. listopada 2020.

U 8:30 nadbiskup je krenuo prema Novom Travniku i u 10:00 sati stigao u župu Presvetog Trojstva u Novom Travniku. Tamo je sudjelovao u programu na molitveno-karizmatiskom susretu u organizaciji spomenute župe i Katoličke karizmatске obnove u Duhu Svetomu BiH (KKODS BiH). Geslo okupljanja bilo je *Radujmo se i radost naša da bude potpuna (1 Iv 1,4)*, a uz pripadnike različitih karizmatiskih zajednica koje djeluju u BiH nazočili su i: vrhbosanski nadbiskup **Vinko kard. Puljić**, pomoćni banjolučki biskup **mons. Marko Semren**, župnik domaćin **don Anto Ledić**, te predavači: **Damir Zukam**, nacionalni koordinator KKODS-a HR, **fra Tomislav Jelić**, duhovni asistent KKODS-a BiH i **fra Ivo Pavić**, župnik u Šurkovcu.

U 14:30 nadbiskup je posjetio sestre Milosrdnog Isusa koje djeluju u novotravničkog župi Uzašašća Gospodinova kod župnika vlč. Marka Majstorovića.

Od 15:30 nadbiskup se vratio programu karizmatiskog susreta, a u 17:00 je predsjedao misnim slavljem. Nakon večere zaputio se u Nadbiskupsko sjemenište "Petar Barbarić" u Travniku gdje je noćio.

18. listopada 2020.

Nadbiskup je u 10:00 stigao u župu Rankovići, a u 10:30 je blagoslovio novopostavljene postaje Križnog puta, nakon čega je pobožnost križnog puta predvodio mons. Pavo Jurišić, kanonik Vrhbosanske nadbiskupije.

U 11:00 Nadbiskup je predsjedao svetom misom na mjestu Rije u župi Rankovići gdje se za vrijeme Drugog svjetskog rata i poraća dogodilo višestruko ubojstvo katolika. Nakon svete mise, nadbiskup je obavio obrede ukopa zemnih ostataka onih koji su bili bačeni u masovnu grobnicu na ovome lokalitetu.

Nakon ručka, kardinal se vratio u rezidenciju.

U 16:30 nadbiskup je primio mons. Kiru Stojanova, skopskog biskupa i vlč. Davora Topića, župnika župe Svetog Josipa u Zenici.

19. listopada 2020.

U 10:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u crkvi Svetih Ćiril i Metoda u Sarajevu povodom proslave dana Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu i njegova patrona Svetog Luke.

U 11:00 nadbiskup je nazočio svečanoj akademiji i uručnju diplomi promoviranim magistrima teologije na KBF-u u Sarajevu, a nakon toga je uslijedio svečani ručak.

U 15:30 nadbiskup je primio mons. Slađana Ćosića, generalnog vikara Vrhbosanske nadbiskupije.

20. listopada 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio s. Klaru Puljić.

U 10:00 nadbiskup je primio dr. Yunusa Keleša, savjetnika za vjerska pitanja ambasade Republike Turske u Sarajevu.

U 10:30 nadbiskup je primio g. Seada Turnadžića, direktora poduzeća "Kaktus" iz Sarajeva.

U 11:30 nadbiskup je išao na redoviti pregled u polikliniku dr. Šabanovića.

21. listopada 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio gđu. Zdravku Slidić Arat.

U 16:00 nadbiskup je primio s. Ljilju Marinčić i s. Moniku Mrkonjić, SMI s dvije djevojke iz dječjeg doma "Egipat".

U 18:45 nadbiskup je na večeri ugostio mons. Franju Komaricu, banolučkog biskupa i njegovog tajnika vlč. Predraga Ivandića.

22. listopada 2020.

U 11:00 nadbiskup je u sjemenišnoj crkvi u Travniku predsjedao misnim slavljem pod kojim je vrhbosanski đakon vlč. Josip Dedić potpisao ispovijest vjere i zakletvu pred svećeničko ređenje. Nakon ručka, kardinal se vratio kući.

U 18:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u NCM "Ivan Pavao II" u Sarajevu povodom proslave patrona centra za mlade. Nakon misnog slavlja uslijedila je zajednička večera.

23. listopada 2020.

U 9:15 nadbiskup je primio vlč. Miroslava Ćavara, župnika na Stupu.

U 10:00 nadbiskup je primio jedanaestoricu franjevačkih kandidata za đakonat koji su trebali biti zaređeni za đakone u nedjelju 25. listopada 2020. u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Šćitu i to po rukama kardinala Puljića: fra Fabio Badrov, fra Antonio Baketarić, fra Zdenko Frljić, fra Antonio Gašić, fra Josip Jazvić, fra Mislav Jozić, fra Hubert Kasonta Kilasa, fra Dario Matanović, fra Nikola Matošević, fra Cosmas Safari Sadiki i fra Zoran Topalović. Kardinal Puljić, koji i inače ima običaj neposredno prije ređenja susresti ređenike, ohrabrio ih je te im ukratko progovorio o izazovima, poteškoćama ali i radostima koje ih čekaju u njihovoj budućoj službi ministerijalnih službenika Crkve. Istaknuo je i kako će njihov đakonski praktikum po mnogočemu biti specifičan, budući da će se odvijati u vremenu posebnih mjera izazvanog epidemijom novog virusa. Nakon ohrabrujućih riječi iz vlastitog pastoralnog iskustva, kardinal je ostavio mogućnost ređenima da mu postave pitanja, te se susret nastavio u opuštenom razgovoru između Kardinala i budućih đakona.

U 14:45 nadbiskup je primio gđu. Minelu Aldović.

U 16:30 nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića, tajnika BK BiH.

24. listopada 2020.

U 11:00 nadbiskup je koncelebrirao na misnom slavlju na Bobovcu povodom godišnjice smrti bosanske kraljice Katarine Kotromanić Kosače i Dana molitve za domovinu. Svetom misom je predsjedao mons. Tomo Vukšić, nadbiskup koadjutor vrhbosanski, dok je kardinal propovijedao. Nakon mise i ručka, kardinal se vratio u rezidenciju.

U 18:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u samostanskoj kapeli SMI u Gromiljaku kojem su nazočili bogoslovi VBS koji su tih dana imali duhovne vježbe.

25. listopada 2020.

U 11:00 nadbiskup je primio fra Jozu Marinčića, provincijala franjevačke provincije Bosne Srebrene.

26. listopada 2020.

U 10:00 nadbiskup je predsjedao sjednicom upravnog vijeća Caritasa Bosne i Hercegovine. Nakon sjednice, sudionici su zajednički ručali u blagovaonici nadbiskupske rezidencije.

U 15:15 nadbiskup je primio preč. Zdenka Spajića, rektora VBS-a.

27. listopada 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio gđu. Januu Heil, novoimenovanu direktoricu CRS-a u Bosni i Hercegovini i gđu. Sanelu Imamović, direktoricu programa CRS-a u Bosni i Hercegovini.

U 10:00 nadbiskup je primio vlč. Miodraga Brkana, svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.

U 12:00 nadbiskup je primio mons. Slađana Ćosića, generalnog vikara.

U 16:30 nadbiskup je primio mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

28. listopada 2020.

U 10:30 nadbiskup je primio gđu. Karolinu Zovko, vjernicu iz Širokog Brijega

U 17:00 nadbiskup je predsjedao svetim misnim slavljem u sarajevskoj prvostolnici pod kojim je zaređio za svećenika vrhbosanske nadbiskupije đakona vlč. Josipa Dedića.

29. listopada 2020.

U 12:30 nadbiskup je išao na pregled kod liječnika interniste.

U 15:00 nadbiskup je primio gđu. Ivanu Hlavsovu, veleposlanicu Republike Češke u Bosni i Hercegovini.

U 16:00 nadbiskup je primio s. Ana Mariju Kesten, provincijsku glavaricu družbe sestara Služavki Malog Isusa.

U 18:00 nadbiskup je primio mons. Luigija Pezzuta, apostolskog nuncija u BiH, koji mu je uručio pismo od pape Franje kojim mu papa produžava njegov mandat upravljanja Vrhbosanskom nadbiskupijom dok se drugačije ne odluči.

30. listopada 2020.

U 8:30 nadbiskup je primio vlč. Andriju Župarića, župnika župe sv. Ante Padovanskog u Lukavcu.

U 9:30 nadbiskup je primio s. Klaru Puljić.

U 10:30 nadbiskup je primio vlč. mr. Dražena Kusturu, predstojnika ureda za odnose s javnošću VN-e.

U 11:00 nadbiskup je u nadbiskupskoj rezidenciji dao izjavu za RTV Herceg-Bosna.

U 15:15 nadbiskup je krenuo prema Komušini gdje je stigao na večeru i noćenje.

31. listopada 2020.

U 11:00 nadbiskup je na brdu Kondžilo predslavio svetu misu u zajedništvu s mons. Tomom Vukšićem, nadbiskupom koadjutorom, mons. Slađanom Ćosićem, generalnim vikarom, preč. Borisom Salapićem, župnikom, dekanom i čuvarom svetišta, i još 10-ak svećenika te 300-injak okupljenih vjernika i hodočasnika. Procesija od župne crkve do Kondžila te sveta misa su bile povodom završetka Listopadskih pobožnosti a u znaku molitve za zaustavljanje pandemije Korona-virusa. Nakon zajedničkog ručka, nadbiskup se vratio u rezidenciju.

1. studenoga 2020.

U 10:30 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u sarajevskoj prvostolnici.

U 15:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem na groblju Sv. Josipa u Sarajevu.

2. studenoga 2020.

U 11:00 nadbiskup je povodom spomena Svih vjernih mrtvih - Dušnog dana predsjedao misnim slavljem na groblju *Bare* u Sarajevu.

U 15:00 Nadbiskup je primio fra Mira Relotu.

U 18:00 Nadbiskup je predsjedao misnim slavljem za sve pokojne (nad)biskupe i svećenike VN-a u sarajevskoj katedrali.

3. studenoga 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio vlč. Fabijana Stanušića, ravnatelja svećeničkog doma VN.

U 10:30 nadbiskup je primio mons. Slađana Ćosića, generalnog vikara VN.

U 12:00 nadbiskup je primio vlč. Marija Bernadića, profesora na KBF-u i tajnika sinode Vrhbosanske nadbiskupije.

U 15:45 nadbiskup je primio banjolučke

biskupe mons. Franju Komaricu i mons. Marka Semrena.

U 18:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u sarajevskoj katedrali u zajedništvu sa svim biskupima BK BiH i apostolskim nuncijem u BiH mons. Luigijem Pezzutom. Pod misom je propovijedao mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki.

4. studenoga 2020.

U 7:00 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u bogoslovskoj kapelici VBS-a u zajedništvu sa svim biskupima BK BiH i apostolskim nuncijem u BiH mons. Luigijem Pezzutom. Pod svetom misom je propovijedao pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren.

U 9:00 sati u Nadbiskupskoj rezidenciji je započelo 79. redovno zasjedanje BK BiH kojem je predsjedao Vinko kard. Puljić. Uz Kardinala su nazočili su: nadbiskup koadjutor vrhbosanski mons. Tomo Vukšić, biskup banjolučki mons. Franjo Komarica, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić, pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren, te generalni tajnik BK mons. Ivo Tomašević.

5. studenoga 2020.

Od 9:00 nastavljeno zasjedanje BK BiH u prostorima Nadbiskupske rezidencije.

U 12:00 nadbiskup je zajedno s mons. Petrom Palićem sudjelovao na konferenciji za medije.

U 15:00 biskupi su se susreli s predstavnicima dvije franjevačke provincije u BiH.

6. studenoga 2020.

U 7:20 biskupi su u kapelici Nadbiskupske rezidencije slavili svetu misu.

U 9:30 nadbiskup se zajedno s ostalim biskupima BK BiH, u Nadbiskupskom ordinarijatu, susreo s poglavarima redovničkih zajednica koje djeluju na području BiH. Susret je završio sa zajedničkim ručkom.

U 16:00 nadbiskup je primio nadbiskupa koadjutora mons. Tomu Vukšića, generalnog vikara mons. Slađana Ćosića, kancelara preč. Mladena Kalfića i ekonomu preč. Vladimira Pranjića.

7. studenoga 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio preč. Zdenka Spajića, rektora VBS-a.

U 11:00 nadbiskup je primio vlč. Fabijana Stanušića, ravnatelja Svećeničkog doma VN-e.

8. studenoga 2020.

U 18:00 nadbiskup je predsjedao svetom misom u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Novom Sarajevu uz koncelebraciju župnika vlč. Marinka Filipovića i vlč. Josipa Kneževića, profesora na KBF-u. Na kraju svete mise, nadbiskup je molio litanije Gospi od brze pomoći ispred Gospinog kipa na ulazu crkve.

9. studenoga 2020.

U 10:00 nadbiskup je primio fra Hrvoja Radića, bugojanskog župnika i g. Zdenka Antunovića, župljanina iste župe.

U 11:00 nadbiskup je primio vlč. Matu Majića, katedralnog župnika.

U 15:00 nadbiskup je primio vlč. Antu Ledića, župnika župe Presvetog Trojstva u Novom Travniku.

U 15:30 nadbiskup je primio mons. Tomu Vukšića i mons. Slađana Ćosića.

10. studenoga 2020.

Nadbiskup je ujutro krenuo prema Beogradu. U njegovoj pratnji bio je vlč. mr. Dražen Kustura, predstojnik Ureda za odnose s javnošću VN-a. U Beogradu su dočekani i smješteni u zgradi Beogradske nadbiskupije.

11. studenoga 2020.

U 11:00 nadbiskup je koncelebrirao i propovijedao na svetoj misi u beogradskoj katedrali, a prigodom proslave 75 godina života i 20 godina biskupstva mons. Stanislava Hočevara, beogradskog nadbiskupa. Nakon ručka, nadbiskup se vratio u Sarajevo

12. studenoga 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio g. Adnana Petra Mihaela Jašarevića.

U 11:30 nadbiskup je predsjedao misnim slavljem u kapelici NCM "Ivan Pavao II" u Sarajevu u zajedništvu sa svećenicima koji su bili okupljeni na duhovnim vježbama.

Nakon ručka u Centru, nadbiskup je razgovarao sa vlč. Matom Mikičićem, župnikom u Krepšiću.

14. studenoga 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio vlč. Tomu Mlakića, župnika na Kupresu.

U 9:30 nadbiskup je primio mons. Slađana Ćosića, generalnog vikara VN.

U 11:30 nadbiskup je primio s. Klaru Puljić, redovnicu Klanjateljicu Krvi Kristove.

15. studenoga 2020.

U 6:00 nadbiskup je krenuo prema župi sv. Ante Padovanskog u Podvinju kraj Slavenskog Broda u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji gdje je na vanjskom oltaru pokraj župne crkve u 10:30 predslavio svetu misu. Radi se o župi gdje je veliki broj župljana podrijetlom iz bosanske Posavine odakle su protjerani u posljednjem ratu. Nakon svete mise kardinal je blagoslovio kip i kapelicu Sv. Antuna Pustinjaka na obiteljskom imanju obitelji Bogović, a u sklopu imanja se nalazi i etno selo s restoranom gdje je nadbiskup ručao. Nakon ručka nadbiskup se vratio u Sarajevo.

U 18:00 nadbiskup je izišao na biračko mjesto Općine Centar i glasao na lokalnim izborima u BiH.

16. studenoga 2020.

U 9:00 nadbiskup je slavio sveto misno slavlje u kapelici Nadbiskupske rezidenciji u zajedništvu s katedralnim župnikom preč. Matom Majićem, a pod svetom misom je podijelio sakrament Svete Potvrde jednoj župljanki katedralne župe.

U 15:00 nadbiskup je primio mons. Tomu Vukšića, nadbiskupa koadjutora vrhbosanskog i mons. Slađana Ćosića, generalnog vikara VN.

17. studenoga 2020.

U 9:30 nadbiskup je krenuo prema Slavenskom Brodu. Svratio je u samostan na Plehanu gdje ga je dočekao župnik i gvardijan fra Anto Tomas, te obišao izgradnju samostana. Nakon toga nadbiskup je svratio u

župu Sv. Jurja mučenika u Derventi gdje ga je ugostio župnik vlč. Marko Slišković.

U 14:00 nadbiskup je sudjelovao na svečanosti potpisivanja ugovora pristupanju članstvu Zakladi Vrhbosanske nadbiskupije u sali "Dika" u Slobodnici pokraj Slavonskog Broda.

Nakon ručka, kardinal se zaputio prema Đakovu. U Nadbiskupskoj rezidenciji u Đakovu ga je dočekaao mons. Đuro Hranić, nadbiskup i metropolit đakovačko-osječki, njegov pomoćni biskup mons. Ivan Ćurić, te mons. Marin Srakić, nadbiskup u miru. Nakon zajedničke večere u bogosloviji, kardinal je ostao na noćenju u đakovačkoj bogosloviji.

18. studenoga 2020.

U 8:00 nadbiskup je krenuo prema Vukovaru gdje je sudjelovao na komemoraciji povodom 29. godišnjice pada Vukovara.

U 12:30 nadbiskup je predsjedao Euharistijskim slavljem na vukovarskom groblju za sve žrtve stradanja Vukovara. Nakon ručka u franjevačkom samostanu, nadbiskup se vratio u Sarajevo.

20. studenoga 2020.

U 8:30 nadbiskup je primio preč. Zdenka Spajića, rektora VBS-a.

U 9:00 nadbiskup je primio s. Klaru Puljić.

U 11:00 nadbiskup je primio bogoslove: Domagoja Matijevića, Ivana Matijevića i Ivana Mijača, kandidate za đakonsko ređenje. Kardinal je buduće đakone ohrabrio ali i upoznao s izazovima koji ih čekaju u njihovoj đakonskoj službi te ih je usrdno pozvao da gaje zajedništvo, kako međusobno, tako i s bogoslovskom zajednicom, kojoj još uvijek kao đakoni pripadaju.

U 11:45 nadbiskup je u svojoj kapelici s budućim đakonima slavio svetu misu, pod kojom su oni potpisali ispovijest vjere, zakletvu vjernosti i celibata. Nakon toga su sva trojica bogoslova bila pozvana na zajednički ručak s nadbiskupom, a pozivu su se odazvala dvojica: Domagoj Matijević i Ivan Matijević.

21. studenoga 2020.

U 9:00 nadbiskup je primio vlč. Miroslava Ćavara, župnika na Stupu.

U 10:15 nadbiskup je dao izjavu za Hayat TV povodom obilježavanja Dana državnosti BiH 25. studenoga.

22. studenoga 2020.

U 10:30 nadbiskup je u prvostolnici predsjedao svetom misom povodom svetkovine Krista Kralja. Nakon mise bio je na ručku u Nadbiskupskom ordinarijatu vrhbosanskom zajedno s članovima mješovitog katedralnog zbora, budući da se taj dan ujedno obilježava spomen Sv. Cecilije, zaštitnice crkvenog pjevanja.

23. studenoga 2020.

U 9:45 nadbiskup je zajedno s mons. Slađanom Ćosićem, generalnim vikarom VN-a primio vlč. Slavišu Stavnjaka, župnika u Novom Selu.

U 11:30 nadbiskup je primio mons. Slađana Ćosića, generalnog vikara VN-a, mons. Pavu Jurišića, kanonika, preč. Vladimira Pranjića, ekonoma VN-a i fra Miru Relotu, duhovnika na Franjevačkog bogosloviji. Tema susreta je bilo održavanje i provedba đakonskog praktikuma kao i neke praktične smjernice u vezi s time.

U 15:00 nadbiskup je primio vlč. Davora Topića, župnika župe Sv. Josipa u Zenici.

24. studenoga 2020.

U 7:00 nadbiskup je krenuo prema Banja Luci. U 11:00 je predsjedao misnim slavljem u trapističkog crkvi Marije Zvijezde pokraj Banja Luke povodom 25. godišnjice smrti o. Ante Artnera. Tom prigodom predstavljena je i knjiga autora mons. Ante Orlovca, čiji sadržaj je posvećen upravo o. Artneru. Nakon ručka u samostanu, nadbiskup se zaputio prema Sarajevu. Na putu je svratio na kavu u sjemenište u Travniku gdje su ga ugostili preč. Željko Marić, rektor sjemeništa, vlč. Jakov Kajinić, duhovnik i vlč. Josip Dedić, prefekt.

25. studenoga 2020.

U 9:30 nadbiskup je predsjedao susretom radne skupine Sinode vrhbosanske nadbiskupije.

U 15:30 nadbiskup je primio g. Josipa Jerkovića, dopredsjednika Republike Srpske.

26. studenoga 2020.

U 9:00 nadbiskup je posjetio Caritas Bosne i Hercegovine gdje je službeno otvorio novu stranicu ove institucije. Prisutni su bili ravnatelj i svi djelatnici, a kardinal im je također uputio i riječi podrška i ohrabrenja u njihovom radu upozorivši ipak i na sve izazove koje, za njihovu djelatnost, donosi ovo vrijeme ponajviše obilježeno korona-krizom i migrantskom krizom.

U 10:15 nadbiskup je primio mr. don Dražena Kusturu, predstojnika ureda za odnose s javnošću i glasnogovornika nadbiskupije.

U 10:30 nadbiskup je primio vlč. dr. Šimu Maršića, ravnatelja NCM "Ivan Pavao II."

U 11:00 nadbiskup je primio mons. Bosiljka Rajića, kanonika stolnog kaptola vrhbosanskog.

U 16:30 nadbiskup je primio mons. Tomu Vukšića i mons. Slađana Ćosića.

U 17:20 nadbiskup je primio p. Matu Anića, ravnatelja Radio Marije Bosne i Hercegovine.

28. studenoga 2020.

U 9:30 nadbiskup je posjetio redovnice karmelićanke u samostanu na Stupu.

29. studenoga 2020.

U 10:30 nadbiskup je predsjedao svečanim misnim slavljem u sarajevskoj prvostolnici pod kojim je zaredio četvoricu bogoslova za đakone, trojicu za Vrhbosansku nadbiskupiju: Domagoja Matijevića, Ivana Matijevića i Ivana Mijaća, te jednoga za hrvatsku dominikansku provinciju: fr. Sašu Stjepana Bukvića.

U 16:00 nadbiskup je primio Josipa Markovića, bogoslova.

Navečer je Nadbiskup primijetio da ima povišenu tjelesnu temperaturu, te je sutradan išao obaviti PCR test na virus Sars-cov2, koji se pokazao pozitivnim.

Obilježavanje obljetnica Vinka kardinala Puljića, nadbiskupa metropolite vrhbosanskoga

Prigodom važnih obljetnica vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kard. Puljića: 75 godina života, 50 svećeništva, 30 biskupstva te više od četvrt stoljeća kardinalske službe 7. i 8. listopada 2020. upriličeno je predstavljanje Zbornika radova njemu u čast te je slavljena sv. misa u sarajevskoj katedrali.

U večernjim satima, 7. listopada u Svećeničkom domu Vrhbosanske nadbiskupije predstavljen je zbornik radova: *Vrhbosanska mjesna Crkva i njezin kardinal – Zbornik radova povodom 75. godine života, 50. obljetnice svećeničke službe, 30. obljetnice biskupske službe i 25. obljetnice kardinalske službe Vinka Puljića.*

O Zborniku u izdanju Vrhbosanske nadbiskupije i sarajevskog Katoličkog bogoslovnog fakulteta kojega su uredili Slađan Ćosić, Pavo Jurišić, Mladen Kalfić i Darko Tomašević i u kojemu su sudjelovala 24 autora čiji su radovi podijeljeni na pet tematskih cjelina, govorili su zadarski nadbiskup i predsjednik HBK-a mons. dr. Želimir Puljić, biskup u miru mons. dr. Ratko Perić i provincijal Hrvatske dominikanske provincije i pročelnik Katedre crkvene povijesti KBF-a Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. fr. Slavko Slišković.

Idućega dana kardinal Puljić slavio je u sarajevskoj katedrali misu zahvale prigodom ovih obljetnica, a prigodnu propovijed uputio je mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić.

S kardinalom u koncelecijaciji su bili: apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Želimir Puljić, nadbi-

skup zadarski, te svi članovi Biskupske konferencije BiH: nadbiskup koadjutor vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata mons. Tomo Vukšić, biskup banjolučki mons. Franjo Komarica, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić, pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren i umirovljeni biskup iz Mostara mons. Ratko Perić te apostolski vizitator za župu Međugorje nadbiskup mons. Henryk Hoser, zatim nadbiskup beogradski mons. Stanislav Hočevar te pomoćni biskup đakovačko-osječki mons. Ivan Ćurić.

Sudjelovao je oko stotinu dijecezanskih i redovničkih svećenika, a među njima bili su i franjevački provincijali Bosne Srebrene i Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Marinčić i fra Miljenko Šteko te provincijal Hrvatske dominikanske provincije p. Slavko Slišković i provincijal Hrvatske salezijanske provincije don Tihomir Šutalo.

Na samome kraju generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije, mons. Slađan Ćosić, uručio je prigodni dar u ime svih svećenika. Riječ je o kaležu kojega je izradio akademski kipar iz Tomislavgrada, gosp. Ilija Skočibušić. Budući da je biskupsko geslo kardinala Vinka: „Po Mariji u vjeri, nadi i ljubavi“ na kaležu su simbolično prikazane četiri marijanske dogme: Marija bogorodica, Marija vazda djevica, njezino Bezgrješno začće i slavno Uznesenje na nebo.

U nastavku cjelovito donosimo sve govore, čestitke i propovijed biskupa Palića:

Predstavljanje zbornika „Vrhbosanska mjesna Crkva i njezin kardinal“

Uredili: Slađan Ćosić, Pavo Jurišić, Mladen Kalfić i Darko Tomašević

Izdavači: Vrhbosnaska nadbiskupija i Katolički bogoslovni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2020
Predstavljanje u Sarajevu, 7. listopada 2020., u 19:30

1. Zahvaljujem prof. Tomaševiću na pozivu nazočiti ovoj prezentaciji zbornika koji su uredili Slađan Ćosić, Pavo Jurišić, Mladen Kalfić i Darko Tomašević. Odmah na početku upućujem riječi pohvale kako urednicima ovoga zbornika tako i piscima pojedinih priloga u Zborniku koji izlazi uz 75. obljetnicu rođenja i 50. obljetnicu misništva kardinala Vinka Puljića, te uz 30. obljetnicu biskupske službe i srebrnu obljetnicu kardinalata.

Dodijeljena su mi dva poglavlja (I. i V.) sa zaglavljem „Sjećanja prijatelja i poznanika“ što obuhvaća oko 250 stranica. U prvom poglavlju četvorica vrsnih autora na stotinjak stranica uspjeli su detaljno portretirati našeg slavljenika. Od njegovoga djetinjstva i obiteljskog okružja (don Ivica Božinović), preko sjemenišnog odgoja i obrazovanja (mons. Franjo Komarica), do svećeničkog pastoralnog angažmana u tri biskupije (dr. Ante Orlovac), te nadbiskupskog služenja u Sarajevu i BiH (mons. Mate Zovkić). Puno bi mi vremena uzelo da prepričavam ono što su oni dokumentirano i s ljubavlju napisali u ta „četiri odsjeka“ kardinalova života. Stoga ću samo letimično naglasiti ponešto iz spomenutih poglavlja.

a. Tako najprije saznajemo da je kardinalovo „djetinjstvo bilo teško i ispunjeno fizičkim radom“, u brdima gdje „nema poplave kao ni onih kojih se valja kloniti, poput šumara, financa i poreznika.“ Tu u Prečane je iz Hodbine (Hercegovina) poratni vihor 1924. doveo njegova đeda Martina sa ženom Jelkom i djecom: Marijom, Nikolom, Ivanom (otac kard. Vinka), Stipom, Grgom, Anicom i Matom. Ivan se vjenčao 1925. s Kajom Pletikosa (iz Priječana), te s njom stekao trinaestero djece od kojih je kard. Vinko bio dvanaesti po redu. Osmero braće i sestara je preminulo što u djetinjstvu, što u mladosti od raznih bolesti koje su u to vrijeme harale svijetom. Sada ih je još troje živih. Njegova majka Kaja je preminula 1948., pa je otac slijede-

će godine sklopio novi brak s Anom Jurić koja je preuzela brigu za petero Ivanove djece iz prvo-ga braka, te s njime rodila još osmero djece. Bog je blagoslovio Ivanov brak s Kajom i s Anom, pa danas od njihovih sinova i kćeriju ima 101 potomak koji žive i rade u raznim dijelovima Bosne i Hercegovine, Hrvatske i inozemstva.

Uz obilje podataka koje je u svom uratku napisao don Ivica Božinović lijepe su mi dvije slike koje su se „trogodišnjem Vinku sigurno usadile u pamet“: Slika prva prikazuje majku na odru prekrivenu maramom. Na drugoj slici je strina koja uzima malog Vinka u naručje i odnosi ga iza kuće kako ne bi vidio žalosnu povorku. Premalen je bio trogodišnji Vinko da bi shvatio što se događa, ali i dovoljno svjestan da očituje čežnju za majkom...

b. Nakon završene osnovne škole, Vinko je pošao u sjemeništu na Šalatu, gdje je posebno bio povezan s kolegama iz Banjolučke biskupije, s Franjom Komaricom, Antom Orlovcem i Markom Lukendom. Mons. Komarica završava svoj prilog riječima da je prijatelj i kolega Vinko „bio i ostao vedre naravi, otvoren za šalu i način rješavanja studentskih problema“, te da je „svojom vedrinom i marljivošću u učenju bio savjestan i uzor starijim i mlađim kolegama“.

c. Dr. Anto Orlovac piše o Vinku kao svećeniku koji je djelovao 20 godina u tri (nad)biskupije: Banjolučkoj jedanaest godina kao kapelan i župnik, u Zadarskoj devet godina kao duhovni odgojitelj u sjemeništu Zmajević, te u Vrhbosanskoj nadbiskupiji kao vicerektor nekoliko mjeseci u Stadlerovoj bogosloviji gdje je krajem 1990. imenovan vrhbosanskim nadbiskupom. Dr. Orlovac veli kako je ovaj „sjajni izdanak Banjolučke crkve krenuo za Božjim zovom na put svećeništva koji će ga odvesti do najodgovornijih službi u mjesnoj, domovinskoj i općoj Crkvi kao vrhbosanskog nadbiskupa i kardinala Svete Rimske Crkve“.

Vi ste, Uzoriti, zadnjih nekoliko godina obavili brojne kliničke preglede gdje su Vam ispitali anamneze i dijagnostiku GUK-a, kolesterola, triglicerida, bilirubina, rentgena srca i pluća, s ultrazvukom štitnjače i abdomena, tumorskih markera, karotida i vertebralnih arterija. Svi ti pregledi nisu ni sjena onoga kako su Vas „pregledali“ i portretirali autori priloga ovoga opširnog zbornika. I treba tako jer „portretiranje je važno“, piše poznati engleski spisatelj, umjetnik i kritičar John Berger (1926.) koji tvrdi da je za „uništenje neke zajednice ili pojedinca dovoljno razoriti njihov portret i prošlost“ (Il Tempo, 13. 06. 2004., str. 9). Godišnjice, kao što su ove, pružaju prigodu učiniti što vjerniji portret osobe o kojoj se piše.

d. Dok se listaju stranice kardinalova života od djetinjstva do biskupstva, s mnoštvom citata, pisama, nagovora, propovijedi i razgovora koji su vođeni u izazovno vrijeme rađanja demokracije, kao i u vrijeme ratne eksplozije, čitatelj osjeti duša **pastira i čuvara** onoga o komu je prilog napisan. Pastir, stražar i čuvar slike su iz Biblije koje opisuju zadaću i smisao biskupske službe. Pastira, koji brani svoje stado, dobro je oslikao Luka u Pavlovom govoru u Miletu: „A kad stigoše, reče im Pavao: Vi znate kako sam se sve vrijeme ponašao među vama. Služio sam Gospodinu sa svom poniznošću u suzama i kušnjama., pa tri godine noću i danju suze lijevajući urazumljivao svakoga od vas“ (Dj 20,31).

Taj Pavlov duh pastira koji skrbi o svojim vjernicima nazočan je na stranicama ovoga zbornika iz nedavne prošlosti Vrhbosanske nadbiskupije. Dovoljno je prelistati prilog mons. Zovkića u kojem opisuje „dolazak banjalučkog svećenika Vinka Puljića na kormilo Vrhbosanske nadbiskupije uoči osamostaljenja države BiH“. Ali, i strašnih stradanja koji su uslijedili nakon što je jugovojska napala Sloveniju, Hrvatsku, a onda i BiH. Promaknućem pak nadbiskupa Puljića za kardinala (26. studenog 1994.) „sveti Ivan Pavao II. iskazao je svoje suosjećanje s građanima Sarajeva i cijele BiH u teškim i tužnim okolnostima“. Ali, i ostavio „znak svoje blizine katolicima i cijelom puku ove napaćene zemlje“, piše mons. Zovkić. S pravom je sluga Božji kardinal Franjo Kuharić rekao da je promaknuće Vrhbosanskog nadbiskupa u zbor kardinala Rimske Crkve bio „svjet-

losni znak u kalvarijskoj tami Sarajevske zbilje i navještaj uskrsne zore gradu mučeniku na Miljacki i čitavoj BiH“. Bilo je to priznanje hrabrom pastiru koji je ostao na baštini u kojoj je prije 75 godina „nikao i ponikao“. Baština je sveta stvarnost za koju se žrtvuje i umire. „A ono za što se umire, to ne odumire“ reći će naš slavljениk. Zbornik opisuje dušu biskupa pastira koji upozorava na opasnosti, te poput stražara „srcem i dušom majke“ bdije, gleda i djeluje, kao ono Marija u Kani Galilejskoj koja shvaća stanje pa veli: „Sine, vina nemaju“ (Iv 2, 3). Dok je riječima evanđelja tješio vjernike, Kardinal je odgovornima za rat i nered upućivao bez straha riječi prijekora i upozorenja.

2. Ovakve godišnjice nisu nostalgični vapaj za onim što je bilo, niti labuđi pjev nečemu što povijest bilježi i hvali. One su dobra prigoda pamtiti i razumjeti odakle dolazimo, prepoznati stanje u kojem se nalazimo, te naslutiti pravac kretanja kamo nam je ići. Dok nam povijesne bilješke govore o prijednom putu, pamćenje nas ukorjenjuje u vremenu i prostoru i sastavni je dio našega identiteta i zajedništva. Još davno u Starom Zavjetu Jahve je preko Mojsija zatražio neka „narod nikada ne zaboravi, već u srcu čuva čudesne stvari koje je vlastitim očima vidio“ i neka to prenosi s koljena na koljeno, sve do „sinova svojih sinova“ (Pz 4, 9). Apostol pak Ivan, svjedok muke i Uskrsnuća Gospodinova, piše čitateljima „neka čuvaju u pameti i u srcu sve što su očima vidjeli i njihove ruke opipale“ (1 Iv 1,1). U tom duhu smatram kako je ovaj zbornik veliki doprinos pamćenju svega onoga što su oči vidjele i ruke opipale iz daleke i nedavne prošlosti.

a. U petom dijelu Zbornika prof. Ikić analizira kardinalov doprinos na području ekumenizma i međureligijskog dijaloga, pa zaključuje da je njegova uloga „iznimno velika u ekstremno nepovoljnim ratnim i poratnim prilikama velikoga straha i još većeg nepovjerenja“. „Obdaren uvjerenjem da je na ispravnom putu, piše prof. Ikić, te uz razumijevanje i potporu Vatikana, kardinal je protivno mnogim strujanjima plivao i isplivao, te uvelike doprinio međureligijskim odnosima, dijalogu i kršćanskom ekumenizmu na području BiH pa i šire“. Mons. Zovkić živi je svjedok dugog i napornog savjetovanja vjerskih poglavara, članova MRV-a, koji su se od 23. listopada 1996.

redovito sastajali, promovirali dijalog i miran suživot s poštivanjem ljudskih prava. U ovom poglavlju opširno su obrađene i poteškoće koje su dolazile iz domaće političke i društvene javnosti, kao i iz okruženja Biskupske konferencije i vlastite Nadbiskupije. Na koncu prikaza prof. Ikić zaključuje kako se mora priznati da je kardinal Puljić pokazao veliku snagu, hrabrost i osobnost. Trebalo je, naime, plivati „prсно i leđno“ protiv jake međunarodne zajednice, domaćih političkih struja, dijela vlastite crkvene zajednice, a ponekad i protiv samih članova MRV-a. No, kardinal je bio uvjeren da je iskreni dijalog pravi put prema suživotu različitih i da ne predstavlja opasnost za vjerski ili nacionalni identitet. Dijalog, naime, ne apsorбира različitosti, a zbližava ljude i kulture. Zbog toga je patio i puno žrtvovao uz vlastito načelo koje je ovako formulirao: „Za ono što se voli i cijeni, za to se živi i žrtvuje“.

Svoj stav o ekumenizmu i međuvjerskom dijalogu kardinal Puljić je jasno iznio prigodom posjeta pape Franje u Sarajevu, 6. lipnja 2015.: „Bog nam je darovao milost da se rodimo u ovoj zemlji i da na ovim prostorima zajedno živimo. Dijalog nema alternative. Tome nas uči gorko iskustvo nedavnoga rata sa strašnim posljedicama. Još je uvijek mnoge rana koje valja liječiti i vraćati povjerenje jednih prema drugima. Svjedok sam da postoji velik broj onih koji su i u najtežim ratnim danima tražili što možemo zajednički učiniti za opće dobro naših vjerskih zajednica“. „Nismo mogli rat zaustaviti, nastavio je Kardinal, niti stvarati strategiju mira. Ono što smo mogli to smo i činili: molili smo i pozivali na mir“. Kardinal je tako svojim zalaganjem i predanjem utisnuo ekumenizmu i međureligijskom dijalogu u BiH neizbrisivi pečat, zaključuje prof. Ikić.

b. U završnom zaglavlju donesena su sjećanja šesnaestorice prijatelja i poznanika, među kojima je pet biskupa, četiri pokrajinske poglavarice iz BiH, trojica predstavnika drugih vjerskih zajednica, jedna humanitarka i trojica visokih predstavnika iz politike. Kada na koncertu slušamo glazbenu dionicu ili mješoviti zbor gdje su različiti instrumenti skladno uštimani, a glasovi dobro usklađeni, velimo da smo uživali u lijepoj muzičkoj večeri. I ovaj završni dio zbornika sa sjećanjima prijatelja i poznanika odiše različitim zapažanjima, ali i

uočljivim skladom zahvalnosti Božjoj Providnosti za dar „istinskog prijatelja“ (mons. Komarica), kao i za „silna djela koja nam je po kardinalu Puljiću učinio Gospodin“ (Nuncij Pezzuto). Spominjem posebice zapažanja redovničkih poglavarica koje svojom ženskom intuicijom zahvaćaju više od onoga što se vidi i čuje. One zahvaljuju nebu za „iskustvo suradnje, ljudskosti, dobrote, vjere i pouzdanja“ (s. Marija-Ana Kustura), za „neumorno širenje povjerenja koje je kardinal hrabro i ustrajno zalijevao, čuvao i promicao“ (s. M. Julijana Djaković), za svjedočanstvo „sućutnog pastira koji je djelovao odvažno i blago, te svima pružao iskaze vjere, ljubavi i nade (s. M. Kata Karadža). Stoga su časne sestre „bile i ostale zahvalne kardinalu za njegove očinske poticaje, iskazano povjerenje i molitve upućene Gospodinu“ (s. M. Kata Ostojić). Vrlo korisna je dionica u tom spektru i sjećanje mitropolita dabrobosanskog Krizostoma, predsjednika Židovske zajednice, Jakoba Fincija, islamskoga teologa i arabiste, Muhameda Jusića, te troje visokih političara, bivše predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović, Predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, Dragana Čovića, te visokog predstavnika za BiH, Valentina Inzka.

Istina, ima ih koji će reći da je govor „pastira i čuvara Vrhbosanske Crkve“ bio nerijetko „glas vapijućeg u pustinji“. Ali, kardinal nije šutio, već govorio, poticao, savjetovao i opominjao. I bio je „glas onih koji glasa nemaju“. Zbornik uz to svjedoči o teškim vremenima koja je proživio ovaj grad, država BiH i narodi koji u njoj žive. Autori su uložili golemi trud kako bi prikazali radosti i nadanja, a najviše patnje i stradanja ove partikularne Crkve Vrhbosanske u doba njezinog vrijednog i zaslužnog pastira, kardinala Vinka Puljića, koji je postao „Sarajevska ikona“ koju se prepoznaje, cijeni i poštuje. Stoga, od srca čestitamo 75 godina života, zlatni misnički jubilej, 30. obljetnicu biskupske službe i srebrnu obljetnicu kardinalata. Vivat, crescat et floreat, Eminentissime Domine!

*Mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski*

*Sarajevo – bogoslovija,
7. listopada 2020.*

Pripala mi je čast predstaviti dio Zbornika „Vrhbosanska mjesna Crkva i njezin kardinal“ pod naslovom „Povijesno-političke prilike u kojima je djelovao“.

Navodno postoji kineska izreka koja kaže: „Dabogda živio u zanimljivim vremenima“. Iako naizgled blagoslov, ona se obično koristi ironično jer su u povijesnoj perspektivi „zanimljiva vremena“ redovito obilježena nemirima i sukobima, dok je mir i blagostanje obilježje „nezanimljivog vremena“. O životnom putu kardinala Vinka Puljića progovorio je moj prethodnik. Sami datumi otkrivaju nam da je cijeli život proveo u „zanimljivim vremenima“. Rođen je 8. rujna 1945. godine, četiri mjeseca nakon završetka najvećeg i najkrvavijeg sukoba u povijesti čovječanstva. Sam Kardinal, a i mnogi drugi, mislili su i nadali se kako se radi o poslijeratnoj generaciji. Nažalost, čini se da na prostoru Bosne i Hercegovine nema poslijeratnih, nego samo međuratnih generacija. Mnogi su tijekom života doživjeli i više ratnih sukoba u kojima zaraćene strane iste događaje nazivaju različitim imenima, drugačije interpretiraju a po potrebi su i najveći pobjednici i najveće žrtve istih. Usto, ni jedan od ovih sukoba nije bio ruptura u povijesti, nego događaj koji je imao svoje uzroke i posljedice.

Drugi svjetski rat sa svojim posljedicama, nakon kojega je rođen, uvelike je oblikovao Kardinalov život. Naime, dok je demokratski svijet doživio slobodu, mogućnost učenja na vlastitim pogreškama i napredak, naši su se prostori našli pod komunističkim režimom koji se nemilosrdno obračunavao sa svojim stvarnim ili zamišljenim protivnicima. Manifest Komunističke partije kaže da je na prvome mjestu među njima „rimski papa“. Ova ideološka matrica sudbonosno je određivala život Crkve u komunističkom sustavu.

Stoga je prvi rad u ovom poglavlju „Odnosi Katoličke crkve i državnih vlasti u Bosni i Hercegovini 1960.-1991.“, autora Miroslava Akmadže. Mada je u navedenome razdoblju došlo do ublažavanja represije komunističkoga režima prema Katoličkoj crkvi, posebice nakon potpisivanja Protokola o normalizaciji odnosa Svete Stolice i Jugoslavije 1966., ipak time nisu prestala nastojanja državnih vlasti na umanjivanju utjecaja Crkve na građane pa je nastavljena protucrkvena djelatnost političkim metodama, ponajprije kroz školstvo i medije. Autor predstavlja rad na poboljšanju međusobnih odnosa

Svete Stolice i Jugoslavije, Ustavne promjene 1974. godine te njihovu primjenu na odnose prema Crkvi sve do raspada ove državne zajednice 1991. godine. Osim političkih prilika analizira i unutarcrkvena pitanja dotičući se udruženja „Dobri Pastir“, hercegovačkog slučaja i međugorskog fenomena.

Imenovanje vrhbosanskim nadbiskupom u prosincu 1990. i preuzimanje uprave nad ovom mjesnom Crkvom u siječnju iduće godine zbililo se u ozračju nestanka jedne, a nastanka druge države. Jedan od najboljih poznavatelja povijesti Domovinskog rata Davor Marijan napisao je prilog „Nemojte prekrižiti ljude – iskušenje opstanka 1991.-1995.“ u kojemu prikazuje kardinalovo pastirsko djelovanje tijekom najkrvavijega sukoba u Europi nakon Drugoga svjetskog rata. Autor ističe kako se ovaj rat zahvaljujući masovnim medijima na trenutke doimao poput izravnog prijenosa jedne tragedije, koja je potresla mnoge, no ne i čelnike vodećih svjetskih sila koji su imali udjela u njegovu počinjanju, kao i u načinu na koji je okončan. Po autorovu sudu zbog djelovanja islamske i pravoslavne zajednice on je imao značajke vjerskog rata, dok je Katolička crkva ostala vjerna svojem univerzalnom karakteru i nije instrumentalizirana, pri čemu je veliku ulogu imao upravo kardinal Puljić. Ona je bila nezahvalna jer se nije uklapala u dominantne nacionalističke politike, a dijelom je bila neprihvatljiva i teško razumljiva običnom katoličkom puku izloženom velikim ljudskim i materijalnim gubitcima. Osim opisa društvenog stanja autor se posebice pozabavio djelovanjem kardinala Puljića u takvom ozračju te su pojedine njegove izjave poslužile kao naslovi poglavlja ovoga rada: „Ne želim ni političku ni državnu ulogu“, „Naša sudbina u Bosni i Hercegovini jest – biti i živjeti zajedno“, „Rat će trajati dok velike sile ne izravnaju svoje račune...“, „I sada dok sjedim ovdje u sjedištu, proživljavam jednu jobovsku žrtvu, kao Job slušajući kako mi dvije trećine Nadbiskupije nema“, „Ne služimo ratnoj mašineriji, nego čovjeku“, „Ni jedna vjera ne može podržavati te strahote i izljeve mržnje...“.

„Uloga kardinala Vinka Puljića i Katoličke crkve u obnovi društva u Bosni i Hercegovini nakon Daytonskog mirovnog sporazuma“ naslov je rada Ive Lučića. Na temelju recentne literature i medijskih izvješća u članku su predstavljene vrlo složene društvene i političke okolnosti u kojima je Kardinalu dopala teška uloga

posredovanja između različitih političkih i društvenih interesa katolika, odnosno Hrvata u cijeloj BiH, a koji su bili neodvojivo vezani uz interese muslimana i pravoslavnih, odnosno Bošnjaka i Srba, ali i „međunarodne zajednice“ koja je preko institucije „visokog predstavnika“ upravljala procesima i zapravo vladala Bosnom i Hercegovinom. Lučić ocjenjuje kako su „sve zainteresirane strane na različite načine vršile manji ili veći pritisak i očekivale od kardinala i Crkve određeni angažman u svoju korist. Međutim, Kardinal je redovito stajao na stranu ljudskoga dostojanstva te crkvenog i nacionalnog jedinstva ne dovodeći pritom u pitanje suradnju s drugim narodima i religijama“. Autor donosi također korisnu statistiku ratnih stradalnika, kao i protjeranih i raseljenih osoba, opisuje terorističke i druge napade na hrvatske i katoličke ciljeve te detektira nasilne promjene mirovnog sporazuma. Predstavljen je i odgovor hrvatskoga političkog vodstva kroz Hrvatski narodni sabor na čijem je osnivanju sudjelovao i sam kardinal Puljić uz franjevačkog provincijala Džolana, a na prigovore zbog toga je odgovorio: „Mene ne zanimaju stranke, nego pravo mojega naroda. Ja sam za tri konstitutivna naroda, mene zanimaju slobode i jednakopravnost svijui, kao i sloboda vjere“.

Tomo Vukšić u tekstu „Državni i crkveni pravni okviri u kojima je djelovao nadbiskup Vinko Puljić“ ne bavi se samim kardinalovom djelovanjem kao takvim, nego navodi razne zakone, ugovore, podzakonske akte, crkvene propise i odluke u čijim okvirima je djelovao. Najprije je donesen prikaz odnosa državnih vlasti i vjerskih zajednica općenito. Potom se nabrajaju i ukratko opisuju propisi koji su ravnali unutrašnjim životom Crkve i njezinim odnosima s državom kroz pravni položaj Crkve u Jugoslaviji. Nakon toga slijedi prikaz iste teme u Bosni i Hercegovini. Autor također primjećuje kako se djelatnost kardinala Puljića odvijala ne samo u dvije države nego i u dvije biskupske konferencije, dok je također za vrijeme njegove službe prestala nadležnost Kongregacije za evangelizaciju naroda nad Crkvom u Bosni i Hercegovini te je predana Državnom tajništvu kroz njegovu sekciju za odnose s državama. Vukšić na kraju uočava probleme oko provođenja važećih zakona i međunarodnih ugovora, ali zaključuje kako je „velika kvalitetna novost što su religijske zajednice i brojne njihove ustanove, koje su u formal-

nom smislu u mnogo čemu bile izvan zakona, odredbama Zakona u Ugovoru prešle u stanje javnoga prava, što im osigurava da se svaka od njih, kao priznata pravna osoba javnoga prava, može boriti za svoja prava, da s državom može dogovarati i ugovarati jer joj je zakonom priznat pravni subjekt u društvu“.

U članku „Apostolska nuncijatura i odnosi sa Svetom Stolicom“ Henryk Jagodzinski obrađuje tri desetljeća duge odnose nadbiskupa Vinka Puljića sa Svetom Stolicom i Apostolskom nuncijaturom u Bosni i Hercegovini. Rad je utemeljen na trenutačno dostupnim dokumentima, ali uvelike i na osobnim susretima koji su po autorovu priznanju poprimili dozu familijarnosti. Naime, dokumenti koji se nalaze u arhivskim fondovima Državnoga tajništva Svete Stolice i Apostolske nuncijature u Bosni i Hercegovini, a koji su relevantni za ovu temu, još uvijek nisu dostupni javnosti, pa nije moguće ponuditi ni sveobuhvatan prikaz tih odnosa, nego samo u glavnim crtama orisati njihovu mnogostrukost. Autor priznaje da će „mnogi vidovi kardinalovih odnosa sa Svetom Stolicom ostati za sada nerasvijetljeni i nedostupni široj javnosti“ ali naglašava da to „nikako ne znači da su oni i manje značajni“. Među njima svakako posebno mjesto pripada posjetima Petrovih nasljednika Ivana Pavla II. i Franje ovoj metropoliji. Tek s protokom vremena i otvaranjem javnosti građe navedenih arhiva moći će se ispravno i potpuno vrednovati sva širina odnosa kardinala Puljića sa Svetom Stolicom i Apostolskom nuncijaturom u Sarajevu, kao i njegov izniman prilog iznalaženju prikladnih rješenja za mnoga pitanja značajna za poslanje Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini. Stoga je ovo vrlo vrijedan rad koji će biti nezaobilazna polazna točka budućim istraživačima.

Na koncu mogu kazati kako su urednici Zbornika izabrali nesumnjivo kompetentne povjesničare i dobre poznavatelje „zanimljivog vremena“ u kojemu živi i djeluje kardinal Vinko Puljić. I sami autori su „zanimljivi“ u svome promatranju sve kompleksnosti tijeka vremena i događaja te jednoga ljudskog života u njima, njihova opisa te donošenju zaključaka. Pojedini od njih zasigurno neće biti lako prihvatljivi u dijelu crkvenih, političkih i nacionalnih okvira. No, nije li i naslovnik ovoga Zbornika slično prolazio u ovom „zanimljivom vremenu“?!

Dr. sc. Slavko Slišković, OP

Srdačne čestitke nadbiskupu Vinku na Srebrenoj proslavi kardinalata, na Bisernoj – 30. obljetnici biskupstva, na Zlatnoj 50. godišnjici svećeništva i na Platinskom 75. jubileju zemaljskoga života. Meni je povjereno da 235 stranica Zbornika od 6 auktora zbijem na 4-5 stranica prikaza u 15 minuta. Ne bih, da sam strujni kompresor!

IVO TOMAŠEVIĆ, *Kardinalovo pastoralno djelovanje od 1992. do 1996.*, str. 443-514 /70

Kroničar je svjedok prve ruke: pouzdan suradnik, strpljiv supatnik i siguran suputnik kroz 6 godina - predratnih, ratnih i poratnih – (1991.-1997.).

Program na ustoličenju 19. siječnja 1991: „I ja, kao nadbiskup vrhbosanski želim sa svojim svećenicima i vjernicima istinovati u ljubavi, promičući rast Crkve te pridonoseći zajedničkom dobru svih građana Bosne i Hercegovine.“

Povezanost s klerom uključuje po sebi Papu, koji ga je 1994. kreirao kardinalom i od drugoga pokušaja, tek 1997., uspio doći u Sarajevo.

Uključuje biskupe Metropolije s kojima izdaje Okružnicu, kao i biskupe HBK.

Što nada beznadnija, to veće predanje nadi i protiv nade. Za Uskrs 1993. piše kleru: „Stoga vas, braćo misnici, pozivam na biskupijsko svećeničko jedinstvo i ... molim da kod vjernika podržavate nadu u povratak na vlastita ognjišta, makar povratak i ne izgledao moguć u neposrednoj budućnosti“ (str. 449).

Oštar osvrt na Daytonski sporazum. U čestitki za Božić 1995., zajedno s biskupom Sudarom, poručuje vjernicima: „Kako ne zaplakati sa stotinama tisuća naših vjernika i drugih nedužnih ljudi koji mir plaćaju gubitkom doma, rodnog kraja i domovine? Nama je uskraćeno pravo ostati svoji na svome i kao vjernici uzdizati Bogu molitve sa oltara u crkvama koje smo podizali s toliko ljubavi i odricanja u vremenima stalnog hrvanja između života i umiranja. Tako nas vihor ratnoga zla i težina njegova tereta najviše pogađa upravo na kraju rata, jer potkopava sva naša stradanja i stremljenja da ćemo se ipak vratiti tamo odakle smo nepravdom protjerani. No, braćo i sestre, ni u takvoj situaciji nema mjesta za beznađe i malodušje, nema mjesta za mrž-

nju i proklinjanje, jer samo ako budemo ljubili i praštali bit ćemo pobjednici“ (str. 449-450).

Nadbiskup, odmah nakon ustoličenja, pohađa dekanate kojih je 13 u Nadbiskupiji. Dekani, župnici, narod - sv. Misa. Te godine Nadbiskup posjećuje još 60 župa za krizmu ili za patrona (str. 450-451). Istodobno pohađa franjevačke ustanove: Provincijalat, neke samostane, Teologiju u Sarajevu i Sjemenište u Visokom. Nisu izostali ni susreti u inozemstvu 1991., 1993. i 1995. sa svećenicima Vrhbosanske nadbiskupije koji djeluju u Njemačkoj i u okolnim zemljama. G. 1995. pohađa Australiju gdje su djelovala petorica vrhbosan. svećenika, kao i bosanske franjevce i druge hrvatske župe u toj zemlji (str. 452).

Budući da je 1992. rat na pomolu, trojica religijskih predstavnika: nadbiskup Vinko, prof. Sulejman Čolaković i tuzlanski episkop Vasilije Kačavenda dogovaraju se da se Bogu pomole za mir u Bosanskom Brodu. I Nadbiskup i Efendija mole u svojim bogomoljama, a vladika nakon više pokušaja u Brodu i nekim okolnim parohijama tek u Derventi nalazi pravoslavnoga svećenika koji im tumači kakvo je stanje (str. 453-455).

Početkom travnja 1992. susreće se sa svoja 54 sjemeništara koja iz Dubrovnika i Zadra prelaze u sigurniji Pazin.

Dok je bio u pohodu svojim svećenicima u Austriji, do njega dopiru dramatične vijesti iz Bijeljine, osobito iz Sarajeva koje je tih dana opkoljeno. Nadbiskup otkazuje sve susrete u Austriji i vraća se u Sarajevo. S mukom je propušten u Grad koji su „hermetički zatvorili sa svih strana“ (str. 457). I ta će blokada potrajati više od tri i pol godine. S terena stižu vijesti o bijegu vjernika iz svojih mjesta. Pastir čvrsto odlučuje ostati u Sarajevu i po cijenu života.

U svibnju 1992. u Gučoj Gori čuje da su srpski oružnici fosforom bombama raznijeli glavnu poštu u središtu Sarajeva: ugasilo se oko 40.000 telef. brojeva.

Isusovci s Grbavice i Služavke Maloga Isusa iz Ljubljanske, nakon višemjesečne blokade, izlaze iz svojih kuća noseći samo ono što je moglo stati u transporter (str. 465).

U kolovozu 1992. Nadbiskup je s pratnjom u Posušju na sastanku s predsjednikom HZ Herceg-Bosne Matom Bobanom. Nakon trosatna razgovora Nadbiskup se vraća obeshra-

bren Bobanovim neuvažavanjem njegovih argumenata (str. 469). I u razgovoru sa svećenicima u pojedinim dekanatima nailazi na različita politička stajališta.

Dana 13. rujna 92. Nadbiskup izlazi iz opkoljena Sarajevo. Sutradan sudjeluje u ređenju biskupa koadjutora u Neumu – hvala mu na toj žrtvi! Pohada više biskupa u Hrvatskoj i 18. rujna obradovan viješću da Dominikanci u Bolu mogu ugostiti Vrhbosansku bogosloviju, što se i dogodilo.

Kroničar bilježi kako će u listopadu Bosansku Posavinu, osim Orašja, napustiti i HV i HVO, i zaključuje: „Očito je da je i ovdje politika tzv. ‘humanog preseljenja’ odigrala svoju prljavu ulogu“ (str. 474), ne pretpostavljajući da u takvim uvjetima ratni diktat agresorske strane, koja će osvojiti više od 70% BiH, ne drži ni do kakvih politika i dogovora. Život je u Sarajevu doslovno nemoguć. Polovicom studenoga 92. pohod župama četiriju dekanata, bogosloviji na Bolu i Franjevačkoj teologiji u Samoboru. S Nuncijem Montalvom ulazi u Banju Luku. Prikazi izlazaka iz Sarajeva i ulazaka u grad Nadbiskupa i njegova tajnika više graniči s nevjerovatnošću nego sa stvarnošću.

Dok je čekao od međunarodnjaka dopuštenje da posjeti zenički kraj i zaustavi iseljenje Hrvata pod pritiskom muslimanskih postrojbi, „upravo za večerom, nadbiskupu Vinku i suradnicima doslovno je stao zalogaj u grlu prigodom udara prve granate koja je potresla cijelu građevinu“ Ordinarijata (str. 484). Prizor bolan do kosti Nadbiskupova susreta s oko 700 iseljenih vjernika u mirovnu bazu smještenu u okviru termoelektrane u Čatićima pokraj Kaknja. Nadbiskupa kao vrhovni autoritet poštuju, koliko-toliko, svi ratni sudionici, ali njegovi vjernici i svećenici nemaju isti tretman. Dramatičan je prikaz otimanja dvojice hrvatskih specijalaca koji su u Nadbiskupovoj pratnji od Sarajeva od Vareša, 8. studenoga 1993.; „sutradan je zasjedalo Vijeće sigurnosti UN-a u New Yorku i srpski oružnici morali su pustiti dvojicu otetih specijalaca“ (str. 490). Washingtonski sporazum iz ožujka 1994., koji zaustavlja sukob Armije i HVO-a, omogućuje veću komunikaciju u slobodnijim zonama Nadbiskupije: u Vitezu 29. svibnja 94. čak 814 krizmanika (str. 494). I slavlja sv. krizme u još 40 župa te godine.

Nadbiskup, posjećujući župe, ne propušta susrete s civilnim vlastima, od općinskih do predsjedničkih, i iznosi jasnu poruku o zaštiti svojih vjernika.

U pastoralne akcije uključuje se mladi pomoćni biskup Pero Sudar, zaređen na Bogojavljenje 1994. u Sarajevu, koji u jesen 1994. otvara Školski centar u Gradu, a u planu su takvi Centri u Žepču, Travniku, Zenici, Tuzli.

Nakon tolikih pohoda dekanatima i župama, kardinal organizira Prvi sabor svećenstva Vrhbosanske nadbiskupije u Visokom, 19. i 20. travnja 1995., gdje se okupljaju 122 svećenika, dijecezanska i franjevačka.

Izdaju se Smjernice:

- Katolička je Crkva u Bosnu usađena 15 stoljeća i nema razloga napuštati ovu zemlju i ne navješćivati Evandelje.

- Bila su tolika progonstva i ratovi, pa se opet opstalo na ovome tlu.

- Evandelje nas obvezuje da ga navješćujemo ne podlažući ljudskim planovima.

- Jedan je Prezbiterij: želi ostati i raditi za dobro katolika pod vodstvom Pastira.

- Centar je Sarajevo u koje se trebaju vratiti obje bogoslovije i poraditi da se formira KBF.

- Osuđuje se svaka politika koja bi radila nasilno na preseljenju pučanstva.

- Želi se opća obnova svega srušenoga, i tražit će se pomoć.

- Osnivat će se Katolički školski centri u skladu s europskim mjerilima.

- Rat je ostavio tragične posljedice i na moralnom planu, zato duhovna obnova.

Kada se ponadalo da će Daytonskim sporazumom početi vraćanje u domove, vidjelo se da je njime legaliziran progon i onemogućen povratak.

Kardinal u ožujku 96. posjećuje neke župe u Posavini: crkve maknute - ledina.

JOSIP KNEŽEVIĆ, *Doprinos Vinka kardinala Puljića u formaciji svećeničkih kandidata u Vrhbosanskoj nadbiskupiji*, str. 515-535 /20

Auktor, i sam rektor u bogosloviji od 2014. do 2019., mogao je izbliza motriti Nadbiskupovu odgovornu zauzetost za formaciju kandidata na svećeništvo i u dvama malim sjemeništima i u trima bogoslovijama. Nadbiskup je proveo 9 svećeničkih godina (1978.-1987.) kao duhovnik u Zadarskom sje-

meništu i više mjeseci kao vicerektor u Sarajevskoj bogosloviji 1990. Kao Kardinal nastojao je upriličiti i sudjelovati u raznim seminarima u funkciji odgoja i u Gradu i vani. Od 2014. ima ovdje i Centar za savjetovanje na psiho-duhovnoj razini.

Formacija obuhvaća i odgoj i izobrazbu, ovdje je više naglasak na odgoju. Postoji bitna razlučba između naravna zvanja, tj. svake ovozemne profesije, i nadnaravna poziva. Ovaj je poziv poseban Božji milostan zahvat u čovjekov život, i to od majčine utrobe. Taj se zov u osobnu životu razvija kao gorušičino zrno verući se kroz ovozemne mase i meribe. Formacija zvanja traje svega vijeka, od otkrivanja želje za svećeništvom u ministrantskim haljinama, u sjemeništu na razini nemirnih mladićaka, u bogosloviji u fazi ozbiljna dozrijevanja te kao svećenik, sve u skladu s udjelom u milosti Božjoj. Nije li trajna formacija, onda je frustracija (str. 522).

Formacija obuhvaća sva četiri vida kandidata: ljudski, duhovni, intelektualni i pastoralni. Ljudskost je temelj. Duhovnost te uči da budeš otvoren svima. Teologija je u službi vjere. Pastoral te osposobljuje da budeš predvodnik stada. Nasuprot urođenu individualizmu - riječ je Kardinalova - stoji bratski osjećaj ili fraternitas, solidarnost, osobito prema nemoćnima i palima.

Tri su svećeničke službe za koje se pripravnik uvježbava: propovijedanje, posvećivanje i upravljanje. Dvije ga opasnosti čekaju: klerikalizam ili želja za gospodstvom nad stadom i demokratizam ili želja za izjednačenjem sa stadom.

Obitelji su prvo sjemenište molitve, sakramenata i discipline. Svete obitelji daju svete svećenike, navodi kardinal misao sv. Ivana XXIII., pape (str. 530).

Celibat je odreknuće od bračne ljubavi, i izraz najveće ljubavi i služenja uskrsnom Kristu po njegovoj Crkvi.

DUBRAVKO TURALIJA, *Obilježja propovjedničke besjede Vinke kardinala Puljića: riječi o sebi, za druge*, str. 537-560 /23

Auktor je bio Kardinalov tajnik 2003.-2005. Prikaz mu je u 6 dijelova:

Svoj je prikaz podijelio na 6 dijelova:

- *Ekvilibristika* ili *retorika*, gdje promatra propovjednikov karakter, raspoloženje i samu propovijed, zatim

- *Struktura njegove propovjedničke djelatnosti*
- *Jezik njegovih propovijedi*, koji „obiluje narječjima, dijalektima, mjesnim i gradskim govorima te lokalnim žargonima“ (str. 551).

- *Stil njegove propovjedničke djelatnosti*, koji odiše „pučkom jednostavnošću i praktičnom pobožnošću“ sve s izborom riječi i njihovom rasporedbom u rečenici, s uporabom kolokvijalizama i stilskih figura, usporedaba i simbola.

- *Prijedlozi i prilozi* - „glede“, „po“, „upravo“, „zato“ - svojim „ponavljanjem kose se s otmjenošću književnoga jezika i strukturom sintakse“ (str. 556).

- *Dikcija i ton* kardinalovih propovijedi obuhvaća prouku: ritma, tempa, melodioznosti, spuštanja i dizanja glasa.

Prikazivač zaključuje da su kardinalove propovijedi i autobiografske, i ne će se moći pisati njegov životopis bez uvida i u njegove propovijedi.

U studioznu članku čitatelj se probija između rijetko rabljena pojmovlja na ovom prostoru. Domaći se vjernik, bogoslov, svećenik samo može radovati - kao što se i sam iskreno radujem i od srca čestitam - čitajući gdje je sve auktor učio i kakve je studijske učinke polučio i kod kuće: u Dubrovniku počeo, u Pazinu nastavio, u Zadru maturirao; Bol, Sarajevo gdje je iz teologije diplomirao; zatim: u Rimu na Biblicumu na talijanskom magistrirao 2009., u Jeruzalemu studirao, u Ateni stekao diplomu III. stupnja klasičnoga grčkoga, u Washingtonu 2014. na engleskom doktorirao iz biblijskih znanosti, u Sarajevu 2016. promaknut u docenta pa i u izvanredna profesora.

Rekao bih jednu-dvije pa i po cijenu da mi se zamjeri: Prvo, izvanredni profesor Staroga Zavjeta i hebrejskoga jezika Dubravko sigurno se osobno snalazi u tuđicama kao za stolom grožđa – osobito u grecizmima, latinizmima i hebraizmima - ali ga, uvjeren sam, ni Pavo Jurišić ni Drago Buka koji predaju teoriju i praksu retorike na KBF-u, ne mogu u stopu stizati bez Velikoga rječnika stranih riječi. Dubravko bi mogao biti izvrstan promicatelj hrvatskoga pojmovnika u Sarajevu kada bi se odlučio da sve onakve tuđice prevede ili barem sažeto pretoči na hrvatski. *Drugo*, kardinal misli, govori i piše i „lokalnim žargonima“

ma“, kako veli auktor, usredotočujući se na Evanđelje i na konkretnu stvarnost svoje Nadbiskupije, sa svim njezinim stradanjima i nadanjima. On je pučki navjestitelj Kraljevstva nebeskoga, bez obzira na Aristotelove i Kvintilijanove Retorike.

VJEKO EDUARD TOMIĆ, *Interakcija nadbiskupa Puljića s redovnicima, s posebnim naglaskom na franjevce*, str. 561-590 /29

Četiri su muške redovničke zajednice na području Kardinalove nadbiskupije: franjevci, isusovci, dominikanci i salezijanci. Oni ne ulaze u hijerarhijski vid Crkve, one apostolske, osim ako nisu pojedini redovnici ujedno i hijerarzi, ali ulaze u život jedne, svete i katoličke Crkve kao njezini punopravni članovi. Još je jedna razlika: dijecezanski je kler svjetovno svećenstvo a „kler dijeceze“ jesu svi svećenici na području i u službi biskupije. Jedni su na druge upućeni snagom svoje službe, odnosno karizme.

God. 1991. u Nadbiskupiji živi nešto više od 528 tisuća katolika raspoređenih u 13 dekanata i 141 župi. Te je godine u pastoralu i odgojnim zavodima bilo uključeno 316 svećenika, od kojih je 125 dijecezanskih, a 191 redovnički. Od svega broja redovnika, 186 franjevac, 3 isusovca i 2 dominikovca.

God. 2018. broj katolika u dijecezi pada na 147.139 – 3 i pol puta manje; broj aktivnih dijecezanskih – na 123, u 144 župe, a broj redovnika – silazi na 183 svećenika i petoricu redovničke braće (str. 566-567).

Nema prigode, kada bi predstavljao svoju Nadbiskupiju pred bilom kime, da Kardinal ne istakne ulogu redovništva. Posebno se očitovao sudjelujući u Danu Bogu posvećenih osoba, na Svijećnicu, od 1997., kao i u Redovničkim danima.

Potiče osnivanje Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, 2000., Vijeće za redovništvo pri BK BiH 2007., i Zajedničke susrete biskupa i Viših poglavara i poglavarica godišnje jednom od 2009.

Dominikanci. U zeničkom Klopču ti su redovnici prisutni u župi Uzvišenja sv. Križa od 1975., a 2007. dovršena je župna crkva. Jedan redovnik.

Isusovci su prisutni u Bosni od 1881. Na Grbavici od 1979. Najprije s kapelicom i župnim stanom, a od 2019., nakon 40 godina

borbe, također s posvećenom župnom crkvom sv. Ignacija. Doživljavali su miniranja, šikiranja, progone. Nadbiskup je stalno u kontaktu s njima i pomaže im. Možda je ovdje auktor mogao dodati i isusovački udio u bogosloviji s duhovnicima i na Teologiji s profesorima od 1972. sve do 2008. godine.

Salezijanci su nazočni u Žepču od 1995. Imaju Trgovačko-obrtničku školu i Opću gimnaziju s više od 300 učenika i 55 djelatnika u nastavi. Još se čeka da se dovrši Učenički dom. Kardinal je u stalnu kontaktu sa salezijancima promičući njihov udio u Crkvi, a oni vjerno odgovaraju potrebama radi kojih su i došli.

Franjevci, koji su na terenu BiH 7 stoljeća, imaju 13 samostana i 54 župe, Provincijalat, Teologiju u Sarajevu, Sjemenište u Visokom. I još popriličan broj raznih ustanova medijsko-pastoralnoga značaja: Svjetlo riječi, FIA, OFS, Frama, Studentski centar i dr. Župe: od 1991. do 2013. nadbiskup je osnovao 12 župa. Auktor se osvrće na četiri. *Haljinići, utemeljeni 1977.*, s čime se franjevci do danas nisu pomirili niječući joj valjanost, opravdanost i pravičnost pri njezinu osnivanju (str. 585).

Selo *Grebnice* ima župu od 1992. sa župnikom franjevcem, i

Dobrinja u Sarajevu župa od 1997. sa župnikom franjevcem;

Orašje župa od 2006. također sa župnikom franjevcem.

Novo Selo – Balegovac župa nastala odvajanjem od više sela Gornje Dubice, povjerena dijecezanskom kleru. To je bio povod osnivanja paritetne Komisije koja je 2000. izradila Smjernice za razgraničenje novih župa.

PAVO JURIŠIĆ, *Svetački likovi Vrhbosanske Crkve*, str. 591-636 /45

Auktor kaže da se mi u BiH nismo bavili procesima naših kandidata za čast oltara: iz neznanja, iz nemarnosti, zbog opsežna posla koji treba svakodnevno rješavati i zbog uzajamnih svađa, valjda tko je od nas veći ili najveći u očima ljudskim, a ne u očima Božjim.

Uvodno navodi 82 franjevca svećenika, 5 novaka i 3 djevojke mučenice s područja BiH u vrijeme otomanske vlasti (1463.-1878.), a osobito iz 16. i 17. stoljeća. Mnoge spominje pismence, a druge samo brojem, oslanjajući se ponajviše na studije biskupa Marka Semrena.

Zahvaljujući sposobnim i voljnim ljudima na Vrhbosanskoj teologiji i u Franjevačkoj provinciji, Kardinal je otvorio i pratio četiri dijecezanska procesa za beatifikaciju.

Petar Barbarić. Kardinal, nakon našašća Petrova tijela u podrumu sjemeništa u Travniku 1998., ponovo otvara, tj. nastavlja dijecezanski proces započet 1943. o Petru Barbariću (1874.-1897.), mostarskom sjemeništarcu i potkraj života isusovačkom novaku. Dopunja ga i predaje na Kongregaciju za proglašenje svetaca 2007. Papa odobrava dekret o bogoobličnim krjepostima vjere, ufanja i ljubavi i o stožernim krjepostima razboritosti, pravednosti, jakosti i umjerenosti Sluge Božjega Petra koji se od 2015. naziva *Venerabilis* – Časni. Samo da nam je doživjeti njegovo priznato čudo, vidjeli bismo i njegov uspon na čast oltara kao blaženika.

Drinske mučenice – Pet časnih sestara Kćeriju Božje Ljubavi: s. Jula (48), Hrvatica, predstojnica, i četiri njezine susestre, Mađarica Bernadeta (29), Slovenke Antonija (36) i Krizina (56) i Austrijanka Berchmana (76) koja je usput odvedena preko Romanije i ubijena, a druge četiri 15. prosinca 1941. poskakale s prozora vojarne u Goraždu da izbjegnu silovanje, i potom gurnute u Drinu koja im je tijela odnijela prema Jadranskomu moru, a arkandeli im uzeli duše u nebesku diku. Kardinal im otvara dijecezanski postupak 1999., predaje ga Svetoj Stolici 2002. i već 24. rujna 2011. proglašenje blaženima i mučenicama na stadionu Koševo u Sarajevu. Točno 70 godina nakon mučeničke smrti, 12 godina nakon otvaranja procesa. Ekspresno! Očito je bilo stalo, ne samo Kardinalu i svoj domaćoj Crkvi, nego i Svetoj Stolici da što prije dođe do proglašenja mučenica: radi promaknuća ovako junačkoga i svjedočkoga redovništva, bez obzira na svu ekumensku jeku; radi afirmacije multinacionalnoga katolištva i u jednome Redu i u ovoj zemlji koja je stoljećima višenacionalno živjela, micala se i bivovala, i da imamo na nebu zagovornice da iz ove zemlje ne bježimo od križeva koji rađaju vječnim urodom.

Josip Stadler (1843.-1918.), 38 godina nadbiskup u Sarajevu, 84 godine nakon smrti otvara mu Kardinal dijecezanski postupak 2002. s postulatorom Pavom Jurišićem, uručuje spise Svetoj Stolici 2008., relator se kauze ime-

nuje 2011. i, nakon izmoljena čuda, radosno iščekujemo dan njegova proglašenja blaženim.

Lovro Milanović (1777.-1803.), podrijetlom iz hercegovačke Gabele, član Bosne Srebrene, Kardinal mu, na molbu Provincije, otvara dijecezanski proces 2015. Pod vodstvom vicepostulatora fra Marijana Karaule skupljaju se povijesni dokazi o mučeništvu, koje je već po sebi čudo.

(Šimun Filipović (1732.- 1802.), član Bosne Srebrene, umro u Ripatransoneu u Italiji, gdje je živio u pokori i molitvi i umro na glasu svetosti 1802. Za njega je u Italiji pokrenut postupak za proglašenje blaženim, ali nije dovršen. O njemu se živo bavio fra Stjepan Pavić do 2017. I kauza je opet zamrla. Ono što bi don Pavo rekao: iz nemara!)

BRANE VRBIĆ, Kardinal i mediji, str. 637-673 /46

Kardinal je najotvoreniji u izravnoj komunikaciji, ne samo u Crkvi u BiH, nego i u Crkvi među Hrvatima. Medije nije ignorirao, niti ih se bojava sučeljujući se sa svim temama, držeći se Evanđelja i socijalna nauka Crkve.

Prva tema: kardinalovo stajalište o ratu na području BiH;

Druga: pogled na društvene i političke prilike te odnose u postdaytonskoj BiH;

Treća: ekumenski i međureligijski dijalog u BiH te Četvrta: fenomen Međugorja.

Katolička crkva i rat u Bosni i Hercegovini; Pastirske poslanice, izjave i apeli katoličkih biskupa BiH 1990.-1997.

Ekumenizam i međureligijski dijalog: *Dnevni avaz* za Božić 2007. godine Nadbiskup kaže: „Nažalost dijalog često zašuti pred galamom jačega i manjka reciprociteta prava. Naše Međureligijsko vijeće je nešto učinilo, ali mi premalo razgovaramo o problemima. Što god je vruće, to u susretima izbjegavamo i tako guramo probleme umjesto da o njima otvoreno porazgovaramo... Premalo je općenito među ljudima komunikacije i dijaloga u kojemu će se poštovati i prihvaćati različitosti i upoznavati različitosti...” (str. 662).

Osnovao agenciju KTA 1996., *Katolički tjednik* 2002. (prvi: 1922.-1945.).

Direktorij za sredstava društvenog priopćavanja, 2005.

Kardinal je objavio 14 knjiga, neke su prevedene na engleski i na talijanski.

„O stradanjima s nadom“: : misli - stajališta - poruke, Sarajevo, 1994..

Suffering with Hope : appeals, addresses, interviews, Zagreb, 1995.

„O stradanjima s nadom II.“, Sarajevo, 1997.;

„Križni put“, Zagreb, 1997.

Non cancellate l'uomo: un grido di speranza da Sarajevo, Rim, 1997.

Per amore dell'uomo: testimone di pace a Sarajevo, Rim, 1999.

„Ne trnite svjetla“: izbor iz propovijedi, Sarajevo., 2005.;

„Pisma Mariji“, Sarajevo, 2009. KT, knjižica od 68 stranica;

„Pisma sv. Pavlu“, Sarajevo, 2009. Knjižica od 88 stranica;

„Cristiani a Sarajevo“, Roma, 2009.;

„Kardinal od Vrhbosne“, Zagreb, 2010.;

„Moje prve konklave“, Sarajevo, 2005.;

„Moje druge konklave“, Sarajevo, 2013.;

„Iz župnikove torbe“, KT, 54 priče, 1990 str. Sarajevo, 2016.;

„Odsjev ljubavi“, propovijedi, Sarajevo, 2017.;

„Korita prošlosti i pritoke sadašnjosti: izabrane propovijedi prigodom 25-te obljetnice (1991.-2016.) biskupskog ređenja Vinka kard. Puljića, nadbiskupa, Sarajevo, 2016.;

„Kronike kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa Vrhbosanske nadbiskupije“, 1-3, 2018.

Zaključak. Vinka je Sveta Stolica od seoskoga župnika uzdigla do kardinala Svete Rimske Crkve. Sa zadaćom je rastao i nastojao odgovoriti povjerenim službama. Rat je proizveo tragične posljedice po vjernike, protiv čega se kardinal snažno odupirao glasom vjere, nade i ljubavi. Politički moćnici, domaći i međunarodni, dokazuju da se svijet može graditi i na nepravdi i laži, kardinal dokazuje da je Evanđelje jače od bilo kakva ustava, da je Križ Isusov konačan pobjednik unatoč svim prividnim uspjesima ovozemnih gospodara. Bog mu daje milost da u jednome danu slavi četiri značajna jubileja. Sretno i s blagoslovom!

mons. Ratko Perić,
mostarsko-duvanjski biskup u miru

Mato Zovkić

Vrhbosanski svećenici pridružuju se nadbiskupu u zahvaljivanju Bogu za njegove jubileje

Pozdrav u ime biskupijskih svećenika na misi u katedrali 8. listopada 2020.

Sinoć smo predstavili *Zbornik radova* prigodom kardinalovih jubileja, koji su priredili naš Ordinarijat i KBF pod znakovitim naslovom *Vrhbosanska mjesna crkva i njezin kardinal*. U tom zborniku dao je svoj prilog bošnjački teolog i novinar Muhamed Jusić kao glasnogovornik Islamske zajednice u BiH (str. 823-828). On pozitivno vrednuje način kako je kroz ovih trideset godina sadašnji nadbiskup iz Sarajeva predvodio katolike i bio otvoren prema sljedbenicima drugih religija. Posebno ističe da je podržavanjem referendumu pridonio obnovi državnosti BiH, zatim da je ostao u opkoljenom Sarajevu i posredovao za dolazak pape Ivana Pavla II. u ovaj grad i ovu zemlju. Kao jedan od kardinalovih bliskih suradnika znam da je s punim uvjerenjem i pastirskom razboritošću prihvaćao stav pape Ivana Pava II. i njegovih diplomatskih savjetnika da je BiH kao jedna država triju naroda i ostalih građana moguća, ako se uredi pravedno i vodi razborito.

Bio sam generalni vikar nadbiskupa Puljića od siječnja 1991. do srpnja 2008. i s tugom se sjećam kako su neki hrvatski političari iz ove zemlje savjetovali neka nadbiskup odseli iz Sarajeva i prenese sjedište u neki grad s većinom hrvatskih stanovnika. Jedan od naših svećenika, koji je taj stav vatreno podržavao, rekao je nadbiskupu kako ga je majka najprije rodila pa je postao Hrvat, a onda dala krstiti pa je postao katolik. Oče nadbiskupe, danas zajedno s vama zahvaljujemo Bogu što ste se tijekom rata za etnički teritorij u BiH nakon raspada Jugoslavije i u poratnom nastojanju oko obnove ponašali pastirski razborito i katolički hrabro.

Savjetom katolicima da podrže referendum o osamostaljenju BiH nadbiskup nije mogao slutiti da međunarodno priznaje BiH kao nove države povlači rat s etničkim čišćenjem. Vrhbosanska nadbiskupija imala je 1991. godine 153 župe s 539.049 vjernika, od toga u 15 župa derventskog dekana njih 48.481 (*Šematizam 2015.*, str. 1032), a god. 2014. živjelo je u župama derventskog

dekanata samo 985 uglavnom starijih vjernika. Koncem 2019., prema našoj službenoj statistici, imali smo u 155 župa 137.991 vjernika. U ratu su nam vjernici odlazili da sačuvaju glave, a poslije rata iseljavaju uglavnom iz ekonomskih razloga, kao i pripadnici drugih naroda. U Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu god. 1991. imali smo 56 bogoslova, od toga 41 vrhbosanski kandidati za svećenike, a na početku ove akademske godine svega 19 bogoslova, od toga su dvanaestorica vrhbosanski kandidati. Sada imamo 222 biskupijska svećenika, od toga 38 umirovljenih. Ne dopuštamo da nas obeshrabri drastično smanjenje broja vjernika i bogoslova nego pod nadbiskupovim vodstvom obnavljamo svoju vjeru u Božju providnost.

U prvim godinama nadbiskupove službe više puta sam čuo kako govori da vjernike laike trebamo školovati za njihove uloge u Crkvi i omogućiti im da rade u nadbiskupiji ono što kao vjernici u braku mogu i trebaju činiti, kako bi, u demokratskoj državi, bilo zorno da su mjesna Crkva svi krštenici jedne biskupije na čelu sa svojim biskupom i pod vodstvom svećenika kao biskupovih suradnika. U tu svrhu nadbiskup se zajedno s pravoslavnim, muslimanskim i židovskim vjerskim poglavarima kod Predsjedništva već 1993. zauzeo za ponovno uvođenje konfesionalnog vjeronauka u državne škole, s pravom nadležnih poglavara da organiziraju teološku naobrazbu za vjeroučitelje iz svoje zajednice i daju im kanonsko poslanje za njihovo djelovanje u državnim školama. Predsjedništvo jest dalo službeni pristanak, ali je ovaj projekt mogao istinski zaživjeti po cijeloj nadbiskupiji tek nakon rata. Nadbiskup je u tu svrhu podržao zajedno s drugim biskupima i provincijalima plan da se u Mostaru i Sarajevu na studij teologije pripuste katoličke djevojke i mladići koji žele biti vjeroučitelji. Na tome području imamo pozitivna iskustva, tako da ove školske godine u državnim školama na području nadbiskupije djeluje 118 vjeroučitelja, od toga su

9 svećenika, 31 redovnica i 78 vjernika laika. Dvije djevojke koje su na našem fakultetu diplomirale katoličku teologiju nadbiskup je preporučio za stipendiju u Rimu radi doktorata; one su uspješno završile i sada djeluju kao profesorice na našem fakultetu. Uz njih i jedan oženjeni vjernik predaje filozofiju te još troje laika radi u administraciji fakulteta. Jedna od mojih radosti u umirovljeničkim godinama je pratiti djelovanje mojih bivših studentica i studenata i radovati se njihovim uspjesima. Kao umirovljeni svećenik i profesor osjećam se duhovnim ocem onima kojima sam pomogao da intelektualno i duhovno sazrijevaju pred Bogom i ljudima. Nadbiskupu je novinarka *Vjesnika đakovačko-osječke nadbiskupije* 9/2020 (str. 49-53) dala priliku da se osvrne na svoj studij u Đakovu te na 50 godina svećeništva i 30 godina biskupstva. Na upit o planovima za mirovinu odgovorio je da sve prepušta Božjoj providnosti, jer je „sadašnjost mjesto i vrijeme suradnje s Bogom, a Bog je vječni prezent!“.

Sjećam se kako je na početku svoje službe izjavio da je poslan pratiti nas u našem vjerničkom hodu kroz neko vrijeme, svjestan da je nadbiskupija postojala prije njega i da ostaje nakon što se po papinoj odredbi povuče u mirovinu. U 30 godina svoje službe naš jubilarac zaredio je – uglavnom u ovoj katedrali – 262 svećenika: od toga su 147 redovnici a 115 biskupijski svećenici. Svi oni, zajedno s nama koji spadamo u „stariju mladež“ – danas se pridružuju kardinalu jubilarcu u zahvaljivanju Bogu za dar života, vjere i crkvene službe, kao i za sve što je činio kroz 75 godina života, 50 godina svećeništva, 30 godina nadbiskupske službe i 25 godina kardinalske službe. Posebno zahvaljujemo što je, uz druge biskupske obveze, sa živim interesom pratio naše bogoslove i nas biskupijske svećenike. Zato čestitamo i želimo mirno uplovljavanje u vedru starost.

Fra Jozo Marinčić, predsjednik Konferencije VRPP BiH

KARDINALOVE OBLJETNICE

Čestitka provincijala fra Joze Marinčića u ime Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine

Uzoriti oče Kardinale Vinko!

U povodu Vaših obljetnica: 75 godina života, 50 godina svećeništva, 30 godina biskupstva i 25 godina kardinalske službe upućujem Vam srdačne čestitke, u ime Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine, sa željom da Vas Gospodin i dalje podupire svojom milosti i daruje Vam obilje snage u pastirskom služenju općoj i mjesnoj Crkvi.

Prema preporukama Drugoga Vatikanskog sabora, koncilskih dokumenata i pozivom Crkve na obnovu posvećenoga života, redovnici i redovnice na tlu Bosne i Hercegovine organizirali su se u bosansko-hercegovačku redovničku Konferenciju koja je ustanovljena 2000. godine.

Svrha Konferencije je promicanje posvećenog života kao i pomoć u animaciji zajedničkog evanđeoskog poslanja u Crkvi i rasta zajedništva i suradnje između redovničkih ustanova, kao i suradnja s BK BiH.

Važno je ovdje naglasiti pozitivan odnos karizme i hijerarhije. Te da je i hijerarhija također karizma, rukovođenja i usmjeravanja

zajedničkog života koja pruža okvir drugim karizmama i pomaže im da prepoznaju svoje partikularno mjesto u mozaiku Crkve.

Negativne napetosti nastaju onda kada ove karizme, oličene u životima posvećenih osoba i pastira Crkve, počnu zaboravljati svoje mjesto i narav koje im pripadaju u Crkvi.

Uzoriti oče Kardinale uvijek ste tražili putove očuvanja duha zajedništva, kao zalag budućnosti žive Crkve u našem narodu ponekad cjepkana fragmentarnošću i individualizmom. Nastojali ste prepoznavati i priznavati karizmu svake pojedine redovničke zajednice kao dar Duha Svetoga i kao poticaj na rast u duhovnom životu ove mjesne Crkve. Uvijek ste tražili i uglavnom nalazili razumijevanje za pojedina pitanja naših redovničkih zajednica na njihovom putu rasta. Hvala Vam na suradnji i očinskoj brizi za karizme naših redovničkih zajednica.

Trojedinom Bogu zahvaljujemo za Vas i od srca Vam čestitamo obljetnice!

Tomo Vukšić, dopredsjednik Biskupske konferencije

Čestitka kardinalu Vinku Puljiću za vrijeme mise u povodu 75 godina života, 50 godina svećeništva, 30 godina biskupstva i 25 godina otkako je kardinal

Uzoriti i dragi gospodine kardinale!

U ovoj svečanoj prigodi, u kojoj obilježavate i proslavljate četiri velika jubileja svoga života, svećeničkog i biskupskog služenja te kardinalske časti, koji su nas okupili na ovo Euharistijsko slavlje, zahvaljujem braći biskupima, članovima naše Biskupske konferencije, za iskazanu čast i povjerenje da Vam, u njihovo i u svoje ime, uputim čestitku.

Danas smo došli u ovu katedralu Presvetoga Srca Isusova da zajedno s Vama, braćom svećenicima, redovnicima, redovnicama, s narodom Božjim i sa svim ljudima dobre volje, ovom svetom Misom zahvalimo dragomu Bogu za sve blagoslove, darove, iskušenja i patnje, kojima Vas je obdario, odgajao i vodio tijekom Vašega života i služenja braći i sestrama u Crkvi Kristovoj.

Kad ste prije 50 godina bili zaređeni za svećenika, tada niste mogli ni naslutiti kojim putovima će Vas voditi Providnost Božja, koje će Vam sve službe Crkva povjeravati i kamo će Vas slati. No kako su dolazile, a često i u obliku velikih iznenađenja, Vi ste ih – i službe, i kušnje, i križeve – prihvaćali s povjerenjem u Providnost te svoju volju, talente i mogućnosti dragovoljno stavljali na raspolaganje. Na isti način ste se spremno stavljali u službu Crkve, kad su Vam povjeravali službe u Banjolučkoj biskupiji, za koju ste bili zaređeni, kao i kada su Vas slali u Zadar ili Sarajevo, jer ste smatrali jednako svojim svaki dio Crkve Božje. Stoga Vam hvala za taj primjer svećeničke i katoličke širine.

Velika Vam hvala također za primjer hrabroga pastira Crkve. To vrijedi za razdoblje Vaše svećeničke službe kada ste, izloženi provokacijama predstavnika ondašnjega režima, dosljedno čuvali svećeničko dostojanstvo i slobodu Crkve poučavajući narod Božji i odgajajući kandidate za svećeništvo. I još više je to došlo do izražaja za vrijeme Vaše biskupske službe, jer ste uvijek, a posebice u vrlo teškim vremenima i okolnostima rata, kad su mnogi odustajali i odlazili, Vi uporno poučavali, pomagali i bili vrlo prepoznatljiv svjedok nade.

Osobita Vam hvala što ste redovito pronalazili način kako navješćivati istinu u ljubavi, i što niste odustajali ni od istine ni od ljubavi.

Hvala Vam za primjer strpljivosti, koja Vas nije napuštala ni kada ste, poput starozavjetnoga Joba, morali uzdisati, biti svjedok i gledati kako u ratu nestaju Vaša duhovna djeca i kako Vaši duhovni sinovi i kćeri, pa i cijele župne zajednice, gube živote, rođake, prijatelje, domove i imovinu.

Hvala Vam za uporno traženje da se svako zlo spriječi, zaustavi, osudi i odbaci, da se sve nepravde isprave i da se prognani vrata kući. Tu svoju borbu protiv beznađa nastavili ste i kada ste sa svećenicima i drugim suradnicima obnavljali obiteljske domove i porušene crkve. A i u današnjim vremenima kad se, različitim izigravanjem loših zakona i korištenja nedorečenih formulacija u tim zakonima, već dugo krade čak i dostojanstvo preostalim pripadnicima hrvatskoga naroda, a ponekada niječe i ime, Vi ste opet vrlo glasni i uporni u obrani prava pojedinaca i svoga Naroda i pri tomu ustrajno zahtijevate da budu jednako poštovana sva prava drugih ljudi, naroda, Crkava i vjerskih zajednica.

Kroz cijelo vrijeme uporno ste čuvali slobodu crkvenoga djelovanja i bogoštovlja, poticali unutar-crkvenu slogu, dogovaranje i zajedničko planiranje i u tomu ste stalno napredovali. A u ovom malom ali vrlo složenom društvu bili ste uporni također u promicanju i izgradnji društvene sloge, dijaloga među religijama i dobrih odnosa među kršćanskim zajednicama.

Kao svjedoku vječnoga Gospodara, u ime sve braće biskupa, zahvaljujem Vam i za mudro predvođenje naše Biskupske konferencije te u svoje i njihovo ime želim Vam dobro zdravlje, plemenite i uspješne suradnike te sretno i dugo predvođenje ovoga dijela Crkve Kristove koja živi u Sarajevskoj nadbiskupiji.

Zdravi i veseli bili! I Bog Vas blagoslovio!

Sarajevska katedrala, 8. listopada 2020.

Želimir Puljić, nadbiskup zadarski i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Čestitka mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskog i Predsjednika HBK

Katedrala Srca Isusova u Sarajevu, 8. 10. 2020.

1. Sinoć smo u dvorani sv. Ivana Pavla II. sudjelovali na predstavljanju zbornika u čast kard. Vinka Puljića povodom godišnjicâ rođenja, ređenja, posvećenja i imenovanja kardinalom. Danas, evo, u ovoj prvostolnici, uz katedralu Vrhbosanskog nadbiskupa, slavili smo zahvalno euharistijsko slavlje. Tu je i sveti Ivan Pavao II., 12. travnja 1997. godine, zahvalio Gospodinu „iz dubine svoje duše što je dopustio da se ostvari to hodočašće koje je dugo vremena želio i iščekivao“. U „mučeničkom gradu“ (kako je nazvao Sarajevo) izrekao je pohvalu svima koji su posred patnji i svakovrskih opasnosti revno radili da se otvori put miru. Posebice je zahvalio kard. Vinku, biskupima, svećenicima i Bogu posvećenim osobama što su ostali sa svojim vjernicima, te tim činom „ispisali divne stranice pravoga junaštva koje se ne može zaboraviti“.

Poznato je da je Papa Wojtyła žarko želio 1994. godine uz Zagreb posjetiti Beograd i Sarajevo. Iz Beograda je stiglo šturo priopćenje kako „još nisu sazrele okolnosti“ za takav pohod. Iz Sarajeva, koje je bilo u okruženju jugoslavenske vojske i srpskih paravojskih snaga, ured međunarodnih snaga javio je da „nisu u mogućnosti pružiti sigurnost tako visokom gostu“. Papa je to teško prihvatio, posebice odbijenicu iz Sarajeva, jer je htio pružiti podršku ugroženom pučanstvu opkoljenoga grada i odavde još jednom pozvati odgovorne neka „zaustave ruku koja ubija“. Nije se pomirio s „odbijenicom“ međunarodnih snaga, pa je to pretvorio u nezaboravnu darovnicu. Koju? Na uskraćeni dolazak napaćenom puku u glavni grad BiH, Ivan Pavao II. dao je osobiti „mirotvoran odgovor“ u dva navrata s porukom koja i danas odjekuje.

- Prvo, u svom ljetnikovcu u Castel Gandolfu, služio je misu na hrvatskom jeziku i održao homiliju koju je imao izreći u glavnom gradu BiH, na Malu Gospu 1994. godine.

To je dan kada vrhbosanski nadbiskup Vinko obilježava svoj rođendan. U homiliji obratio se žiteljima BiH, te uputio podršku i srdačan pozdrav nadbiskupu Vinku, biskupima, kleru BiH, vjernicima laicima i svim ljudima dobre volje. Izrekao je potresnu molitvu nebeskom Otcu i uputio najdirljiviji vapaj koji je ikada uputio neki papa: „Oče naš, koji jesi na nebesima...Ja, biskup Rima i prvi papa Slaven, padam na koljena i vapijem k Tebi: Od kuge, glada i rata, oslobodi nas Gospodine“. Stanovnicima Sarajeva i svim žiteljima BiH uputio je nezaboravne i utješne riječi: „S vama smo i bit ćemo sve više s Vama“.

- Drugo, pedesetak dana nakon toga objavio je odluku koja je obradovala sve stanovnike BiH, a na osobit način katolike i napaćene žitelje Sarajeva. Ubrojio je vrhbosanskog nadbiskupa među svoje bliže suradnike i zaogrnuo ga kardinalskim grimizom. Tim je odaslao neverbalnu poruku: „Kad već ne mogu doći k vama (zbog sigurnosnih i inih razloga), evo, postaviti ću i ostaviti među vama kardinala Vinka da mene zastupa i govori u moje ime“. Kad je tu odluku objavio tadašnji nuncij u BiH, mons. Francesco Monterisi na Svi Svete 1994., u katedrali se prolomio pljesak koji je dugo trajao. Taj dugi aplauz bio je izraz radosne zahvalnosti sarajevskoga puka rimskom Prvosvećeniku koji je ovim činom pokazao da je blizu svima koji trpe ratne nevolje. Bio je to govor srdaca s dviju obala, Miljacke i Tibera, koji se i na daljinu čuju i razumiju, poštuju i vole. Tom gestom sveti Ivan Pavao II. pokazao je da želi neka kardinal Vinko bude njegov glas u tom „europskom Jeruzalemu“ i diljem Bosne i Hercegovine.

2. Sinoćnjom akademijom i današnjim euharistijskim slavljem zahvaljujemo Bogu za dar vjere i svetih sakramenata, za dar njegove Crkve i onih koji u njoj služe, za dar „crkve u

malom“ kako obično nazivamo naše obitelji, za dar rodnog mjesta i zemlje u kojoj živimo i svojim radom izgrađujemo. A u sklopu jubileja kardinala Vinka Puljića zahvaljujemo za njega i za njegovo učenje i svjedočenje.

Svjestan kompleksnosti ove države u kojoj „žive četiri razna i zavađena kalendara“ (Ivo Andrić) Kardinal se „nije osjećao mjerodavnim i pozvanim davati strateška rješenja“. Ali, „rado je sudjelovao u svim razgovorima i pre-mišljanjima, jer voli ovu zemlju i veseli se njezinu napretku u izgradnji mira i prosperiteta.“ I neumorno je ponavljao da „strategija Crkve nije od ovoga svijeta, već misijska i karitativna. A njezin put je „put čovjeka, pri čemu valja jačati bratstvo i izgarati za ovu dragu nam Vrhbosansku Crkvu koja će biti snažna samo ako ide putem križa, živi iz vjere u uskrsnuloga Krista, te izgrađuje slogu i zajedništvo“.

Dok spominjemo 75. obljetnicu rođenja, zlatni misnički jubilej, te tridesetu obljetnicu biskupskog posvećenja, harno zahvaljujemo Bogu na svemu što je kardinal Vinko učinio u nesebičnom služenju Bogu, Crkvi i narodu. U izraze čestitanja i zahvalnosti pridružujemo i srebrnu obljetnicu imenovanja kardinalom Svete Rimske Crkve.

Stoga, u ime svih Puljića s juga i sjevera (Vlahića, Zekanovića, Vidića, Ilića i Gaštanovića), u ime biskupa ordinarija i umirovljenih HBK kojoj trenutno predsjedam, u ime svećenika Zadarske nadbiskupije u kojoj ste devet punih godina djelovali u odgoju, te u svoje ime, punim srcem i s radošću kličem: Neka je sretno i blagoslovljeno, uzoriti gospodine kardinale. Vivat, crescat et floreat, eminentissime Domine!

Intervento di S.E. Mons. Luigi Pezzuto Nunzio Apostolico, dopa la Messa in occasione degli anniversari di S. Em. Cardinale Vinko Puljić, in Cattedrale di Sarajevo

Giovedì, 8 ottobre 2020

Signor Cardinale,

Le rinnoviamo oggi i nostri più fervidi voti augurali, che abbiamo avuto modo di esprimerLe già, in varie occasioni durante questi ultimi mesi: il Giubileo d'oro di Sacerdozio e il raggiungimento di un traguardo importante della sua vita: il 75 compleanno.

Il prossimo 26 novembre, poi, ricorre il 26° anniversario della Sua elevazione alla Porpora cardinalizia: una tappa che non s'incontra facilmente in seno al Collegio cardinalizio.

Tutti i traguardi, nella vita umana, costituiscono, al medesimo tempo, un punto d'arrivo e un punto di partenza. Pertanto, umanamente parlando, l'essere umano è una realtà in continua evoluzione, lungo tutto quanto l'arco del suo percorso terreno.

Un'evoluzione, che lo coinvolge nella sua totalità, dello spirito e del corpo, in una tensione continua verso il pieno compimento e la piena maturazione di sé stesso, in tutti gli aspetti profondamente e fundamentalmente umani, potenziati – nel cristianesimo – dalla grazia, che Cristo ci dona e che Egli stesso ci ha acquistato attraverso il Mistero della Sua Morte e Risurrezione.

E, cammin facendo, questi carismi di sapienza e di grazia vengono messi a disposizione degli altri.

Nella vita di un Vescovo, e anche di un Presbitero – visto che oggi ricordiamo anche i vari anniversari e giubilei sacerdotali – questo dinamismo di maturazione e di conseguente donazione si conclude solamente nel giorno senza tramonto della nascita al cielo.

Vorrei sottolineare, allora – in questa circostanza – quanto luminosa e attraente sia l'esperienza di una vita tutta consacrata e spesa nel servizio del Sacerdozio ministeriale. I nostri Vescovi anziani, i nostri Presbiteri anziani sono un'enorme ricchezza di sapienza e di grazia per le nostre diocesi e le nostre parrocchie. Essi, pertanto, dovrebbero essere considerati dai fedeli come punto di riferimento delle nostre diocesi e parrocchie.

Cara Eminenza, facciamo giusta-mente festa per tutte queste scadenze che La riguardano: la gioia unita con la gratitudine al Padre, datore di ogni bene, siano l'espressione della nostra fede cristiana e cattolica. Le desideriamo, Eminenza, che il Signore possa concederLe tutto il bene e tutta la felicità che il Suo cuore desidera.

Čestitka Apostolskog nuncija mons. Luigija Pezzuta nakon mise prigodom godišnjica kardinala Vinka Puljića u Sarajevskoj katedrali

Četvrtak, 8. listopada 2020.

Uzoriti gospodine kardinale,

Danas Vam ponovo upućujemo svoje srdačne čestitke koje smo već izrazili u različitim prigodama tijekom ovih posljednjih mjeseci: zlatni jubilej svećeništva i ostvarenje jednog važnog trenutka u Vašem životu: 75. rođendan.

Nadalje, uskoro će 26. studenog biti 26. obljetnica Vašega uzdignuća na kardinalsku čast, a to razdoblje nije lako dostići u zboru kardinala.

U ljudskom životu sve postaje života ujedno su vrhunac i polazište. Ipak, ljudski govoreći, ljudsko biće je stvarnost u stalnom razvoju, diljem cjeloživotnog zemaljskog toka.

To je razvoj koji ga upliće u njegovoj totalnosti duha i tijela, u stalnoj napetosti prema punom izvršenju i potpunom osobnom sazrijevanju, u svim duboko i temeljno ljudskim vidovima, u kršćanstvu podržavanog milošću koju nam Krist dariva i koju nam je on stekao po misteriju svoje smrti i uskrsnuća.

I tako, tijekom ljudskog putovanja, te karizme mudrosti i milosti bivaju vršene u služenju drugima.

Budući da se danas sjećamo i različitih svećeničkih godišnjica i jubileja u životu biskupa i svećenika, ovaj dinamizam sazrijevanja i susljednog darivanja završava samo danom bez zasluska kada se rađamo za nebo.

Želim, stoga, ovom prigodom istaknuti kako je divno i privlačno iskustvo života koji je sav posvećen i potrošen na služenje u ministerijalnom svećeništvu. Naši ostarjeli biskupi i prezbiteri su ogromno bogatstvo mudrosti i milosti za naše biskupije i naše župe. Stoga bi ih vjernici trebali smatrati uporištem naših biskupija i župa.

Uzoriti gospodine, s pravom slavimo sve ove godišnjice koje Vas se tiču: stoga neka radost povezana sa zahvalnošću Ocu, darovatelju svakoga dobra, bude izraz naše kršćanske i katoličke vjere. Uzoriti, neka Vam Gospodin milostivo dadne svako dobro i svu sreću koju želite u svom srcu!

MONS. PETAR PALIĆ
MOSTARSKO-DUVANJSKI BISKUP

HOMILIJA
Obljetnice kardinala Vinka Puljića
(75 života, 50 svećeništva, 30 biskupstva, 25 kardinalske službe)

Sarajevo, 8. listopada 2020.

Čitanja (Za pastire Crkve):

Jr 1, 4-9

2 Tim 4, 1-5

Lk 10, 1-9

Preuzvišeni Apostolski nunciju,
Draga braćo u biskupskoj službi,
braćo svećenici i redovnici, sestre redovnice,
bogoslovi i sjemeništarcu,
draga braćo i sestre!
Dragi kardinale Vinko!

1. Okupljeni smo u ovoj prvostolnici i pristupamo Božjem žrtveniku. U zajedništvu s Vama, uzoriti gospodine kardinale, ovom euharistijom Gospodinu želimo zahvaliti za divna djela njegova koja je učinio po Vama. Bogu zahvaljujemo za život, osobe, za prezbitere, redovnike i redovnice, i sve one koji su Vam na životnom putu bili potpora, da bi se Krist u Vama i po Vama proslavio. Ali, *'što je čovjek, da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohodiš?'* (Ps 8,5) Stoga mi dopustite, ipak, da u središte ovoga promišljanja i ovih riječi stavimo Onoga, od kojega dolazi svaki dobar dar, Boga, koji nas je oblikovao od majčine utrobe i pripremio nas na poslanje, koje je u svojoj Providnosti odlučio povjeriti svakome od nas.

2. *„Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi ja te znadoh. Prije nego što iz krila majčina izađe, ja te posvetih, za proroka svim narodima postavih te.“* (Jr 1,5)

Kako su utješne ove Gospodinove riječi proroku Jeremiji. Kako je utješno znati da naše postojanje, naše poslanje ne izvire iz nas samih, nego iz onoga koji je sam početak i svršetak, Alfa i Omega, svakog našeg čina.

Prorok Jeremija je jedan od tragičnijih likova Svetoga Pisma. Veliko i teško poslanje stavlja Gospodin na njegova leđa. Nema pljeska mnoštva Jeremijinu djelovanju. Nakon poziva, on doista neumorno naviješta Božju Riječ. Opominje narod koji, nažalost, radije sluša druge. Njegova proročka djela neće biti shvaćena i uvijek će ga se kažnjavati zbog

MONS. PETAR PALIĆ
MOSTARSKO-DUVANJSKI BISKUP

njih. Bit će saslušavan, bičevan i zatvaran. Na kraju života bit će prognan u Egipat, gdje mu se gubi svaki trag. Unatoč svemu, Jeremija ostaje vjeran svome poslanju. Naviješta Božju Riječ, koja mu je u trenutku poziva stavljena u usta. Zna da nije sam. Bog, koji ga je pozvao, je s njime i Jeremija mu vjeruje.

3. Po svome krštenju svi smo mi, draga braćo i sestre, združeni u jedno tijelo s Kristom, postali samo dio Božjega naroda i svatko na svoj način dionik Kristove svećeničke, proročke i kraljevske službe. Bog, ipak, u svome narodu izabire i podiže one, koji su po Svetom redu, na poseban način pozvani biti živom Kristovom slikom u svijetu u kojemu živimo.

Da je prorok Jeremija znao, kakva ga zadaća i posljedice njegova poslanja čekaju, možda bi odmah na početku odustao. Postavši svećenikom, prihativši biti čovjek za druge, kardinal Vinko je, kao i svi svećenici, odlučio služiti Gospodinu, ostvarujući poslanje koje mu povjerava Crkva. A život i poslanje koje mu je povjereno neće se previše razlikovati od onog Jeremijinog i drugih Božjih ljudi. Drugi svjetski rat, odgoj, školovanje i djelovanje u neprijateljskom komunističkom sustavu, rat i boravak u opkoljenom Sarajevu, promatranje ubijanja i protjerivanja mnogih vjernika iz njihovih domova, preživljeni pokušaj atentata, mnogi napadi svakovrsnih oblika koji, nažalost, traju i danas – sve su to okolnosti u kojima je trebalo ostati „triježan u svemu“, pribran, u strahu hrabar, ljudski i Božji, bez trunke mržnje iustrajan, kako bi se „izvršilo djelo blagovjesničko i ispunilo služenje“ (2 Tim 4, 5). Sve to može samo onaj, koji je svoje pouzdanje stavio u Gospodina.

No, unatoč svemu, Jeremija je prorok nade, a brata Vinka je u mnogim okolnostima jedino nada i mogla nositi. Kad mržnja ubija život, kad granate ruše sigurnost, kad „vuci grabežljivi“ (usp. Mt 7,15) rastjeruju stado, riječi nade vrhbosanskoga pastira, izgovorene u različitim prigodama i na različitim mjestima, pokazuju nove horizonte budućnosti i svjedoče da mir i dijalog nemaju alternativu. Crtajući granice, a pri tom ne precrtati ljude ostaje, čini se, i danas imperativ ne samo za ovo naše područje, nego za svako vrijeme i za svako mjesto gdje se za različitim stolovima i u različitim interesnim skupinama odlučuje o drugima. Međutim, u konačnici, svi smo ipak samo ljudi, prolazna bića, koja imaju svoj početak i sigurni svršetak, a o svemu će konačan sud izreći Bog koji nas poznaje i „prije nego što izadšmo iz krila majčina“, i Isus Krist „koji će suditi žive i mrtve“ o pojavku svome. (usp. 2 Tim 4,1)

MONS. PETAR PALIĆ
MOSTARSKO-DUVANJSKI BISKUP

4. Poslanje koje povjerava Gospodin mnogo puta nije lako: ono traži napuštanje svojih želja za uspjehom, rezultatima, priznanjima; traži nijekanje sebe i u svojoj ranjivosti, u žrtvovanju istine o sebi, nasljedovati Krista. Upravo ovakav način umiranja rađa novi život. Šaljući sedamdesetdvojicu učenika, Isus od njih traži potpuni zaborav sebe, napuštanje vlastite udobnosti, da bi drugi po njima, po njihovoj radosti i slobodi, mogli doživjeti ono što su oni sami u Kristu iskusili.

„Žetva je velika, radnika malo. Molite, dakle, gospodara žetve da radnika pošalje u žetvu svoju!“ (Lk 10,2) Vrijeme žetve je vrijeme radosti: konačno se mogu uživati plodovi rada. Mnogo su puta i drugi pomagali u vrijeme žetve, pa nije baš nedostajalo radnika. Ali, vrijeme žetve je i vrijeme nesigurnosti. Imamo li dovoljno pomoćnika? Kakvo će biti vrijeme? A bilo je i pitanja: hoćemo li uopće smjeti žeti zbog različitih okolnosti i nesigurnosti?!

Dragi kardinale Vinko!

Svoje biskupsko služenje započeli ste i živjelipod geslom: **Po Mariji u vjeri, nadi i ljubavi**. Unatoč svemu, nakon 75 godina života, 50 godina svećeništva, 30 godina biskupske službe i 25 godina kardinalske časti, urod je bogat, plodovi slatki, a i pomoćnika se nađe. S Vama i za Vas danas mole i zahvaljuju brojni svećenici, redovnici i redovnice i vjerni Božji narod. S Vama su danas u mislima i molitvi i mnogi ljudi dobre volje koji su u Vašoj riječi i Vašem zauzimanju za dostojanstvo svakoga čovjeka prepoznali iskreno čovjekoljublje, bez ikakve računice, koje svoj temelj ima u Bogu Stvoritelju.

Upravo po Vašem životu otkrivamo da smo jedino u vjeri sigurni, u nadi nepobjedivi, a bez ljubavi smo ništa; prazna jeka i nepotrebnii zveket. Bez ljubavi smo beživotni, osuđeni na smrt, jer jedino ljubav ostajei onkraj nade i vjere. Živjeti u ljubavi znači živjeti u Bogu i živjeti Boga, njegovu dobrotu, njegovo milosrđe, njegovo suosjećanje.

5. U istoj vjeri, nadi i ljubavi slavimo ovu žrtvu zahvalnicu. Prinosimo Gospodinu na oltar sve što jesmo i što imamo, našu krhkost i nedostojnost, ali uvijek puni pouzdanja u beskrajnu dobrotu i blagost Njegova Presvetoga Srca.

Želimo i molimo da Marijin zagovor i dalje prati Vaše služenje, kako biste i Vi, a i mi zajedno s Vama, postojani u vjeri, čvrsti u nadi i velikodušni u ljubavi, mogli jednom uživati u vječnoj radosti i zajedništvu s Onim, kome smo darovali svoj život – Isusu Kristu, jedinome Spasitelju i Otkupitelju, kome slava i čast u vijeke vjekova. Amen.

Propovijed kardinala Puljića u Vukovaru

Sveta misa na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata u Vukovaru, 18. studenog 2020.

PRILOZI

Draga braćo u biskupstvu, draga braćo misnici, poštovani redovnici i redovnice, draga braćo i sestre u kraljevskom svećenstvu!

Danas, nakon devet godina, ponovo predvodim ovu Misu i slavim je s istim osjećajima vjere. Ovdje biti prisutan, znajući što se dogodilo, ne može se bez posebnih drhtaja srca i osjećaja duše. Spontano se u srcu budi poštovanje i osjećaj pouzdanja u Boga. Na poziv đakovačko-osječkog nadbiskupa i metropolita mons. Đure Hranića rado sam prihvatio slaviti ovu Svetu misu u skladu sa suradnjom nas dvojice nadbiskupa i naših mjesnih Crkava, ali još više iz pijeteta prema ovim nevinim žrtvama u povodu 29. obljetnice njihova stradanja. Po njima je ovaj grad Vukovar postao simbol bola, ali i hrabrosti i vjernosti za slobodu čovjeka, naroda i Domovine. Ovdje posebno izražavam osjećaje solidarnosti sa svima koji su ranjeni gubitkom svojih najbližih.

U prvom redu došli smo moliti za duše svojih pokojnika. Ta nas molitva treba pročistiti od svake gorčine i negativnih naboja, koji se, po ljudsku, olako javljaju na ovim mjestima stradanja. Došli smo izraziti dužno poštovanje svim ovim žrtvama. Tim poštovanjem želimo čuvati dužno sjećanje na njih, ali i na cijenu slobode, koju mi danas živimo i izgrađujemo. Time ćemo obnoviti vrjednovanje življenja sadašnjosti. Vidimo da javno mnijenje i politička „prepucavanja“ guraju te plemenite osjećaje i pamćenje u zaborav.

Da bi čuvali pročišćeno pamćenje i stvarali ispravne preduvjete suživota, potrebno je imati hrabrosti svaku stvar nazvati pravim imenom i činjenice promatrati kroz uzroke i posljedice. Bez istine i pravde nema stabilnog mira ni vraćanja povjerenja. Mržnja, čiji su plodovi ovi zločini, ne smije imati glavnu riječ. Da bi došlo do praštanja, valja priznati zločin. Zato molimo za sve zločince da ih Bog takne u srcu i baci na koljena te postanu svjesni svojih zločina. Jedna majka, plačući za

sinom, moli Boga da ne da miran san onome koji je ubio njezinog sina dokle god se ne pokaje za svoj zločin.

Iz vjere treba stvarati klimu suživota, praštanja, pomirenja i vraćanje povjerenja. Izgradnja mira počiva na temeljima istine. Ne može se graditi proces pomirenja i povjerenja bez nutarnje katarze, koja se oslanja na Isusove riječi iz Evanđelja: „Istina će vas osloboditi“ (Iv 8, 32). Tko ne želi istinu, taj staje iza zla koje brani i tako podržava negativni naboj među ljudima. Taj nije graditelj mira nego širitelj zla. Nijedan se zločin ne smije braniti. Tko se od zločina ne distancira, taj postaje sudionik i sukrivac zločina. To vrijedi i za pojedinca i za zajednicu.

Zato prikazujemo ovu svetu Misu Kristu, Kralju mučenika, liječeći svoje rane u Kristovim ranama, tražeći utjehu i snagu u Kristovom križu. To je proces oslobađanja od svakog otrova, od svake mržnje i svake osvete, jer snaga križa pobjeđuje u srcima vjernika. Krist je mir naš. U središtu naše komemoracije u ovim tjeskobnim vremenima COVIDa-19, jest susret s Uskrslim Kristom koji je zlo pobijedio i nama postao naš mir u srcu i u savjesti, da bi mogli graditi mir među nama.

Unatoč snazi i moći laži, koja se služi svim sredstvima da izvrne i mitski prikaže prošlost, mi vjerujemo u pobjedu istine. A Krist je, odgovarajući jednom od svojih apostola, za sebe rekao: „Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni“ (Iv 14,6). Krist je naš put ako prihvaćamo svoj križ, križ svoga naroda i hrabro za Isusom hodimo. Iako smo često razapeti, snagom vjere možemo praštati i u srcu slobodu osvajati ne niječući istinu. Ako slijedimo Isusa, moramo istinu upoznati, istinu naviještati i istinu svjedočiti. Važno je i tu istinu budućim pokoljenjima prenijeti.

Sada bi pojedini željeli da se piše nekakva povijest u kojoj bi se relativizirala stradanja, jer tobože treba graditi povjerenje i stabilizaciju u regiji. Sjećanje na ove žrtve nije u službi huškačke mašinerije, kakva je vođena pred

domovinski rat, nego je čuvanje vlastitog dostojanstva kojim se gaji ljudsko i vjerničko poštivanje nevinih žrtava.

I danas smo iznenađeni da nekima smeta kada s poštovanjem pamtimo žrtve čiji su životi ovu grudu posvetili svojom krvlju, znojem i suzama. Zar smo olako prihvatili da nam ogade zemlju na kojoj smo se rodili i rasli pa s nje bježimo i ostavljamo je pustu i prepuštamo je drugima? Kako da na mlađe naraštaje prenesemo vrednovanje žrtava onih koji su život dali za ovu grudu i pomognemo budućim pokoljenjima da ovdje vide svoju budućnost? Učeći ih da Isusa prihvate u svoj život i prepoznaju da je Krist Put, Istina i Život. Ne dajmo iščupati iz svoga srca i naše vjere Krista uskrsloga koji nas poziva da uzmemo svoj križ i da ga slijedimo. Učimo riječima i djelom buduće generacije kako se živi s Kristom i kako se pobjeđuje u njegovoj Istini.

Nitko nema pravo - ni moćnici ovoga svijeta, ni pojedini domaći i svjetski mediji - dirati rane i bol onih koji krvare radi gubitka svojih najbližih. Nitko nema pravo vrijeđati žrtve onih koji su svoju krv pa čak i dijelove svoga tijela ugradili u tu grudu. Ta gruda, koju Domovinom zovemo, posvećena je tolikim žrtvama. Ako to ne znamo poštivati, onda u nama nema ni ljudskog, ni vjerničkog niti nacionalnog dostojanstva. Ovim ne želim izazivati gorčinu ni mržnju, a pogotovo ne osvetu, nego jasno reći da pravi dijalog, koji vodi pomirenju, počiva na prihvaćanju istine. Znajmo svoje korijenje upoznati, poštivati i na toj stvarnosti graditi sadašnjost i ostaviti istinske vrjednote budućim pokoljenjima.

Nije sramota zaplakati u svojoj boli, ali ta bol nas ne smije zaslijepiti nego nam pomoći da nadu u srcu i u životu nosimo. Znamo da je Isus toliko volio svoj grad Jeruzalem da je nad njim ljudski zaplakao jer je njegovim stanovnicima želio donijeti spasenje. Kada vidimo koliko se bezdušnosti nadvija nad ovom grudom, koju Domovinom zovemo, srce nam ponovo krvari i suze ponovo naviru. U svemu tome smo zahvalni Isusu uskrslogu koji nas jača da se suočimo sa svim lažima, s brojnim interesima i tolikim „tvornicama“ nesloge. Ako ne znamo iz svojih korijena rasti, razjedit će nas sile koje uživaju u našoj neslozi i podijeljenosti.

Nama ne treba mitologija niti lažna ideologija o Domovini. Mi trebamo u stvarnosti prepoznati sebe i svoje korijenje. Zato iz vjerničkog srca, puni pouzdanja u Boga, dižemo glas protiv svakog manipuliranja žrtvama rata. Mi ne trebamo umnažati broj žrtava da bi pridobili svjetsku naklonost kao što to pojedini nameću u javnosti. Previše je i ova brojka stradalih koja nas je ovdje okupila. Ne trebamo samilost velikih koji ne znaju prepoznati boli malih. Mi moramo sami sebe vrjednovati, svoje voljeti i iz toga graditi poštivanje drugih i drugačijih. Ničije žrtve ne želimo ignorirati. Ali imamo pravo čuvati dužno poštovanje prema žrtvama onih koji svoj život i žrtve ugradiše u ovu zemlju koju Domovinom zovemo.

Domovina se samo iz ljubavi čuva i gradi, a upravo to mi želimo. Zato nas boli svaka nezdrava klima kojom se truje naš narod i remete međunarodni odnosi. Ne smijemo sebe nijekati pod izgovorom da želimo biti pacifisti.

Stojeći ovdje s dubokim poštovanjem prema žrtvama – ubijenima ili ranjenima na tijelu, duši i u srcu - obavljamo zavjet za našu povijest, za naš narod, za našu vjeru, za našu kulturu i za našu budućnost.

Ovi mrtvi, koji život položiše, kao da nam poručuju: volite život i ne bojte se života! Tko njiše kolijevku, njiše budućnost svoga naroda. U našu narodnu povijest utkano je Evanđelje i krštenje koji su protkali svu našu povijest i kulturnu baštinu. Kao da nam oni odavde poručuju: ne bojte se Isusa! Kao da čujemo riječi sv. Ivana Pavla II.: *Širom otvorite vrata Kristu* da nam On očisti savjesti i srce i oslobodi dušu kako bi se ponovno vratili sloga i zajedništvo. Tako ćemo vratiti povjerenje u sebe i biti vjerdostojni pred svima koji smatraju svojim pravom, pod krinkom demokracije, nijekati naš ponos i naše biće. Vidimo da tamo, gdje je nametnuta iskrivljena demokracija, ima sve manje kršćana ili ih je u potpunosti nestalo.

Mi moramo gnijezdo naše budućnosti – a to obitelj - ponovo doživjeti kao gnijezdo ljubavi, školu vjere i ljudskosti, gnijezdo koje jamči budućnost narodu i Crkvi.

Kao da nam ovi pokojni poručuju: ako poštujete našu smrt, znajte ispravno živjeti i ne gazite svoje svetinje koja vam dušu jačaju. Dan Gospodnji i nedjeljna Misa su izvor životnosti.

Ne smijemo dozvoliti da u ime iskrivljene demokracije, koliko god je nazivali slobodom, gazimo Božje, moralne i naravne zakone.

Okupljeni na ovoj grudi, natopljenj krlju nevinih žrtava, došli smo nadahnuti se životom onih koji su platili tu najvišu cijenu. Oni su dali život da bi mi mogli u miru živjeti životom ljubavi, sloge i razumijevanja poštujući prvu i najveću Božju zapovijed: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim“ (Mt 22,37) i onu njoj jednaku: „Ljubi bližnjega

kao samoga sebe“ (Mt 22,40). Svi razgovori i dogovori moraju počivati na uzajamnom poštivanju i vrednovanju. Što ne želim da meni drugi čini, ni ja ne želim činiti drugima i obratno.

Krist uskrsli je naša nada. Iz vjere u njega smo došli iskazati poštovanje ovim i svim žrtvama te istinski vjerovati u pobjedu dobra i svjesno se opredijeliti na stranu dobra.

Amen!

PRILOCI

Propovijed kardinala Puljića na otvaranju Godine riječi Božje

Bosansko Grahovo, 30. rujna 2020.

Draga braćo u biskupstvu,
draga braćo misnici,
Draga braćo i sestre!

Dopustite mi da na početku ove propovijedi povežem ovo slavlje s onim što smo maloprije doživjeli u Koritima! Sveti Jeronim o sebi piše da se rodio u Stridonu koga su Goti uništili. On je otišao u bijeli svijet i umro u Betlehemu prije 1600 godina. A rekao bih da nam se ponovno vratio u Stridon, koga su uništili, ali mi ga vraćamo; vraćamo ga upravo svojim molitvama i nastojanjem da ga upoznamo i slijedimo. Zato sam s oduševljenjem doživio program održan prije ove Svete mise u mjestu Korita koja su isto tako bila uništena i to nekoliko puta, a sad se ljudi ponovo vraćaju... Vraćaju se čuvajući svoje korijenje. Prevažno je da znamo čuvati pamćenje i svoje korenje jer, na neki način, ova moderna tehnika i politika žele nam „oteti“ pamćenje, da zaboravimo svoje korijenje. A što najgore, ova globalizacija želi nam oduzeti identitet, da ne znamo tko smo i što smo. Zato je prevažno sačuvati to da znamo što smo i tko smo, gdje smo nikli. Napraviti ću usporedbu s Isusom koji je rođen u Betlehemu, ali umro je pod nazivom *Isus Nazarećanin* jer je Nazaret njegov zavičaj. I kamo god mi išli, uvijek ćemo nositi taj korijen gdje smo nikli; to će nas obilježavati. Mi smo živjeli u vremenu kad su nastojali politizacijom i na druge načine ogaditi nam naš rodni kraj, našu domovinu i naše ime. Ovakva događanja vraćaju nam ponos i svijest o našim korijenima.

Ne mislim puno govoriti o svetom Jeronimu jer ćete ovih dana moću čuti i pročitati puno zanimljivih stvari o njemu. Istaknut ću samo jednu njegovu posebno zanimljivu karakteristiku za koju mi se čini da nosi divnu poruku. Bio je žestoke naravi, britak na riječi, ali jak pokornik. Što nam to govori? Nema naravi s kojom se ne bi moglo postati svetac. Nemoj se ispričavati govoreći: ja sam takav po

naravi. Svaka narav je prikladna da čovjek postane svet. Tome nas sv. Jeronim na poseban način uči. Sjećam se kako u jednoj seriji beogradske televizije jedna psihologinja jednome kaže otprilike sljedeće: *Bre, ako si cepanica, ne moraš ostati celi život cepanica; teši se!* Tako i mi u svojim svakodnevnim brigama moramo shvatiti sljedeće: ako imamo neotesanih stvari, pa tešimo ih! Učinimo da rastemo u svetosti! To nas sv. Jeronim uči. Pojedini ga nisu voljeli jer je bio britak protiv zla, protiv krivovjerja, protiv nečega što je protiv Isusa Krista, ali bio je silan pokornik i poveo je za sobom cijelu ekipu pokornika. Tako često se citira njegova izjava: *Oprosti mi, Gospodine, jer sam Dalmatina!* Žestoke naravi, vatren, brz.. Svi mi poznajemo sebe. Reagiramo i onda kad ne treba. Ljudski je to, ali je zato i ljudski reći: Bože, oprosti mi! Nikad nemojmo braniti svoj grijeh; znajmo ga okajati, onako jeronimski: skrušeno, ponizno i pokornički!

Ono što danas od svetog Jeronima želimo posebno naučiti jest: zavoljeti riječ Božju. Riječ Božja je, zapravo, objavljena u osobi Isusa Krista. Isus Krist je ta Riječ Božja, utjelovljena Riječ Božja. On je progovorio na ljudski način i ljudima se prenosi ta riječ Božja. Sv. Jeronim je prevodio upravo tu riječ da ljudi razumiju ono što je Bog objavio. I mi smo odlučili u našoj Bosni i Hercegovini da ova godina, na poseban način, bude zamah da ljudi upoznaju, zavole, prihvate i žive riječ Božju onako kao što je to činio sv. Jeronim. Nećemo to moći onako znanstveno i učeno kao on, ali vjernički možemo. Kako vjernički? Kao Marija. Ona je prebivala u svome srcu sve što je doživjela.

Mi smo u zornoj molitvi molili da riječ Božja bude hrana. Govorim vrlo pastirski, pastoralno, a učenjacima ostavljam da oni učeno govore. Hrana. Slušamo liječnike koji nas savjetuju da hranu trebamo dobro sažvakati da bi bila korisna. To se ne odnosi samo na tjelesnu hranu nego to isto tako važi i za

riječ Božju. *Tko ima uši neka čuje* – ne samo ušima nego srcem. „Čuti srcem“ i „žvakati srcem“, „prebirati srcem“ da se ta Riječ Božja utjelovi u meni. Tada, na neki način, svjedočim Krista za koga sam se opredijelio. Zato bih bio radostan kad bi svaka obitelj ne samo nabavila Bibliju, Novi zavjet, nego shvatila: čitanje Svetog Pisma je molitva. Kao djeca na vjeronauku učili smo da je molitva razgovor s Bogom. Međutim, mi često ne znamo s Bogom razgovarati. Mi znamo samo Bogu govoriti pa, skoro bih rekao, koji puta i 'zapovijedati'. Ali Boga slušati, to nismo naučili. Čitati riječ Božju znači Boga slušati, to je molitva. I zato bih volio da svaka obitelj nauči moliti – ne samo Bogu govoriti, nego Boga slušati da se, čitajući riječ Božju, tješimo, hrabrimo i jačamo kako bi mogli naprijed hoditi i u nadi živjeti.

Ova Godina riječi Božje trebala bi na poseban način zahvatiti svaku obitelj i ne samo obitelj nego i svaku osobu. Papa Franjo često preporučuje da uzmemo i uvijek nosimo sa sobom makar i malu džepnu verziju Biblije ili Novog Zavjeta i čitamo ga kao što čitamo poruke u mobilnim telefonima. Otvorite Bibliju i pročitajte jer je riječ nadahnuće i poticaj da nas zahvati ono što je plemenito. Hrabrim svakoga od vas na poseban način: zavoli tu riječ Božju, nosi izdanje Biblije u džepu i češće je čitaj i istinski se hrani riječju Božjom i prebiri u srcu ono što ti Bog govori – i osobno i obiteljski. Volio bih kad bi se u našim župnim zajednicama sve više stvarale biblijske grupe koje bi, predvođene svećenikom, zajednički čitale Sveto Pismo i molile kako bi polako zaživjela u nama riječ Božja.

U Vjerovanju molimo: *I utjelovio se po Duhu Svetome*. Isus se treba utjeloviti u nama. Maloprije ste čuli Isusovu prisposobu o sijaču. Želim ovdje sve nas potaknuti da, ako želimo to doživjeti, učinimo nešto kako bi u sebi pripravili plodno tlo. Ako smo zatrpani mržnjom,

ohološću, sebičnošću..., neće ta riječ Božja doći do srca. Zato, svaki put kad posegnem za Svetim Pismom, prvo moram napraviti nutarnji prostor, pokajati se za svoje grijehе, oprostiti onima koje možda ne volim, koje mrzim, koje sam otpisao. Opraštajući stvaram prostor da riječ Božja uđe u moje srce. Dokle god se ja ne pokajem, dok ne praštam, nema mjesta za riječ Božju; trnje uguši to sjeme koje Bog posije. Zato je prevažno da naučimo kako pristupiti čitanju, slušanju, usvajanju i prihvatanju riječi Božje. Za to je potrebno stvoriti plodno tlo.

Kada nas stisne pojedina muka, a nema, skoro bih rekao, dana da nas neka muka ne stisne, nemojmo u sebi nositi gorčinu, nego povucimo se koju minutu, otvorimo Sveto Pismo, nadahnimo se riječi Božjom pa ćemo vidjeti da ćemo nakon toga i smirenije i blagoslovljenije komunicirati s ljudima. Ova Godina Božje Riječi treba na svoj način naučiti nas da poput Marije prebiremo u svom srcu to što pročitamo i čujemo te, u skladu s onom Isusovom: *Tko ima uši, neka čuje!* (Mt 13,44), čujemo tu Božju riječ uhom srca. Želim da ova Godina bude godina preobraženja, da jednostavno nas riječ Božja oplemenjuje; godina preobraženja u kojoj ćemo iz nje izići ljudskiji, kršćanskiji, dostojanstveniji, ponosniji na svoju vjeru. Nabijaju nam kompleks manje vrijednosti zato što smo kršćani, katolici. Kako se oduprijeti; kako ne dati maha tom strahu koji se nameće, nego pokušati živjeti taj dar Božji? Sveti Jeronime, izmoli nam tu ljubav prema Svetom Pismu kao što si je ti imao, da i mi zavolimo riječ Božju, Isusa. Čitajući riječ Božju usvajamo Isusa! A Isus je obećao: 'I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada' (Iv 11,26). S Isusom živjeti na ovoj zemlji znači biti spreman zakoračiti u vječnost. A to je najvažnije: da ne promašim život; da ovo zemaljsko, koliko god trajalo, s Isusom živim i da s Isusom zakoračim u život vječni. Amen!

Propovijed kardinala Puljića na susretu dijecezanskih svećenika VN-a

Sarajevo, 16. rujna 2020.

Draga braćo misnici!

Na ovom našem godišnjem susretu dijecezanskog klera, a u ozračju svih ovih trenutaka smjena i novih imenovanja i dolazaka. Dakle, želim progovoriti upravo iz srca, želim vam progovoriti nekako kao oporuku, jer jasno mi je - moj život polako ide kraju i moja služba ide kraju. Dokle će to biti, ne znam. Možda ćete zamjeriti ako progovorim iz srca, ali jedno što posebno nosim kao bolno, što nisam uspio ni s vama svim svećenicima iako s većinom jesam, a to je kako u našem kleru probuditi iskrenu ljubav prema svojoj mjesnoj Crkvi?

Reći ćete: „Pa volimo je, žrtvujemo se za nju!“ Nisu sve stvari jasne ni javne. Zašto ovo govorim? Govorim jer oni koji naslijede mene, bez vaše suradnje teško će se moći boriti sa svim izazovima života. Važna je vaša suradnja. U čemu će se sve pokazivati ta ljubav prema svojoj mjesnoj Crkvi? Mi Crkvu zovemo majka. A majku se voli. Za majku se brine. I ova mjesna Crkva koja proživljava svoja iskušenja treba ljubav svoje djece koji su se spremni za nju žrtvovati. Koji su spremni izgarati za nju! Zato na poseban način u ovoj svojoj besjedi želim uputiti na neke segmente koji pokazuju manjak te ljubavi. Mi smo svi slabi ljudi. Mi svi imamo u sebi slabosti i pogrešaka, a i lako uvrijedimo jedni druge. Ako volimo tu Crkvu, morat ćemo biti hrabri i praštati jedni drugima, jer bez zajedništva ta Crkva ne može preživjeti. A zajedništvo je kad kola vozimo u istom pravcu. Da ne budemo kao raštrkana djeca. I zato na poseban način od srca zahvaljujem onima koji su to shvatili i na tome području radili. A nikada ne mogu zamisliti da čovjek slavi misu ogorčen na subrata ili biskupa! Gdje je tu evanđelje?! Onda nismo vjerodostojni! Zato je prevažno bit vjerodostojan. Ako propovijedam tu ljubav, ako naviještam praštanje Božje, milosrđe Božje, onda to mora biti i na djelu u našoj sva-

kidašnjici. Normalno je da čovjek ima jedan svoj uži krug prijatelja s kojima će lakše surađivati, ali ne razumijem da u ime toga isključuje druge i što je najgore truje atmosferu zbog toga što ne podnosi drugoga. Jasno je, ovdje govorim općenito, ne pojedinačno, ali to što sam primijetio nekako nosim kao jednu bol na duši pri kraju svog mandata.

Drugo, što posebno želim ukazati u našoj mjesnoj Crkvi: Vi svi znate da mi živimo od Oltara i ako u životu uspijemo nešto skupiti, normalno je da to što sam od Oltara stekao Oltaru i ostavim. Strašno je sablažnjivo kada to ide laicima, i za njih, a Crkvi ništa. Ni za siromahe, ni za svoju bogosloviju, ni za sjemenište, ni za misije, ni za svećenički dom koji treba živjeti. Kakva je to svećenička svijest? Ne osuđujem nikoga, ali ne mogu razumjeti oporuku koja isključuje sve te stvari. I to je jedna nova bol koju nosim na kraju svog mandata. Ono što sam na Oltaru stekao Oltaru trebam ostaviti. To znači živjeti s tom Crkvom, osjećati s tom Crkvom. Ovdje ne bih iznosio detalje.

Sljedeće, ne znam odakle je nastala ta klima, ali stvorila se: „Vi tamo u centrali, mi tamo na njivi Božjoj“. Mi smo jedna Crkva, istina sa svim svojim manama, ali jedna Crkva. I ova Vrhbosanska, razapeta, ponižena, ali mi smo tu, unatoč svim kušnjama, u nama još treba biti te snage svjedočiti nadu, jer nije Crkva naša, ona je Božja, a mi smo Božji.

Nadalje, posebno oni koji su uza me, dobro znaju da sam svih ovih skoro trideset godina bio prosjak. Sve ovo što smo napravili, to smo isprosilili. Ova mjesna Crkva nema fondova. Sve što isprosimo, ugradimo. I zato ne mogu razumjeti odakle taj mentalitet „Tamo ima para“. I to kažu laicima, pogotovo našim vanjskim donatorima. Imaju oni para! Kakvo je to za mene bilo poniženje. Ne žalim što sam ponižen, neka me Bog odgaja. Ali mi je žao da ova mjesna Crkva nema iznutra snage, da ne dopušta takvim ogorčenjima da se uvuku u nju. Da

mana ima, ma uvijek će ih bit! Da slabosti ima, uvijek će ih bit! Stavimo Isusa na prvo mjesto! Neka Božja bude ona koja nas vodi.

Zato želim iskreno moliti da mi oprostite ono što sam ljudski pogriješio, jer nigdje nisam zlobe nosio, a slabosti jesam. Nitko ne može reći: "evo osvetio mi se", ničim; ali da mi se osvetilo, bilo je puno toga. Međutim praštam, jer sam služio ovoj Crkvi svim srcem, nisam žalio energije, jer ovu Crkvu iskreno volim. Crkvu katoličku, a onda i ovu Vrhbosansku.

Zato vas pozivam da ovaj naš sastanak izazove u nama ljubav zajedništva, ljubav sloge, ljubav spremnosti izgarati za tu mjesnu Crkvu. A onda, ono što posebno želim potaknuti, pokušajmo na terenu biti vjerodostojni. Vjerodostojni, da ono što naučavamo da to i živimo. Na poseban način potrebna je jedna kršćanska uljudnost. Kršćanska uljudnost u rječniku, u nošnji. Ne može biti da jedan svećenik u kratkim hlačama

dočeka vjernika na vratima, nit kolara ni ništa, a službeno. Gdje mu je ukus? Treba imati ukusa. Ako ja ne znam vrednovati sam sebe, kako će me drugi vrednovati?! I bilo da se radi i o rječniku i o nošnji, zašto se stidjeti svoga znaka, stidjeti biti prepoznatljiv. Ne treba to netko natjerati, to ružno. Uvredljivo je za dostojanstvo osobe da se nagoni, ali vas pozivam držimo do svog dostojanstva, do svoje službe, pa će nas i ljudi više vrednovati i cijeniti.

Nemojte zamjeriti, ali sam ovo morao reći jer nosim u sebi bolne stvari koje primjećujem na terenu, a i neki koji sa mnom surađuju također su upoznati s time. Zato skrušeno danas molim: „Bože učini naša srca po svome srcu. Posveti nas kako bi ova mjesna Crkva koja proživljava jednu kušnju hrabro ispila kalež muke i vjerna ostala do kraja života.“

Amen.

PRILOZI

Popis sjemeništara u školskoj 2020./2021.

1. Petar Kolak, maturant, iz župe Skopaljska Gračanica
2. Mario Anđelić, II. razred, iz župe Prozor
3. Vlado Čališ, II. razred, iz župe Prozor
4. Kazimir Juričić, II. razred, iz župe Uzdol
5. Marin Stojanović, II. razred iz župe Uzdol

Bogoslovi u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu ak. godine 2020./2021.

PRILOZI

	Ime	Prezime	Nad/biskupija	Župa	Tečaj	Datum rođenja
1.	Zvonimir	Bešker	VN	Rama-Šćit	I.	25.03.2002.
2.	Tomislav	Čarapina	MO – DU	Bijelo Polje	I.	31.05.2001.
3.	Stipe	Gabrić	MO – DU	Kruševo	I.	04.09.2001.
4.	Zoran	Miličević	VN	Rankovići	I.	28.06.1996.
5.	Marko	Pavlović	MO – DU	Blagaj-Buna	I.	26.01.2002.
6.	Stjepan	Puljić	TR	Rotimlja	I.	05.12.2001.
7.	Marin	Petrović	VN	Presv. Srce Isusovo, Prozor	II.	28.08.2000.
8.	Andrej	Džajić	MO – DU	Sv. Ante Padovanski, Humac	III.	01.10.1999.
9.	Antonio	Jurić	VN	Sv. Ivan Krstitelj, Kupres	III.	22.07.1999.
10.	Marko	Ljubić	VN	Sv. Ivan Krstitelj, Uzdol	III.	28.10.1999.
11.	Gabrijel	Pavlović	TR - MR	Sv. Petar i Pavao, Rotimlja	III.	27.08.1999.
12.	Leo	Vidović	BL	Svi Sveti, Livno	III.	24.01.2000.
13.	Darko	Endrich	VN	Uzvišenje sv. Križa, Retfala	IV.	29. 11. 1995.
14.	Stefan	Kukrić	VN	Uznesenje BDM, Kreševo	IV.	06. 09. 1998.
15.	Josip	Papak	VN	Presv. Srce Isusovo, Prozor	V.	03. 10. 1997.
16.	Ivan	Popović	VN	Sv. Josip, Zenica	V.	03. 08. 1997.
17.	Domagoj	Matijević	VN	Marija Pomoćnica kršć., Glogarica	VI.	19. 02. 1997.
18.	Ivan	Matijević	VN	Marija Pomoćnica kršć., Glogarica	VI.	19. 02. 1997.
19.	Ivan	Mijać	VN	Sv. Josip, Zenica	VI.	08. 10. 1996.

Napomena: Josip Marković, župa Lug-Brankovići, zbog školskih razloga je na početku ak.g. 2019./2020. prešao studirati na Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, sa smještajem u dominikanskom samostanu u Zagrebu.

Nadbiskupijsko misijsko međunarodno sjemenište „Redemptoris mater“

Akadska godina 2020. / 2021.
Sarajevo, 03. XII. 2020.

Popis bogoslova

Ime i Prezime	Kandidat za nadbiskupiju
Tečaj prvi (1) (Prva godina na KBF-u)	
1. MARKOVIĆ Antonio	(VB)
Tečaj drugi (2) (Druga godina na KBF-u)	
2. NAVARRO LOPEZ Israel Jacob	(VB)
3. PENZAR Bruno	(VB)
Tečaj treći (3) (Treća godina na KBF-u)	
4. BARKOVIĆ Augustin	(VB)
Tečaj četvrti (4) (Četvrta godina na KBF-u)	
5. PETRIĆ Miroslav	(VB)
Tečaj peti (5) (Peta godina na KBF-u)	
6. TUNJIĆ Marko	(VB)
Završili su sve ispite na KBF-u u godini 2019./2020.	
7. ANDRADE IBARRA Nilson	(VB) Ove godine vrši itineranciju – misijsku praksu
8. BOTICA Mislav Anton	(VB) Ove godine vrši itineranciju – misijsku praksu
Diplomirali na KBF-u u godini 2019.	
9. ARELLANO Juan Ignacio	(VB) Ove godine vrši itineranciju – misijsku praksu
10. GAZQUEZ Jesus Antonio	(VB) Ove godine vrši itineranciju – misijsku praksu
Diplomirali na KBF-u u godini 2018.	
11. MUSTAFI Dino	(VB) Ove godine vrši itineranciju – misijsku praksu
12. DOS SANTOS Paulo Henrique	(VB) Ove godine vrši itineranciju – misijsku praksu

Smjernice za slavljenje svetkovine Božića u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

PRILOZI

Vrhbosanska nadbiskupija objavila je 4. prosinca smjernice za slavljenje svetkovine Božića uslijed pandemije koronavirusa koje se odnose na: velike ispovijedi, božićni blagoslov obitelji te sv. mise na samu svetkovinu.

Draga braćo župnici i upravitelji župa!
Draga braćo i sestre!

Pandemija koronavirusa već nekoliko mjeseci pred nas stavlja razne izazove za redovito i svakodnevno pastoralno djelovanje i vjernička okupljanja, pa tako i u ovom svetom vremenu došašća i pripreve za slavljenje svetkovine Božića. K tome, zbog različitosti epidemioloških mjera i preporuka nadležnih vlasti nije uvijek lako donijeti odredbe koje su jednako primjenjive na području cijele Vrhbosanske nadbiskupije. Stoga, smjernice koje ovdje donosimo znak su naše pastirske skrbi za povjerene nam vjernike, i ujedno poziv na načelo razboritog i savjesnog pastoralnog djelovanja svih župnika i upravitelja župa. U ovim okolnostima, načelo traži da se svaki župnik dodatno savjetuje sa svojim župnim pastoralnim vijećem kako bi se našla najprikladnija rješenja za prilagodbu smjernica konkretnim okolnostima, a nadalje epidemiološkoj situaciji.

1. Pohod bolesnika u vrijeme došašća. Pohod bolesnika, koji uključuje ispovijed i pričest, pa i bolesničko pomazanje, sastavni je dio njihove duhovne pripreve za slavljenje Božića za koju ih ne treba zakidati. Pohod se može obaviti tijekom cijelog vremena došašća, uz prethodni dogovor s obitelji ili s bolesnicima, uz poštivanje svih epidemioloških mjera i preporuka, i bez nepotrebnog zadržavanja.

2. Zajedničke ispovijedi po župama i Mise zornice. U ovim izvanrednim okolnostima od župnika se traži veća osobna pastoralna zauzetost oko duhovne pripreve vjernika za slavljenje Božića, koja uključuje i ispovijed. U župama koje imaju manje vjernika, župnik

može ponuditi mogućnost za ispovijed bilo prije Mise zornice, bilo u određene dane tjedna, o čemu će vjernike pravovremeno i prikladno obavijestiti. Mise zornice neka se slave uz poštivanje odredaba nadležnih vlasti o okupljanjima. U mnogoljudnijim župama, osim prije mise zornice, ispovijed se može organizirati u više dana i termina u župnoj crkvi, kao i u filijalnoj crkvi ili crkvama, tamo gdje postoji više njih. Treba, dakle, nastojati izbjegavati uobičajene zajedničke ispovijedi po župama, a tamo gdje to nije moguće, neka se, uz poštivanje propisa nadležnih vlasti o okupljanjima, ponudi više termina za manje skupine vjernika, koje mogu biti podijeljene po gradskim četvrtima ili selima. U svakoj od navedenih mogućnosti treba strogo održavati naše prethodne odredbe o mjestu i načinu ispovijedanja, koje su još uvijek na snazi.

3. Slavljenje mise polnoćke. Jasno je da se misa polnoćka ne može organizirati kao prošlih godina, nego u skladu s odlukama nadležnih vlasti o ograničenom broju sudionika na javnim okupljanjima, a samim time i na misnim slavljenjima, i o mogućem ograničenom kretanju koje će eventualno biti na snazi u božićne dane. Stoga je razborito i potrebno uobičajeni termin mise polnoćke pomaknuti za svima prihvatljivo vrijeme, dok se u župama koje imaju više vjernika može imati više misnih slavlja i na više mjesta, posebno u filijalnim crkvama. To isto vrijedi i za misna slavlja na Božić, kada župnik može slaviti tri mise. Ujedno, vjernike se može pozvati da zapovijedi sudjelovanja u svetoj misi u ovim svetim danima udovolje bilo na Badnjak bilo na dan Božića.

4. Blagoslov obitelji. Zbog različitosti jačine pandemije od županije do županije, pa čak od mjesta do mjesta, pozivamo da se

blagoslov obitelji ne planira niti obavlja bez prethodnog dogovora s članovima župnog pastoralnog i ekonomskog vijeća. U formuliranju najprikladnijeg rješenja možete se također voditi prema ovim mogućnostima:

- odgoditi blagoslov do povoljnije epidemiološke situacije;

- ne držati se uobičajenih dosadašnjih termina, od Božića do Bogojavljenja ili do Krštenja Gospodinova, nego pohod obaviti u dužem vremenskom razdoblju dnevno posjećujući manji broj obitelji;

- pozvati vjernike da se prijave za pohod i blagoslov i ako je potrebno obaviti ih na način kako najbolje odgovara obitelji;

- pohod i blagoslov obaviti s obiteljima ispred kuća i stambenih jedinica.

Posebno naglašavamo da kod obavljanja pohoda i blagoslova treba voditi računa o tome da ne naškodimo ni svome zdravlju niti zdravlju vjernika; stoga, treba poštivati epidemiološke mjere, izbjegavati nepotrebna zadržavanja i kontakte, i po mogućnosti obavljati blagoslove bez pratitelja. Ujedno, obitelji treba podsjećati da vas pravovremeno obavijeste o pojavku simptoma bolesti koronavirusa kako biste pohod i blagoslov mogli odgoditi za neko drugo vrijeme.

*Mons. dr Tomo Vukšić,
nadbiskup koadjutor*

5. Druge odredbe. Zbog trenutne situacije i donesenih mjera i preporuka, treba se odgovorno ponašati u svakodnevnom pastoralnom djelovanju, izbjegavati duge propovijedi, pobožnosti koje nisu sastavni dio mise i preduge župne oglase. A vjernike također treba pozivati na odgovorno pridržavanje epidemioloških mjera u svim slavljinama i okupljanjima.

Kao što su biskupi u BiH pozvali prilikom donošenja prvih uputa i odredbi, tako i mi sada kao vaši pastiri potičemo na pojačanu osobnu i obiteljsku molitvu i na stavljanje pouzdanja u ruke milosrdnog i dragog Boga, koji nam u Djetetu Isusu dolazi u susret da nas oslobodi od svih duhovnih i tjelesnih poteškoća i zala. A vas, dragi svećenici, pozivamo na još već međusobnu solidarnost i suradnju te na dodatnu žrtvu u korist svih onih čije je spasenje povjereno i vašoj pastoralnoj brizi. Na tome vam iskreno zahvaljujemo!

Na sve svećenike, redovnike, redovnice, vjernike laike i ljude dobre volje zazivamo Božji blagoslov i stavljamo vas pod moćni zagovor Blažene Djevice Marije. *Majko nade, moli za nas!*

Zahvalni za sve vaše molitve i brigu, pozdravljamo vas iz Opće bolnice u Sarajevu s liječenja od koronavirusa.

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Dan sarajevskog Katoličkog bogoslovnog fakulteta

BILJEŽIMO

U ponedjeljak, 19. listopada, euharistijskim slavljem, tijekom kojega je bio i Zaziv Duha Svetoga za početak nove akademske godine, i svečanom akademijom, Katolički bogoslovni fakultet Univerziteta u Sarajevu proslavio je svoj dan – blagdan Sv. Luke, koji je bio u nedjelju 18. listopada.

Sv. misu u sjemenišnoj crkvi Sv. Ćirila i Metoda predvodio je veliki kancelar ove visokoškolske ustanove vrhbosanski nadbiskup metropolita **Vinko kard. Puljić** u zajedništvu s dekanom KBF-a **dr. preč. Darkom Tomaševićem**, rektorom Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa **dr. preč. Zdenkom Spajićem** i nekolicinom svećenika.

Studij je formacija ljudskosti

Na početku je nazočne pozdravio dekan Tomašević, a potom i kardinal Puljić. Nakon naviještenoga Evanđelja, vrhbosanski nadbiskup uputio je prigodnu propovijed istaknuvši kako je potrebno moliti i zagovor Sv. Luke ali i učiti od njega. „Ova institucija ima svoju prvotnu svrhu – formaciju budućih svećenika, ali i budućih vjeroučitelja, dakle ljudi koji će imati u središtu svoga zvanja i poslanja Isusa Uskrsloga (...) Danas trebamo učiti od Sv. Luke – on je pokazao interes upoznati Isusa – nije ga poznavao, tek ga je posredno upoznao. Tako i mi: izravno ga ne poznajemo, ali posredno upoznajemo ga (...) Zato svi naši profesori i svi djelatnici na fakultetu dok naviještaju trebaju svjedočiti – tada ćemo biti uvjerljivi“, naglasio je kardinal.

Dodao je kako je Sv. Luka probudio „glad za Isusom“. „To je zapravo studij: imati apetit za Isusom Kristom. Upoznati Njega, Njegovu riječ i u ovoj godinu koju smo proglasili Godinom Božje riječi valjalo bi ozbiljno shvatiti da je to dar. Riječ Božja je nama dar – u njoj Isusa primamo (...) Uz znanje je prevažno izgrađivati i uvjerenje – ono iz čega ću živjeti, iz čega ću govoriti, iz čega ću svjedočiti. Studij je proces formacije, ne samo stjecanje znanja, nego formacije ljudskosti, vjere, uvjerenja (...) Neka u nama bude interes

za Isusom Kristom – središte ovog studija je Isus Krist, Njegova Crkva, Njegova riječ“, poručio je među ostalim nadbiskup Vinko.

Na kraju sv. mise, koju je skladnim pjevanjem animirao Zbog bogoslova Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa **Stjepan Hadrović** pod ravnanjem **vlč. Marka Stanušića**, uslijedio je Zaziv Duha Svetoga za početak nove akademske godine.

Svečani akademski čin

Nakon mise, u dvorani *Pavla VI.* upriličen je svečani akademski čin kojega je moderirao bogoslov **Josip Papak**, a program je započeo pjevanjem studentske himne *Gaudemaus igitur*, koju je predvodio bariton **Dragan Pavlović** uz klavirsku pratnju **Danijela Žontara**.

Nazočnima se potom obratio dekan Tomašević koji je pozdravio posebice kard. Puljića, kolege iz akademske zajednice, dekane: **Zuhdiju Hasanovića** s Fakulteta islamskih nauka, **fra Danimira Pezera** s Franjevačke teologije, predstojnika Teološko-katehetskog instituta u Mostaru **don Marka Šutala**, prodekanicu za nastavu i studente KBF-a u Đakovu **dr. Suzanu Vuletić**, te druge okupljene profesore i goste.

Kako običava, potom je ukratko predstavio aktivnosti i rad ove visokoškolske ustanove u posljednjoj godini dana, zahvalivši svim dobročiniteljima, te se s posebnom zahvalnošću prisjetio nekadašnjih profesora sarajevskog KBF-a koji su preminuli: **dr. Vikice Vujice** i **don Nike Luburića**.

Potom se nazočnima kratko obratio veliki kancelar KBF-a nadbiskup Puljić, čestitavši djelatnicima i studentima njihov dan.

Uslijedilo je prigodno predavanje **dr. vlč. Josipa Kneževića** na temu *Stridon – Mjesto rođenja Sv. Jeronima*.

Sedamnaest novih magistara

Poslije izlaganja i glazbene točke započela je promocija novih magistara teologije – jedne od najbrojnijih generacija. Tako je tijekom protekle godine na sarajevskom Katoličkom

bogoslovnom fakultetu 17 studenta uspješno završilo integrirani filozofsko-teološki studij te su stekli naziv magistar (master) teologije: **Josip Antukić, Juan Ignacio Arellano, Marin Babić, Sanja Bakula, Tomislav Barišić, Ivica Blažević, Nikolina Cvitanović, Vedran Ćosić, Josip Dedić, Blaženko Duvančić, Jesus Antonio Gasquez Hernandez, Sandro Jurešić, Jadranko Kurt, Marijana Matošević, Josipa Miler, Nikola Pavlović i Marcel Tunjić.**

Od njih ukupno 17, 12 je primilo diplome iz ruku dekana Tomaševića, dok su ostali bili opravdano odsutni.

Dodijeljene su i nagrade – velikog kancelara i dekana: Nagradu velikog kancelara dobio je **Josip Dedić** kao student koji je ostvario najbolji uspjeh u cjelokupnom studiju, s ocjenom 9,77; a Dekanova nagrada dodijeljena je najuspješnijem studentu u protekloj akademskoj godini **Ivanu Matijeviću** za prosjek od 9,58.

Povelje zahvalnosti kardinal je uručio umirovljenim profesorima: **don Anti Pavloviću** i **mons. Tomi Kneževiću** – opravdano odsutnima, te Posebno priznanje za nastavni rad vlč. Marku Stanušiću.

J.P., KT, nedjelja.ba

Kardinal Puljić za svećenika zaredio Josipa Dedića

BILJEŽIMO

U srijedu, 28. listopada 2020. u sarajevskoj katedrali Srca Isusova pod svetom misom, nadbiskup metropolit vrhbosanski Vinko kard. Puljić za svećenika je zaredio đakona vlč. Josipa Dedića.

U koncelebraciji s nadbiskupom Puljićem bilo je 30-ak svećenika, a na misi je sudjelovala bogoslovska zajednica, rodbina ređenika i ostali vjerujući puk.

Nakon što je kandidat predstavljen, a kršćanski puk izrazio zahvalnost Bogu za taj čin, vrhbosanski je nadbiskup uputio prigodnu homiliju. Na početku koje je istaknuo kako želi, na blagdan Svetih apostola Šimuna i Jude, da svi mi kršćani budemo svjesni svoga identiteta i da imamo hrabrosti svakodnevno klesati svoju narav, izgrađujući taj identitet u vremenu kada se to nerijetko i gubi. obraćajući se ređeniku, kardinal Vinko naglasio je kako mu je dužnost izgrađivati zajednicu u svetome redu, ali i naviještati Riječ Božju. "Neka ona zato izlazi iz tvoga srca, iz tvoje duše", kazao je propovjednik nastavljajući: "Bog ti je dao kao svećeniku najveću dužnost, skrb o ljudskim dušama i oprost grijeha. A druga dužnost koju ti je dao je euharistija - najsvetiji čin na svijetu. Moramo svakodnevno biti svjesni toga što nam je Boga podario, to govorim tebi ali i svima nama. (...) Ti si zaređen da donosiš blagoslov. Ti si blagoslov! Narod od tebe očekuje da zračiš Kristov blagoslov", zaključio je vrhbosanski nadbiskup, napominjući da vlč. Josip danas slavi rođendan te kazao kako je to prilika zahvaliti Bogu na daru života.

Nakon homilije uslijedio je sam obred ređenja tijekom kojeg su ređenik obećao

cijeloga života vršiti službu svećeništva, obavljati službu riječi u propovijedanju evanđelja i izlaganju katoličke vjere, pobožno i vjerno slaviti otajstva prema predaji Crkve te se posvećivati Bogu za spasenje ljudi. Dok su svi u katedrali pjevali litanijske prošnje, ređenik je ležao prostrt na tlu. Zatim je uslijedio najvažniji čin ređenja kada je kardinal Puljić položio ruke na glavu ređenika moleći u tišini.

Zbog aktualne pandemije *koronavirusa* drugi svećenici nisu polagali ruku na glavu ređenika kao znak zajedništva. Pošto je izmolio molitvu ređenja, kardinal Puljić pomazao je svetim uljem dlanove ređenika i predao mu hostije i kalež te stiskom ruke dao znak mira. Potom je uslijedila euharistijska služba, a novozaređeni svećenik zauzeo je mjesto za oltarom pokraj kardinala Puljića na slavlju svoje prve svete mise.

Na kraju svete mise kardinal Puljić podijelio je novom svećeniku svjedodžbu o ređenju te zahvalio Bogu nad ovome daru, jer je, kazao je, svaki novi svećenik dar Crkvi. Prije nego što je kardinal Puljić blagoslovio sve nazočne, vlč. Josip svima je podijelilo svoj mladomisnički blagoslov.

Novi svećenik

Josip Dedić sin je **Ante i Jele r. Petrović**, rođen 28. listopada 1996. u Livnu. Dolazi iz župe Presvetog Srca Isusova u Prozoru, gdje je također kršten i krizman. Gimnaziju je završio u KŠC-u Travnik, a filozofsko-teološki studij na KBF-u Univerziteta u Sarajevu. Primio je sve službe i ispunio sve potrebne uvjete.

XIX. Molitveni dan za Domovinu na Bobovcu

Devetnaesti Molitveni dan za Domovinu Vrhbosanske nadbiskupije i 17. hodočašće na Bobovac katolika pripadnika Ministarstva obrane, Oružanih snaga BiH i redarstvenih snaga upriličeno je, 24. listopada, u skladu s epidemiološkim mjerama, na ostacima drevnog grada Bobovca.

Prema tradiciji, Molitveni dan za Domovinu započeo je okupljanjem hodočasnika kod rijeke Bukovice podno Bobovca nakon čega je formirana procesija na čijem čelu su bili vojnici s barjacima Vatikana, BiH, hrvatskog naroda te hrvatske komponente Oružanih snaga BiH.

Uz molitvu zajedno su krenuli ka ostacima nekoliko kilometara udaljene utvrde. Ove godine, zbog novonastale situacije s epidemijom *koronavirusa* izostao je masovniji dolazak vjernika.

Danas je potrebno odgovorno ponašanje

Svečano euharistijsko slavlje na Bobovcu predvodio je vrhbosanski nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH **mons. Tomo Vukšić** u zajedništvu vrhbosanskog nadbiskupa metropolite **Vinka kard. Puljića** te uz koncelebraciju 20-ak svećenika među kojima su bili i vojni kapelani te župnici okolnih vjerskih zajednica.

Prije početka mise pozdrave nazočnima, posebice kardinalu, nadbiskupu koadjutoru te svećenicima kao i predstavnicima društvenopolitičkog života te oružanih i redarstvenih snaga uputio je generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije **mons. Slađan Ćosić**.

Nadbiskup Vukšić je u svome obraćanju istaknuo da postoje brojne potrebe i razlozi za koje bi se u BiH danas trebalo moliti, ali u sadašnjoj epidemiološkoj situaciji najvažnije je moliti za zdravlje te je zato uzeo prigodni misni obrazac.

„Ne ubij' se ne odnosi samo na one najgrublje oblike prekidanja tuđih, ili svoga života nego na svaki oblik ugrožavanja ljudskoga života koji, ne daj Bože, može završiti prijevremenom smrću drugoga“, rekao je nadbiskup koadjutor potičući nazočne da svi budu odgovorni prema sebi i drugima. Potom je zazvao da „Gospod odstrani iz naših života sve ono što nas udaljava od ljudi i od Njega, svaki

oblika zla, grijeha, izdaja i svega onoga čime se ne ponosimo“.

Tijekom mise molitvu vjernika pročitali su pripadnici Oružanih snaga i policije.

Upoznati Bobovac iz vremena kraljeva

Na početku propovijedi kardinal je istaknuo kako „kiša koja pada kao da nas želi podsjetiti da smo pošćropljeni, kršćeni i kao kršćani dolazimo na Bobovac moliti se“.

Nadalje je napomenuo kako ga je posebice dirnula naslovnica novog broja *Katoličkog tjednika* na kojoj piše „Za domovinu treba imat' dušu“ te naglasio kako smo ovdje došli s dušom moliti.

„To je *Katolički tjednik* za ovu nedjelju u kojemu se donosi razgovor s povjesničarom **prof. Valentom** koji ukazuje da Bobovac treba upoznati iz onog vremena kada je bio kraljevski grad i središte srednjovjekovne Bosne. Udajom **Katarine Kosače**, rodom od Blagaja, za **Stjepana Tomaša Kotromanića** posebice se povezuje Hercegovina i Bosna“, rekao je kard. Puljić progovorivši potom o porijeklu kraljice Katarine i titulama njezine obitelji iz kojeg je Hercegovina dobila ima.

Napomenuo je da su Stjepan i kraljica Katarina imali dvoje djece: **Sigismunda** (Žigmunda) i **Katarinu** te dodao da je kraljevski par stolovao na Bobovcu.

Govorivši o životnom putu (pret)posljednje kraljice istaknuo je kako je ona gradila crkve i kapelice diljem Bosne, između ostalih: Sv. Katarine u Jajcu; Presveto Trojstvo u Vrilima, današnjim Otinovcima kod Kupresa; samostansku crkvu Sv. Kate u Kreševu; kod Fojnice u Kozogradu kapelu; crkvu Sv. Marije u Grebenu, Krupa na Vrbasu; crkvu Sv. Marije u Vrbanjcima kod Kotorvaroša.

Potom je progovorio o vremenu nakon osmanskog osvajanja Bosne kad se kraljica sklonila kod Fojnice, pa na Kupres, onda preko Konjica do Stona i u Dubrovnik, koji joj je morao

otkazati dobrodošlicu te je završila u Rimu gdje je radila na oslobođenju djece i domovine.

Nadalje je pročitao emotivno pismo kraljice Katarine upućeno njezinoj djeci koju su osmanlije odveli iz Bosne te ih ona nikad više nije vidjela.

„Sve sam ovo govorio da bismo barem djelić svoje prošlosti upoznali. Stara besjeda kaže da tko ne zna cijeniti svoju prošlost ne zna graditi sadašnjost ni izgrađivati budućnost“, rekao je kardinal i ponovio kako se ne smijemo predavati dnevnoj politici koja prekraja prošlost za interese sadašnjosti.

„Zahvaljujem ljudima od struke koji se ne boje istraživati i opisivati istinitu našu povijest i ne dati se manipulirati dnevnom politikom, jer čuvajući prošlost postajemo svjesni sebe i svoga identiteta. To nije za huškanje nego za mir koji počiva na istini i pravdi“, rekao je nadbiskup Puljić ponavljajući riječi profesora povijesti iz *Katoličkoga tjednika* koji se zapitao „što je čovjek bez imena bez korijena bez vjere?“

„Na ovom kraljevskom gradu stojimo, na jednom od vrela naše povijesti. Ovdje smo došli upoznati našu prošlost, moliti za umrle te otići ponosni jer još smo živi na našim korijenjima, iako nam uporno žele ogaditi ovu grudnu i grobove naših predaka“, rekao je na kraju kardinal i istaknuo kako se ovim zavjetom na Bobovcu želi pokazati da smo ostali vjerni krsnom zavjetu i vjeri otaca.

Na kraju mise okupljeni su zajedno izmolili Molitvu za Sinodu Vrhbosanske nadbiskupije i Molitvu za Domovinu.

Euharistiju je animirao pjevanjem i sviranjem zbog bogoslova Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa *Redemptoris Mater* iz Vogošće.

Tradicija se nastavlja

Misno slavlje uživo su prenosili Hrvatski radio *Bobovac*, *Radio Marija* BiH i Radio *Hercegovina*.

Po završetku molitvenoga pohoda za sve sudionike bio je pripremljen i podijeljen vjonički grah.

Inače, Molitveni pohod Bobovcu pokrenuo je kardinal Puljić u znak sjećanja na dan smrti bosanske **kraljice Katarine Kosače** 25. listopada 1478., s ciljem ujedinjenja u molitvi za osobne potrebe, za vlastiti narod i domovinu Bosnu i Hercegovinu, ali i za sve ljude i narode koji u njoj žive. Hodočašće na Bobovac se upriličuje u subotu najbližu tome nadnevku.

Za razliku od prethodnih godina ove je godine iz poznatih epidemioloških razloga nazočilo osjetno manje hodočasnika, ali je lijepo što se tradicija nije prekinula te se može konstatirati kako je Molitveni dan za Domovinu na Bobovcu istinski zaživio.

(*nedjelja.ba*)

Đakonsko ređenje u sarajevskoj katedrali Presvetog Srca Isusova

Prve nedjelje došašća, 29. studenog u sarajevskoj katedrali Presvetog Srca Isusova vrhbosanski nadbiskup metropolita Vinko kard. Puljić zaredio je za đakone tri kandidata za Vrhbosansku nadbiskupiju i jednog za Hrvatsku dominikansku provinciju.

U koncelebraciji s nadbiskupom bio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Blažene Djevice Marije **fr. Slavko Slišković** i još 30-ak svećenika.

Na početku misnog slavlja nadbiskup Puljić pozdravio je suslavitelje, rodbinu ređenika, župnike i župljane iz župa iz kojih su iznikli novi đakoni, okupljene vjernike te sve one koji su misu pratili putem radio valova *Radija Marije BiH*.

Nakon što su kandidati predstavljeni za red đakonata, a kršćanski puk izrazio zahvalnost Bogu za taj čin, kard. Vinko uputio je prigodnu homiliju, u kojoj je želio povezati ovaj važni događaj sa slavljem Prve nedjelje došašća. „Na početku mise rekao sam, počinjemo jedno divno razdoblje koje zovemo došašće, idemo u susret Gospodinu, Njegovu rođenju. I danas ovo ređenje ima svoju simboliku i značenje – i ovo je hod u susret Gospodinu“, kazao je kard. Puljić i u nastavku dodao kako na poseban način u ovoj godini Riječi Božje poziva sve da češće i temeljitije prebiru u svome srcu Božju riječ. „Ako je ikoje vrijeme, ovo vrijeme došašća je prilika da doživimo i prepoznamo tu Božju naklonost, tu milost i mir koju apostol želi svojim vjernicima“, naglasio je vrhbosanski nadbiskup i podsjetio kako je to prilika da vjernici dožive i prepoznaju Božju naklonost i sačuvaju pouzdanje.

U nastavku propovijedi tumačio je kako Bog daje mir te da su svi ljudi na svoj način službenici u Božjem imanju. „Ne znamo kad će On doći. Svaki čast treba biti spreman, budan. E tu se često puta prevarimo s onom rečenicom ‘ima još vremena, još je rano, kasnije’. Ima ona poslovice narodna ‘Ako pođeš putem kasnije, stići ćeš na mjesto koje se zove nikada’ – zato je prevažno ovu poruku došašća shvatiti, bdjeti, biti spreman, biti raspoloživ da možemo s Gospodinom

surađivati u ovom vremenu u ovom prostoru“, kazao je kard. Vinko.

U drugom dijelu propovijedi objasnio je kako zvanje nije privilegija nego dar. „Bog daruje čovjeku uputstvo, a onda Crkva prihvaća i ovu četvoricu koji su danas kandidati za đakonat. Crkva prihvaća kao dar Božji, da se oni daruju Crkvi na raspolaganje. U prvom redu služiti Gospodinu, služiti oltaru“, istaknuo je vrhbosanski nadbiskup Puljić i dodao kako je riječ služiti postala strana jer danas svi žele gospodariti, imati, trošiti. „Vi danas počinjete jedan poseban ispit, ovim ređenjem – ispit vaše vjere, vaše opredijeljenosti za Isusa. Ispit vaše ljubavi za Crkvu, ispit vaše vjernosti, zato ta riječ koju ste danas rekli Isusu, ona će biti jaka ako ju budete hranili Riječju Božjom, ako budete revno molili molitve Crkve jer vi znate da danas preuzimate obavezu da Crkva na vaša usta moli, časno. Vi ćete zapravo moleći za Crkvu u crkvi sebe jačati da budete vjerni Gospodinu, ali ćete morati uvijek itekako premišljati da ne izgubite osjećaj svetoga u ovom vremenu relativizma kada se zapravo ništa ne cijeni. Rekao je jedan pisac zgodno: ‘Bojim se živjeti s ljudima kojima ništa nije sveto.’ (...) Nikad ne izgubite osjećaj svetoga“, kazao je Vinko kard. Puljić i na kraju propovijedi podcrtao kako, iako se vrlo lako zaboravlja, oni ne polažu obećanje jednom smrtniku nego nasljedniku apostola.

Poslije propovijedi kandidati za ređenje izrazili su spremnost prihvatiti posvećeno beženstvo, obdržavati bogoslužje časova te poštovanje i poslušnost dijecezanskom biskupu i zakonitom redovničkom poglavaru.

Kard. Puljić polaganjem ruku i posvetnom molitvom kandidatima je podijelio sakrament svetoga reda đakonata. Potom su novozaređeni đakoni, uz pomoć svojih župnika, obukli

službenu liturgijsku odjeću te na kraju obreda primili evanđelistar iz nadbiskupovih ruku, i s njim izmijenili cjelov mira (u skladu s epidemiološkim mjerama), a zatim pristupili služenju kod oltara.

Ovim ređenjem prihvatili su, kako im je to povjerila mjerodavna vlast, zadaće đakona: svečano podjeljivati krštenje, čuvati i dijeliti euharistiju, u ime Crkve prisustvovati ženidbi i blagoslivljati, nositi popudbinu umirućima, čitati vjernicima Sveto pismo, poučavati i poticati narod, predsjedati vjerničkom

bogoslužju i molitvi, dijeliti sakramentale, predsjedati obredom sprovoda i pokopa.

Za đakone su zaređeni: **Domagoj Matijević** (župa Marije Pomoćnice kršćana Globarica), **Ivan Matijević** (župa Marije Pomoćnice kršćana Globarica), **Ivan Mijać** (župa Sv. Josipa u Zenici) i **Saša Stjepan Bukvić** (Subotica).

Misu, nakon koje je bilo upriličeno zajedničko fotografiranje s nadbiskupom i provincijalom, skladnim pjevanjem je uvećao zbor.

Novi đakoni

Domagoj Matijević, sin **Ante** i **Judite** rođ. **Lučić**, rođen je 19. veljače 1997. u Žepču. Dolazi iz župe Marije Pomoćnice kršćana u Globarici, gdje je i kršten 29. travnja 1997. te krizman 11. lipnja 2011. Sjemenište i gimnaziju je završio u Katoličkom školskom centru u Travniku, a filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Primio je sve službe i ispunio sve potrebne uvjete.

Ivan Matijević, sin **Pere** i **Snježane** rođ. **Lovrić**, rođen je 19. veljače 1997. u Žepču. Dolazi iz župe Marije Pomoćnice kršćana u Globarici, gdje je i kršten 29. travnja 1997. te krizman 11. lipnja 2011. Sjemenište i gimnaziju je završio u KŠC-u Travnik, a filozofsko-teološki studij na KBF-u Univerziteta u Sarajevu. Primio je sve službe i ispunio sve potrebne uvjete.

Ivan Mijać, sin **Zorana** i **Violete** rođ. **Lovrić**, rođen je 8. listopada 1996. u Zenici. Dolazi iz župe Sv. Josipa u Zenici, gdje je kršten 30. studenog 1996. te krizman 29. svibnja 2011. Sjemenište i gimnaziju je završio u KŠC-u Travnik, a filozofsko-teološki studij na KBF-u Univerziteta u Sarajevu. Primio je sve službe i ispunio sve potrebne uvjete.

Saša Stjepan Bukvić, rođen je 26. listopada 1973. u Subotici. Kršten je u župi Presvetog Srca Isusova u Tavankutu, a krizman u župi Sv. Marka u Žedniku. Osnovnu školu i srednju Kemijsko-tehnološku školu završio je u Subotici. Nakon mature diplomirao je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Novome Sadu, a zatim i na Filozofsko-teološkom Institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Prve zavjete u Redu propovjednika položio 26. kolovoza 2017. a svečane (doživotne) 18. studenoga 2020.

Jubilarna 150. obljetnica dolaska sestara milosrdnica u BiH

U nedjelju, 15. studenoga, euharistijskim slavljem u katedrali Srca Isusova svečano je otvorena jubilara 150. godišnjica od dolaska sestara milosrdnica Sv. Vinka Paulskog u Sarajevo.

Misu je predslavio pomoćni biskup banjolučki **mons. Marko Semren** u konceleciji s 10-ak svećenika među kojima su bili provincijal Bosne Srebrene **fra Jozo Marinčić**, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije **mons. Slađan Ćosić** te katedralni župnik i dekan Sarajevskog dekanata **preč. Mato Majić**.

Skoro 400 godina karizme Sv. Vinka

Na početku mise mons. Semren je istaknuo kako "nas je u ovo slavljeničko zajedništvo okupila Božja ljubav, njegovo milosrđe i dobrota kada otvaramo jubilaru 150. obljetnicu dolaska prvih sestara milosrdnica Sv. Vinka Paulskoga u Sarajevo (1871.)"

"Ovo se događa na Svjetski dan siromašnih, u *Godini Riječi Božje*, u skoro punih 400 godina karizme Sv. Vinka i njegovih kćeri milosrdnica. Zahvalni smo sestrama za istinsko svjedočanstvo vjere i ljubavi", ustvrdio je pomoćni biskup te potaknuo da primjer života Sv. Vinka vjernicima pomogne "utvrditi svoju vjeru i da se trajno opredijelimo za dobro". Nadalje je progovorio da obljetnice pozivaju osluhnuti što Bog govori kroz prošlost, što poručuje u sadašnjosti i na što poziva u budućnosti. "Ova godišnjica sestre milosrdnice potiče na temeljitu duhovnu obnovu na izvorima, kako bi se pripremile za nove izazove u Crkvi i svijetu", rekao je mons. Semren.

Sestre su došle u BiH u teškim okolnostima

U propovijedi biskup Semren je naglasio kako su obljetnice prigoda za posvješćivanje činjenice da red Sv. Vinka nije ljudsko djelo nego dar milosti Božje.

"Na početku stoji Vinkova otvorenost Riječi Božjoj i Božjem djelovanju. Vinko daje Bogu prigodu da djeluje u njemu i po njemu kao i pobudućim njegovim kćerima koje žele nasljedovati Isusa Krista živeći karizmu ljubavi

koja se pokazuje u služenju Bogu, u osjetljivosti za potrebe bližnjih, u radosnoj nadi, strpljenju u nevolji, postojanosti u molitvi, u brizi oko zajedništva, u jednostavnosti i malenosti", ustvrdio je pomoćni biskup banjolučki te nadalje progovorio o činjenici da redovnici imaju uzor u zajedništvu Presvetog Trojstva "stoga treba biti izražaj, svjedočanstvo ljubavi i jedinstva u različitosti".

"Onima koji su se odazvali na Božji poziv okupljajući se oko Krista Bog želi priopćiti svoje darove - zajedništvo s njime, s braćom i sestrama (...) Poslanje redovnica je živjeti, naviještati i svjedočiti vrijednosti evanđelja", istaknuo je biskup Marko te dodao da je Dan utemeljenja Družbe kćeri kršćanske ljubavi to jest sestara milosrdnica 29. studenoga 1633., dakle prije 387 godina.

Podsjećajući da je Bosna za vrijeme dolaska sestara milosrdnica prije 150 godina bila misijska zemlja s brojnim problemima naglasio je ta je ta činjenica donosila poteškoće, ali i radosti.

"Živjele su s ljudima različitih nacionalnosti i vjeroispovijesti. Zaživjele su punim plućima karizmu Sv. Vinka i do danas je žive na ovim prostorima. Čestitamo sestrama ovu visoku obljetnicu neprekinutog djelovanja i zahvaljujemo im na svemu učinjenome i na neumornom svjedočenju", rekao je mons. Semren dodajući kako je biskup **fra Paškal Vujčić** uspio u Sarajevo dovesti četiri sestre iz Zagreba te izgovorio njihova imena: **s. Filomena Massi, s. Rajmunda Perentin, s. Emilija Gašparić, s. Rufina Radonić**.

"Mladica koju su donijele iz Zagreba i zasadile u Sarajevu prije 150 godina milošću Božjom razvila se u veliko stablo koje donosi vrijedne plodove. To stablo je danas provincija Majke Divne sa sjedištem u Sarajevu. Prostire se širom BiH", ustvrdio je biskup te potom citirao Sv. Vinka koji je rekao: "Kakva je sreća

ustrajati na mjestu na koje nas je postavio Bog. Kakva je nesreća ukorijeniti se tamo kamo nas Bog nije pozvao... Božja djela ne uspijevaju odmah kad mi to želimo, nego kad to Bog želi.”

Ističući kako se Sv. Vinko u svakoj životnoj situaciji pitao “što bi sada učinio Isus Krist?” naglasio je kako je taj svetac posebno cijenio krjeposti, među kojima su vjera, ufanje, ljubav, mudrost i razboritost te poniznost. Istaknuo je kako su to kreposti po kojima se i sestre prepoznaju u Sarajevu i BiH.

Na kraju propovijedi pozvao je nazočne da u molitvi podrže sestre u njihovu putu te im budu blizu.

Bogata povijest

Pri završetku mise obratila se provincijalna glavarica Sestara milosrdnica Sv. Vinka Paulskoga Provincije Majke Divne **s. M. Julijana Djaković**. Pozdravivši nazočne s. Julijana je progovorila o karizmi sestara milosrdnica te o bogatoj povijesti reda kojemu pripada od dolaska prvih sestara, preko uspostavljanja redovite crkvene hijerarhije, djelovanja za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije, Kraljevine Jugoslavije te za vrijeme Prvoga i Drugoga svjetskoga rata. Govoreći o vremenu komunizma istaknula je kako su se stre bile prisiljene napustiti svoja poslanja u školama, koje je država zabranila te

u bolnicama. Svoje obraćanje o povijesti reda završila je podsjećanjem na posljednji rat kada je sestra milosrdnica **s. Cecilija Grgić** zajedno sa župnikom **vlč. Filipom Lukendom** u Presnačama kraj Banje Luke ubijena i spaljena u župnom uredu.

Govoreći o hodu sestara u BiH i Sarajevu danas citirala je **papu Franju** koji potiče da se izađe iz sigurnosti samostanskih zidova i postane glasonoša radosti siromasima i potrebitima.

“Sv. Vinko je rekao da za sjajna djela Bog pronalazi dovoljno radnika, ali za skromno djelovanje potrebni su još mnogi. Danas na dan otvaranja ovog velikog jubileja, u zajedništvu sa svima vama ovdje prisutnima molimo Gospodina da svojim blagoslovom obdari mjesnu Crkvu kao i sve žitelje naše drage BiH. Molimo da nas po zagovoru naše nebeske majke Marije, pod čijom zaštitom živimo, nadahnjuje i vodi kako bismo vjerni svom poslanju njegovo Božansko milosrđe u današnjim okolnostima učinile vidljivim i djelotvornim”, rekla je, između ostaloga, provincijalna glavarica.

Misno slavlje animirao je svojim pjevanjem i sviranjem zbog sestara milosrdnica.

Ž.I., KT, nedjelja.ba

+ Jakov Pavlović

BILJEŽIMO

Svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i vojni kapelan vlč. Jakov Pavlović, iznenada je preminuo u 59. godini života u večernjim satima u srijedu, 18. studenoga u bolnici u Brčkom.

U subotu, 21. studenog slavljena je misa zadušnica za pokojnoga svećenika Jakova te su njegovi zemni ostatci ukopani u groblju Ljeskovac u Donjoj Skakavi - župa Snježne Gospe Poljaci kod Brčkog.

Uz koncelebraciju 20-ak svećenika među kojima su bili dekan Brčanskog dekanata preč. Damir Ivanović i gvardijan samostana u Dubravama fra Niko Josić, misno slavlje predslavio je vrhbosanski nadbiskup koadjutor i apostolski administrator Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vukšić.

Homiliju je izrekao nadbiskup koadjutor Vukšić i na početku iste kazao je kako kršćanski vjernici vjeruju u život vječni i uskrsnuće tijela. "To jest, vjerujemo i nadamo se da duša pokojnoga Jakova svoj život, koji je započeo u zemaljskoj obitelji koja ga je rodila u ovom mjestu, odsada nastavlja na drukčiji način, u nebeskoj obitelji svih svetaca i miljenika Božjih, gdje će čekati uskrsnuće njegova tijela do Kristova ponovnoga dolaska. U toj svojoj vjeri i nadi ovim euharistijskim slavljem i sprovednim molitvama preporučamo Božjemu milosrđu pokojnoga svećenika Jakova", kazao je propovjednik i u nastavku govorio o tome kako svaki kršćanin u svoj vjernički život na ovoj zemlji kreće primanjem sakramenta krštenja čije slavlje započinje i odvija se u znaku Isusova križa.

"Križ je tako znak za kojim se cijeloga života kreće svaki Isusov vjernik. Križ mu je nadahnuće. On mu je utjeha i ohrabrenje u kušnjama. Kršćanin je tim znakom obilježen već na početku i zauvijek. A kao znak Isusove ljubavi i vjernosti, na kojemu je Krist pobijedio svaku mržnju i smrt, križ naznačuje i svrhu kršćanskoga putovanja kroz ovaj svijet. I kao što je križ, taj znak Krista Spasitelja, postavljen na početku i prati kršćanina tijekom svih njegovih dana, on je također i na završetku ovozemaljskoga života svakoga

vjernika", objasnio je i podsjetio kako se križ nosi na čelu sprovedne povorke i postavlja iznad svakog groba.

"Stojeći uspravno i raširenih ruku oblikujemo križ. Tako činimo i u ovoj svetoj misi. Tako, svaki put kad slavi euharistiju, čini Isusov svećenik. Jednako je kao svećenik radio i pokojni Jakov. Svaki put kad je zahvaljivao dragomu Bogu za njegovu dobrotu, molio Božji blagoslov i zazivao milosrđe na hodočasnički Božji narod i svakoga čovjeka", zaključio je mons. Tomo koji je vodio i obred ukopa.

Pokojnik je ukopan uz vojne počasti te su sudjelovali i pripadnici hrvatske komponente Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Nazočili su i vojni imam te pravoslavni svećenik koji radi pri vojsci.

Predstojnik Ureda za odnose s javnošću i glasnogovornik Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Dražen Kustura umjesto generalnog vikara mons. Slađana Ćosića pročitao životopis pok. vlč. Jakova koji je rođen 1962. u Donjoj Skakavi kod Brčkog. "Svjestan prolaznosti ovoga svijeta i nestalnosti ljudskog života na zemlji, vlč. Jakov je u svojoj oporuci ponajprije zahvalio 'Bogu za dar života i svećeničkog poziva' kojega je on zauzvrat 'posvetio do kraja Katoličkoj Crkvi i Vrhbosanskoj nadbiskupiji.' Nadbiskupija, stoga, želi iskreno zahvaliti svom svećeniku, vlč. Jakovu, za njegov višegodišnji pastoralni i dušobrižnički rad u svim službama koje je obnašao. Zahvali se pridružuju njegova subrača svećenici koja će u slavlju sv. Mise moliti za mu Gospodin bude nagrada za sve dobro što ga je kao svećenik učinio", dio je životopisa kojeg je pročitao vlč. Kustura.

Vlč. Jakov rođen je 28. siječnja 1962. u mjestu Donja Skakava, župa Poljaci kod Brčkog, od roditelja Jure i Ivke rođ. Antunović. Nakon srednjoškolskog obrazovanja u sjemeništu *Zmajević* u Zadru i završenog filozofsko-teološkog studija u Sarajevu za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije zaređen je 29. lipnja 1988.

Prva služba mu je bila župnog vikara u Novom Travniku, nakon koje je pred rat postao župnikom u Goraždu. Župnik je još bio u: Krepšiću, Bijeljini i Ilijašu te je jedno vrijeme vršio i službu dekana Sutješkog dekanata. Od 2005. pa do iznenadne smrti nakon kraće

bolesti bio je vojni dušobrižnik u Kiseljaku te pastoralni suradnik u župi Gromiljak.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

(nedjelja.ba)

BILJEŽIMO

+ Augustin Lozić

NAŠI POKOJNI

Umirovljeni svećenik Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Augustin Lozić, preminuo je u večernjim satima u srijedu 11. studenoga u 85. godini života u Dicmu, u Splitsko-dalmatinskoj županiji u Republici Hrvatskoj.

Ukop njegovih zemnih ostataka bio je na blagdan Sv. Nikole Tavelića 14. studenoga na mjesnom groblju uz župnu crkvu Sv. Filipa i Jakova u župi Potravlje kod Sinja. Uz mjesnog župnika fra Tinu Labrovića na sprovod je došao je i pokojnikov brat svećenik vlč. Nikola Lozić u pratnji vlč. Mirka Čavara, a u ime Vrhbosanske nadbiskupije ukopnu misu i sprovodne obrede vodio je dr. mons. Pavo Jurišić, kanonik Vrhbosanskog kaptola i arhiđakon Gučogorskog arhiđakonata.

Na ukopu se okupilo i 10-ak vjernika, rodbine i prijatelja pokojnika, kao i onih koji su se skrbili o njemu pod stare dane dok je boravio u svojoj kući u Dicmu.

Mons. Jurišić na misi je pročitao pismo vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kard. Puljića u kojem je izrazio sućut vlč. Nikoli i sveukupnoj rodbini, uz obećanje molitve za pokojnog svećenika Augustina. Potom je mons. Pavo podijelio svoje uspomene na pokojnog župnika koji je došao u njegovu rodnu župu Pećine, kada je njemu bilo devet godina. Zahvalio mu na radu u župi pune 32. godine, s prekidom za vrijeme rata. Posebno je istaknuo jednu karakteristiku, a to je da mu od pastoralnog rada ništa nije bilo teško. „Kada je došao u župu, župa je tada brojila više od 3 000 vjernika koji su bili raspršeni po planinskim

selima od kojih su neka bila udaljena od crkve i više od dva sata hoda. Kada bi ljudi dolazili po njega da providi bolesnika, znao je krenuti i iza pola noći dok dođe do kuće bolesnika. Nakon što bi ga opremio, pričekao bi svanuće kod domaćina, a onda bi se vraćao u župu, te slavio svetu misu. Župljani su se znali i našaliti na njegov račun, ali su ga u biti voljeli. To se i danas može vidjeti po društvenim mrežama, gdje se u komentarima ostavljaju pozitivne primjedbe kada negdje osvane njegova slika, gdje ga nekadašnji mladići i djevojke, a sada obiteljski ljudi nazivaju legendom našega kraja“, kazao je, među ostalim, mons. Pavo.

Vlč. Lozić rođen je 18. veljače 1936. u Rosuljama kod Bugojna od roditelja **Ilije i Felke rođ. Cvitanović**. Nakon osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja u rodnom kraju, u bogosloviji je kao kandidat Vrhbosanske nadbiskupije bio u Pazinu gdje je 17. ožujka 1962. zaređen za đakona, a iste godine, 6. svibnja i za svećenika.

Tijekom svećeničke službe bio je župni vikar u Novom Sarajevu, župnik u Morančanima i Korićanima. Od 1967. pa sve do rata bio je župnik u Pećinama kraj Novog Travnika. U istoj župi djelovao je i od 1996. do 1999. Osim toga službovao je i u Zadarskoj nadbiskupiji u župama: Vrgada, Slivnica i Pristeg.

Umirovljeničke dane provodio je u Dicmu, općini u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

(nedjelja.ba)

Ignorantia Scripturarum, ignorantia Christi: **Važnost Riječi Božje u izgradnji kršćanskog života**

DODATAK

Uvod

Odlukom biskupa Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine na posljednjem zasjedanju BK u Banjoj Luci u srpnju 2020. godine, spomendanom sv. Jeronima započinjemo u našoj metropoliji „Godinu Riječi Božje“ i to baš u godini u kojoj slavimo šesnaestu stoljetnicu od njegove smrti. Stoga je i svrha ovog rada prikazati djelovanje sv. Jeronima Dalmatinca – velikog erudite i neumornog tumača i prevoditelja Svetog pisma – sa „Godinom Riječi Božje“ kroz njegovu možda i najpoznatiju izreku: *Ignorantia Scripturarum, ignorantia Christi!*¹

Stoga je i ovaj kratki rad priređen na način da je podijeljen u tri kratka dijela. Na početku ćemo vidjeti nekoliko, za našu vjeru i za naš kršćanski, katolički, hrvatski identitet, važnijih biografskih podataka o sv. Jeronimu; zatim ćemo se osvrnuti na ovu njegovu najpoznatiju izreku koja kaže da je „nepoznavanje Svetog pisma nepoznavanje Krista“, te ćemo na kraju sve zaokružiti temom koja govori o važnosti i nužnosti Riječi Božje u našem životu kao poveznica sa Godinom Riječi Božje koju smo otvorili na spomendan sv. Jeronima.

1. Jeronimov život

„Jeronim, sin Euzebije, rođen u Stridonu, kojeg su Goti uništili, nekoć je bio granica

između Dalmacije i Panonije.“² Tako kaže Jeronim o sebi i o svom porijeklu. Međutim, povijest je pokazala da je još uvijek teško odrediti kuda je točno išla ta granica i gdje se točno nalazio Stridon jer još uvijek je živa rasprava između nekoliko skupina (Talijana, Istrana, Dalmatinaca, Međimuraca, Mađara, Hrvata, a u zadnje vrijeme i Slovenaca) koje raspravljaju o mogućim lokalitetima Stridona: Zdrinja u Istri, Ptolomejeva Sidrona koja bi se nalazila u blizini Obrovca, Štrigovo u Međimurju, Sdrinovar u Mađarskoj, Stržanj (između Šuice i Kupresa)³ i Grahovo polje u Bosni i Hercegovini i mnogi drugi. Međutim, sve su te teorije o smještanju Stridona na bilo koje područje ostale tek na razini hipoteza. Jedna za nas, žitelje Bosne i Hercegovine, zanimljiva teorija, koju su nam prenijeli arheolozi Josip Alačević i don Frane Bulić, kaže da se Stridon – mjesto Jeronimova rođenja – nalazio na području Grahova polja gdje se, prema kamenom natpisu kojeg je Alačević „dešifrirao“, a Bulić popularizirao, nalazila „granica između Salvijata i Stridonaca,“ odnosno između Glamoča i Grahova.⁴

Rodio se najvjerojatnije između 331. i 347. godine.⁵ Malo podataka imamo o članovima njegove obitelji. O svojoj obitelji najčešće je govorio u kontekstu njihove pripadnosti kršćanstvu. Ipak, spominje oca Euzebija.

¹ Euzebije JERONIM, *Comm. in Is, Prol.* 1.2: „Ne poznavanje Svetog pisma jest ne poznavanje Krista!“ (PL 24, 17).

² Euzebije JERONIM, *De vir. Illustr.* 135: „Hieronymus patre Eusebio natus“ (Citati i referencije: Ernest C. RISCHARDSON, *Hieronymus. liber De viris illustribus*, u: „Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur“, XIV., 1, (J. C. Hinrichs: Leipzig, 1896.).

³ Postoji i teorija da je Stridon zapravo Stržanj kod Šuice. Tako npr. Ante Brajko preuzimajući ovu teoriju opisuje Stržanj, razorenu utvrdu iznad izvora rijeke Šuice, kao mogući Stridon. Ovu teoriju svakako bi još trebalo istraživati jer, osim što je na tom lokalitetu pronađeno nešto materijalnih dokaza koji bi datirali iz Jeronimova vremena, ništa drugo ne upućuje na to da bi tu bio Stridon. Vidi: Mate LOGARA (ur.), *Župa Šuica – 150. Obljetnica 1824 – 2014.* (Župni ured sv. Ante Padovanskog: Šuica, 2014.), 67-69.

⁴ O tome vidi: Frane BULIĆ, *Stridon (Grahovopolje u Bosni) rodno mjesto svetoga Jeronima* (Zemaljska štamparija: Sarajevo, 1920.), 10-11. Isti tekst je objavljen i na talijanskom jeziku povodom petnaeste stoljetnice smrti sv. Jeronima. Vidi: Frane BULIĆ, „Stridone luogo natale di S. Girolamo“, u: *Miscellanea Geronimiana. Scritti varii pubblicati nel XV centenario dalla morte di San Girolamo* (Tipografia poliglotta Vaticana: Roma, 1920.). Međutim, osamdesetih godina prošlog stoljeća Mate Suić je osporio ovu teoriju zaključivši da bi se Stridon nalazio u antičkoj Liburniji u zaleđu Kvarnera. Vidi: Mate SUIĆ, „Hijeronim Stridonjanin – građanin Tarsatike,“ u: *Rad JAZU* 426 (1986.), 213-278.

⁵ Još uvijek traju rasprave glede točne godine rođenja sv. Jeronima. O tome vidi: John N. D. KELLY, *Jerome. His Life, Writings and Controversies* (Duckworth: London, 1975.), 1.; Ferdinand CAVALLERA, *S. Jérôme, sa vie et son oeuvre* II. (Louvain-Paris 1922.), 3-12. Marijan MANDAC, *Sveti Jeronim Dalmatinac* (Služba Božja: Makarska, 1995.), 11.

Majku nikako ne spominje. Najvjerojatnije je umrla još dok je Jeronim bio dijete tako da u njegovim djelima nije sačuvano nijedno sjećanje na nju. Spominje također i baku s kojom je imao jaku povezanost.⁶ Imao je brata Paulinijana, svećenika, te sestru kojoj ne spominje ime, ali postoje dva ulomka iz kojih se može saznati da je bila nešto mlađa od njega te da je imala stanovitih poteškoća u svome duhovnome i vjerskom životu.⁷ Također spominje i tetku s majčine strane, Kastorinu, s kojom po svemu sudeći nije imao dobre odnose.⁸

Na temelju činjenica koje možemo iščitati iz nekih njegovih djela može se zaključiti kako Jeronim potječe iz dobro stojeće kršćanske obitelji u kojoj se njegovao istinski kršćanski život. O tome svjedoči sâm Jeronim kada kaže: „Ne! Mi se ne cijepamo od Crkve, niti se odvajamo od zajedništva otaca. Još dok smo bili u kolijevci, ako se mogu tako izraziti, hranjeni smo mlijekom katoličanstva.“⁹ Isto tako na drugom mjestu izričito kaže da je iz kršćanske obitelji: „Ja sam kršćanin; rođen sam od kršćanskih roditelja. Nosim na svome čelu zastavu Križa.“¹⁰ U ovom vremenu kušnje u kojem naš identitet itekako dolazi u pitanje, ovim svojim riječima, Jeronim nam zbilja može biti velikim uzorom u našem kršćanskom životu kao i opstanku na ovim područjima.

Međutim, iako dolazi iz prave kršćanske obitelji, kršten je u odrasloj dobi budući da je u to vrijeme bila opća praksa odlaganja krštenja sve do zrelije dobi, pa čak i pred samu smrt. Tako je i Jeronima krstio papa Liberije u

njegovoj 25. godini života. Ipak, nema sumnje da je u svojoj obitelji primio dobru kršćansku formaciju.¹¹ Bio je vatrenog temperamenta, osjetljiv ali i odan, strog, oduševljen, ponekad brzoplet, ali i ispravan. Živio je u postovima, radu, molitvi i bdijenjima. Borio se čitavog života kako bi nadvladao prije svega samog sebe.

Nakon krštenja i završetka studija u Rimu, oduševio se monaškim i asketskim životom, te se „zaljubio“ u ljepotu Svetog pisma što će ga obilježiti sve do kraja njegova života boraveći prvo u Kalcidskoj pustinji blizu današnjeg Alepa, zatim kod pape Damaza kao njegov osobni tajnik, te u Betlehemu, u špilji koja se nalazila tik uz pećinu Isusova rođenja, živeći s velikim štovanjem prema malom Isusu, gdje će 30. rujna 420. godine i preminuti zatvorivši na taj način svoje zemaljsko putovanje.¹²

2. „Ne poznavanje Riječi Božje jest ne poznavanje Krista“

Na području duhovno-biblijskog nasljedstva Jeronim je ostavio Crkvi svoj trpeći put koji se bitno sastojao od ljubavi prema Riječi Božjoj kao korijenu jedne čvrste kršćanske svetosti. Kada se „zaljubio“ u ljepotu Svetog pisma, postao je uvjeren kako je za tumačenje Riječi Božje nužno načiniti prijelaz preko čitanja, proučavanja do meditiranja (*lectio divina*). Druženje s Riječju Božjom smatrao je stoga vjernikovim uzdignućem prema Bogu preporučujući svima tu vrstu duhovnosti kroz askezu i monaški život.

Druženje sa Svetim pismom za Jeronima ima tri cilja: poučavati (*docere*), poticati (*prodesse, monere*) i oduševljavati (*delectare*) vjernika u

⁶ Usp. Euzebije JERONIM, *Contra Ruph.*, I, 30, (PL 23, 441B).

⁷ Usp. Euzebije JERONIM, *Ep.* 7,4 (CSEL 54, 29). O Jeronimovim pismima vidi: Ivan MARKOVIĆ (ur.), *Izabrane poslanice sv. Jeronima* (Naklada i tisak Hrvatskog katoličkog tiskovnog društva: Zagreb, 1908.). Vidi također: Josip BRATULIĆ (ur.), *Sveti Jeronim, Izabrane poslanice* (Književni krug: Split, 1990.).

⁸ O Jeronimovoj obitelji vidi: Jose DE SIGÜENZA, *The Life of Saint Jerome, the Great Doctor of the Church in Six Books* (London 1907.), 14-16; Edward L. CUTTS, *Saint Jerome* (London 1897.), 2-4.

⁹ Euzebije JERONIM, *Ep.* 82, 2 (CSEL 55, 109).

¹⁰ Euzebije JERONIM, *In Job, Praef.*, (PL 28, 1142 A).

¹¹ Usp. Fulbert CAYRE, *Patrologia e storia della Chiesa I* (Roma, 1936.), 593.

¹² Usp. Prosper AKVITANSKI, *Chronikon*: „Hieronymus presbyter moritur anno aetatis suae XCI, pridie kal. Octobris.“ (PL 51, 529C). Sv. Augustin u svom djelu *Contra Iulianum libri VI* (napisanom između 421. i 422., *Ep.* 207) na dva mjesta aludira da je Jeronim već preminuo. Vidi: Aurelije AUGUSTIN, *Contra Iulianum I*, 7, 34; II, 10, 36 (PL 44, 665. 699). O Jeronimovoj smrti vidi: Georg GRÜTZMACHER, *Hieronymus: Eine biographische Studie zur alten Kirchengeschichte*, III (Trowitzsch&Sohn: Berlin, 1908.), 279.

njegovu duhovnom životu. Stoga na jednom mjestu i kaže: „Želimo prevesti riječi u djela; ne samo govoriti o svetim stvarima, nego ih činiti!“¹³ Zato proučavanje, uzdignuće i molitva čine glavna obilježja biblijske duhovnosti kod Jeronima, a glavna nit koja sve to objedinjuje je Isus Krist – Vječna Riječ Očeva. Onaj tko se druži sa Riječju Božjom, kroz čitanje i slušanje, ne može se usporediti sa bilo kakvim čitačem, nego s onim koji prenosi poruku koju je izgovorio Autor (Bog) svojim učenicima (vjernicima). Zato se dijalog između čitača sa biblijskim stranicama konkretizira u dijalogu s Kristom jer Sveto pismo govori o Njemu. Stoga će Jeronim i zaključiti: „Ne poznavanje Svetog pisma znači ne poznavanje Krista!“ Ovom rečenicom Jeronim želi poručiti slijedeće: Shvaćajući i primijećujući Kristovu prisutnost u Starom zavjetu sâm Stari zavjet biva bolje shvaćen. Zbog toga za njega tko ne poznaje Pisma nije netko tko ih materijalno ne poznaje, nego netko tko, čitajući ih, ne shvaća da se Krist otkriva već u Starom zavjetu. Stoga, i papa Franjo u svom Apostolskom pismu *Aperuit illis* naglašava kako je odnos između Uskrslog Gospodina, zajednice vjernika i Svetog pisma od velike važnosti za naš kršćanski identitet jer bez Gospodina koji nam otvara pameti nemoguće je razumjeti Sveto pismo. Isto tako: bez Svetog pisma događaji Isusova poslanja i Crkve u ovome svijetu ostaju nerazumljivi. Zato je dobro da uvijek održavamo taj odnos sa živom riječju koju nam Gospodin neprestano upućuje kako bismo rasli u ljubavi i svjedočenju vjere.¹⁴

Na žalost, danas ne možemo tvrditi da kršćani-vjernici baš imaju običaj čitati Sveto pismo i meditirati o onome što su pročitali, premda je II. vatikanski koncil u *Dei Verbum* naglasio važnost poznavanja Riječi Božje i njezino proučavanje. Sveto pismo je posrednik

između Boga – koji upućuje svoju Riječ – i čovjeka koji je čita kao upućenu Riječ. Jeronim je bio jedan od crkvenih otaca koji je najviše poticao na čitanje i proučavanje Riječi Božje, najviše kroz meditaciju (*lectio divina*). Sveto pismo je privilegirano mjesto za susret s Kristom, veliko otajstvo Spasitelja Isusa Krista. Zato je Jeronim vidio čitanje i proučavanje Riječi Božje kao istinsko uzdizanje do Trojstvenog misterija, kao ozbiljno, autentično i svakodnevno duhovno napredovanje i žrtva za Krista pomoću čega se vjernik zbližava s biblijskim tekstovima kako bi postigao kraljevstvo nebesko. Stoga i kaže na jednom mjestu: „Ne čini li ti se da – već ovdje na zemlji – stanuješ u kraljevstvu nebeskom, dok živiš među ovim tekstovima, dok ih meditiraš, dok ih upoznaješ ne tražeći ništa drugo?“¹⁵ U posmrtnom slovu o svom prijatelju Nepocijanu piše ovako: „Uistinu neprestanim čitanjem i postojanim razmišljanjem Svetog pisma svoju dušu bijaše učinio Kristovom knjižnicom.“¹⁶ Razgovor s Bogom, s njegovom Riječi, zapravo upućuje na Božju prisutnost u vjerničkom životu, smatra papa Benedikt XVI., prikazujući Jeronima kao onoga koji je bio uistinu „zaljubljen“ u Riječ Božju, u Krista. Ljubav prema Kristu, hranjena proučavanjem i meditacijom Riječi Božje, pomoći će nam nadvladati svaku poteškoću. Ljubimo zato i mi Krista i nastojmo uvijek oko jedinstva s njima.¹⁷

Jeronimove riječi – kojima upozorava da je ne poznavati Sveto pismo, Riječ Božju, dakle isto je što i ne poznavati Krista – vrlo su značkovite. „Kako bi bilo moguće živjeti bez poznavanja Pisma po kojem se uči poznavati samoga Krista koji je život vjerniku“, pita se Jeronim?¹⁸ Preko Svetog pisma „Bog svakog dana progovara vjernicima.“¹⁹ Stari zavjet govori proročki i alegorijski o Kristu, a u

¹³ Euzebije JERONIM, *In Hiez.*, III., *Praef.* (PL 25, 76).

¹⁴ Usp. Papa FRANJO, 'Aperuit illis.' *Apostolsko pismo u obliku motu proprija Svetog Oca Franje kojim se ustanovljuje Nedjelja Božje riječi*, br. 1-2.

¹⁵ Euzebije JERONIM, *Ep.* 53,10 (CSEL 54, 463).

¹⁶ Euzebije JERONIM, *Ep.* 60,10 (CSEL 54, 561).

¹⁷ Usp. Papa BENEDIKT XVI., *Crkveni oci. Od Klementa Rimskog do Augustina* (Verbum: Split, 2011.), 117.

¹⁸ Euzebije JERONIM, *Ep.* 30,7 (CSEL 54, 246)

Novom zavjetu on osobno progovara kroz evanđelja. Zato su Sveto pismo i Euharistija, u kojoj se na poseban način naviješta Riječ Božja, neizostavni elementi za susret s Gospodinom. Stoga sv. Jeronim podsjeća vjernike, koji se možda ponekad i žale na Božju šutnju u njihovom životu: „Kada moliš ti razgovaraš sa Zaručnikom; a kada čitaš Sveto pismo, onda on progovara tebi.“²⁰ Naše je dakle da mu omogućimo kako bi s nama progovorio. Da bismo uvijek dublje ponirali u Riječ Božju, potrebno je trajno i sve snažnije nastojanje kako bismo to i postigli.²¹ „Učestalo čitaj božanska Pisma; štoviše, nikada ne ispuštaj Svetu knjigu iz svojih ruku. Ovdje nauči ono što trebaš poučavati“, poručuje svećeniku Nepocijanu.²² Zato možemo, zajedno sa papom Benediktom XVI., zaključiti da je strastvena ljubav prema Riječi Božjoj, koju je nastojao prenijeti i na sve vjernike, prožimala cijeli Jeronimov život.²³

3. Važnost i nužnost Riječi Božje u vjerničkom životu

Samo Sveto pismo potvrđuje da je poznavanje Riječi Božje kroz čitanje i slušanje korisno za izgradnju života svakog vjernika-kršćanina jer ga usavršava i čini podobnim za svako dobro djelo (Usp. 2 Tim 3,17). Sveto pismo je upućeno svim vjernicima, kako naglašava papa Franjo i nije rezervirano samo pojedinim grupacijama – biskupi, svećenici, redovnici, redovnice – jer se često javljaju tendencije u kojima se nastoji monopolizirati i ograničavati sveti tekst samo na odabrane skupine.²⁴ Sveto pismo pripada svakom članu naroda Božjega kao što i kaže sv. Ciprijan: „Gospodin govori svima koji su u njegovoj Crkvi.“²⁵ I na drugom mjestu: „Riječ Božja dođe radi svih i okupi sve bez razlike jesu li

učeni ili ne učeni, svakog spola i dobi i svima dade zapovijedi spasenja.“²⁶ Dakle, Riječ Božja je upućena svima – i laicima i klericima – i stoga ne može se reći da se ona odnosi samo na Bogu posvećene osobe, nego na sve vjernike koji su kršteni u ime Presvetog Trojstva. To je preuzeo i II. vatikanski koncil kad je rekao da „Kristovim vjernicima treba da bude širom otvoren pristup k Svetom pismu“ (DV 22). Zato Koncil sve vjernike „posebno potiče da učestalim čitanjem božanskih Pisama izuče ‘najuzvišenije znanje – Isusa Krista’ (Fil 3,8)“ (DV 25). što je motivacija koja se dobrim dijelom temelji na Jeronimovu jasnom upozorenju da je „ne poznavanje Svetog Pisma nepoznavanje Krista“ jer je upravo On najvažniji za cjelokupni kršćaninov život; Krist kojeg upoznajemo upravo preko evanđelja. Stoga je Sveto pismo nužno i bitno u izgradnji zdravog kršćanskog života, hraneći ga i podržavajući kao na „čistom i ne presušnom vrelu duhovnog života“ (DV 21) to jest na Riječi Božjoj. U središtu svih Pisama je Krist o kojem evanđelja svjedoče, a cilj kojem teži poznavanje Svetog pisma jest stvoriti sposobnost kod svakog kršćanina da živi evanđelje u današnjem svijetu.

Što u konačnici možemo naučiti od Jeronima za naš kršćanski život? Sa Nadasve ovo: Ljubiti Riječ Božju koja se nalazi u Svetom pismu. To označava i njegova tvrdnja da je „ne poznavanje Svetog pisma ne poznavanje samog Krista.“ Zato je potrebno, smatra papa Benedikt XVI., da svaki vjernik-kršćanin živi u osobnom dijalogu s Riječju Božjom. Taj dijalog uvijek mora imati dvije dimenzije; prvo: mora biti uistinu osobni dijalog jer preko Riječi Božje Bog razgovara sa svakim kršćaninom i za svakog ima posebnu poruku; i drugo: moramo čitati Sveto pismo kao Riječ

¹⁹ Euzebije JERONIM, *Ep.* 133,13 (CSEL 56, 260).

²⁰ Euzebije JERONIM, *Ep.* 22,25 (CSEL 54, 178).

²¹ Usp. Papa BENEDIKT XVI., *Crkveni oci*, 117.

²² Euzebije JERONIM, *Ep.* 52,7 (CSEL 54, 426)

²³ Usp. Papa BENEDIKT XVI., *Crkveni oci*, 118.

²⁴ Usp. Papa FRANJO, 'Aperuit illis', br. 4.

²⁵ Sveti CIPRIJAN, *De unit. Eccl.* 12 (CSEL 3, 1, 220).

²⁶ Sveti CIPRIJAN, *De or. Dom.* 28 (CSEL 3, 1, 287).

Božju koja, premda riječ iz prošlosti, odnosi se na nas „danas“ kako bismo shvatili što nam Gospodin želi poručiti. Riječ Božja nam je upućena kako bismo uspostavili zajedništvo i kako bismo se ujedinili u istini našeg hoda prema dragom Bogu. Dakle, premda osobna riječ, ona je i Riječ koja uspostavlja zajedništvo, a privilegirano mjesto za čitanje i slušanje Riječi Božje svakako je Euharistija u kojoj, slaveći Riječ Božju i uprisutnjujući je u sakramentu Tijela i Krvi Kristove, primjenjujemo tu Riječ Božju u našim životima.²⁷ I papa Franjo, govoreći o neraskidivoj vezi koja postoji između Euharistije i Svetog pisma, naglašava kako nam redovito čitanje Svetog pisma i slavljenje Euharistije omogućuje da sebe promatramo kao dio cjeline jednoga naroda Božjega koji je upućen na Boga.²⁸ Zato i sv. Jeronim na jednom mjestu poručuje Paulinu iz Nole: „Nastojmo na zemlji naučiti one istine čija će se valjanost zadržati i na nebu.“²⁹

Zaključak

Uzdizanje prema Bogu, o kojem je i sv. Jeronim govorio, tiče se dakle prvenstveno slušanja i druženja s Riječju Božjom. Družiti se svakodnevno sa Riječju Božjom znači staviti u djelovanje sposobnost slušanja, pronaći u sebi jedno mjesto za prihvaćanje poruke i prisutnosti koja nam dolazi od samog Svetog pisma. Na taj način biblijsko čitanje postaje dijaloška vježba što je zapravo bitni oblik molitve. Bitan pristup u čitanju i slušanju Riječi Božje zahtjeva da je shvatimo kao ogledalo: „Uči iz Svetog pisma. Neka ti ono bude ogledalo tvoga lica! Ondje uči!“³⁰ Ova ideja ogledala ne znači da u Bibliji vidimo sami sebe, nego da vidimo kakvi bismo mogli i trebali biti. Tu ideju je usavršio i Grgur Veliki: „Sveto pismo se predstavlja očima naše duše kao ogledalo u kojem možemo spoznati što je u nama lijepoga i ruž-

noga; možemo spoznati naš napredak i koliko smo udaljeni od cilja.“³¹

Duboka je veza koja povezuje Sveto pismo i vjeru svakog pojedinog vjernika. Vjera se stječe slušanjem, kaže sv. Pavao (usp.: Rim 10,17), a ono što je naviješteno jest Riječ Božja koja je sadržana u Božjoj Objavi. Po slušanju nastaje vjera koja je početak spasenja. Stoga i važnost Riječi Božje u životu Crkve posvjedočena je činjenicom da ona uvijek mora biti prisutna u slavljenju sakramenata i sakramentalna. Zato Crkva potiče da se Riječi Božjoj dade istaknuta uloga u životu svakog vjernika ujedinijujući molitvu, proučavanje i poučavanje – baš poput sv. Jeronima – kako bi ona postala istinski razgovor čovjeka s Bogom jer je Bog taj kojeg slušamo kad čitamo Riječ Božju i s njim razgovaramo kada molimo.³²

Premda se vjera ne može mjeriti, mora se priznati da je danas među kršćanima veliki problem kad je u pitanju prakticiranje vjere, premda se mi Hrvati-katolici volimo hvaliti kako je kršćanski identitet u našem narodu činjenica. Stoga se postavlja pitanje: Kakva slika kršćanina izvire iz poznavanja Isusa Krista kod naših vjernika koje nam se nudi kroz čitanje svetih evanđelja ako je sve manji broj onih koji čitaju Sveto pismo? Koja je to slika kršćanstva u kojem evanđelje Isusa Krista nije glavni izvor nadahnuća za poznavanje samog Isusa Krista u životu jednog vjernika? Ako svoje izvorište nema u Riječi Božjoj, onda je na žalost riječ tek o ritualnom kršćanstvu koje bi bilo svedeno na kulturalnu odnosno društvenu dimenziju; na folklorni fenomen koji uvijek riskira postati čak i praznovjerjem!³³

Zato ova Godina Riječi Božje treba nas potaknuti na učestalije osobno čitanje i proučavanje Riječi Božje i posebno evanđelja pomoću kojih svaki vjernik može hraniti svoju

²⁷ Usp. Papa BENEDIKT XVI., *Crkveni oci*, 115-116.

²⁸ Usp. Papa FRANJO, 'Aperuit illis', br. 8.

²⁹ Euzebijije JERONIM, *Ep. 53,10* (CSEL 54, 464).

³⁰ Bazilije VELIKI, *Hom. in Lacizis 3* (PG 31,1444).

³¹ Usp. Grgur VELIKI, *Comm. In Iob II,1,1.* (PL 75,553).

³² Usp. Papa FRANJO, 'Aperuit illis', br. 7.

³³ Usp. Enzo BIANCHI, „L'ignoranza delle Scritture è ignoranza di Cristo“

vjeru, te krijepiti svoju snagu kako bi mogao svjedočiti tu istu vjeru u današnjem modernom svijetu. Stoga, poput sv. Jeronima moramo se usredotočiti na Krista i na evanđelje kako bi se kao vjernici mogli nadahnjivati na Riječi Božjoj. U tome nam svakako pravi primjer može biti naš sv. Jeronim, čiju 16. stoljetnicu smrti slavimo ove godine. Stoga nam upravo u ovoj godini sv. Jeronim treba biti egzemplarni uzor. Zato je vrlo važno nasljedovati ga kao uzora kršćanskog života, duhovnosti i nadasve ljubavi prema Riječi Božjoj, te u njegovoj monaškoj i asketskoj duhovnosti kao i ispravnosti crkvenog nauka jer prouča-

vajući, istražujući i čitajući o njegovu životu i djelovanju, te nadasve njegovoj ljubavi prema Svetom pismu, sv. Jeronim je zbilja udario čvrste temelje upravo naviještanju i slušanju Riječi Božje. Zato ga Katolička Crkva i smatra jednim od najvećih crkvenih otaca, tumača Svetog pisma, branitelja crkvenog nauka koji je izvršio veliki utjecaj na sveukupnu kršćansku tradiciju udarivši i temelje za razvoj zapadne kršćanske kulture.

*Doc. dr. sc. vlč. Josip Knežević,
Katolički bogoslovni fakultet
Univerziteta u Sarajevu*

Božo Odobašić

DODATAK

SVEĆENIK I RIJEČ BOŽJA

Riječ Božja hrana duše naše i izvor posvećenja

Riječ Božja povjerena je svećeniku

Svećenik i Riječ Božja su dvije teološke stvarnosti našega života. Obje su u najtješnjem međusobnom odnosu. Riječ Božja u svojoj ontološkoj i teološkoj biti jest Isus Krist.¹ „U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog... I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu – slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine ... od punine njegove svi mi primismo i to milost na milost“ (Iv 1,1.14.16). I Stari i Novi zavjet slijevaju se u jedinstvenu objavu u njegovoj osobi. Isus Krist je punina sve objave, cjelovit Božji govor ljudima. Izvorna *hebr.* riječ *dābar*, *gr.* *logos* nije samo obična riječ. To je stvarni govor Božji, a zapisan po Duhu Svetom jest trajni Božji govor, navještaj ili objava Božja koja se događa „činima i riječima“ (*gestis et verbis*) o vječnim istinama o Bogu i čovjeku a koja nam je u punom svjetlu zasjala u Kristu posredniku i punina sve objave (DV 2). Sv. Pavao opraštajući su o Miletu sa starješinama Crkve u Efezu ističe „služio sam Gospodinu sa svom poniznošću ... ništa korisno nisam propustio navijestiti vam i naučiti vas ... nije mi do života, samo da dovršim trku svoju i službu koji primih od Gospodina Isusa: svjedočiti za Evanđelje milosti“... „I sada vas povjeravam Bogu i Riječi milosti njegove koja je kadra izgraditi vas i dati vam baštinu među svim posvećenima“ (usp. Dj 20,19-32). „Doista predadoh vam ponajprije što i primih: Krist umrije za grijehe naše po Pismima, bi pokopan i uskrsnu treći dan po Pismima ..“ (1 Kor 15, 3-4).

Svećenici po svom zvanju poslani su svjedočiti Kristovo pashalano otajstvo u svijetu.

Povjerena im je Riječ Božja koja po snazi Duha Božjega živi i djeluje napose dok u sakramentima, napose u slavlju Euharistije naviještaju i tumače naviještenu Riječ. Odatle **važnost homilije** za koju se treba revno pripravljati.² Papa Franjo ističe i vrlo snažnim riječima opominje: „propovjednik koji se ne priprema, koji ne moli, nepošten je i neodgovoran, lažni prorok, prevarant i prazni šarlatan“ (EG 145; 151).³ Osim toga svećenik ono što naviješta to treba da životom svojim svjedoči jer je i sam nošen snagom i dobrotom, milosti Riječi. Dok naviješta riječ u njemu djeluje isti Duh koji ju je nadahnio i po ljudskom auktoru zapisao. Zato je svećenik sposoban da bude vjerni svjedok Riječi, milosti oproštenja, mira i pomirenja. Ta riječ „**ima moć spasiti** duše vaše“ uči sv. Jakov i potiče još više: „budite **vršitelji riječi**, a ne samo slušatelji, zavaravajući sami sebe“ (usp. Jak 1,21-22. sl.). I sv. Pavao Rimljanima daje do znanja: „Ne stidima se, uistinu Evanđelja, ono je **snaga Božja** na spasenje svakomu tko vjeruje...“ (Rim 1,16). Biti povjereni Riječi u Pavlovom rječniku za svećenika znači prihvatiti da ona djeluje svojom snagom u nama, da **nas preobražava** i čini vjeredostojnim navjestiteljem evanđelja. „Uzvjerovalah i zato besjedim“(2 Kor 4,13). Naviještanjem Riječi rađa se vjera a vjera po svojoj naravi otvara put k Bogu i događa se uvijek unutar zajednice, izgrađuje zajedništvo u Kristu, u Crkvi.

Kad razmišljamo na ovu temu „svećenik i Riječ Božja“ moramo biti svjesni da je Riječ u našem vremenu u Crkvi doista povjerena nama. Vjerno naviještati evanđelje to mora biti naša obveza i naš program. Pavao jasno kaže

¹ Usp. Dubravko TURALIJA. Riječ Božja u životu svećenika, u *Vrhbosana* 134 (2020) 3, 261-265.

² Zvonko PAŽIN, Liturgijsko-teološko utemeljenje homilije (17.ožujka 2017), u *Diacovensia* 18 (2010) 3, 517-535.; Papa Franjo, *Evangelii Gaudium – Radost evanđelja*. KS Dokumenti 163. Zagreb, s. 118 sl.,

³ Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, *Homiletski direktorij*, KS Dokumenti 167 Zagreb 2015.s.41

da nije ništa propustio u naviještanju evanđelja koje sada povjerava vama (starješinama u Efezu). On želi da i oni čine to isto, svjedoče o Riječi života. Povjerava ih Bogu i Riječi milosti njegove, tj. Kristu. Svećenik da to može izvršiti mora biti navezan na Krista i njegovu riječ. On mora **crpiti svoju snagu iz intimnog odnosa s Kristom**. Krista rassetoga, umrlog i uskrsloga propovijedati to je volja Božja, a volja je Božja da svi ljudi po njemu postignu svoje spasenje. On koji se utjelovio i čovjekom postao jest put k Bogu i našem spasenju, objavio nam je sve o Bogu i sve o čovjeku. On jedini pozna Boga Oca, Boga svojega i Boga našega. „Ja i Otac jedno smo“ (Iv 10,30). „Boga nikada nitko ne vidje ... Jedinorođenac – Bog – koji je krilu Očevu, On nam ga obznani“ (Iv 18) I jer Otac ljubi svijet .. Otac ga posla u svijet da se svi spase po njemu (1 Tim 2,4). Mi smo po svetom Redu ucijepljeni u njegovo jedincato vječno svećeništvo (Heb 3,1; 5,1-10; 7,24; 9,11-28; 10,11-14). Svećenik je povjeren Riječi i Riječ Božja je povjerena Isusovim učenicima, dakle u prvom redu apostolskim nasljednicima, biskupima i njihovim suradnicima u pastirskoj službi, svećenicima.⁴ Isus Krist je jedincati svećenik i žrtva na čijim svećeništvu svi mi kao stvarni svećenici „*ut veri sacerdotes*“, njegovom milošću participiramo (PO 5).⁵ Naš svećenički život nezamisliv je bez ovog intimnog odnosa s Kristovim svećeništvom, na koje nas neprestano podsjeća Riječ Božja. Isus kao jedincati svećenik svojom žrtvom ustanovio je Novi Savez, ne prinom paljenica ni okajnica nego vlastitog tijela kao ugodan mirisni prinos kojim je izvršio volju Božju. „Evo dolazim vršiti volju tvoju! Dokida prvo da uspostavi drugo. U toj smo volji posvećenim prinom tijela Isusa Krista jedinom zauvijek“ (Hebr. 10, 4-10). To je Isus u baštinu predao svojim učenicima, dakle i nama. „Ne izabraste vi mene nego ja izabrah vas i postavih vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane, te vam dadne što god zaštetite u moje Ime. Ovo vam zapovijedam da ljubite

jedni druge“ (Iv 15,16-17). Ljubav njegova koju mi navještanjem evanđelja svjedočimo ima **moć opraštati grijeh**e i milošću izabranja i poslanja učiniti sve ljude dionicima vječnoga spasenja. „Pristupajmo stoga s istinitim srcem u punini vjere, srdaca škropljenjem očišćenih od zle savjeti i tijela oprana čistom vodom. Čuvajmo nepokolebljivu vjeru nade, jer je vjeran Onaj koji daje obećanje“ (Heb. 10,22-23).

Poruka pape Franje

Apostolskim pismom „**Aperuit illis**“ (30. rujna 2019.) papa Franjo ustanovio je Nedjelju Riječi Božje i odredio da se slavi u *III. nedjelju kroz godinu*. Povod mu je bio 1600. obljetnica smrti sv. Jeronima, Dalmatinca, prevoditelja sv. Pisma na latinski, nazvan u Crkvi imenom „Vulgata“ koja je postala temeljnim kanonskim tekstom cijele Katoličke Crkve.

Biskupi naše metropolije u BiH potaknuti papinim poticajima o trajnoj potrebi nove evangelizacije i uvijek novog otkrivanja blaga Riječi Božje odredili su na svom zasjedanju BK BiH u Banja Luci 13. i 14. srpnja 2020. da se u nas slavi „Godina Riječi Božje“ i otvorili njezin početak na liturgijski spomendan sv. Jeronima (30. rujna 2020.) u Grahovu, u naselju Obljaj. Sv. Jeronim, rođen u starodrevnom Stridonu (oko 331/347 – a umro u Betlehemu oko 420.), mjesto koje arheolozi i povjesničari smještaju u geografski prostor oko današnjeg Drvara, dakle našim krajevima.

I ovaj dekanatski sastanak uklapa se u započetu proslavu Godine Riječi Božje a lik i djela sv. **Jeronima** upravo su izazov svima u Crkvi a posebno svećenicima da u sebi razbuktavaju ogranj ljubavi kojom je gorio sv. Jeronim prema Svetom Pismu, Riječi Božjoj. Znano nam je njegovo poticanje na proučavanje sv. Pisma: „Ako je – kako tumači sv. Pavao – Krist Božja snaga i Božja mudrost, onaj tko ne pozna Pisma ne zna Božju snagu ni njegovu mudrosti: nepoznavanje Pisama nepoznavanje je Krista“.⁶ Svećenici su pozvani, posvećeni sv. Redom, i poslani u ime Crkve da u Crkvi i cijelom svijetu budu navjesticima Riječi Božje i budu vjerna slika Krista jedin-

⁴ Usp. Enzo BIANCHI, La Parola di Dio nella vita del presbitero, u *Newsletter*, 4-5 (2020) 1-10.

⁵ Papa Pavao VI. *Constitutio apostolica. Novi ritus approbantur ad ordinationem Diaconi, Presbyteri et Episcopi*. Rim. 18. lipnja 1968. Usp. LG 28.

⁶ Časoslov IV, str. 1109; DV 25.

catog Svećenika, spasitelja svih ljudi. Svećenik je sakramentalno pomazan i zauvijek opečaćen Kristom. Krist je Pomazanik Božji, Mesija, a svećenik svetim pomazanjem, pomazan u Kristovo ime nastavlja snagom Duha Svetoga spasenijsko Kristovo djelo u Crkvi i svijetu. Krist je ispunio što je pisano u Pismima a svećenik to isto uprisutnjuje svetim činima kroz trostruku službu koju vrši: služba naviještanja Riječi, posvećivanja vjernika administrirajući svetu služnu sakramenata, posebno Euharistije, i pastirsku službu upravljanja zajednice kojoj je poslan, dakako sve u zajedništvu s biskupom kojem je u prvom redu povjerena pastirska služba u mjesnoj Crkvi. (PO II. glava, br. 4-6). U Godini Riječi Božje prilika je i izazov svim svećenicima kao i vjernicima da ožive svoju ljubav prema Kristu, i u vjeri i nadi grade bolji svijet svojim životom i djelima ljubavi.

Riječ Božja hrana duše naše

Crkva u *Dei Verbum* izravno **poziva klerike**, u prvom redu Kristove svećenike da neumorno čitaju i brižno proučavaju Sveto Pismo kako ne bi bili „jalovi propovjednici“ Riječi Božje. A čitanje treba da prati **molitva** kroz koju se ostvaruje intimni razgovor Boga i čovjeka. Papa Benedikt XVI. je posebno preporučio a preporučuje i Papa Franjo metodu „**lectio divina**“ (čitanje, meditatio, contemplatio).⁷ Naravno da se preporučuje posebno čitanje Novoga Zavjeta, posebno evanđelja. Riječ Božja je djelo Duha Svetoga i ima moć preobražavati onoga tko je čita i proučava jer je u izravnom kontaktu s djelovanjem Duha Svetoga. I kad ne mislimo dok čitamo Pisma i obavljamo svete čine, slavimo sakramente, sila Duha svetoga djeluje u nama. Riječ Božja preobražava prije svega svećenika i čini ga sposobnim da **in persona Christi** bude vjerni navjestitelj i služitelj Riječi. Hraniti se Riječju Božjom znači biti u intimnom odnosu s Kristom, Glavom Crkve (PO 2; 12) i sudjelovati u apostolskom poslanju Crkve koja naviještanjem Evanđelja naviješta Krista kao Svjetlo

svijeta. Svećenik nikada ne djeluje sam, niti u ime nekoga odsutnoga, nego u ime živoga i trajno prisutnoga i živoga Uskrsloga Isusa Krista. Naviještanjem uskrslog otajstva svećenik jača vjeru i nadu Božjega naroda u novi bolji svijet. Riječ Božja, Isus Krist na obzoru našega vremena izvodi ovaj svijet iz tame na svjetlo. „Ja sam svjetlost svijeta i tko ide za mnom neće hoditi u tami, nego će imati svjetlost života“ (Iv 8,12). U ime Krista svećenik je navjestitelj Riječi, (*it. rabi riječ „maestro della parola“* - učitelj riječi) služitelj sakramenata i vođa zajednice.⁸ Vršanjem *tria munera*: propovijedanja, slavljenjem i dijeljenjem sakramenata te pastirskom skrbi kao vođa zajednice izvršava svoje poslanje na korist puka Božjega, rasta u vjeri i posvećenja puka Božjega. Tako Riječ Božja postaje hrana duše naše i izvor našega posvećenja.

Na više se mjesta u sv. Pismu ističe da je Riječ Božja, u biti sam Krist koji je hrana duše, izvor posvećenja i života vječnoga. Ivanovo evanđelje u 6 glavi naširoko donosi Isusov govor o kruhu života koji je imao u Kafarnaumskoj sinagogi. Kada Isus čini znamenja, čudesa, umnaža kruh i ribu i hrani mnoštvo svi mu hrle da si osiguraju egzistenciju s njime. Isus ide dalje i upućuje ih na hranu koja daje život vječni. Odmah pokolebani prizivaju se na Mojsija koji im je pribavio manu u pustinji, koja je označena kao „kruh nebeski“ i koja im je pomogla da prežive i prođu kroz pustinju do obećane zemlje. Isus produbljuje značenje i uvodi u istinu o Bogu koji daje kruh istinski: „Kažem vam, nije vam Mojsije dao kruh s neba, nego Otac moj daje vam kruh s neba, kruh istinski, jer kruh je Božji Onaj koji silazi s neba i daje život svijetu“. Odgovaraju pa „daj nam uvijek toga kruha“ a Isus nastavlja svoj govor i objavljuje: „Ja sam kruh života. Tko dolazi k meni neće ogladnjeti; tko vjeruje u mene neće ožednjeti nikada“. Za tu hranu nužna je vjera: kaže „tko vjeruje u mene“ .. „ima život vječni i ja ću ga uskrisiti u posljednje dan“. „Tko jede ovaj kruh živjet će uvijek“. Mana je u Isusovom govoru postala simbol duhovne hrane kojom se mora hraniti

⁷ Benedikt XVI, *Verbum Domini*, KS Dokumenti 159 Zagreb 2011, s.143-148. Vidi, Enzo BIANCO. *Lectio divina. Susret s Bogom u njegovoj riječi*. Katehetski salezijanski centar. Zagreb 2005, napose str. 44. Usp. Što je duhovno čitanje Biblije, u *Glas Koncila*, 9 (1998) s. 9 (1.ožujka 1998).

⁸ Usp. Kongregacija za kler. *Prezbiter služitelj Riječi, djelitelj sakramenata i vođa zajednice*. Vatikan 19.ožujka 1999

narod Božji i graditi zajednici Isusovih sljedbenika, Crkvu Božju. Isus uvodi u bit vjere, tj. vjerovati u Njega i imati zajedništvo s Njime. Kruh života je On sam. I tko ga blaguje ima zajedništvo s Njime, ima život vječni. To je istina, istina u Isusu komu vjerovati znači imati život vječni koji izvor i uvir ima u Duhu Svetom koji u Božjoj riječi trajno gradi život i zajedništvo s uskrslim Kristom.

Isus otvara pamet tumačenjem znamenja i upućuje na sebe kao hranu koja jamči život vječni. „Naviještanjem riječi bilo u slavljinama sakramenata, napose u Euharistiji, u homiliji ili kroz molitvu meditacijom (*lectio divina*) ili studijem, proučavanjem i tumačenjem kroz katehezu, razne pobožnosti i blagoslovinne čine koji su uvijek popraćeni tekstovima sv. Pisma, svećenik se trajno riječju Božjom hrani i biva sposoban prenositi duhovno blago Riječi svojim vjernicima.

Riječ Božja izvor posvećenja našega

Iz već mnogo toga rečenoga jasno je da je za svećenika Riječ Božja izvor i vlastitog posvećenja. U Kristu „Bog i Otac nas izabra .. da budemo sveti i neporočni pred njim“ (Ef 1,4sl.). „Nastojte oko mira sa svima! I oko posvećenja bez kojega nitko neće vidjeti Gospodina!“ (Heb 12,14 sl.). Težiti svetom životu to je cilj svih krštenih.⁹ Krštenjem smo umrli grijehu i opečaćeni milošću Kristova posvećenja (Rim 6,4..). Kršćanin nosi znak, pečat, Krista raspetoga i uskrsloga. U prvoj poslanici Korinćanima Pavao naširoko tumači besjedu križa Kristova po kojem smo pomireni s Bogom: „mi propovjedamo Krista raspetoga ... Božju silu i Božju mudrost .. od Njega je da vi jeste u Kristu Isusu .. i među vama ne htjedoh znati što drugo osim Isusa Krista i to raspetoga. .. opravdani vjerom u miru smo s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu ...U njemu stojimo, u njemu jesmo. On umrije za nas i opravdani smo Krvlju njegovom.. (Rim.5,9) i spasit ćemo se životom njegovim. Ljubav je Božja razlivena u srcima našim.. i imamo pristupu u ovu milost.. (Rim 5,1...). Zar ne znate? Tijelo vaše hram je Duha Svetoga koji je u vama , koji imate od Boga te niste svoji, jer kupljeni ste otkupninom. Proslavite, dakle, Boga u svom tijelu“ (1 Kor 6,19 sl.). Pavao sažimlje svoju poruku „meni je živjeti

Krist, a umrijeti dobitak“ (Fil 1,21). Kološanima piše: „po smrti Kristovoj izmiri vas sa sobom da vas k sebi privede svete, neporočne i besprigovorne.. samo ako ostanete u vjeri utemeljeni, stalni, nepoljuljani u nadi Evanđelja koje čuste...“(Kol 1,21sl.). Krist nas u vršenju svećeničke službe želi „svete i neporočne, besprigovorne“. Primajući sakrament sv. Reda, svećenici, svetim uljem su pomazani i posvećeni pozvani su na svetost života (PO 13.sl.; PO 18). Opečaćeni darom Duha Svetoga osposobljeni su da milost oprostjenja i posvećenja dijele onima koji vjeruju i kojima su poslani.

Slaviti euharistiju znači slaviti Boga ljubavi i svetosti. Svaki svećenik koji slavi euharistiju u svetim znakovima dodiruje svetost Boga koji je izvor naše svetosti. Zato svetost slavija traži i svetost života, odgovornost službenika Svetoga koji se dariva. „Besplatno primiste, besplatno dajte“ (Mt 10,5; 1 Kor 9,18), Posvećen svećenik poslan je da posvećuje. To je moguće ako je u trajnom zajedništvu s izvorom posvećenja, Kristom, kojemu služimo dok obavljamo svete čine sakramenta u slavlju euharistije. Krist je izvor našega posvećenja. Božji izabrani narod znao je da je Bog svet i da im u *Tori*, sumiranoj u 10 zapovijedi pokazuje put svetosti. Svećenički javni poziv u Zakoniku svetosti (Lev 17-26) sažimlje svetost ukazujući na sam izvor svetosti: „Sveti budite! Jer ja sam svet, Jahve, Bog vaš! (Lev 19,1). Isus je to svojom izjavom u raspravi sa židovskim pismoznancima potvrdio izjavom da je od Boga došao: „Ja i Otac jedno smo (Iv 10,30), Ja jesam – εγω ειμι (Iv 8,24.28.; 13,19)(tj.κτριος / tj. heb. Jahve; *Adonaj*, hr. Gospod tj. Bog). On, Sveti, KOJI JEST od Boga došao poziva na novi način „budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski“ (Mt 5,48). Nakon što Isus izjavljuje: „Kruh koji ću ja dati, tijelo je moje – za život svijeta“ pa ga mnogi napuštaju. Isus ponovno iznosi tvrdnju „ako ne jedete tijela Sina čovječjega, i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi itd. (Iv 6,51-53.sl). I učenici ostaju u čudu, neki ga napuštaju a apostolima postavlja pitanje: hoćete li i vi otići? Sv. Petar izjavljuje: Kome da idemo.. Mi vjerujemo i znamo Ti si Svetac Božji (Iv 6,69). Žrtvom svoga tijela na križu pomirio je svijet s Ocem koji iz ljubavi prema grešnom čovjeku sina svoga Isusa poslao

⁹ Usp. HBK *Na svetost pozvani* (osobito br.17-19; 38.46.56.59). Zagreb. 2002

da se svijet spasi po njemu. U oprostajnom govoru prije svoje muke Isus je učenicima naredio „Ovo činite meni *na spomen*“ (1.Kor 11.24.25) - *zikaron*, - *αναμνησις* - *comemoratio*; bolje *memoriale*. To znači obnavlja se i na novi način uprisutnjuje on, njegovo djelo za život svijeta. Tim je ustanovljeno novozavjetno svećeništvo.

U slavlju euharistije na Isusov spomen, tim riječima sam Isus izgovara svoje riječi po ustima svećenika. On po svećeniku sam iznova prinosi svoju nekrvnu žrtvu za oprostjenje grijeha i spasenje i posvećenje svega svijeta. Svećenik čineći taj sveti čin je u izravnom odnosu s prisutnim Kristom u prilikama kruha i vina. On dotiče sveto Tijelo i Krv. Ono je prineseno za oprostjenje grijeha i svećenika i puka, on ga dijeli onima koji vjeruju i tako Kristovo pashalno otajstvo trajno posvećuje svoju Crkvu da bude čista i sveta, bez ljage i nabora ili čega takva nego da bude sveta i neporočna (Ef 5,27), vječno mlada jer se stalno rađa iz Euharistije. Iz euharistije rađa se svetost Crkve i svih koji je slave.¹⁰ U euharistiji blista proslavljeni Isus i Crkvu u modernom svijetu čini svjetlom naroda (*Lumen gentium*). „Ja sam put, istina i život. .. Ja sam Svjetlo svijeta. Tko ide za mnom neće hoditi u tami, nego će imati svjetlost života“ (Iv 8,12). Crkva nastavlja to isto Isusovo djelo u svijetu.

Svetost je ustvari analogna riječ za ljubav.¹¹

„Ako ljubimo jedni druge Bog ostaje u nama i ljubav je njegova u nama savršena. „Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi u Bogu ostaje i Bog u njemu.. i mi ljubimo jer On nas prije uzljubi ... Iz ljubavi Otac je poslao Sina kao Spasitelja svijeta i tko ispovijeda da je Isus, Sin Božji Bog ostaje u njemu i on u Bogu (1 Iv 4,16 sl). Ljubiti Boga i bližnjega svoga dvije su najveće zapovijedi (Mt12, 30-31) „A tko kaže ljubim Boga mrzi brata svoga lažac je“ (1 Iv 4,20). „Zapovijed vam novu dajem, ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge...(Iv 13,34).

Iz ovih biblijskih citata i mnoštva drugih jasno je da je Isusov učenik primio dovoljno

milosti da vjerno naviješta ljubav Božju ili svetost darovanu opravdanjem, oprostjenjem grijeha, i život u milosti Krista koji je svojim izabranicima darovao svoga Duha da idu u svijet i navještaju ništa drugo doli Krista raspetoga i uskrsloga za oprostjenje grijeha. Svojim učenicima zapovjedio je slaviti sveta otajstva spasenja i posvećenja u sakramentima, osobito u Euharistiji i sakramentu Pokore. Čitati ili slušati Riječ, slaviti sveta otajstva u kojima Riječ Božja jest živa i djelotvorna znači duhovno se hraniti duhom živoga Boga i dopustiti da ta Riječ Božja oblikuje i nas u novog Božjeg čovjeka. Slaviti sakramente, osobito euharistiju znači sudjelovati u svetom Pashalnom otajstvu Sina Božjega i Duha njegova i biti sudionik posvećenja i spasenja svih ljudi za koje je Isus čovjekom postao, prinio vlastitu žrtvu svoga Tijela i Krvi za oprostjenje grijeha i čini nas dionicima slave uskrsnuća u Kraljevstvu nebeskom. Ako naše nastojanje u slavljenju sakramenata još prati i naša molitva, svakodnevno moljenje časoslova, krunice i drugih pobožnosti koje Crkva preporučuje, naš rast u svetosti neće izostati. I vjerni puk kojemu je svećenik vođa u duhovnom životu uz pobožnog i vjernog pastira donosit će svoj rod. Trudite se, dakle, sebi pribaviti hranu koja će vam podariti milost oprostjenja i život vječni. Dok se sluša Božja Riječ i dok se dostojno naviješta svim narodima oni koji su izabrani i poslani u ime Crkve, u prvom redu biskupi i njihovi prvi suradnici svećenici, Bog, Otac naš, živi u nama i po svojoj Riječi posvećuje svijet. I dok smo otvoreni sili Duha Riječi preobražavamo sebe na njegovu sliku i konačno, živjeti ćemo s njime u slavi.

I na kraju podsjećam;

U Vatikanu je u srijedu 30. rujna na liturgijski spomendan sv. Jeronima objavljeno *apostolsko pismo* pape Franje „*Sacrae Scripturae affectus*“ povodom 1600. obljetnice smrti svetoga Jeronima koja je bila povod i našim biskupima da proglase *Godinu Riječi Božje*.

Ljubav prema Svetome Pismu, „živa i nježna ljubav“ prema napisanoj Božjoj riječi: to je nasljeđe koje je sveti Jeronim svojim životom i

¹⁰ Usp. Ivan Pavao II. *Ecclesia de Eucharistia!* Rim 17. travnja 2003; Na hrvatskom izd. KS Zagreb 2003.

¹¹ Usp. Mario CAPRIOLI. *Ideale di santità e spiritualità del clero diocesano in autori del secolo XX. u Ephemerides Carmeliticae* 29 (1978) 1, 177-237.

djelima ostavio Crkvi u baštinu, ističe Papa u ovom apostolskom pismu.

Za svetog Jeronima papa kaže da je „izvanredna ličnost u povijesti Crkve“ koju je resila „neizmjerne ljubav prema Kristu“. Ta se ljubav slijevala, poput velike rijeke iz koje se granaju bezbrojni potoci, u njegovo neumorno djelovanje kao učenjaka, prevoditelja i egzegete. Jeronimovo duboko poznavanje Svetog pisma, strast kojom je širio svetopisamska učenja, njegova vještina u tumačenju biblijskih tekstova, njegova gorljiva i kadikad oštra obrana kršćanske istine, njegova askeza i nepopustljiva pustinjačka stega, njegova stručnost kao velikodušnog i osjetljivog duhovnog vođe – sve to Svetog Jeronima čini, šesnaest stoljeća nakon njegove smrti, likom koji je silno aktualan za nas kršćane 21. stoljeća, ističe se u ovom apostolskom pismu.

Uz *Angelus* toga dana papa je uputio svoj apel istaknuvši: danas sam potpisao apostolsko

pismo *“Sacrae Scripturae affectus”* o 1600. obljetnici smrti svetoga Jeronima. Neka primjer toga velikog crkvenog naučitelja i oca, koji je Bibliju stavio u središte svoga života, pobudi u svima obnovljenu ljubav prema Svetome Pismu i želju da živimo u osobnom dijalogu s Božjom riječju, poručio je Papa u apelu.

Korisna literatura na temu:

Svećenik i Riječ Božja

Koncilski dokumenti: *PO; DV; LG*; Ivan Pavo II. *Ecclesia de Eucharistia*; Benedikt XVI. *Verbum Domini*; Papa Franjo. *Evangelii Gaudium*; Kongregacija za kler: *Direktorij za službu i život prezbitera; Svećenik služitelj Božjeg milosrđa; Dar svećeničkog zvanja; Prezbitar služitelj Riječi, djelitelj sakramenata i vođa zajednice*; HBK *Na svetost pozvani* (osobito br.17-19; 38.46.56.59). Zagreb. 2002; Tomislav IVANČIĆ. *Otkriće Božje Riječi*, Zagreb 2011.

DODATAK

Imendanski kalendar 2021. godine

Siječanj

DODATAK

1. P	MARIJA BOGORODICA, Nova godina	Svjetski dan mira
2. S	Bazilije Veliki, Grgur Nazijanski, Grgo	Prva subota: molitva za duh. zvanja
3. N	DAN GOSPODNJI: 2. po Božiću	
4. P	Anđela Folinjska, Emanuel, Borislava	
5. U	Eduard, Emilijana, Miljenka, Radoslav	
6. S	BOGOJAVLJENJE: TRI KRALJA	Obljetnica biskupskog ređenja kard. V. Puljić Dan Sv. Djetinjstva - PMD
7. Č	Rajmund Penjafortski, Rajko, Lucijan, Zorislav	
8. P	Severin, Teofil, Bogoljub, Apolinar	Stadlerov dan
9. S	Julijan, Alix de Clere, Hadrijan, Honorat, Živko	
10. N	KRŠTENJE GOSPODINOVO	
11. P	Teodozije, Paulin, Higin, papa	
12. U	Ernest, Tatjana Rimska, Bernard	
13. S	Hilarije, Remigije, Radovan, Veronika	
14. Č	Feliks iz Nole, Srećko, Rajko, Makrina	
15. P	Pavao Pustinjak, Mavro, Anastazija	Sarajevo: Škola animatora
16. S	Honorat, Časlav; Marcel, papa, Oton, Mislav	Sarajevo: Škola animatora
17. N	DAN GOSPODNJI: 2./godinu	Sarajevo: Škola animatora Patron: Gorica
18. P	Margareta Ugarska, Biserka, Priska	Molitvena osmina za jedinstvo kršćana
19. U	Mario, Ljiljana, Marta, Makrije	
20. S	Fabijan, papa, Fabijana, Sebastijan	
21. Č	Agneza, Janja, Neža, Epifanije	
22. P	Vinko, đakon, Vinka, Vinko Pallotti, Irena Rimska	
23. S	Emerencijana, Ema, Vjera	
24. N	DAN GOSPODNJI: 3./godinu	Nedjelja Božje riječi NCM- YouthFluence: Formacija za ministrante
25. P	Obraćanje sv. Pavla	Završetak molitvene osmine Dan KŠC-a Zenica NCM- YouthFluence: Formacija za ministrante
26. U	Timotej i Tit, Paula Rimska	NCM- YouthFluence: Formacija za ministrante
27. S	Anđela Merici, Anđelka, Julijan, Vital	
28. Č	Toma Akvinski, Tomislav, Tomo	
29. P	Valerije Trierski, Konstancije, Zdeslav	Odžak: Škola animatora NCM - ReVita: redovnice
30. S	Hijacinta, Alan, Martina, Tina	Odžak: Škola animatora NCM - ReVita: redovnice Molitveni dan za mir u BiH
31. N	DAN GOSPODNJI: 4./godinu	Dan KŠC-a Žepče Odžak: Škola animatora NCM - ReVita: redovnice

Veljača

DODATAK

1. P	Brigita Irska, Gita, Miroslav, Sever	
2. U	PRIKAZANJE GOSPODINOVO: SVIJEĆNICA	Dan posvećenog života;
3. S	Blaž, Vlaho, Tripun, Tripo, Oskar	D. Tramošnica – dan fra Lovre Milanovića Umrežavanje struktura
4. Č	Maria de Mattias, Veronika Jeruzalemska	
5. P	Agata, Dobrila, Modest, Jagoda	NCM - ReVita: redovnice
6. S	Pavao Miki i dr., Doroteja Kapadocijska, Dora	Prva subota: molitva za duh. zvanja NCM - ReVita: redovnice
7. N	DAN GOSPODNJI: 5./godinu	Dan života NCM - ReVita: redovnice
8. P	Jeronim Emilijani, Jozefina Bakhita	Stadlerov dan Duh. vježbe za svećenike na VBS-u
9. U	Skolastika, Apolonija Aleksandrijska, Sabin, Sabina	Duh. vježbe za svećenike na VBS-u
10. S	Alojzije Stepinac , Alojzija, Lojzika, Ina, Vjekoslav	Patron: Orašje; katedrala 18h Duh. vježbe za svećenike na VBS-u
11. Č	BDM Lurdska, Marija, Mirjana	Duh. vježbe za svećenike na VBS-u Svjetski dan bolesnika
12. P	Eulalija, Zvonimir, Zvonimira, Zvonka	
13. S	Katarina Ricci, Kristina Spoletska, Božidara	
14. N	DAN GOSPODNJI: 6./godinu	
15. P	Klaudije Colombière, Vitomir, Vito	
16. U	Julijana, Julka, Samuel, Daniel, Miljenko	
17. S	Pepelnica: post i nemrs	
18. Č	Gizela, Sadot i dr., Ivan Petar i dr.	
19. P	Konrad Pjačentski, Rajko, Blago, Ratko	NCM - ReVita: vijećnici Vijeća za mlade
20. S	Leon Čudotvorac, Lav, Lea	NCM - ReVita: vijećnici Vijeća za mlade
21. N	DAN GOSPODNJI: 1. korizmena	NCM - ReVita: vijećnici Vijeća za mlade
22. P	Katedra sv. Petra , Petar, Izabela, Tvrtko	
23. U	Polikarp, Romana, Grozdan	
24. S	Montan, Goran, Modesto; Sinerot (kvatre)	
25. Č	Nestorije, Cezarije, Hrvoje, Donat, Berislav	
26. P	Aleksandar, Aleksa, Saša, Branko, Branislav (kvatre)	
27. S	Gabrijel Žalosne Gospe, Donat Zadarski	Susret animatora lit. pjevanja
28. N	DAN GOSPODNJI: 2. korizmena	

Ožujak

DODATAK

1. P	Albin, Zoran, Zorislav, Zorko	
2. U	Janja Praška, Iskra, Ines, Čedomil, Lucije	
3. S	Marin, Marinko, Asterije, Tician, Kamilo	
4. Č	Kazimir, Eugen, Natko	
5. P	Lucije, papa, Hadrijan, Adrian, Virgil	Duh. vježbe za vijećnike u Travniku NCM - ReVita: bogoslovi
6. S	Koleta, Fridolin, Viktor, Ruža, Agneta	Prva subota: molitva za duh. zvanja Duh. vježbe za vijećnike u Travniku NCM - ReVita: bogoslovi
7. N	DAN GOSPODNJI: 3. korizmena	Tjedan solidarnosti sa Crkvom i ljudima u BiH Duh. vježbe za vijećnike u Travniku NCM - ReVita: bogoslovi
8. P	Ivan od Boga, Boško, Ivša, Poncije	Stadlerov dan
9. U	Franciska Rimska, Franjka, Fanika	
10. S	Emilijan/Emil, Makarije, Kajo, Simplicije	
11. Č	Ulrih, Firmin, Tvrtko, Blanka, Kandid	
12. P	Maksimilijan, Fina, Bernard, Budislav	Sarajevo: Škola animatora
13. S	Kristina Perzijska, Eufrozina, Rozalija, Ratka	Sarajevo: Škola animatora Obljetnica izbora pape Franje
14. N	DAN GOSPODNJI: 4. korizmena „Laetare“	Sarajevo: Škola animatora
15. P	Longin, Veljko, Mengin, Zaharija, papa	
16. U	Hilarije i Tacijan, Julijan, Euzebija, Herbert	
17. S	Patrik, Patricija, Gertruda, Konrad, Domagoj	BK BIH
18. Č	Ćiril Jeruzalemski, Ćiro, Aleksandar, Eduard	BK BIH
19. P	JOSIP, zaručnik BDM , Josip, Josipa, Joso	Patron: V. Dubica, Marijin Dvor, Rankovići, Špionica, Zavidovići, Zenica – Sv. Josip, Teslić, KŠC Sarajevo Duhovna obnova krizmanika
20. S	Ivan Nepomuk, Klaudija, Niceta, Dionizije	Duhovna obnova krizmanika
21. N	DAN GOSPODNJI: 5. korizmena	Duhovna obnova krizmanika
22. P	Lea Rimska, Oktavijan, Leonarda, Jaroslav	
23. U	Turbije Mongrovejski, Oton, Anuncijata	
24. S	Katarina Švedska, Latin, Javorka, Simon	
25. Č	BLAGOVIJEST	Patron: VBS Sarajevo
26. P	Emanuel, Eugenija, Montan i Maksima	Dan molitve i pokore; NCM - YouthFluence: Formacija za ministrante
27. S	Ernest, Lidija, Rupert, Lada	Nadbiskupijski križni put mladih NCM - YouthFluence: Formacija za ministrante
28. N	CVJETNICA	Svjetski dan mladih NCM - YouthFluence: Formacija za ministrante Kat. 10:30h
29. P	Bertold, Eustazije	
30. U	Kvirin Rimski, Bogoljub, Bogoljuba, Leonard	
31. S	Benjamin, Balbina, Gvido, Natalija	Posveta ulja – katedrala 10:30 Dan djela Sv. Petra apostola

Travanj

DODATAK

1. Č	Veliki četvrtak	Katedrala 18h
2. P	Veliki petak: post i nemrs	Katedrala 18h Obljetnica ređenja mons. Tome Vukšića
3. S	Velika subota	Bdijenje: katedrala 21h Prva subota: Molitva za duh. zvanja
4. N	USKRS-VAZAM	Katedrala 10:30h
5. P	Vinko Ferrer, Irena, Kresencija	
6. U	Celestin I., papa, Irenej, Petar Veronski	
7. S	Ivan Krstitelj de la Salle, Herman, Teodor	
8. Č	Dionizije Korintski, Timotej, Klement, Julijan	Stadlerov dan
9. P	Demetrije, Liberan, Libor, Hugo	Odžak: Škola animatora
10. S	Ezekijel, Terencije, Makarije, Blaženko	Odžak: Škola animatora Krizma: Bugojno 11:00 – kard. Puljić Stup 17:00 – kard. Puljić
11. N	DAN GOSPODNJI: 2. uskrsna	Odžak: Škola animatora Krizma: Busovača 11:00 – kard. Puljić Skopaljska Gračanica 11:00 – nadb. Vukšić
12. P	Julije I., papa, Zenon, Saba, Damjan	
13. U	Martin I., papa, Ida, Hermenegildo	
14. S	Valerijan Rimski, Maksim, Zdravko, Lambert	Svećenički sabor
15. Č	Krescencije iz Firence, Teodor, Rastislav	Dan sjemeništa u Travniku.
16. P	Benedikt Josip Labre, Bernardica Soubirous	Dan KŠC-a Travnik NCM - ReVita: Katehete
17. S	Šimun, Inocent, Akacije, Ilija, Robert	NCM - ReVita: Katehete Krizma: Tolisa 11:00 – kard. Puljić Žepče 11:00 – kard. Puljić Kiseljak 11:00 – nadb. Vukšić Fojnica 17:00 – nadb. Vukšić
18. N	DAN GOSPODNJI: 3. uskrsna	NCM - ReVita: Katehete Krizma: Gračac – nadb. Vukšić
19. P	Ema, Leon IX., papa, Krescencije Padovanski	
20. U	Anicet, Marcellin, Agneza Montepulčanska	
21. S	Anzelmo, Konrad	
22. Č	Soter, papa, Teodor, Leonid	
23. P	Juraj, Jure, Đuro, Đurđica, Georg, Adalbert	Patron: Derventa, Morančani, Vitez
24. S	Fidel Sigmaringenski, Fidelis, Fides, Vjera	Ministrantsko zborovanje Sarajevo: Škola animatora Krizma: Rumboci 17:00 – nadb. Vukšić
25. N	DAN GOSPODNJI: 4. uskrsna	Sarajevo: Škola animatora Patron: Gradačac, Ilijaš, Plehan, Potočani Krizma: Vitez 11:00 – kard. Puljić Prozor 11:00 – nadb. Vukšić Gorice 11:00 - delegat
26. P	Montan i Maksima, Marcellin, papa	
27. U	Ozana Kotorska , Jakov Zadranin	
28. S	Petar Chanel, Ljudevit M. Grignon, Vital	
29. Č	Katarina Sijenska, suzaštitnica Europe , Katarina	Odžak: Vjeronaučna olimpijada
30. P	Pio V., papa, Silvije, Venancije	

Svibanj

DODATAK

1. **S** Josip Radnik, Sigismund Burgundski Patron: Pale, Turbe; Hodočašće u Olovo; Molitva za duh. zvanja
Krizma: Ularice 17:00 – nadb. Vukšić
Ulm-kardinal
2. **N** **DAN GOSPODNJI: 5. uskrsna** Krizma: Zavidovići 11:00 – nadb. Vukšić
Ulm-kardinal
3. **P** **Filip i Jakov, ap.**, Aleksandar I., papa, Branimir
4. **U** Florijan, Antonina, Cvjetko, Cvijeta
5. **Š** Anđelko, Irena, Peregrin, Maksim
6. **Č** Dominik Savio, Irenej Srijemski, Mirko
7. **P** Dujam, Duje, Boris, Gizela
8. **S** Ida iz Nivellesa; Ulrika Nisch
9. **N** **DAN GOSPODNJI: 6. uskrsna** NCM: Formacija za ministrante
NCM - ReVita: bogoslovi
Stadlerov dan; Salzburg-kardinal
NCM: Formacija za ministrante
NCM - ReVita: bogoslovi;
Susret krizmanika; Odžak: Škola animatora
Susret zborova u Sarajevu
Krizma: Bistrica kod Uskoplja 11:00 – nadb. Vukšić; Rama-Ščit 17:00 – nadb. Vukšić; Vidovice 11:00 – delegat; Doboj 17:00 - delegat
10. **P** **Ivan Merz**, Gospa Trsatska (**prosni dani**)
11. **U** Marijan Rimski, Mamerto (**prosni dani**)
12. **Š** **Leopold Bogdan Mandić**, Nerej (**prosni dani**)
13. **Č** **UZAŠAŠĆE-SPASOVO: KRIŽI**
14. **P** **Matija, ap.**, Mate, Matko, Matea; Justa
15. **S** Izidor Madridski, Sofija Rimska, Sonja
16. **N** **DAN GOSPODNJI: 7. uskrsna** Patron: Brijesće, Maglaj, Dragunja
Patron: Novi Travnik
17. **P** Paškal Baylon, Paško, Gizela, Heraklije
18. **U** Ivan I., papa, Venancije, Feliks, Srećko
19. **Š** Celestin V., papa, Urban, Teofil, Rajko
20. **Č** Bernardin Sijenski, Lidija, Zlatka, Zlata
21. **P** Kristofor Magallanes, Dubravka, Eugen
22. **S** Rita iz Cascie, Renata, Helena, Jelka
23. **N** **DUHOVI** Molitva za Bleiburške žrtve; Marija fest
Krizma: Suho Polje 11:00 – nadb. Vukšić
Doljani 17:00 – nadb. Vukšić
Banbrdo/Lepenica 11:00 – delegat
Dobretići 17:00 - delegat
Krizma: Kreševo 11:00 – nadb. Vukšić
24. **P** **BDM Majka Crkve**, Marija Pomoćnica kršćana
25. **U** Beda Časni, Grgur VII., papa, Urban I., papa
26. **Š** Filip Neri, Zdenko (**kvatre**)
27. **Č** Augustin Kanterberijski, Bruno, Zdenko
28. **P** Vilim Akvitanijski, Herkulan, Velimir (**kvatre**)
29. **S** Pavao VI., papa, Euzebijije i Polion, Ervin, Većeslav (**kvatre**)
30. **N** **PRESVETO TROJSTVO** NCM - ReVita: katehete
NCM - ReVita: katehete
Krizma: Gornji Vakuf/Uskoplje 11:00 – kard. Puljić; Kakanj 17:00 – kard. Puljić
Krizma: Katedrala 10:30 – kard. Puljić
NCM - ReVita: katehete
Patron: Fojnica, Nova Bila
31. **P** **Pohod BDM**, Petronila Rimska, Silvije Patron: Garevac
- Patron: Novo Sarajevo, Novi Travnik
Krizma: Bistrica kod Žepča 11:00 – kard. Puljić
Brestovsko 11:00 – nadb. Vukšić

Lipanj

DODATAK

1. U	Justin, Mladen, Liberije, Slobodan, Teofil	
2. S	Marcelin i Petar, Erazmo, Eugen	
3. Č	TIJELOVO: BRAŠANCEVO	Katedrala 10:30h
4. P	Kvirin Sisački, Optat, Nikola, Predrag	NCM - ReVita: skauti
5. S	Bonifacije, Bono, Dorotej, Valerija	Prva subota: Molitva za duh. zvanja NCM - ReVita: skauti Krizma: Žabljak 11:00 – kard. Puljić Brčko 17:00 – kard. Puljić Zenica 11:00 – nadb. Vukšić Sivša 17:00 – nadb. Vukšić
6. N	DAN GOSPODNJI: 10./godinu	NCM - ReVita: skauti Krizma: Oštra Luka – Bok 11:00 – kard. Puljić; Kupres 11:00 – nadb. Vukšić
7. P	Robert, Radoslav, Antun de Fatatis	
8. U	Melanija, Severin	Stadlerov dan
9. S	Efrem, Pelagija Antiohijska, Kolumban	
10. Č	Dijana, Bogumil, Biserka	
11. P	Srce Isusovo , Barnaba, ap., Borna	Patron: Katedralna župa, Prozor, Čajdraš, Brčko, Dobož, Bos. Šamac, Glavice, Pećine, Novo Selo, Zvornik
12. S	Srce Marijino , Leon III., papa, Lav, Mile, Drago	Patron: Foča kod Dervente, Skopaljska Gračanica, Bosanska Mahala Krizma: Podmilačje 11:00 – nadb. Vukšić Humac – kard. Puljić Busovača 18h – nadb. Vukšić
13. N	DAN GOSPODNJI: 11./godinu	Patron: Boće, Bugojno, Bukovica, Busovača, Dobretići, Drijenča, Gračac, G. Močila – Sijekovac, Lukavac, Podhum – Žitače, Rastičevo, Sivša, Sočanica, Vukanovići, Žepče 10:30 – Biskupijska proslava Srca Isusova
14. P	Rikard, Elizej, Valerije, Zdravko, Zdravka	
15. U	Vid, Krescencija, Rastka, Ferdinand Portugalski	Patron: Vidovice
16. S	Auro, Zlatko, Zlata, Aurelije, Beno	
17. Č	Emilija, Inocent, Rajner, Petar, Laura	
18. P	Marko i Marcelijan, Paula, Amando	Duh. vježbe za ministrante u Travniku
19. S	Romuald, Alena, Gervazije, Protazije	Duh. vježbe za ministrante u Travniku Krizma: Uzdol 11:00 – kardinal Puljić Glavice 17:00 – kardinal Puljić
20. N	DAN GOSPODNJI: 12./godinu	Duh. vježbe za ministrante u Travniku
21. P	Alojzije Gonzaga, Alojzija, Vjekoslav, Slavko	Duh. vježbe za ministrante u Travniku
22. U	Paulin, Ivan Fišer, Toma More	
23. S	Josip Cafasso, Flavije, Aron	Podmilačje: kard. 18h
24. Č	Rođenje Ivana Krstitelja , Ivan, Ivana	Patron: Bijelo Brdo, Donja Tramošnica, Jelah, Kraljeva Sutjeska, Lug-Brankovići, Otinovci, Podmilačje, Tarčin, Travnik, Uzdol, Živinice
25. P	Eleonora, Vilim Verčelski, Adalbert, Salamon	
26. S	Ivan i Pavao, Virgilije, Zoran, Deodat	
27. N	DAN GOSPODNJI: 13./godinu	
28. P	Irenej Lionski, Mirko, Vincenta, Vinka, Lucija	
29. U	Petar i Pavao, ap. , Paula, Krešimir	Svećeničko ređenje; Patron: Brajkovići, G. Komušina, Kakanj, Kulina, Lovnica, N. Selo – Balegovac, Tuzla
30. S	Prvomučenici Svete Rimske Crkve, Bazilid	

Srpanj

DODATAK

1.	Č	Aron, Martin, Oliver, Estera, Stela, Zvezdana	
2.	P	Oto Bamberški, Višnja, Ostoja	
3.	S	Toma, ap. , Tomislav, Tomo	Prva subota: Molitva za duh. zvanja
4.	N	DAN GOSPODNJI: 14./godinu	
5.	P	Ćiril i Metodije, slavenski apost. i suzašt. Europe	Patron: bogoslovska crkva
6.	U	Marija Goretti, Marica, Romul, Suzana, Agata	
7.	S	Vilibald, Vilko, Benedikt XI., papa, Odon, Goran	
8.	Č	Akvila, Priska, Priscila, Prokopije, Pankracije	Stadlerov dan
9.	P	Marija od Propetoga Isusa Petković, Marija	
10.	S	Amalija, Feliks, Filip, Rufina, Viktorija	
11.	N	DAN GOSPODNJI: 15./godinu	
12.	P	Petar i Suzana Araki Chobyoye, Mislav	
13.	U	Majka Božja Bistrička, Henrik, Ezdra	BK BiH
14.	S	Kamilo de Lellis, Angelina, Gašpar	BK BiH
15.	Č	Bonaventura, Bono, Dobroslav, Vladimir	Patron – BL
16.	P	BDM od brda Karmela, Karmela, Karmelo	Patron: Karmel na Stupu
17.	S	Hedviga Krakovska, Aleksije, Hijacint	
18.	N	DAN GOSPODNJI: 16./godinu	
19.	P	Justa i Rufina, Aurea, Zora, Zlata	
20.	U	Ilija Tišbijac, pr. , Apolinar, Ilija, Ilko, Ilinka	Patron: B. Brod, Čemerno, Doljani, Kandija, Kiseljak, Korićani, N. Šeher, Rostovo, Solakova Kula, Zenica – Sv. Ilija, Turić, Ularice
21.	S	Lovro Brindiški, Danijel, pr., Dane, Danica	
22.	Č	Marija Magdalena, apostol apostola, Manda, Magda	
23.	P	Brigita Švedska, suzaštitnica Europe	
24.	S	Sarbel Makhluף, Kristina Belgijska, Eufrazija	
25.	N	DAN GOSPODNJI: 17./godinu	Dan obitelji – Kupres
26.	P	Joakim i Ana, roditelji BDM, Anka, Anica	Patron: Ban Brdo, Domaljevac, Par Selo, Potkraj, Radunice, Žabljak
27.	U	Klement Ohridski i Gorazd i drugovi	
28.	S	Viktor I., papa, Beato, Prohor, Nikanor, Nazarije	
29.	Č	Marta iz Betanije, Lazar, Urban II., papa, Vilim	
30.	P	Petar Krizolog, Beatriks, Julija, Maksima	
31.	S	Ignacije Lojolski, Vatroslav, Žarko, Žara	Patron: Grbavica

Kolovoz

DODATAK

1. N	DAN GOSPODNJI: 18./godinu	
2. P	Gospa od Anđela, Euzebijе Verčelski, Petar Juliani	Patron: Gornja Tramošnica
3. U	Augustin Kažotić , Lidija, Martin, Salvator	
4. Š	Ivan Marija Vianney, Justin, Krescencije	
5. Č	Gospa Snježna, Nives, Snježna	Patron: Deževica, Poljaci
6. P	Preobraženje Gospodinovo , Predrag, Just, Oktavijan	Patron: Borovica
7. S	Siksto II. papa, Kajetan, Donat, Albert	Prva subota: Molitva za duh. zvanja Krizma: Donja i Gornja Tramošnica 11:00 – nadbiskup Vukšić
8. N	DAN GOSPODNJI: 19./godinu	Stadlerov dan Patron: Goražde
9. P	Terezija Benedikta od Križa , zaštitnica Europe	
10. U	Lovro, Lovorko, Lovorka, Laura, Klaudije	
11. Š	Klara, Jasna, Jasminka, Suzana Rimska, Ljiljana	Patron: Klarise u Brestovskom
12. Č	Ivana Franciska de Chantal, Franjka, Francika	
13. P	Poncijan i Hipolit, Poncije, Antioh, Maksim	
14. S	Maksimilijan Marija Kolbe, Kova, Koviljka	Komušina 18h – kard.
15. N	VELIKA GOSPA	Patron: Breške, Dolac, G. Vakuš – Uskoplje, Haljinići, Komušina, Korace, Kreševo, Olovo, Osova, Rama – Ščit, Stup, Suho Polje, Tolisa
16. P	Stjepan Ugarski, Rok, Roko, Krunoslav, Kruno	Patron: Prud
17. U	Hijacint, Miron, Klara, Natalis, Natalija	
18. Š	Jelena Križarica, Jelka, Jela, Helena	
19. Č	Ivan Eudes, Magna, Timotej, Ratko, Jordan	
20. P	Bernard, Samuel, pr.	
21. S	Pio X., papa, Agaton, Sidonije	
22. N	DAN GOSPODNJI: 21./godinu	Patron: Bijeljina
23. P	Miroslav Bulešić ; Ruža Limska, Ružica, Rozalija	Duh. vježbe za svećenike u Travniku
24. U	Bartol, ap. , Bartolomej, Bariša, Bare	Duh. vježbe za svećenike u Travniku
25. Š	Ljudevit, Josip Kalasancijski, Sever	Duh. vježbe za svećenike u Travniku
26. Č	Melkizedek, Aleksandar, Branimir	Duh. vježbe za svećenike u Travniku Katehetska škola
27. P	Monika, Cezarije, Amadeo, Bogoljub, Anđelka	Katehetska škola
28. S	Augustin, August, Tin, Pelagije, Vivian, Živko	Katehetski dan
29. N	DAN GOSPODNJI: 22./godinu	
30. P	Bazila, Rebeka, Petar, Margarita, Didak	Patron: Odžak
31. U	Josip iz Arimateje i Nikodem; Aristid, Aida	

Rujan

DODATAK

1. S	Bronislava, Branislava, Tamara, Egidije	Seminar za jurisdikciju
2. Č	Kalista, Divna, Severin Girault i dr.	Seminar za jurisdikciju
3. P	Grgur Veliki, papa, Grga, Gregor, Gordana	
4. S	Ruža Viterpska, Rozalija Palermaska	Prva subota: Molitva za duh. zvanja Dan redovništva u BiH
5. N	DAN GOSPODNJI: 23./godinu	Patron: Vogošća
6. P	Kristina Tirska, Zaharija, pr., Eleuterij	
7. U	Marko Križevčanin, Markica, Regina, Dragica	
8. S	MALA GOSPA , Marija	Stadlerov dan Patron: Bežlja, Brestovsko, Brusnica, Husino, Modriča, Ulice
9. Č	Petar Claver, Hijacint, Hijacinta	
10. P	Nikola Tolentinski, Edgar, Pulherija, Sebastijan	
11. S	Prot i Hijacint, Emilijan, Miljenko	
12. N	DAN GOSPODNJI: 24./godinu	Patron: Gromiljak, Oštra Luka – Bok, Svilaj
13. P	Ivan Zlatousti, Zlatko, Amat, Ljubo, Ljuba	Obljetnica posvete prvostolnice – Sarajevo
14. U	Uzvišenje svetog križa , Višeslav, Slavko	Patron: Bistrica k – Ž, Jelaške, Klopče, Franjevačka provincija Patron: Čardak
15. S	BDM Žalosna, Dolores, Melitina (kvatre)	
16. Č	Kornelije i Ciprijan, Eufemija, Ljudmila	
17. P	Robert Bellarmino, Robert, Hildegarda (kvatre)	Rane svetog Franje – Zidine
18. S	Josip Kupertinski, Ariadna, Senarije (kvatre)	
19. N	DAN GOSPODNJI: 25./godinu	
20. P	Andrija Kim Taegōn i dr. i Pavao Chōng Ha-sang i dr.	
21. U	Matej, ap. i ev. , Mate, Matea, Debora	
22. S	Kandid, Emerita, Mauricije, Silvan, Silvana	Susret dijecezanskih svećenika
23. Č	Pio iz Pietrelcine, Tekla, Poliksena Španjolska	
24. P	Pacifik, Mercedes, Anatolij, Vuk	
25. S	Aurelija, Zlata, Firmin, Tvrtko	Sjednica pastoralnog vijeća 50 godina HKM Wiesbaden - kardinal Dan sredstava 50 godina HKM Wiesbaden - kardinal Sestre Vinkovke - Sarajevo
26. N	DAN GOSPODNJI: 26./godinu	
27. P	Vinko Paulski, Vincent, Vinko, Vinka	
28. U	Većeslav, Vjenceslav; Lovro Ruiz	
29. S	Mihael, Gabrijel, Rafael, arkandeli	Patron: Kolibe, Kopanice, Ovčarevo, Vareš
30. Č	Jeronim, Jerko, Jerka; Sofija Rimska	

Listopad

DODATAK

1. P	Terezija od Djeteta Isusa, Terezija, Tereza	Patron: Bistrica kod Uskoplja
2. S	Anđeli Čuvari, Anđeo, Anđelko, Anđela	Prva subota: Molitva za duh. zvanja
3. N	DAN GOSPODNJI: 27./godinu	
4. P	Franjo Asiški, Franjo, Franka, Franciska	Patron: Dobrinja, Guča Gora, Rumboči, Srednja Slatina, Šikara, Zovik, Žeravac
5. U	Faustina Kowalska; Placid, Miodrag, Mauro	15:00 Konzultori
6. Š	Bruno, Fides, Vjera, Vjerica	9:00 Svećeničko vijeće
7. Č	BDM od Krunice, Ruža, Rozalija; Ernest	Patron: SA – Banjski Brijeg, Krepšić
8. P	Benedikta, Dimitrije Solunski, Zvonimir	Stadlerov dan
9. S	Dionizije Pariški, Denis, Dionizija; Ivan Leonard	Hodočašće u Mariju Bistricu
10. N	DAN GOSPODNJI: 28./godinu	
11. P	Ivan XXIII., papa, Filip, Anastazije	Patron: Tišina
12. U	Maksimilijan, Makso, Velibor; Serafin	
13. Š	Teofil, Bogoljub, Eduard	
14. Č	Kalist I., papa, Krasna, Divna	
15. P	Terezija Avilska, Tereza; Aurelija	
16. S	Hedviga; Marija Margareta Alacoque	
17. N	DAN GOSPODNJI: 29./godinu	
18. P	Luka, ev., Luka, Lukica, Lukša, Amabilis	Patron: SA – Novi Grad; KBF
19. U	Ivan Brebefski i Jogues i dr. i Pavao od Križa	
20. Š	Vendelin, Irena, Miroslava; Vital, Živko	
21. Č	Uršula, Kajo, Hilarion	
22. P	Ivan Pavao II. , papa, Marko Jeruzalemski	Patron: Centar za mlade
23. S	Ivan Kapistranski, Teodoret, Severin	Hodočašće na Bobovac
24. N	DAN GOSPODNJI: 30./godinu	Misijska nedjelja
25. P	Katarina Kotromanić, Krizant, Darija, Krispin	
26. U	Dimitrije Srijemski, Dmtar, Zvonimir	
27. Š	Šabina Avilska, Namat, Bartol, Bartolomej	
28. Č	Šimun i Juda Tadej, ap., Tada; Alfred	Patron: Sjemenište Redemptoris Mater – Vogošća
29. P	Donat, Ida, Honorat, Časlav	
30. S	Marcel iz Tangera, Marcijan, Marcela	Završetak Listopadske pobožnosti u Komušini
31. N	DAN GOSPODNJI: 31./godinu	

Studeneni

DODATAK

1.	P	SVI SVETI	Kat: 10:30h Groblje sv. Josipa: 15:00h
2.	U	DUŠNI DAN	Groblje Bare: 11h
3.	S	Martin iz Porresa, Hubert, Silvija	Kat: 18:00h – BK BiH
4.	Č	Karlo Boromejski, Dragutin, Drago, Dragica	BK BiH
5.	P	Svi srijemski mučenici; Emerik, Mirko; Elizabeta	BK BiH
6.	S	Leonard pustinjak, Melanija, Teobald, Kristina	Prva subota: Molitva za duh. zvanja
7.	N	DAN GOSPODNJI: 32./godinu	
8.	P	Gracija Kotorski , Klaudije, Nikostrat	Stadlerov dan Duh. vježbe za svećenike u NCM-u
9.	U	Posveta Lateranske bazilike , Vito, Vitomir	Duh. vježbe za svećenike u NCM-u
10.	S	Leon Veliki, papa, Lavoslav, Lav	Duh. vježbe za svećenike u NCM-u Dekanska konferencija
11.	Č	Martin Tourski, Martin, Martina	Duh. vježbe za svećenike u NCM-u Patron: Bučići
12.	P	Jozafat, Emilijan, Renato	
13.	S	Stanislav Kostka, Stanko, Stanka	
14.	N	DAN GOSPODNJI: 33./godinu	Patron: OFM Kovačići
15.	P	Albert Veliki, Albertina, Leopold Austrijski	
16.	U	Margareta Škotska i Gertruda, Gera	
17.	S	Elizabeta Ugarska, Hilga, Alfej i Zakej	
18.	Č	Posveta bazilika sv. Petra i Pavla, Roman	Vukovar
19.	P	Salomeja, Matilda, Obadija	
20.	S	Edmund, Feliks iz Valoisa, Srećko	
21.	N	KRIST KRALJ	Patron: Cer
22.	P	Cecilija, Benigna, Dobrila	
23.	U	Klement I., papa i Kolumban, Felicita, Lukrecija	
24.	S	Andrija Dung-Lac i dr., Flora iz Cordobe	
25.	Č	Katarina Aleksandrijska, Kata, Katica	
26.	P	Leonard Portomauricijski, Delfina, Konrad	
27.	S	Virgilije, Fakundo, Maksim, Valerije	
28.	N	DAN GOSPODNJI: 1. došašća	Patron: Grebnice Đakonsko ređenje
29.	P	Illuminata, Saturnin, Filomen	
30.	U	Andrija, ap. , Andrija, Andrea, Andro, Hrvoje	

Prosinac

DODATAK

1. S Natalija Nikomedijska, Edmund Cam., Nahum, pr.
2. Č Blanka, Habakuk, pr., Bibijana, Kromacije
3. P Franjo Ksaverski; Sofonija, pr., Lucije
4. S Ivan Damaščanski, Barbara, Adolf Kolping Prva subota: Molitva za duh. zvanja
Patron: Breza
5. N **DAN GOSPODNJI: 2. došašća**
6. P Nikola, biskup, Niko, Nikša, Nikica
7. U Ambrozije, Ambroz, Sabina, Urban
8. S **BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM,** Stadlerov dan
Inviolata, Ljiljana Patron: Crkvice, Dubrave, Vijaka
Suzaštitnica vrhbos. Nadbiskupije,
Dan provincije SMI – SA
9. Č Ivan Diego Cuahtlatoatzin, Valerija iz Limogesa
10. P Gospa Loretska, Eulalija, Julija (**kvatre**)
11. S Damaz, papa, Josip Egipatski, Danijel (**kvatre**)
12. N **DAN GOSPODNJI: 3. došašća „Gaudete“** Nedjelja Caritasa
13. P Lucija, Luca, Jasna, Svjetlana, Otilija
14. U Ivan od Križa, Venancije, Fortunat
15. S **Bl. M. Jula Ivanišević i susestre, djevice i mučenice**
16. Č Adela, Albina, Zorka, Hagaj, pr.
17. P Modest, Kristofor, Hijacint, Lazar iz Betanije
18. S Gracijan Tourski, Dražen, Malahija, pr.
19. N **DAN GOSPODNJI: 4. došašća**
20. P Eugen, Zefirin, Slobodan
21. U Petar Kanizije; Mihej, pr.
22. S Toma Holland, Honorat, Časlav
23. Č Ivan Kentijski, Ivan, Ivon
24. P **Badnjak,** Spomen svih svetih Isusovih predaka Bdijenje u katedrali u 24h
25. S **BOŽIĆ** Katedrala 10:30h
26. N **SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA** Patron: Kupres
27. P **Ivan, ap. i ev.,** Ivan, Ivana, Ivančica
28. U **Nevina dječica,** Neven, Nevenka, Mladen
29. S Toma Becket, Tomislav, David kralj
30. Č Feliks I., papa, Jukundo, Rajner
31. P Silvestar I., papa, Goran, Silvio, Donata, Paulina Zahvalnica u katedrali 18:00h

